

స్థానిక ప్రభుత్వాలు

భవిష్యత్ భారతం - 4

(ఈనాడు వార్తాపత్రికలో ప్రచురితమైన వ్యాసాలు)

డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

ప్రజలే ప్రభువులు

లోక్ సత్తా

స్థానిక ప్రభుత్వాలు

భవిష్యత్ భారతం - 4

మొదటి ముద్రణ : నవంబరు, 2013

ప్రతులు : 1000

వెల : రూ. 75/-

ప్రచురణ : **Foundation for Democratic Reforms (FDR)**

ముద్రణ : Kalajyothi Process Pvt. Ltd., RTC "X" Road, Hyderabad

ప్రతులకు

FOUNDATION FOR DEMOCRATIC REFORMS (FDR)

ఫ్లాట్ నెం. 801 & 806, శ్రీనివాస టవర్స్,

ఐటిసి కాకతీయ హోటల్ ప్రక్కన,

బేగంపేట్, హైదరాబాద్ - 500 016.

ఫ్యాక్స్ : 040 - 23419948, ఫోన్ : 23419949

E-mail : info@fdrindia.org, www.fdrindia.org

విషయసూచిక

1. దుష్ట రాజకీయమే సంపద సృష్టికి అవరోధంమే 10, 1999
2. వ్యవస్థలో మార్పులతోనే ప్రగతి సాధ్యంజూన్ 16, 2003
3. ప్రభుత్వం పాత్ర మారితేనే నిర్మాణాత్మక ప్రగతిఅక్టోబర్ 7, 2002
4. కేంద్రీకృత పాలనే అనర్థాలకు మూలంఅక్టోబర్ 20, 2003
5. ఆర్థిక ప్రగతికి రాజకీయ అవరోధాలుజనవరి 5, 2004
6. రాజకీయ సంస్కరణలతోనే ఆర్థిక ప్రగతిసెప్టెంబర్ 27, 2004
7. అంకెల గారడీ తప్ప సాధించిన అభ్యుదయమేది?మే 17, 1999
8. ఆర్థిక సంస్కరణలు సర్వరోగ నివారిణులా?ఆగస్టు 4, 1997
9. ప్రమాద ఘంటికలు మోగిస్తున్న ద్రవ్యలోటు.....మార్చి 4, 2002
10. రుణ సేకరణలపై సహేతుక పరిమితులు తప్పనిసరిడిశంబర్ 13, 1999
11. వెలుగులు విరబూయించని సంస్కరణలెందుకు?.....జనవరి 14, 2002
12. పాలన వ్యవస్థ రుజువుస్తే ఆర్థిక సంక్షోభాలకు మూలం!మార్చి 5, 2001
13. కంటి తుడుపు చర్యలతో సమసమాజం అసాధ్యంజనవరి 19, 2004
14. నిర్లిప్త అధికార విభజనతోనే నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం..... ఏప్రిల్ 8, 2002
15. సంస్థలు ఎవరికోసమో వారికే అధికారమిస్తే మేలుజూలై 20, 1998
16. ప్రజల భాగస్వామ్యంతోనే పట్టణాలకు కళజనవరి 17, 2005
17. నగరీకరణ సమస్యలకు సహేతుక పరిష్కారాలుజూన్ 9, 2003
18. ప్రజలు కళ్లు తెరిస్తేనే పురాలకు వెలుగుసెప్టెంబరు 19, 2005
19. నగరీకరణ విసురుతున్న సవాళ్లునవంబర్ 07, 2005
20. నగరాలకు నగిషీలు చెక్కేదెలా?అక్టోబర్ 24, 2005
21. స్వతంత్ర భారతంలో అస్వతంత్ర ప్రభుత్వాలునవంబర్ 9, 1998

22. కొత్త సవరణతో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు మంచిరోజులు.....డిసెంబర్ 20, 1999
23. స్థానిక ప్రభుత్వాలపై చిన్నచూపు ప్రమాదకరం.....మే 15, 2000
24. గ్రామ సచివాలయాలు సుపరిపాలన కేంద్రాలు కావాలినవంబర్ 26, 2001
25. స్థానిక స్వపరిపాలన కోసం మరో ఉద్యమం.....సెప్టెంబరు 2, 2002
26. రాజ్యాంగం సాక్షిగా స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పాతర.....జూలై 28, 2003
27. మూడో మజిలీ ఎంతెంత దూరం.....ఫిబ్రవరి 16, 2004
28. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ఇకనైనా అధికారాలు.....జనవరి 20, 2003
29. స్థానిక స్వపరిపాలన కోసం ప్రజాపోరాటం.....జనవరి 27, 2003
30. దారిద్య్రంపై మహాసంగ్రామంఆగస్టు 23, 2004
31. సబ్సిడీలను తగ్గించటం ఆచరణ సాధ్యమేనా?అక్టోబర్ 10, 2000
32. సహజ వనరుల సద్వినియోగంతోనే ఆర్థికాభివృద్ధిజనవరి 1, 2001
33. వనరుల బలిమితోనే గ్రామీణ వికాసంనవంబరు 22, 2004
34. పూరటకే ఉపాధి హామీఆగస్టు 29, 2005
35. ప్రగతి సాధానికీ ప్రజాస్వామ్యమే పునాది.....జూన్ 6, 2005
36. బాట మాలితే భవిత మనదే.....మే 8, 2006
37. జనచేతనతోనే నిజమైన ప్రజాస్వామ్యంజూలై 10, 2006

పీఠిక

‘లోక్ సత్తా... ఇది మీ సత్తా’ అని ప్రజలనుద్దేశించిన ఓ నినాదం చిన్నప్పిల్లల నుంచి పండుముదుసళ్ల వరకూ తెలుగునాట ఇంటింటా చిరపరిచితం. అధికారాన్ని ప్రజల చేతుల్లోకి తీసుకెళ్లి ఎవరి జీవితంలో వారే నాయకుడు, నాయకురాలుగా ఉండే వ్యవస్థను నిర్మించి, విస్తరించే చారిత్రక అవసరంగా ఆవిర్భవించిన ఉద్యమం లోక్ సత్తా. కాబట్టే ఆ పేరుతో వచ్చింది, ఆ నినాదాన్ని ఇవ్వగలిగింది. అలాంటి వ్యవస్థీకృత మార్పు కేవలం కొన్ని సంవత్సరాలలో సాధ్యమవుతుందని లోక్ సత్తా వినాదూ భావించలేదు. రాచరికం, కులం, పెత్తందారీ ధోరణులు, బానిసత్వ భావజాలంతో కూడిన ఎన్నో సంక్లిష్టతలు, వైవిధ్యం వున్న మన దేశంలో ప్రజలే ప్రభువులు, పాలకులు సేవకులే అనే వ్యవస్థను నిర్మించాలంటే ఏదో ఏకైక పరిష్కారం, చిట్కా ఉండదని తెలుసు. చాలా పునాది నిర్మాణ కార్యక్రమం ఉంటుందనీ తెలుసు. భవిష్యత్ భారతంకోసం 1997లో మొదలైన లోక్ సత్తా ఉద్యమం ఇప్పటి వరకూ బహుముఖంగా తన భావజాలాన్ని తెలుగునాట, మరెక్కడానికీ రాష్ట్రాలలో వెదజల్లి క్రమంగా జాతీయస్థాయిలో నలుమూలలకీ విస్తరిస్తోంది. వివిధ దేశాలలో ప్రభావశీలురైన ప్రవాస భారతీయుల స్వచ్ఛంద మద్దతును కూడగట్టగలిగింది.

నిజానికి జనం చేతుల్లోకి అధికారాన్ని తీసుకెళ్లి ఎక్కడికక్కడ స్థానికంగా ప్రజల చుట్టూ తిరిగే గణతంత్ర దేశాన్ని నిర్మించాలని ఎంతో ముందుచూపుతో మన జాతీయోద్యమ నేతలు రాజ్యాంగాన్ని అందించారు. అయితే అందుకు తగ్గ సంస్థాగత ఏర్పాట్లు చేయలేదు. అప్పట్లో దేశవిభజన సమయంలో తలెత్తిన భారీ హింసాత్మక ఘటనలు, రక్తపాతం నేతలను బలమైన కేంద్రం, కేంద్రీకృత పాలనవైపు మొగ్గుచూపేలా చేశాయి. దేశంలోని వివక్షలు, సంక్లిష్టమైన వైవిధ్య పరిస్థితుల మధ్య ఘర్షణలకు అడ్డుకట్ట వేయాలంటే తొలిదశలో కేంద్రీకృత పాలనే శరణ్యమని వారు భావించారు. కాలక్రమంలో ముందుతరాలవారు తగిన మార్పులతో స్వపరిపాలన, సుపరిపాలనకు స్వతంత్ర స్థాయి గల స్థానిక ప్రభుత్వాలను ఏర్పాటుచేసుకుంటారని వారు ఆశించారు. నీతినిజాయతీ, దేశభక్తికి మారుపేరైనా ఆనాటి తరం నేతలు ఉన్నత పదవులలో కొనసాగినంతవరకూ కేంద్రకృత పాలన వల్ల సమస్య రాలేదు.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కానీ ఆ తర్వాత వచ్చిన నేతల రాజకీయం అధికారాన్ని పూర్తిగా తమ కుటుంబ ఆస్తిగా, తమ అక్రమార్గనకు మార్గంగా ఉపయోగించుకుని తొలితరం నేతల ఆశల్ని వమ్ముచేశారు. ఇంకా చేస్తూనే ఉన్నారు. అధికార వికేంద్రీకరణకు స్పష్టమైన చట్టబద్ధ ఏర్పాట్లు లేకపోవటం వారికి బాగా కలిసివచ్చింది. ఆ లోపాన్ని సరిచేయటానికి పొరపాటున కూడా ప్రయత్నించలేదు. ప్రజలు ఆత్మగౌరవంతో తమ కాళ్ల మీద తాము నిలబడకుండా ఏ మారాజో, లేకపోతే వారి కొడుకులో, కూతుళ్లో, అల్లళ్లో, బంధువులో వచ్చి తమకు తింటానికి తిండి, ఉప్పులవప్పులు, ఓటుకు నోట్లు పంచుతారని ఎదురుచూసే పరిస్థితి కల్పించారు. ప్రజలకు స్వతంత్ర ఆలోచన, స్వతంత్ర జీవనం రావటంలో అత్యంత కీలకమైన అధికార వికేంద్రీకరణను రానీయకుండా నేతలు, ఉన్నతాధికారులు అడ్డుకుంటున్నారు. జనం చేతుల్లోకి అధికారం వస్తే, వారికి సాధికారత వస్తే ఇక మమ్మల్నెవడు లెక్కచేస్తాడు అని పాలనాయంత్రాంగంలోని బడాబాబులతో పాటు సాక్షాత్తు కొందరు మంత్రులు, ముఖ్యమంత్రులు కూడా వ్యాఖ్యానించారు. నిస్సిగ్గుగా రాజ్యాంగస్ఫూర్తిని కాలరాస్తూ, అధికారాన్ని రాజధానులలోనే, పీఎం-సీఎం-డీఎం (ప్రధానమంత్రి-ముఖ్యమంత్రి-జిల్లా కలెక్టర్) కార్యాలయాలలోనే కేంద్రకరించుకుని భారీస్థాయి యధేచ్ఛ దోపిడీకి గేట్లు ఎత్తేస్తున్నారు.

ప్రజల నిత్యజీవిత సమస్యల పరిష్కారంతో నేరుగా సంబంధమున్న స్థానిక ప్రభుత్వాలకు కనీసం తెల్లదొరలపాటి కూడా మన స్వదేశీ పాలకులు గౌరవాన్ని, పుష్టిని ఇవ్వటం లేదు. స్థానిక సమస్యల మీద పోరాటాన్ని, స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికలను, స్థానికంగా నాయకులుగా ఎదగటాన్ని చిన్నచూపు చేసే ధోరణిని మన ప్రజలలో, ముఖ్యంగా యువతలో పెంచిపోషించారు. వీధిసమస్యను వదిలేసి రాష్ట్రరాజధానిలో, ఢిల్లీలో జరిగే రాజకీయ కుస్తీ పట్లు మీద మనకు యావ ఎక్కవ. మనల్ని అంతగా బానిస భావాల ఉక్కుపిడికిలిలో బంధించివేశారు. ఎవర్ని తలుచుకుంటే మనలో జాతీయతాభావం ఉప్పొంగి రోమాలు నిక్కబడుచుకుంటాయో, ఆ మహానేత సుభాష్ చంద్రబోస్ ఒక మునిసిపాలిటీ నుంచి తన ప్రస్థానాన్ని ప్రారంభించారంటే నేటి తరం నమ్మలేని పరిస్థితి నెలకొంది. 1924లో కలకత్తా మేయర్గా ఉన్న ఆనాటి మరో మహానేత చిత్తరంజన్ దాస్ కోరి పట్టుబట్టి ఐసీఎస్ అధికారిగా ఉన్న సుభాష్చంద్రబోస్ని మునిసిపల్ కమిషనర్గా నియమించేలా చేసుకోగలిగారు. దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం బోస్ జైలుపాలైనా కూడా ఆయనే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కమిషనర్ గా కొనసాగారు. పైళ్లు ఆయన వద్దకే వెళ్లేవి. ఆ తర్వాత బోస్ కలకత్తా మేయర్ కావటం, గాంధీజీని ధిక్కరించి మరీ జరిగిన ఓటింగ్ లో కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు కావటం జరిగాయి. కానీ స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక తొలితరం నేతలు పొరపాటున వికేంద్రీకరణకు సంస్థాగత ఏర్పాట్లు చేయకపోవటంతో మన స్వదేశీ నేతలు చెలరేగి ఉన్నకొద్దీ పాలనను కేంద్రీకృతం చేసి జనం పొట్టచేత పట్టుకుని రాజధానులకు వలసలచ్చే పరిస్థితిని కల్పించారు. గ్రామాలకు-పట్టణాలకు మధ్య అంతరాన్ని తీవ్రం చేసి ప్రాంతీయ అసమానతల్ని పెంచి పోషించారు. దీనివల్ల ప్రజలకు, పాలనకు మధ్య సంబంధం తెగిపోవటమేకాకుండా రాజకీయం అత్యంత జుగుప్సాకరమైన స్థాయికి దిగజారిపోయింది.

స్థానికంగా ఎన్నికైన ప్రభుత్వాల వద్ద నిధులు, అధికారాలు లేకుండా అంతా హైదరాబాద్ లోనో, ఢిల్లీలోనో, జిల్లా కేంద్రంలో కలెక్టర్ చేతిలోనో కేంద్రీకృతం కావటం వల్ల ప్రజలకు రోజువారీ పనులు జరగటం గగనంగా మారింది. ఒక జనన ధృవపత్రమో, మరో సర్టిఫికేట్ కావాలంటే తలప్రాణం తోకకొస్తోంది. లంచం ఇచ్చినా కూడా చెమటలు కక్కాల్సిన పరిస్థితి నెలకొంది. ఈ నేపథ్యంలో ప్రజలు స్థానికంగా ఎన్నికైన శాసనసభ్యులు, పార్లమెంటు సభ్యుల మీద విపరీతమైన ఒత్తిడి తీసుకొస్తున్నారు. తమ ప్రాంతంలో వీధిలైటు వెలగకపోయినా, రోడ్డు మీద నీరు నిల్వవున్నా కూడా ఎమ్మెల్యేకో, ఎంపీకో ఫోన్ చేసి చేస్తావాలేదా అని సతాయించటం మొదలుపెట్టారు. అనుచిత ఆవేశం, బాధ్యతారాహిత్యం పెచ్చరిల్లిపోయాయి. రోడ్డు మీద సాటిపౌరుడు వేసిన అరటితొక్క మీద కాలువేసి జారిపడినా ఎమ్మెల్యే నుంచి ప్రధానమంత్రి వరకూ బూతులు తిట్టే సంస్కృతి తయారైంది. దీనికితోడు ఎన్నికలలో ఖర్చు పెరిగి కోట్లు వెదజల్లితే తప్ప గెలవలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఈ నేపథ్యంలో ప్రజాప్రతినిధులకు వ్యక్తిగత జీవితమంటూ లేకుండా పోయింది. ఈ ఒత్తిడి తట్టుకోలేక, ఒకవేళ తట్టుకున్నా తమ నిజాయతీని గుర్తించి ప్రజలు స్వచ్ఛందంగా ఓట్లు వేసే పరిస్థితి లేక, మంచివారు, నిబద్ధతకలవారు రాజకీయాలకు దూరమైపోయారు. మిగిలినవారు జనం కోసం వ్యక్తిగత జీవితమంటూ లేకుండా పనిచేస్తున్నాం, గెలవటానికి కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నాం కాబట్టి అయినకాడికి దండుకోవటంలో తప్పులేదు అని ఆత్మవంచనకు అలవాటుపడిపోయారు. వందల, వేలరూపాయలతో మొదలైన ఈ లాలూచీ రాజకీయ దోపిడీ ఈవేళ వేలకోట్లకు ఎగబాకింది. నేతల్ని చూసి ఉన్నతాధికారులు కూడా

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

భారీగా దండుకోవటం మొదలుపెట్టారు. ప్రభుత్వం నుంచి తమకు హక్కుగా అందాల్సిన సేవల కోసం గతిలేక లంచాలు ఇస్తూ అవినీతి మామూలే, ఎవరు అవినీతికి పాల్పడలేదుగనక అని సరిపెచ్చుకునే కోట్లాది సాధారణ ప్రజలకు కూడా వెగటుపుట్టి ఆందోళన కలిగిస్తోంది ఈవేళ్లి లాలూచీ అవినీతి.

ఇటీవల రాష్ట్రంలో అధికార, ప్రతిపక్ష పార్టీలు ప్రజలలో వివిధ రకాల యాత్రలు, కార్యక్రమాలు చేపట్టారు. వారికి వచ్చిన జనమంతా స్వచ్ఛందంగా వచ్చినవారా, తరలించినవారా అనే విషయాన్ని పక్కనపెట్టి, ఆ జనం ఏకరువు పెడుతున్న సమస్యలన్నీ గత ఐదారు దశాబ్దాలుగా వున్నవే. వాటిలో చాలావరకూ పరిష్కారాలు స్థానికంగా సరైన ప్రభుత్వాలు ఉండి ఉంటే వెంటనే జరిగిపోయేవే. ఇన్నేళ్లుగా అధికారంలో వున్నవారు తమ కేంద్రీకృత పాలనే అనర్థాలకు మూలమని అంగీకరించకుండా, మౌలికమైన ఆ తప్పును సరిదిద్దుకునే ప్రయత్నం చేయకుండా, మళ్లీ పాతసమస్యల్నే కొత్తగా పరిష్కరిస్తామని హామీలిచ్చేస్తూ ప్రజల్ని మభ్యపెట్టే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

ఆ మధ్య పాదయాత్ర చేస్తున్న ఓ నేతకు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో రోడ్ల మీద అడుగుడుగునా మలవిసర్జనలు దర్శనమివ్వటం పెద్దసమస్యగా మారిందట. ఆయన, ఆయన పార్టీ రాష్ట్రంలో చాలా ఏళ్లు అధికారంలో వున్నారు. ఇన్నేళ్లలో ప్రజలకు, ముఖ్యంగా మహిళలకు ఆరోగ్యపరంగా, నాగరికతపరంగా ఎంతో అవసరమైన మరుగుదొడ్లను నిర్మించలేకపోయామని కించిత్తు కూడా ఆయన తలవంపుగా భావించలేదు. అదేదో జనజీవితంలో భాగమన్నట్టు ఓ సరదా సన్నివేశంగా మార్చేశారు. కేవలం తాగునీరు కలుషితం కావటం, అపరిశుభ్రత వల్ల ఏటా పెద్దసంఖ్యలో పిల్లలు మరణిస్తున్నా నేతలకు చీమ కుట్టినట్టు కూడా లేదు. ఈ సమస్యల్ని పరిష్కరించాలని ఏమాత్రం సంకల్పం ఉన్నా, స్థానిక ప్రభుత్వాల్ని వారు బలంగా తీర్చిదిద్ది ఉండేవారు. స్థానిక ప్రభుత్వాలలో సాధికారత లేదు కాబట్టే ఓట్ల కోసం బలహీనవర్గాలకు, మహిళలకు, అణగారినవర్గాలకు అక్కడ రిజర్వేషన్లను పెంచి వారికేదో ఒరగబెట్టినట్టు గొప్పలు చెప్పుకుంటున్నారు. వీధి దీపాలు, పారిశుధ్యం, రక్షిత మంచినీరు, విద్య, ఆరోగ్యం, స్థానిక వనరుల నిర్వహణ వంటి పనులన్నీ స్థానికంగా ప్రజలు ఎన్నుకున్న ప్రభుత్వాలే నిర్వహించుకునే ఏర్పాటు ఉంటే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పైస్థాయిలో చేయాల్సిన పెద్దపనుల మీద దృష్టి పెట్టవచ్చు. కానీ ఆ తరహా రాజకీయం చేయగల శక్తి, ఆ సంకల్పం ఇప్పటివరకూ రాష్ట్రాన్ని పాలించిన రాజకీయానికి లేదు. అందుకే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

మరుగుదొడ్లనుకాకుండా గ్రామాలలో విచ్చలవిడిగా మద్యం దుకాణాలను పెంచి పోషించారు.

కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలాగా స్థానిక ప్రభుత్వాలు అనటానికి కూడా ఆయా పార్టీలకు సుతరామూ ఇష్టం వుండదు. ఒక్క లోక్ సత్తా మినహా మిగిలినవారంతా మూడో అంచెలోని ప్రభుత్వాలకు స్థానిక సంస్థలనే పదాన్నే వినియోగిస్తాయి. వార్డు ప్రభుత్వాలు అనే పదాన్నే సాంప్రదాయ రాజకీయవాదులు ఉచ్చరించరు. నేతలు, వారి కుటుంబాల చుట్టూకాకుండా ప్రజల చుట్టూ తిరిగే 21వ శతాబ్దపు రాజకీయం కోసం అత్యంత కీలకమైన స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారత కోసం లోక్ సత్తా ఉద్యమం 2003లో దేశచరిత్రలోనే రికార్డుస్థాయిలో 1కోటీ 8లక్షల సంతకాల సేకరణ ఉద్యమాన్ని చేపట్టింది. చంద్రబాబు నాయుడుగారి నేతృత్వంలోని అప్పటి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం, వైఎస్ రాజశేఖర రెడ్డిగారు సారథ్యం వహిస్తున్న ప్రతిపక్ష కాంగ్రెస్ పార్టీ స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారతకు స్పష్టమైన హామీని కూడా ఇచ్చాయి. కానీ అటు తెలుగుదేశం, ఇటు కాంగ్రెస్ ఆ హామీని నెరవేర్చలేదు. కేంద్రంలో కూడా అటల్ బిహారీ వాజ్ పేయిగారు ప్రధామంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ప్రతిపక్ష నేత సోనీయా గాంధీగారు, ఆయన ఒకేవేదిక మీద స్థానిక ప్రభుత్వాలకు నిధుల్ని, అధికారాల్ని బదిలీ విధిగా చేస్తామని హామీ ఇచ్చారు. ఇప్పటివరకూ వారి హామీ కూడా నెరవేరలేదు. 73, 74 రాజ్యాంగసవరణల ద్వారా అధికారాన్ని వికేంద్రీకరించాలని రాజ్యాంగం చెబుతున్నా, అది రాష్ట్రాల విచక్షణాధికారం పరిధిలో ఉండటం వల్ల రాష్ట్రాలు మోకాలడ్లుతూ వస్తున్నాయి. సంఖ్యాబలంలో ప్రతిపక్షాలుగా వున్నవారు కూడా ఇదే విధానంతో వ్యవహరిస్తుండటంతో స్థానిక ప్రభుత్వాలు నిర్వీర్యమై నామమాత్రంగానే సాగుతున్నాయి. సోషలిస్టు, నక్సలైటు భావజాలం గలవారి ఎజెండా కూడా దాదాపు లోక్ సత్తా తీరుగానే ఉంటుందిగానీ వారు కూడా ప్రజల్ని భక్తులుగానో, పావులుగానో, అనుచరులుగానో చూస్తుంటారు. ప్రజల సమస్యలని తీర్చటానికి తామేదో దైవదూతల్లా దిగివచ్చినట్టే వారి తీరు ఉంటుంది. లోక్ సత్తాలాగానే నక్సల్స్ కూడా ప్రజలకే రాజ్యాధికారం అనే నినాదం ప్రధానమైనది. అందుకే లోక్ సత్తాది అహింసాయుత నక్సలిజం అని పలుమార్లు ప్రకటించాం కూడా. అయితే కేంద్రీకృత పాలన లేకుండా ప్రజల చేతికి నేరుగా అధికారం ఇవ్వటానికి నక్సల్స్ కూడా ఎన్నడూ కృషిచేసినట్టు కనిపించదు. అధికారాన్ని వికేంద్రీకరించకుండా, ప్రజల విజ్ఞత మీద మనకు విశ్వాసం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

లేకుండా, ప్రజలలో ఆలోచనను పెంచే ఏర్పాట్లు చేయకుండా ఎన్ని గొప్ప విప్లవాలు తీసుకొచ్చినా ఆశించిన ఫలితం రాదు. అందుకే లోక్ సత్తా బలమైన స్థానిక ప్రభుత్వాలతో, ప్రజలకు నేరుగా తలసరి కేటాయింపులతో సాధికారత కల్పించేందుకు గట్టి పోరాటం చేస్తోంది.

మరోపక్క ఆర్థికసంస్కరణలు చేపట్టి ఆదాయాల్ని పెంచుతున్నామని, వృద్ధిరేటును పెంచుతున్నామని ప్రభుత్వాలు గొప్పలు చెప్పుకుంటూ లక్షల కోట్ల బడాయి బడ్జెట్లను ప్రవేశపెడుతున్నాయిగానీ, స్థానికంగా పటిష్ట పాలనావ్యవస్థలకపోవటం వల్ల వాటి ఫలితం అరకొరగానే ఉంటోంది. పైనుంచి చిట్టచివరి పౌరునిదాకా కేటాయింపులు వచ్చేటప్పటికీ రూపాయికి పదో, పరకో వాటా దక్కుతోంది. ప్రజల సాధికారత దిశగా రాజకీయ సంస్కరణలు చేపట్టకుండా, ప్రజలకు తమకు కట్టే పన్నులకు, తమకు జరుగుతున్న సేవలకు మధ్య సంబంధం అర్థంకాకుండా ఎంత గొప్ప బడ్జెట్లను ప్రవేశపెట్టినా, ఎన్ని ఆర్థికసంస్కరణలను తెచ్చినా ఫలితం ఉండదు.

మరోపక్క కేవలం కొన్ని ప్రాంతాలే అభివృద్ధి చెందుతూ మిగిలిన ప్రాంతాలు సంపదస్పృష్టిలో భాగం కాకుండా కేవలం ప్రభుత్వ తాయిలాల కోసం ఎదురుచూసేవిగా ఉండటంతో పన్నుల వసూళ్లు ఒకే చోట కేంద్రీకృతమై, వాటిలో వాటా కోసమే ఘర్షణలు పెరిగిపోతున్నాయి. ప్రభుత్వాదాయం ఆశించినంతగా పెరగకపోవటంతో ద్రవ్యలోటు పెరిగి అభివృద్ధి విస్తరణ కొరవడింది. గ్రామాలు, చిన్నపట్టణాలలో కేంద్రప్రభుత్వ నిధులే అభివృద్ధికి దిక్కుకాగా, స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికలను సకాలంలో జరపకపోవటం వల్ల, ఇతరత్రా నిర్లక్ష్యాల వల్ల ఆ నిధులకు కూడా గండిపడుతోంది. తమ పన్నుల డబ్బును గ్రామీణ పేదలు వృధా చేస్తున్నారని నగరాలలోని కాస్త ఆదాయపు వర్గాలు, తమ స్వేదాన్ని, రక్తాన్ని, వనరుల్ని పీల్చిపిప్పి చేస్తూ సంపన్నులు పెరిగిపోతున్నారని, తమకు మాత్రం పేదరికం పోవటం లేదని గ్రామప్రాంత పేదలు పరస్పర శత్రుత్వభావాన్ని పెంచుకుంటున్నారు. అవినీతి, పేదరికాన్ని శాశ్వతంగా కొనసాగించే ఓటుబ్యాంకు రాజకీయాల ఉచ్చులో, కేంద్రీకృత పాలనాచక్రంలో తాము చిక్కుకుపోయామని మాత్రం వారు ఇంకా గ్రహించలేకపోతున్నారు.

ఇక పన్నుల చెల్లింపులో అత్యధిక వాటాకలిగిన నగరాలలో కూడా సౌకర్యాలు అంతంతమాత్రంగా వున్నాయి. ఒకమోస్తరు వానలు కూడా వరదలుగా మారి జనావాసాలను ముంచుతున్నాయి, రోడ్లు కుంగిపోతున్నాయి, ప్రయాణికులకు నరకాన్ని

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చూపిస్తున్నాయి. 21వ శతాబ్దంలో 19వ శతాబ్దపు రాజకీయాల వల్ల హైదరాబాద్ వంటి నగరంలో కూడా ప్రజలకు తగినన్ని సేవలు,సౌకర్యాలు అందటం లేదు. నాలుగువేల కోట్ల రూపాయల వార్షికబడ్జెట్ వున్నా రక్షిత మంచినీరు, పారిశుధ్యం, పర్యావరణ పరిరక్షణ, కమ్యూనిటీ పోలీసింగ్, ట్రాఫిక్ ఇక్కట్లను నియంత్రించటం ఇప్పటికీ పాలకుల వల్ల కావటం లేదు. చుట్టూ తగినంత రైల్వే నెట్వర్క్ ఉన్నా ఎం.ఎం.టి.ఎస్ రైలుప్రయాణానికి, ర్యాపిడ్ బస్ ట్రాన్స్పోర్ట్ సిస్టంను అనుసంధానం చేసి అభివృద్ధి చేసేందుకు తగిన చొరవను ప్రభుత్వం సకాలంలో చూపలేకపోయింది. పాఠశాలలు, పార్కులు, తాగునీటి సదుపాయాల ఏర్పాటు వంటి అంశాలలో ప్రజల భాగస్వామ్యానికి కనీస ప్రయత్నం లేదు. ఒకపక్క జనాభా విపరీతంగా పెరిగిపోతూ, మరోపక్క రవాణాసౌకర్యాలు అరకొరగా వుండటంతో గత్యంతరం లేని పరిస్థితులలో ప్రవేశపెట్టిన మెట్రోరైలు ప్రతిపాదనకు భూముల సేకరణలో ప్రజల నుంచి తీవ్ర వ్యతిరేకత వ్యక్తమైందంటే, అందుకు ప్రభుత్వ సేవల పట్ల ప్రజలలో విశ్వాసం లేకపోవటమే ప్రధాన కారణం. ఒకపక్క పన్నులు చెల్లించేవారికి సరైన సౌకర్యాలను అందించే పాలన లేకపోవటం, మరోపక్క అసలు పన్నుచెల్లించే స్థాయి కూడా లేకుండా పాలన, రాజకీయాధికారం అంటే ఏమిటో కూడా తెలియకుండా కోట్లాదిమంది గ్రామీణులు, చిన్నపట్టణాలలో ఓట్లు వేసే యంత్రాలుగా మిగిలిపోవటం, పొట్టచేత పట్టుకుని నగరాలకు వలసలు వస్తుండటం మన వ్యవస్థలు ఎంత వికృతంగా తయారయ్యాయో కళ్లకు కడతాయి. రాజకీయం, పాలన అంత అధ్వాన్నంగా ఉండటం వల్లే ప్రభుత్వ విభాగాలు కుడిచేతికి, ఎడం చేతికి సంబంధం లేకుండా పనిచేస్తుంటాయి. దోమల నివారణ పేరుతో కోట్లు ఖర్చు పెడతారు కానీ దోమలు మాత్రం ఏటా ఇందుగలవందులేవని సందేహం లేదన్నట్టు నగరాలలో ప్రతి ఇంటికి వ్యాపిస్తున్నాయి. ఆరోగ్యం, ఆహారం, పర్యావరణ పరిరక్షణతో సంబంధంలేకుండా కాలనీల నిర్మాణానికి అనుమతుల మంజూరుతో మొదలుపెట్టి దోమలు, అసాంఘిక శక్తులతో యుద్ధం చేయటం వరకూ అన్నీ పాలకుల నిర్లక్ష్య వైఖరే ప్రజలకు శాపంగా మారుతోంది. వీటిలో ఏ ఒక్క సమస్యను పరిష్కరించుకోవాలన్నా మళ్లీ రాష్ట్ర సచివాలయం స్థాయి వరకూ వెళ్లాల్సిందే.

స్థానికంగా నిధులు, అధికారాలు ఉన్న పటిష్ట ప్రభుత్వాలతో పాటు వార్డు స్థాయి నుంచి ప్రజలకు స్థానికంగా వనరులు, అధికారాలు ఉంటే ఈ పరిస్థితి చాలా

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

వరకూ మారిపోతుంది. మన వీధిలో, మన ఇంటి చుట్టుపక్కల, మన వార్డులో, మన ఏరియాలో ఉండే అన్ని సమస్యలూ కేవలం కొన్ని గంటల వ్యవధిలో మన భాగస్వామ్యంతోనే పరిష్కరించుకోవచ్చు. ఇలాంటి ఏర్పాటుకు 73,74 రాజ్యాంగసవరణల్ని చేయటమే గొప్ప అన్నట్లు ప్రభుత్వాలు, పార్టీలు వ్యవహరిస్తున్నాయి. అవి ఇంతవరకూ ఎందుకు ఆచరణలోకి రాలేదు అంటే ఒక్కరంటే ఒక్కరు ప్రజలకు వివరించే ప్రయత్నం చేయరు. కనీసం అవి ఎన్నికల ప్రచారంలో అంశాలుగా కూడా మారలేదు. అధికారం అంటే ఏవో కొన్ని పార్టీల మధ్య, రాష్ట్రస్థాయిలో ఉంటుంది తప్ప మన వీధిలో ఉండదు అనే భ్రమలో, అత్యన్యూనతలో ఉన్న ప్రజలకు ఎన్నికల సమయంలో రాజకీయ పార్టీలను ఆ అంశాల మీద నిలదీయాలని కూడా తట్టటం లేదు. స్థానిక ప్రభుత్వాలు, వాటితోపాటు ప్రజలు తమలో తాము నేరుగా ఎన్నుకున్న కమిటీలకు అధికారాలంటే ముఖ్యమంత్రి, ప్రతిపక్ష నేతలు ఆ యాత్ర, ఈ బాట అంటూ వచ్చి సర్పంచ్ స్థాయిలో చేయాల్సిన రేషన్ కార్డులు, ధ్రువపత్రాలు వంటివి అందించటం, ఆ హామీల్ని కురిపించటం వంటివి అక్కర్లేదు. స్థానికంగా జరగాల్సిన పనులు సక్రమంగా జరగటం లేదు కాబట్టి మనం ఆ యాత్రలలో దక్కేదే పదివేలన్నట్లు ఎదురుచూస్తున్నాం. చిన్నచిన్న పనులకు కూడా ఎమ్మెల్యేలను, ఎంపీలను సతాయిస్తున్నాంగానీ, నిజానికి ఓ కార్పొరేటర్ కనపడినా మనం ఓ వి.వి.ఐ.పిని చూసినట్టు చెమటలు తుడుచుకుంటూ ఖంగారుగా సమస్యారాలు, గౌరవాలు గుమ్మరించేస్తుంటాం. అతని కాన్వాయ్ని చూసి ఓ మహారాజునో, రారాజునో చూసినట్టు అతన్ని చూస్తున్నాం. ప్రైవేటు సంభాషణల్లో రాజకీయం పట్ల మనం ఎంత ఏహ్యభావాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నా, వాస్తవానికి రాజకీయ ఆడంబరాలకు, పెత్తందారీ ధోరణికి లంగి ప్రవర్తించే బానిసత్వ భావజాల ఛాయలు ఇంకా మనలో పోలేదు. మనం ప్రభువులం, పాలకులు సేవకులే అని భావించటం లేదు. వారి చేత ఎలా పనిచేయించుకోవాలో ఆలోచించటం లేదు. కేవలం భావోద్వేగాలతో, బానిసత్వ ధోరణులతో వ్యవహరిస్తుండటం వల్ల పదవిలో ఉండటం తప్ప ఏ అర్హతలేనివాళ్లు కూడా నేతలుగా, మహానేతలుగా చెలామణి అవుతున్నారు. నాయకులమంటూ కొనసాగుతున్నవారు కూడా ప్రజల బలహీనతను గుర్తించి, ప్రజల తక్షణావసరాలు, ఆకాంక్షలకనుగుణంగా తాయిలాల్ని పంచి సంతృప్తి పరుస్తున్నారు. కాలక్రమంలో పెరుగుతున్న ఆకాంక్షలకనుగుణంగా తాయిలాల శాతాన్ని, స్థాయిని కొద్దిగా పెంచి ప్రజల ఓట్లు కొల్లగొట్టి మళ్లీ అధికారంలోకి వచ్చేస్తున్నారు. తమ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అవసరాలు తీరకపోవటం, ఎదిగే అవకాశాలు యాదృచ్ఛికంగానే ఉండటం వల్ల ప్రజలలో అసంతృప్తి పెరిగిపోతూ అది రాజకీయాలను అసహ్యించుకునే ధోరణికి దారితీస్తోంది. దీనికి అసలైన పరిష్కారం ఇంటిముందు పాలన, కంటి ముందు ప్రభుత్వమే. ఈ దిశగా వ్యవస్థలో కీలకమార్పులు చేయాలి.

ఇప్పుడున్న వ్యవస్థ బండి ముందు గుర్రం వెనక ఉన్నట్టుందని మనకు ఈపాటికే అర్థమైంది. స్వతంత్ర భారతదేశంలో అస్వతంత్ర స్థానిక ప్రభుత్వాల వల్ల మనకు ఇప్పటికే తీరనినష్టం జరిగింది. అంటే దిగువస్థాయిలో చేయాల్సిన పనులను రాష్ట్ర, జాతీయస్థాయిలో చేయటం, అక్కడ పైస్థాయిలో చేయాల్సిన పనులను గాలికొదిలేసి అవినీతిని పెంచి పోషించటం ఈవేళ జరుగుతున్నది. ఇప్పటికే చాలా మూల్యం చెల్లించాం. ఇప్పటికైనా ఈ పరిస్థితిని మార్చి, అధికారాన్ని దిగువస్థాయికి విధిగా తీసుకెళ్లాల్సింది. గ్రామస్థాయిలో కులవ్యవస్థ ఉంది, అక్కడూ అవినీతి తక్కువేమీ కాదు, కాబట్టి పైస్థాయిలోనే అధికారం ఉండాలి అని వాదిస్తున్నవారి సంఖ్య తక్కువేమీ కాదు. ఈ వాదనను ఎమ్మెల్యేలు, ఎంపీలు, మంత్రులు, ముఖ్యమంత్రులు, ఉన్నతాధికారులు తమకు అనుకూలంగా ఉపయోగించుకుంటున్నారని ఇంతకు ముందే అనుకున్నాం. కానీ దిగువస్థాయిలోకి అధికారం అనర్థదాయకం అనే వాదన పూర్తిగా అసంబద్ధం. ఎన్ని సమస్యలు వచ్చినా ప్రజాస్వామ్య వికాసానికి అదే పరిష్కారం. ఎవరైనా తప్పుచేస్తే, అవినీతికి పాల్పడితే ప్రత్యక్షంగా నిలదీసే అవకాశం ప్రజలకు ఉంటుంది. అదే ఈవేళ చూడండి. రాష్ట్రస్థాయిలో, ఢిల్లీలో ఎవరు అవినీతికి పాల్పడినా తిట్టుకోవటం, అందరూ ఇంతే అని నిర్దిష్టంగా వ్యవహరించటం తప్ప తగిన చర్యల కోసం పోరాటాలలో మనం పాలుపంచుకోగలుగుతున్నామా? ఏదో అలా ఓ నినాదమిస్తేనో, ట్వీట్టర్లోనో, ఫేస్ బుక్లోనో ఓ సందేశం పారేస్తేనో సమస్యలు పరిష్కారం కావు. సమస్యల్ని పరిష్కారం దిశగా మళ్లించే ప్రక్రియలో మనం చురుకైన భాగస్వాములం కావాలి. అది స్థానిక సాధికారతతోనే సాధ్యం. జాతీయస్థాయిలో, రాష్ట్రస్థాయిలో ఎలాగైతే విధిగా ఎన్నికైన ప్రభుత్వాలు ఉంటాయో, నిర్ణీత కాలవ్యవధిలో ఎన్నికలు జరుగుతాయో అలాగే స్థానిక ప్రభుత్వాలను కూడా ఎన్నుకోవాలి. అలాంటి సాధికారతనివ్వాలి. పుష్టిగల స్థానిక ప్రభుత్వాలు లేకుంటే రాష్ట్ర, కేంద్రస్థాయిలో ఎవరున్నా రోజువారీ సమస్యలు అలాగే ఉన్నాయని మనకు ఇప్పటికే చాలా అనుభవమైంది. కాబట్టి స్థానికంగా అవినీతి, వివక్ష వంటివి ఉంటే వాటికి శాశ్వత

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పరిష్కారాలను ఏర్పాటు చేసుకుందాం. ఆయా సమస్యలు ఇంకా కొనసాగుతుంటే పైన బెత్తం పట్టుకుని కఠిన చర్యలు తీసుకునేందుకు ఏర్పాట్లు చేసుకుందాం. అంతేతప్ప జనం చేతుల్లోకి అధికారం వెళ్లకుండా ఆపితే అసలు ప్రజాస్వామ్యానికే అర్థం ఉండదు. కేంద్రం నుంచి రాష్ట్రాలకు అధికారాలు 1980ల కాలంలో బదిలీ అవటం వల్ల మన సమాఖ్య వ్యవస్థ బలోపేతమైంది. కానీ రాష్ట్రాల స్థాయిలో అధికారాలు మన సమస్యల్ని తీర్చటానికి సరిపోవు. అందుకే ఎక్కడికక్కడ ప్రాంతీయ అసంతృప్తులు రాజుకుని ఉద్యమాల దాకా వెళ్తున్నాయి. కొత్త రాష్ట్రాల ఏర్పాటు లేదా రాష్ట్రాల విలీనం వంటి ఆకాంక్షలలో ఏమాత్రం తప్పులేదుగానీ, ప్రాంతీయ అసంతృప్తులకు, అభివృద్ధికి అసలైన పరిష్కారం వికేంద్రీకరణలోనే, జిల్లా-పట్టణ-గ్రామస్థాయికి సాధికారత గల ప్రభుత్వాలను తెచ్చుకోవటంలోనే ఉంటుంది. కేంద్రం-రాష్ట్రాలు-స్థానిక ప్రభుత్వాల మధ్య కాస్త అటూఇటుగా 40:20:40 నిష్పత్తిలో అధికారాల పంపిణీ వుండటం అవసరం.

ప్రజలకు పాలన అంటే ఏమిటో అర్థమై, ఓటుకు, తమ అభివృద్ధికి మధ్య సంబంధ అర్థమై, సమస్యల పరిష్కారంలో నేరుగా పాలుపంచుకునే అవకాశం ఉంటే భారతదేశం అసలు సత్తా అప్పుడు బయటపడుతుంది. అగ్రస్థాయికి ఎగబాకగలుగుతుంది. అగ్రరాజ్యస్థాయికి మనతో పోటీపడుతున్న మన పొరుగుదేశం చైనానే చూడండి. వేల ఏళ్ల చరిత్ర, జనాభా విషయంలో భారత్తో పోటీ పడగలుగుతున్న చైనాతో పోల్చుకోవటం సహేతుకం కూడా. భారత్లో ఉన్న ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ చైనాకు లేకపోవటం ఆ దేశానికి పెద్దవైఫల్యమే అయినా, ఆ దేశం మనకంటే అనేకరెట్లు వేగంగా పురోగమిస్తోందని మనం గుర్తించాలి. అక్కడ కేంద్రంలో నియంతృత్వ పాలన ఉన్నా అధికారాన్ని వికేంద్రీకరించి పట్టణ, గ్రామస్థాయికి తీసుకెళ్లటం ఆ దేశం శరవేగంగా అభివృద్ధి చెందటంలో కీలకపాత్ర పోషించింది. చిన్నపట్టణాలను, గ్రామాలను ఎంటర్ ప్రైజ్ లు(టి.వి.ఇ)గా, ఆర్థికశక్తులుగా తీర్చిదిద్దటం వల్ల గణనీయ అభివృద్ధి ఎక్కడికక్కడ నమోదవుతోంది. ఆ స్థానికాభివృద్ధి వల్ల కేవలం కొన్ని సంవత్సరాల వ్యవధిలోనే 15కోట్లకు పైగా ఉద్యోగావకాశాల్ని కల్పించగలిగారు. అయినా యువతలో అసంతృప్తి ఉంటుందేమోనని అక్కడి నియంతలు ఆందోళన చెందుతున్నారు. యువత నైపుణ్యాలను పెంచటానికి పెద్దఎత్తున ఏర్పాట్లు చేస్తూ స్థానిక పరిశ్రమలతో అనుసంధానం చేస్తున్నారు.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

వ్యవసాయాన్ని పారిశ్రామీకరించి లాభసాటి చేయగలుగుతున్నారు. కానీ మనకు ఇక్కడ పూర్తి భిన్నంగా జరుగుతోంది. స్థానిక అధికారాలు, స్థానిక అభివృద్ధి లేకపోవటం వల్ల వ్యవసాయం నాశనమవుతూ, ఉపాధి కరవవుతూ చివరకు ప్రజాస్వామ్యమే అపహాస్యమయ్యే పరిస్థితి ఏర్పడింది. భయంకరమైన కరవు వంటి సందర్భాలలో ప్రజలకు తాత్కాలిక ఉపాధిని చేకూర్చేందుకు ఉద్దేశించిన ఉపాధి హామీ పథకాన్నే శాశ్వతం చేసి అదే గొప్ప ఉపాధి కల్పన అని మభ్యపెట్టే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రభువులైన ప్రజలకు రాజకీయాలంటేనే విరక్తి ఏర్పడే పరిస్థితి కల్పించారు.

చివరకు మునిసిపల్, గ్రామపంచాయతీ ఎన్నికల్ని కూడా సకాలంలో జరపకుండా పదేపదే వాయిదా వేస్తూ ప్రజాస్వామ్య, రాజ్యాంగ స్ఫూర్తిని కాలరాస్తున్నారు. అమెరికా రాజ్యాంగం కంటే కూడా ఎక్కువ వదాలతో రూపొందించిన 73,74వ రాజ్యాంగసవరణల్ని కూడా చిన్నచిన్న తసుగుల్ని అడ్డంపెట్టుకుని పాలకులు నిర్వీర్యం చేస్తున్నా దిక్కులేదు. అసలది సమస్యే కాదనే వాతావరణాన్ని, అలోచనాధోరణిని ప్రజలలో పాతుకుపోయేలా చేయటంలో పాలకులు విజయం సాధించారు. రాష్ట్రాల నుంచి విధిగా స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలు, నిధులు బదిలీ చేసేందుకు కావలసిన రాజ్యాంగసవరణను లోక్ సత్తా రూపొందించి అన్ని పార్టీలకు, పార్లమెంటు సభ్యులకు అందించినా, చూద్దాం అంటున్నారు తప్ప ఇప్పటికీ దాన్ని సాకారం చేసేందుకు చిత్తశుద్ధితో ప్రయత్నించటం లేదు.

ఇప్పటికీ చాలా ఆలస్యం జరిగింది. ఇప్పటికైనా తమ చేతులలోకి, తమ ఇంటి ముందుకు, తమ వీధిలోకి అధికారాన్ని తెచ్చుకునేందుకు ప్రజలు రాజీలేని పోరాటం చేయాలి. కేంద్రీకృత పాలనావ్యవస్థను బద్దలుకొట్టి అధికారాన్ని ప్రజల చేతుల్లోకి తీసుకెళ్లకపోతే, మన స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు, రాజ్యాంగ నిర్మాతలు, మనం కలలుకంటున్న బలమైన, సుసంపన్నమైన, సుదృఢమైన భారతదేశ నిర్మాణం సాధ్యంకాదు. ఈ తీరుగా మన రిపబ్లిక్ ఫునర్ నిర్మాణాన్ని రెండో స్వాతంత్ర్యపోరాటంగా చేపట్టాల్సి ఉంది. ప్రపంచానికి హద్దులు చెరిగిపోతున్న నేపథ్యంలో భారతదేశం ముక్కచెక్కలవకుండా తన 5,000వేల ఏళ్లకు పైబడిన అవిచ్ఛిన్న నాగరికత, సంస్కృతీసంప్రదాయాల మేలిమి పరంపరను కాపాడుకుని ఒక సుస్థిర శక్తిగా నిలబడాలంటే, ఈదేశంలో చిట్టచివరి పౌరుడు/పౌరురాలు కూడా అధికారంలో,

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

సంపదసృష్టిలో భాగస్వామి కావాల్సిందే. ఏ అంశంలోనైనా, ఏ రంగంలోనైనా ప్రజల సాధికారతే సిద్ధాంతంగా, జనం చేతుల్లోకి అధికారాన్ని తీసుకెళ్లేందుకు లోక్సత్తా ప్రతిపాదించిన విధానాలు కాలపరీక్షను తట్టుకుని నిలబడ్డాయని గత 16ఏళ్ల చరిత్ర రుజువు చేస్తోంది. స్థానిక ప్రభుత్వాలు ఏ తీరుగా ఉంటే, ప్రజలకు సాధికారత వస్తుందో లోక్సత్తా బహుముఖ కృషితో, పోరాటాలతో తెలియచేస్తూనే ఉంది. 2003లో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కళ్లచెర్వులో లోక్సత్తా ఇలా విద్యుత్ నిర్వహణను సైతం వికేంద్రకరించి పైలెట్ ప్రాజెక్టుగా చేపట్టి పంపిణీ నష్టాల్ని 18శాతం మేర తగ్గించి చూపింది. దీన్ని ఆరోజు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా చేపట్టివుంటే విద్యుత్ నిర్వహణ సామర్థ్యం పెరగటంతోపాటు డిస్కంలకు నష్టాలు తగ్గుతాయని, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పెద్దఎత్తున యువతకు ఉపాధి అవకాశాలు లభించేవి.

అలాగే వికేంద్రీకరణలో ఒక విప్లవాత్మక అడుగుగా 'జిల్లా ప్రభుత్వాల' ఏర్పాటును లోక్సత్తా ప్రతిపాదించింది. రాష్ట్ర బడ్జెట్లో 50శాతాన్ని జిల్లాలకు కేటాయించి, జనాభా ప్రకారం ఆయా జిల్లాలకు ఆ బడ్జెట్ను పంపిణీ చేసి నేరుగా జిల్లా ప్రజలు ఎన్నుకున్న ప్రజాప్రతినిధి ఆధ్వర్యంలో ఒక ప్రభుత్వంలాగా పనిచేసే వ్యవస్థతో జిల్లా ప్రభుత్వాల నమూనాను రూపొందించింది. 2009, జనవరి 23న లాంఛనంగా రంగారెడ్డి జిల్లా ప్రభుత్వాన్ని లోక్సత్తా పార్టీ ప్రకటించింది. సుభాష్చంద్రబోస్ పుట్టినరోజు కావటంతో స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారతకు సంకేతంగా జనవరి 23ను జిల్లా ప్రభుత్వాల దినోత్సవంగా ఎంచుకున్నాం.

ఆరోజు విడుదల చేసిన పత్రంలో జిల్లా ప్రభుత్వాల పనితీరు, దానివల్ల ప్రజలకు కలిగే గణనీయ మేళ్లను సవివరంగా తెలియచేసింది. ఈ జిల్లా ప్రభుత్వాలతోపాటు నగర, పట్టణ, గ్రామస్థాయి వరకూ అన్ని స్థానిక ప్రభుత్వాలకూ ప్రభుత్వం నేరుగా నిధుల్ని అధికారాల్ని బదిలీ చేయాలి. స్థానిక ప్రజలు చేసుకోగలిగే ఏ పనిలోనూ రాష్ట్రకేంద్ర ప్రభుత్వాలు జోక్యంచేసుకోకూడదు. ప్రపంచస్థాయి విశ్వవిద్యాలయం, సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆసుపత్రి సహా ఏ అవసరానికీ కూడా ఎవరూ తమ సొంతూరు నుంచి గంటకు మించి గరిష్ఠంగా ఎక్కువ సేపు ప్రయాణించాల్సిన అవసరం లేకుండా అన్నిఏర్పాట్లూ పక్కాగా చేయాలి. ఉమ్మడి కుటుంబాలు చెల్లాచెదురై వయసుమీరిన కుటుంబసభ్యులు గ్రామాలలో బిక్కుబిక్కుమంటూ బతకాల్సిన అవసరం లేకుండా మంచి ఉద్యోగ, వ్యాపారావకాశాలు, ఆదాయం స్థానికంగానే లభ్యమై కలిసికట్టుగానే

జీవీ భవిష్యత్ భారతం

జీవించవచ్చు. పొట్ట చేత పట్టుకుని కాకుండా, తమ ప్రాంతంలోకంటే మెరుగైన ఆదాయం సంపాదించే నైపుణ్యాలు, స్థాయి ఉన్నాయనుకుంటేనే ఎవరైనా తమ జిల్లాదాటి బయటి ప్రాంతాలకు వెళ్తారు. ఇవి కాకుండా ఇంతకుముందే చెప్పుకున్నట్టు, నేరుగా ప్రజలు తమ రోజువారీ సమస్యల పరిష్కారం కోసం ఎవరి మీదా ఆధారపడకుండా తలసరి కనీసం రూ.1500 కేటాయింపు చేస్తారు. దీనివల్ల 1000 జనాభా వున్న గ్రామానికి రూ.15,00,000, ఐదువేల జనాభా వున్న గ్రామానికి రూ.75,00,000 వస్తాయి. వాటిని వార్డులవారీగా ప్రజలు ఎన్నుకున్న కమిటీల ద్వారా వినియోగించి ప్రజల సమస్యల్ని తక్షణం పరిష్కరించగలుగుతారు. ఎంత గొప్పపదువు చదివినవారైనా ఒక సర్పంచ్ గానో, కార్పొరేటర్ గానో, మేయర్ గానో పనిచేయటాన్ని ఓ గౌరవంగా భావించే వాతావరణం ఏర్పడుతుంది. స్థానికంగా మంచి నాయకత్వం తయారవుతుంది. ఇదంతా సాధ్యమేనా అనిపించవచ్చు. తప్పకుండా సాధ్యమే. మన అవసరాలేమిటో, వాటిని పరిష్కరించే విధానాలేమిటో కొంచెం జాగ్రత్తగా ఆలోచించుకుని వాటికి అనుగుణంగా మనకున్న ఓటు హక్కును, భావవ్యక్తీకరణ స్వేచ్ఛను వినియోగిస్తే ఈ మార్పు పూర్తిగా సాధ్యం. జనం చేతుల్లోకి అధికారం అవసరం, అది పూర్తిగా సాధ్యం. కావలసినదల్లా ప్రజలు కదలటం. సరైన అవగాహన, చైతన్యం ఉన్న ప్రజల అభిప్రాయమే అంతిమంగా ప్రజాస్వామ్యం అనిపించుకుంటుంది. ప్రజలు తల్చుకుంటే పార్టీల, ప్రభుత్వాల స్వార్థపూరిత కోటలు కుప్పకూలతాయి. ఎజెండాలు మారిపోతాయి. అంతా మార్పు బాట పడతారు.

ఇప్పటిదాకా చిన్నచిన్న కోరికల కోసం, తాయిలాల కోసం పార్టీలను, ప్రభుత్వాలను డిమాండ్ చేస్తున్న ప్రజలు ఇకనుంచైనా తమ ఆకాంక్షల్ని పెంచుకుని, తమ జీవితాలలో పెద్దమార్పు తెచ్చే డిమాండ్లు చేయటం ప్రారంభించాలి. దోపిడీ పాలన, దుష్పరిపాలన నుంచి బయటపడటానికి పెనం మీద నుంచి పొయ్యిలో పడ్డట్టు పెద్ద రాక్షసుడికి బదులు చిన్న రాక్షసుడికి ఓటు వేయటం పరిష్కారం కాదు. దశాబ్దాలుగా వాయిదాపడుతూ వస్తున్న స్థానిక ప్రభుత్వాలకు, నేరుగా ప్రజలకు అధికారాలు, నిధుల పంపిణీయే అసలైన పరిష్కారం. మా వార్డుకి, మా చేతుల్లోకి నిధులు, విధులు ఇవ్వండి అని ఎన్నికలప్పుడు డిమాండ్ చేయాలి. ఎన్నికల సమయంలో పత్తి, ధాన్యం ఏదైనా మద్దతు ధరకంటే ఎక్కువగా కొంటారు, నిధుల్ని వెంటనే మంజూరు చేస్తారు, అడిగిందే తడవుగా అతి ప్రాధాన్యతతో ఇచ్చేస్తుంటారు.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కాబట్టి ప్రజలు తమ చేతిలో ఉన్న ఓటు అనే అస్త్రాన్ని చాలా జాగ్రత్తగా, తమ జీవితాలలో పెద్ద మార్పు తెచ్చే అంశాల కోసమే వినియోగించాలి. చిన్నచిన్న ఆకాంక్షలకి విలువైన రాజకీయ, పాలనాధికారాన్ని ప్రతినీధులకు కట్టబెట్టకూడదు. అలా అని ఉత్పత్తి పెద్దహామీలతో కూడా సంతృప్తిపడకూడదు. ఎలా అమలుచేస్తారో విధానాలు చూడండి. వాటిని అమలుచేసే చిత్తశుద్ధిని చూడండి. అప్పుడు ఓటు వేయండి. ఓటు వేయటానికి మీరు అడిగే డిమాండ్లు సరైనవైతే, వాటిని అమలుచేసే వారినే ఎన్నుకుంటే చాలు. మార్పు దానంతటదే తన్నుకుంటూ వస్తుంది.

2009లో గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ఎన్నికలలో లోక్సత్తా పార్టీ వార్డు మేనిఫెస్టోని తయారుచేసి వార్డు స్థాయి ప్రభుత్వానికి హామీనిచ్చింది. లోక్సత్తా గెలిస్తే, ఒక్కో వార్డులోని పౌరులు ఒక్కొక్కరికీ ఏటా రూ.1000 ఇస్తానని హామీనిచ్చింది. దీనివల్ల 1000 జనాభావున్న వార్డుకి రూ.10,00,000 వస్తాయి. ఆ డబ్బుని ప్రజలు ఎన్నుకున్న వార్డు కమిటీ ఆధ్వర్యంలో తమ ఉమ్మడి అవసరాలకు స్వేచ్ఛగా ఖర్చుచేసుకోవచ్చు. రోడ్లు దెబ్బతిందనుకోండి, పాఠశాలలో ఏదైనా సదుపాయం లేదనుకోండి, మద్యం అమ్మకాల్ని నియంత్రించాలనుకోండి, ఎమ్మెల్యే కోసం చూడనక్కర్లే. మీరే వెంటనే చేసేసుకోవచ్చు. ప్రతి వార్డు సమస్యల్ని గుర్తించి, ఏ రీతిలో పరిష్కరిస్తామో తెలియచేస్తూ వార్డు మేనిఫెస్టోని కూడా ఆ ఎన్నికలలో విడుదల చేశాం. వార్డు మేనిఫెస్టో తయారుచేయని అభ్యర్థి తరుపున నేను ప్రచారం చేయనని తేల్చిచెప్పాను. అంత గట్టిగా ప్రయత్నించాం. తలసరి డబ్బు కేటాయింపు, వార్డు ప్రభుత్వానికి తోడు స్థానిక కార్పొరేటర్, మేయర్ అందించే సేవలు అదనం. అలాంటి అంశాలను మనం పట్టించుకోవటం మొదలుపెడితే తప్ప మన జీవితాలు బాగుపడవు. ఈ స్థానిక స్థాయి తర్వాత అప్పుడు మనం రాష్ట్ర, జాతీయస్థాయి అంశాల గురించి అదేతరహాలో కాస్త లోతుగా ఆలోచించి నిర్ణయాలు తీసుకోవటం మొదలుపెడితే అప్పుడు ఉన్న వనరులు, అవకాశాలు పూర్తిగా సద్వినియోగమయ్యే వ్యవస్థ ఏర్పడి మన జీవితాలు బాగుపడతాయి.

సాక్షాత్తు మహాత్మాగాంధీ ఎన్నికలలో నిలబడినా డబ్బు, మద్యం వంటివి పంచకుండా గెలవలేరనే తరుణంలో యావత్ భారతదేశానికే ఒక ఆదర్శంగా ఎటువంటి ప్రలోభాలకూ లోనుకాకుండా ఓటర్లు తనను గెలిపించిన కూకట్పల్లి అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంలో అధికార వికేంద్రీకరణను లోక్సత్తా ఆచరణలో

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చూపిస్తోంది. ఎక్కడికక్కడ ప్రజల భాగస్వామ్యంతో అభివృద్ధి చేసేందుకు ప్రణాళికాబద్ధ కృషి జరుగుతోంది. మంచినీటి సరఫరా, పారిశుధ్య నిర్వహణ వంటి అంశాలలో భాగస్వామ్యానికి ప్రజలకు అవకాశం కల్పిస్తూ కూకట్‌పల్లిని ఒక ఆదర్శప్రాయ నియోజకవర్గంగా అభివృద్ధి చేసేందుకు గట్టి ప్రయత్నం జరుగుతోంది. స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారత కోసం సుదీర్ఘకాలంగా మొక్కవోని పోరాటం చేస్తున్న రాజకీయ ఉద్యమకారునిగా నేను కూకట్‌పల్లి శాసనసభ్యునిగా నా పరిధిలోని స్థానిక ప్రభుత్వాల స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిలో జోక్యం చేసుకోలేదు. గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మేయర్ ఎన్నికలో ఎమ్మెల్యేకు ఉండే ఓటుహక్కును వినియోగించుకోలేదు. అలాగే వివిధ సమావేశాల సందర్భంగా కూడా జి.హెచ్.ఎం.సి పాలనాపరిధిలో పెత్తనం చెలాయించలేదు. అయితే ఇది కేవలం ఒక నియోజకవర్గానికే, ఒక ఎమ్మెల్యేకే పరిమితంకాకుండా అన్నిచోట్లా వ్యవస్థీకృతంగా రావాలి.

“తాత్కాలిక పథకాలు, తాయిలాలు చాలా చిన్నవిషయాలు. వాటినే పెద్దరాజకీయంగా చూపి మమ్మల్ని ఇంకా మోసం చేయవద్దు. అధికారాన్ని వికేంద్రీకరించి మాకిచ్చేయండి. స్థానికంగా మా స్వపరిపాలన మేం చేసుకుంటాం” అని పాలకుల్ని, రాజకీయాన్ని ప్రజలు డిమాండ్ చేయాలి. ‘భారతదేశ ప్రజలమైన మేం...’ అని రాసుకున్న రాజ్యాంగపీఠికలోని సార్వభౌమాధికారాన్ని రోజువారీ జీవితంలో సాధించుకునేందుకు దృఢసంకల్పంతో పోరాడాలి. మీ పోరాటానికి కావలసిన సాధనాసంపత్తిని ఈ భవిష్యత్ భారతం వ్యాసాలు అందిస్తాయి.

డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

జాతీయ అధ్యక్షులు, లోక్‌సత్తా పార్టీ
హైదరాబాద్

* * *

దుష్ట రాజకీయమే సంపద సృష్టికి అవరోధం

మే 10, 1999

బ్రిటీషలి కాలంలో ఢిల్లీ రాజకీయాలు, క్రికెట్ ప్రపంచకప్పు పోటీలు కోట్లాది మందిని ఆకర్షిస్తున్నాయి. రాజకీయ కుట్రలు, కుతంత్రాలు, మాయోపాయాల చర్చ కాలక్షేపానికి పనికి వస్తుంది. తీరిక సమాయాన్ని ఎలా గడపాలో తెలియక పొద్దు పోనివారు, జీతం పుచ్చుకుంటూ ఏ పనీ లేక పైలాపచ్చీసుగా తిరిగేవారు, నిరుద్యోగులు క్రికెట్ ఆటలో ప్రతి బంతినీ సవివరంగా విశ్లేషించుకోవచ్చు. దేశంలో అధిక సంఖ్యాకులకు కావలసింది ఆర్థిక వ్యవస్థ. కోటాసుకోట్లమంది ప్రతిరోజు చేసే జీవన పోరాటం తమ పొట్ట నింపుకోవటానికి, కనీస అవసరాలు తీర్చుకోవటానికి మాత్రమే. సామాన్య ప్రజానీకానికి ప్రభుత్వాలు ఆడంబరంగా ఘన విజయాలు అర్థం కావు; నాయకులు నిరంతరం పాల్పడే రాజకీయ కుట్రలు బోధపడవు; పత్రికలు రోజు ఘోషించే స్టాక్ మార్కెట్ వివరాలు, సెన్సెక్స్ లో మార్పులు వారి జీవితాన్ని స్పృశించవు. అయినా రాజకీయం, పరిపాలన ప్రజల ఆర్థిక స్థితిగతుల్ని విశేషంగా ప్రభావితం చేస్తున్నాయి.

గొర్రె తోక బెత్తెడు

కిందటేడాది దేశంలో ఆర్థికప్రగతి రేటు 5.5 శాతం ఉందని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఇతర ఆసియాదేశాలలో ఆర్థికమాంద్యం నెలకొన్న పరిస్థితులలో అమెరికా, మరెన్నో సంపన్నదేశాల ఆంక్షల్ని తట్టుకుని ఈ మాత్రం ఆర్థికాభివృద్ధిని సాధించటం విశేషమే. లోతుగా పరిశీలిస్తే ఇందులో పైన పటారం, లోన లోటారం కనిపిస్తాయి. గత సంవత్సరం ఉక్కు, సిమెంటులాంటి మౌలికపరిశ్రమలకు గిరాకీలేకుండా పోయింది. మోటారు వాహనాల అమ్మకం పడిపోయింది. రిఫ్రిజిరేటర్లు, టెలివిజన్లు, వాషింగ్ మెషిన్లు, గ్రెండర్లు, వగైరా దీర్ఘకాలం ఉపయోగపడే వస్తువుల గిరాకీపడిపోయి అమ్మకాలు తగ్గముఖం పట్టాయి. కొత్త పెట్టుబడులు తగ్గిపోయాయి. ఉపాధికల్పన తగ్గిపోయింది. అయినా 5.5 శాతం అభివృద్ధి కనిపిస్తోందంటే దీనిలో చాలావరకు అంకెల గారడీలున్నాయి. ఉదాహరణకు ప్రభుత్వాలు సిబ్బందికిచ్చే జీతభత్యాలన్నీ జాతీయాదాయంలో చేరతాయి. ఆ ఖర్చువల్ల ప్రజలకు ఏం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రయోజమున్నా, లేకపోయినా, దాదాపు లక్షా యాభైవేల కోట్ల వార్షిక వ్యయం జాతీయదాయంలో భాగమై ఆర్థికప్రగతికి చిహ్నమైపోతుంది! అలాగే ప్రజల నిత్యావసరాలు తీర్చకపోయినా సేవల రంగం పేరుతో ఎంతో డబ్బు జాతీయాదాయంలో చేరుతుంది. అందుకే ఆర్థికప్రగతిని చూపే అంకెలకు, దేశ ప్రజల జీవన స్థితిగతులకు సంబంధం లేకుండాపోయింది. ఈ 5.5 శాతం ప్రగతి అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలను అనుసరిస్తే సబబేనని వాదించవచ్చు. ఆ రకంగా చూసినా ప్రజల అవసరాలతో, దేశం సాధించగల అభివృద్ధితో పోలిస్తే, సాధిస్తున్న ప్రగతి చాలా తక్కువ. 1978లో చైనా ఉదార ఆర్థికవిధానాలను, స్వేచ్ఛావాణిజ్యాన్ని అనుసరించటం ప్రారంభించింది. 1978 నుంచి 1999 వరకు చైనాలో సగటున ఏటా దాదాపు 10 శాతం ఆర్థికాభివృద్ధి సాధ్యమయింది. అంటే ప్రతి 7 సంవత్సరాలకు ఆ దేశంలో సంపద రెట్టింపు అవుతోంది. గత 21 సంవత్సరాలలో చైనా సంపద 8 రెట్లు పెరిగింది. పర్యవసానంగా చైనా ప్రపంచంలో అమెరికా తరువాత అతిపెద్ద ఆర్థికవ్యవస్థగా ఎదిగింది. మనదేశంలో 1978 నుంచి 1991 వరకు ఆర్థికవ్యవస్థ 4.5 శాతం మాత్రమే వృద్ధి చెందింది. 1991 నుంచి 1997 వరకు 6-7 శాతం పెరిగింది. మళ్ళీ 1997 నుండి 5 శాతం వృద్ధి కనపడుతోంది. ఈ లెక్కన మనదేశంలో 14 సంవత్సరాలకొకసారి సంపద రెట్టింపవుతోంది. అంటే గత 21 సంవత్సరాలలో మనదేశ సంపద రెట్టింపవుతోంది. అంటే గత 21 సంవత్సరాలలో మనదేశ సంపద రెండున్నర రెట్లయింది. అదే కాలంలో చైనా సంపద ఎనిమిది రెట్లయింది! ఈ విధంగా మిగతా ప్రపంచంతో పోలిస్తే మనం ఎలా వెనకబడుతున్నామో అర్థమవుతుంది. భారతదేశం నిరంతరం పేదదేశంగా ఉండాల్సిందేనా? ప్రతితరంలోనూ “మనది చాలా బడుగు దేశము, ఎందరో అభాగ్యులు దుర్భర దారిద్ర్యాన్ని అనుభవిస్తున్నారు” అని చదువుకోలసిందేనా? రెండో ప్రపంచ యుద్ధానంతరం చాలా ఆసియా దేశాలు భారత్ కన్నా అధ్వాన్నస్థితిలో ఉన్నాయి. ప్రస్తుతం జపాన్, తైవాన్, దక్షిణ కొరియా, సింగపూర్, హాంకాంగ్ (ప్రస్తుతం చైనాలో భాగం) అమెరికా, జర్మనీలకు ధీటుగా నిలబడ్డాయి. శరవేగంతో ‘ఆర్థికాభివృద్ధి సాధించటంవల్ల ఒకటి రెండు తరాలకాలంలో ఆ దేశాలు అత్యున్నత శిఖరాలను చేరుకున్నాయి. ఇండోనేసియా, మలేసియా, థాయ్ లాండ్, ఫిలిప్పీన్స్ లాంటి దేశాలు కాస్త ఆలస్యంగా ప్రారంభించినా, నేటికి మనం అందుకోలేనంత ఎత్తుకు ఎదిగాయి. మన నేతలు వాస్తవాలను చెప్పకుండా, ఆ దేశాలు తాత్కాలికంగా ఎదుర్కొంటున్న

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఒడిదుడుకుల్ని గోరంతలు కొండంతలు చేసి, వాళ్లంతా సంక్షోభంలో ఉన్నారని, మనం బ్రహ్మాండంగా ఉన్నామని అబద్ధాలు చెబుతూ మోసపుచ్చుతున్నారు. ఇటీవల ఒక పారిశ్రామికవేత్త ఈ విషయమై ఓ మంచి ఉపమానం చెప్పారు. ఒక ఖరీదైన బెంజి కారు వేగంగా వెళుతుండగా కారు టైరు పంక్చరై ఆగిపోయింది. అప్పుడు ఆ దారినే ఆయాసపడుతూ సైకిల్ తొక్కుతున్న మనిషి, ఆ కారుని చూసి హేళనగా నవ్వేడట. కాని 5 నిమిషాలు ఆగాక, పంక్చరైన టైరును మార్చుకుని ఆ కారు దుమ్ము లేపుకుంటూ మళ్లీ సర్రున అతణ్ణి దాటుకుంటూపోగా, ఆ మనిషి నివ్వెరపోయాడట! ఇదీ భారత్ పరిస్థితి. శరవేగంగా ఒక దేశం అభివృద్ధి చెందుతున్నప్పుడు కొన్ని తాత్కాలిక అవరోధాలు ఉండవచ్చు. వాటిని బూచిగా చూడబెట్టి నెమ్మదిగా ప్రయాణం చేయటమే శ్రేయస్కరం అనుకోవటం అభివృద్ధి నిరోధకుల లక్షణం. మనదేశం కనీసం 8-9 శాతం వార్షిక అభివృద్ధిని సాధించే అవకాశం ఉంది. అది సాధించినప్పుడే వచ్చే 10 సంవత్సరాలలో పేదరిక నిర్మూలన సాధ్యం. అప్పుడే దేశంలో కోట్లాది యువతీయువకులకు భవిష్యత్తుపట్ల విశ్వాసాన్ని కలిగించవచ్చు. అసంఖ్యాకంగా ఉన్న బడుగుజీవుల కనీస అవసరాల్ని తీర్చవచ్చు. ఎన్నికలు, రాజకీయ వ్యవస్థకు, పరిపాలనకు పరమార్థం, కుట్రలు, కుతంత్రాలు, కొందరికి పదవులు, మరికొందరికి పదవీచునతి కాదు! ఇవన్నీ ఉన్నది ప్రజల ఆర్థిక ప్రగతిని సాధించటం కోసం; ఎన్నికయిన ప్రతినిధులు, ఎంపికయిన ఉద్యోగులు నిజమయిన సేవకులుగా పనిచేయటంకోసం మాత్రమే. ప్రజలు ఈ విషయాన్ని విస్మరించి ఇదేదో రాజకీయ చదరంగంగా, అధికారయజ్ఞంగా భావిస్తూ అందులో పావులుగా, సమిధలుగా మారుతుండటం విషాదకరం శీఘ్రగతిన ఆర్థికప్రగతి సాధించాలంటే ఏంచేయాలి? అందుకు మొదటగా చేయవలసిన ఏర్పాటు మౌలిక సదుపాయాల కల్పన. అంటే రోడ్లు, రైల్వేలైన్లు, ఓడరేవులు, విద్యుత్తు, టెలి కమ్యూనికేషన్లు, వీటిల్లో ప్రభుత్వాలు ఆలస్యంగానయినా తీసుకున్న చర్యలవల్ల కమ్యూనికేషన్ల రంగంలో సదుపాయాలు ఏర్పడుతున్నాయి. కొన్నేళ్ల క్రితం టెలిఫోను సౌకర్యం పొందాలంటే గగనంగా ఉండేది. డబ్బీచ్చి కొనుక్కోవటం కూడా సాధ్యం కాక దేబిరింపులు, సిఫారసులు, లంచాలు అవసరమయ్యేవి. స్వతంత్ర భారతంలో దుష్పరిపాలన పుణ్యమా అని మామూలు టెలిఫోను ప్రజలకందని గొప్ప విలాసవస్తువుగా తయారయింది. ఇటీవలనే కోరిన వెంటనే టెలిఫోను సౌకర్యం అందుబాటులోకి వస్తోంది. ప్రభుత్వ గుత్తాధిపత్యాన్ని తగ్గించి పోటీని పెంచటంతో

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కొద్ది సంవత్సరాలలోనే ఇది సాధ్యమయింది. విద్యుత్తు రంగంలో ఉత్పత్తిని ప్రైవేటీకరించడానికి 1993లోనే నిర్ణయం తీసుకున్నారు. కాని ప్రభుత్వాల ప్రాస్పెక్టివల్ల, తాత్కాలిక వల్ల, పాలనయంత్రాంగం జడత్వం వల్ల, అన్ని స్థాయిలలో అలవిమాలిన అవినీతి వల్ల ఎన్నో ప్రాజెక్టులు నత్తనడక నడుస్తున్నాయి. విద్యుత్తు కొరత వల్ల దేశంలో ప్రగతి స్తంభించింది; వినియోగదారులు ఎన్నో కష్టాలు అనుభవిస్తున్నారు. ఇటీవలనే కనీసం కొన్ని రాష్ట్రాలలో విద్యుత్ రంగం సంస్కరణల కోసం ప్రయత్నం జరుగుతోంది. ఈ చర్యలు ఆలస్యంగా చేపట్టటం వల్ల యూనిట్ విద్యుత్ ఖర్చు పెరుగుతుంది; సమాజం ఈ దుష్పరిపాలనకు విపరీత మూల్యాన్ని చెల్లించవలసి వస్తోంది. రోడ్లు, రైళ్లు బాగుపడాలంటే, ఓడరేవులు కావాలంటే, రవాణా సౌకర్యాలు పెరగాలంటే, విధిగా ప్రభుత్వం ప్రధాన పాత్ర వహించాలి. కాని ప్రభుత్వాల దగ్గర కబుర్లేగాని, ఈ పనులకు డబ్బులేవు! ఆర్థిక ప్రగతికి రెండో అవసరం నైపుణ్యం ఉండి, పనిచేసే శక్తిగల జనాభా. మనకు జనాభా అయితే 100 కోట్లు ఉంది. వారిలో నూటికి 50 మంది కండబలం ఉపయోగించగలరేకాని, బుద్ధిబలం ఉపయోగించలేరు. ఆధునిక ఆర్థిక వ్యవస్థలో మట్టిని తవ్వటంతోనో, గోతుల్ని పూడ్చటంతోనో సంపదను సృష్టించలేం. ప్రజలకు అవసరమైన వస్తువుల్ని, సేవల్ని అందించాలంటే ప్రతి కార్మికుడికి కనీస నైపుణ్యం, శిక్షణ, కొన్ని ఏళ్లపాటైనా విద్యాభ్యాసం కావాలి. ఇప్పటికీ నూటికి 60-70 మందికి కనీస అక్షరజ్ఞానం లేదు. అక్షరాస్యులుగా చెప్పుకుంటున్న 50 శాతం జనాభాలో చాలామందికి చదవనూ, రాయనూ రాదు. అలాగే నివారించదగ్గ వ్యాధులు - మలేరియా, కామెర్లు, క్షయ, విరేచనాలు, వాంతులు వగైరా - కోట్లాదిమందిని పీల్చి పిప్పి చేస్తున్నాయి. నూటికి 50 మంది ప్రజలకు కనీసం ప్రాథమిక ఆరోగ్యంలేక అమాయక ప్రజలు సంపద సృష్టిలో పెద్దయెత్తున ఎలా పాలుపంచుకోగలరు? నేటి పరిస్థితి ఉద్యోగాలు లేకపోవటం కాదు; ఉత్పత్తితో కూడిన ఉపాధికి పనికివచ్చే వాళ్లు తగినంత మంది దొరకకపోవటం! విద్య, ఆరోగ్యం - ఈ రెండూ కబుర్లతో, వాగ్దానాలతో ప్రజలకు అందవు. అందుకు పెట్టుబడి, కనీస సదుపాయాలు, శిక్షణ పొందిన సిబ్బంది కావాలి. వాటిని ఏర్పాటు చేయాలంటే ప్రభుత్వాలు పెద్ద ఎత్తున డబ్బు కేటాయించాలి; ఈ రంగాలను సమర్థంగా నిర్వహించాలి.

మంచి పాలన మూలం

సంపద సృష్టించాలంటే కావలసిన మూడో అవసరం చట్టబద్ధ పాలన. డబ్బు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పెట్టుబడి పెడితే దాన్ని ఎవరూ దోచుకోరన్న నమ్మకం కావాలి. వ్యాపార సంబంధంగా ఒక ఒప్పందం చేసుకుంటే దాన్ని అమలు చేయటం సాధ్యమన్న విశ్వాసం ఉండాలి. ఓ ఇంటిని అద్దెకిస్తే మళ్ళీ తిరిగి అది పదిలంగా చేతికి చేరుతుండున్న హామీ ఉండాలి. ఇవేమీ లేకుండా ఎవరూ ఆర్థిక ప్రగతికి దోహదం చేయలేదు. ప్రభుత్వాల అవినీతివల్ల ఉద్యోగయంత్రాంగం దోపిడీ వల్ల, న్యాయవ్యవస్థ తీరువల్ల, తాను పెట్టిన పెట్టుబడి సురక్షితంగా ఉంటుందనిగాని, చేసుకున్న ఒప్పందాలు అమలు జరుగుతాయనిగాని ఎవరూ విశ్వసించలేకపోతున్నారు. లంచాలివ్వటమో, గూండాలను ఆశ్రయించటమో, నష్టపోయి గుడ్లనీరు కుక్కుకుని మిన్నకుండటమో తప్పనిసరి అవుతోంది. అలాంటప్పుడు ఆర్థిక ప్రగతిని ఆశించటం గొంతెమ్మ కోరికే. సమాజంలో కనీసం శాంతిభద్రతల్ని కాపాడి, నేరస్తులు పదవుల్ని పొందటం, ఎన్నో నగరాలలో (హైదరాబాద్ తో సహా) నిరాటంకంగా జరుగుతున్న కిడ్నాపులు, ఎన్నో హత్యలతో, దోపిడీలతో బడా నాయకులకున్న సంబంధాలు ఇవన్నీ సమాజాన్ని భయాందోళనలకు గురిచేస్తున్నాయి. తన జీవితానికే భద్రత లేని వ్యక్తి సంపదను సృష్టించలేడు, సమాజానికి పనికిరాడు. గూండాలే రాజులయిన సమాజానికి భవిష్యత్తు ఉండదు. చేసిన నేరాలకు జైళ్లలో శిక్ష అనుభవించవలసిన వాళ్లు చట్టాలు చేసే మారాజులయితే ఇక ప్రగతి అసాధ్యం. మౌలికావసరాలు, విద్య, ఆరోగ్యం, చట్టబద్ధ పాలన, శాంతిభద్రతలు.. ఇవన్నీ నేడు సమాజానికి అత్యవసరం. అవి లేనిదే వేగంగా ఆర్థికాభివృద్ధి అసాధ్యం. అవి ఉన్నప్పుడే ఓ దశాబ్ద కాలంలో ప్రజలు పేదరికం నుంచి, నివారించదగ్గ క్షేత్రం నుంచి బయటపడగలరు. అవన్నీ ప్రజలకు అందాలంటే, దుష్పరిపాలనకు బదులు మంచి పాలన లభించాలి. రాజకీయానికి అదే పరమార్థం కావాలి. ఈ విషయం ప్రజలకు అర్థమయిననాడే; రాజకీయానికి, పాలనకు, ఆర్థికప్రగతికి విడదీయలేని సంబంధం ఉందని బోధపడిననాడే; మనం ఎన్నుకున్న వాళ్లు మన సేవలకులని తెలిసిననాడే.. అప్పుడే మనదేశంలో ప్రజలు కోరుకుంటున్న అభివృద్ధి సాధ్యపడుతుంది.

వ్యవస్థలో మార్పులతోనే ప్రగతి సాధ్యం

జూన్ 16, 2003

మనదేశంలో 50,000 మందికి పది లక్షల డాలర్లపైన నికర ఆస్తులు ఉన్నాయని ఆ మధ్యన ఓ నివేదిక వెల్లడించింది. భూములు, స్థలాలు కాకుండా కేవలం ఆర్థిక వనరుల్ని అంచనా వేసి పది లక్షల డాలర్ల సంపద ఉన్నవారిని లెక్కకట్టారు. అంటే వీరికున్న ఆర్థిక వనరులు ఒక్కొక్కరికి సుమారు రూ. అయిదు కోట్లన్న మాట. గత సంవత్సరం అలాంటివారు 45,000 మంది ఉండగా, ఈ ఏడాది ఈ సంఖ్య పది శాతానికి పైగా పెరిగింది. చైనాలో ఇలాంటి సంపన్నుల సంఖ్య 2,10,000 మంది అని తేల్చారు. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పది లక్షల డాలర్ల నికర ఆస్తులున్న వారి జాబితాలో చేరిన సంపన్నులు మొత్తం 73 లక్షల మంది ఉన్నట్లు అంచనా. ఇవన్నీ ఆసక్తికరమయిన గణాంకాలే. అయితే 50,000 మంది శ్రీమంతులన్న భారత్ లో దాదాపు 30 కోట్లమంది బీదరికంలో మగ్గుతున్నారు. వీరిలో 22 కోట్లమంది దుర్భర దారిద్ర్యాన్ని అనుభవిస్తున్నారు. గతంతో పోలిస్తే బీదల శాతం తగ్గుతున్న మాట వాస్తవమే. 2015 నాటికి బీదల శాతాన్ని సగానికి తగ్గించాలన్న సహస్రాబ్ది అభివృద్ధి లక్ష్యాన్ని భారత్ కచ్చితంగా సాధిస్తుందని అంచనా. బహుశా ఆనాటికి బీదరికం సగంకంటే ఇంకా ఎక్కువే తగ్గవచ్చు.

ప్రగతికి పునాదులు

ప్రపంచ చరిత్రలో ఏనాడూ లేనంత సంపద, ఆదాయాలు ప్రజలకు ప్రస్తుతం అందుబాటులో ఉన్నాయి. బీదల శాతం తగ్గుముఖం పడుతోంది. భారత్ లాంటి దేశాలలో జనాభా పెరుగదల వల్ల బీదల శాతం తగ్గినా, సంఖ్య అంతగా తగ్గటం లేదు. ముఖ్యంగా జనాభా పెరుగుదల, బీదరికం కొన్ని ప్రాంతాలలో కలిసి ఉండటం చేత ఈ సమస్య ఉత్పన్నమవుతోంది. అయినా 20వ శతాబ్దపు తొలి 50 ఏళ్లతో పోలిస్తే - గత 50 ఏళ్లలో ప్రపంచంలో దారిద్ర్యాన్ని తగ్గించటానికి చేసిన ప్రయత్నాలు ఫలించాలి. పెట్టుబడి, స్వేచ్ఛా, వాణిజ్యం, వ్యక్తుల సృజన శక్తిమీద ఆధారపడిన పాశ్చాత్య దేశాలలో గానీ; సామ్యవాదం, సమష్టి సంపద, ప్రభుత్వ నియంత్రణ మీద ఆధారపడిన కమ్యూనిస్టు దేశాలలో గానీ; రెండో ప్రపంచయుద్ధం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

తరువాత వలస పాలన నుంచి విముక్తమయిన ఆసియా, ఆఫ్రికా దేశాలలో గానీ, చాలాకాలంగా నియంతృత్వానికి, ప్రజాస్వామ్యానికి మధ్య ఊగిసలాడుతున్న లాటిన్ అమెరికాలోగాని - ప్రపంచమంతటా సంపదను పెంచటం, ప్రజల జీవనస్థాయిని మెరుగుపరచటం లక్ష్యాలుగా గుర్తించారు. నిజానికి పాశ్చాత్య ప్రజాస్వామ్యంతో కూడిన నాటో కూటమికి, ఒకప్పటి సోవియట్ యూనియన్ నాయకత్వం లోని వార్సా ఒప్పందం దేశాలకు మధ్య ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం దశాబ్దాలుగా కొనసాగినా, ఆ రెండు కూటముల మధ్య ఈ లక్ష్యాల సాధనకు అనుసరించవలసిన మార్గాలపైనే తప్ప లక్ష్యాల విషయంలో బేధాభిప్రాయాలు లేవు. వ్యక్తులకు స్వేచ్ఛనిచ్చి, పరిశ్రమలకు, వ్యాపారానికి అనుకూల పరిస్థితులను కల్పించి, ప్రభుత్వం పరిమితమయిన పనులను సమర్థంగా చేస్తే అందరికీ మేలు జరుగుతుందని కమ్యూనిస్టు దేశాలు వాదించాయి. చివరికి ఆ ప్రచ్ఛన్న యుద్ధంలో ఆయుధాల బలంవల్ల కాక, ఆర్థిక ప్రగతివల్ల పాశ్చాత్య దేశాలు గెలుపు సాధించాయి.

అంతమాత్రం చేత పెట్టుబడిదారీ విధానాలు, స్వేచ్ఛా వాణిజ్యం మాత్రమే విజయం సాధించాయని, సోషలిస్టు పద్ధతులన్నీ విఫలమయ్యాయని భావించటం ఊరపాటు. నిజానికి పాశ్చాత్య ప్రపంచ విజయం సాధించటానికి, అసాధారణ ప్రగతిని చవి చూడటానికి ప్రధాన కారణం సామ్యవాదంలో ఉన్న కీలకమైన అంశాలను అంగీకరించి అమలుచేయటం. సోషలిస్టు సమాజాలలో అందరికీ విద్య, ఆరోగ్యం, మౌలిక సదుపాయాలు, సాంఘిక భద్రత - ఇవన్నీ సమాజమే స్వీకరించాలని, కేవలం వ్యక్తుల చొరవమీదనే వదిలేస్తే దగాపడ్డ తమ్ముళ్లకు అన్యాయం జరుగుతుందని విశ్వసించారు. ఆ కారణంగానే ఎన్ని లోపాలున్నా సోషలిస్టు దేశాలలో సంపూర్ణ అక్షరాస్యతను, అందరికీ ఆరోగ్యాన్ని అతి త్వరితంగా సాధించారు. ఆ అంశాలను ప్రభుత్వ విధానాలుగా పాశ్చాత్య దేశాలు అంగీకరించాయి. వీటితోపాటు దుర్భర దారద్ర్యంలో మగ్గుతున్న వారికి సాంఘిక భద్రతను, కనీస ప్రమాణాలతో జీవనావకాశాలను కల్పించటం ప్రభుత్వ బాధ్యతగా అమెరికాతో సహా అన్ని పాశ్చాత్య దేశాలు గుర్తించాయి. అయితే ఆర్థిక వ్యవస్థలో పూర్తి స్వేచ్ఛ, ఆరోగ్యకరమయిన పోటీ అవసరమని, ఉత్పత్తిలో ప్రభుత్వ జోక్యం ఉంటే అనర్థం వాటిల్లుతుందని ఆ దేశాలు పూర్తిగా విశ్వసించాయి. పౌరులను పూర్తిగా విశ్వసించాలని, ప్రజా సార్వభౌమత్వమే పాలనకు పునాది అని, స్వేచ్ఛలేని సమాజంలో ప్రభుత్వానికి నైతిక

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పునాదులు ఉండవని పాశ్చాత్య దేశాల వారు గుర్తించారు. ఇలా రాజకీయ స్వేచ్ఛ, ఆర్థిక రంగంలో పోటీ, సంపద సృష్టికి అవసరమైన కనీస అవకాశాలను ప్రజలందరికీ కల్పించటం - ఈ మూడు పునాదుల మీద పాశ్చాత్య ప్రపంచం నిలబడింది. అంటే - స్వేచ్ఛా వాణిజ్య పద్ధతులను, సోషలిస్టు సమాజాలలోని పద్ధతులను సమన్వయం చేయటం వల్లనే ప్రగతి సాధ్యమయింది.

మనదేశంలో 1991 వరకు సోషలిస్టు విధానాలను పాటించారు. ప్రతి చిన్న విషయంలోను ప్రభుత్వానికి అపరిమిత అధికారాన్ని కట్టబెట్టి, లైసెన్సు - పర్మిటు - కోటా రాజ్యాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ఓ అధికారికో, రాజకీయనాయకుడికో జనజీవనాన్ని శాసించే అవకాశాన్నిచ్చారు. ఆర్థిక అధికారాలను చేతుల్లో పెట్టుకుని పోటీని, స్వేచ్ఛను హరించిన ప్రభుత్వం-అందరికీ మంచి ప్రమాణాలతో విద్య, ఆరోగ్యాలను అందించటం, సాంఘిక భద్రత కల్పించటం తన బాధ్యతలుగా గుర్తించలేదు. అంటే అటు స్వేచ్ఛా వాణిజ్యంలోను, ఇటు సామ్యవాదంలోను అంటే అటు స్వేచ్ఛా వాణిజ్యంలోను, ఇటు సామ్యవాదంలోను ఉన్న మంచిని విస్మరించి, రెండు వ్యవస్థలలోను ఉన్న చెడును మనం స్వీకరించాం తత్ఫలితంగానే భారత ప్రజాస్వామ్యం సంక్షోభంలో పడింది. ప్రపంచం మొత్తంలో అతి ఎక్కువ సంఖ్యలో బీదలు మన దేశంలో మగ్గుతున్నారు. 1991లో ఏర్పడ్డ ఆర్థిక సంక్షోభం కారణంగా ఆర్థిక విషయాలలో ప్రభుత్వ నియంత్రణ తగ్గింది. ఆ చర్యలు కొంత మేరకు సత్ఫలితాలనిచ్చాయి. మన ప్రజాస్వామ్యంలోను, వ్యక్తి స్వేచ్ఛలోను ఉన్న తీవ్ర లోపాలను సవరించే ప్రయత్నాలు జరగలేదు. ఫలితంగా ఎన్నికలలో అక్రమ ఖర్చు, ఎన్నికయ్యాక అక్రమార్గన అంతులేకుండా కొనసాగుతున్నాయి. అవినితీ అంతకంతకూ పెరుగుతోంది. నియోజకవర్గాలలో ఆధునిక జమీందారీలు వెలసి, రాజకీయం కొద్దిమంది చేతుల్లో బందీ అయింది. ఈ గుత్తాధిపత్యం వల్ల ఎన్నికలలో ముఖాలు మారినా, పరిస్థితులు ఏ మార్పు లేకుండా కొనసాగుతున్నాయి. సంపద సృష్టిలో సామాన్యులకు సముచిత పాత్రను కల్పించే పరిస్థితులు కరువయ్యాయి. కనీసం పాఠశాల విద్య, ఆరోగ్య వసతులు అందరికీ అందుబాటులో లేనప్పుడు బీదలు ఉత్పత్తిని, ఉత్పాదకతను పెంచటం అసాధ్యం. ఉత్పత్తి లేనప్పుడు బీదరికం తొలగదు.

నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం కావాలి

ప్రభుత్వరంగంలో విద్యపట్ల మన సమాజం చూపుతున్న నిర్లక్ష్యం అందరికీ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

తెలిసిందే. తత్ఫలితంగా పాఠశాలల్లో ఉత్తీర్ణత శాతాలు పెరుగుతున్నాయే తప్ప పనికొచ్చే విద్య పిల్లలకు అందటం లేదు. అంతో, ఇంతో స్థోమత ఉన్నవాళ్ళు అప్పో, సప్పో చేసి పిల్లలకు ప్రైవేటు సంస్థలలో చేర్చిస్తున్నారు. అక్కడ కూడా ఎన్నో లోపాలున్నాయి. రాశి పెరుగుతోందేగాని, వాసి లేకుండాపోయింది. బట్టీ పట్టడమే తప్ప మేధస్సునుపయోగించటం అరుదయింది. దాంతో ప్రభుత్వరంగంలోను, ప్రైవేటురంగంలోను నిజమయిన సంపద పెంచే విద్య అందటం లేదు. ఇక ఆరోగ్యం విషయానికి వస్తే బీదలకు జరుగుతున్న అన్యాయం వర్ణనాతీతం. జాతీయాదాయంలో కేవలం 0.9 శాతం మాత్రమే ప్రజారోగ్యానికి ప్రభుత్వం వెచ్చిస్తోంది. ఆ కొద్దిపాటి డబ్బు కూడా సామాన్య ప్రజలకోసం సద్వినియోగం కావటం లేదు. దాంతో నిరుపేదలు తమ కొద్దిపాటి ఆదాయంలో చాలా భాగాన్ని వైద్యానికి ఖర్చు చేయవలసివస్తోంది. లక్షల కుటుంబాలు అప్పుల ఊబిలో కూరుకుపోతున్నాయి. విచిత్రమేమంటే మంచి విద్యకు, ఆరోగ్యానికి మనదేశంలో గిరాకీ ఉంది. బీదలు కూడా ఎంతో కొంత వెచ్చించటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ప్రజాస్వామ్యం బాగుపడాలని, అవినీతి అంతం కావాలని, స్వేచ్ఛ వికసించాలని పౌరులంతా కోరుకుంటున్నారు. పార్టీలు ప్రతి ఎన్నికలలోను హామీలనిస్తున్నాయి. ఆచరణే కరువయ్యింది. ఈ లక్ష్యాలను సాధించే శక్తి మన సమాజానికి పుష్కలంగా ఉంది. మంచి ఫలితాలనిచ్చే పరిష్కారాలు మన కళ్ళెదురుగా ఉన్నాయి. బీదరికాన్ని తొలగించాలన్నా, మన దేశాన్ని ప్రపంచంలో ప్రబలశక్తిగా నిలబెట్టాలన్నా, అందుకు కావలసిన వనరులు, శక్తి సామర్థ్యాలు మన సమాజంలో ఉన్నాయి. సమాజానికి శక్తి ఉన్నా, విషవలయంలో చిక్కుకున్న రాజకీయ వ్యవస్థ మార్పులను సాధించే బదులు యథాస్థితిని కొనసాగిస్తోంది. దాన్ని మార్చటానికీ పరిష్కారాలున్నాయి. అయితే ఆలోచనాపరులు సంఘటితమై నిర్దిష్ట పరిష్కారాలకోసం పోరుకు సిద్ధపడాలి. అప్పుడే బీదరికాన్ని అంతమొందించి, సమాజంలో స్వేచ్ఛను, శాంతిని పెంచగలం. ఆలస్యమయినకొద్దీ ప్రపంచంలో మనం మరింత వెనకబడిపోతాం.

ప్రభుత్వం పాత్ర మాలితేనే నిర్మాణాత్మక ప్రగతి

అక్టోబర్ 7, 2002

కొద్ది వారాలుగా దేశ ఆర్థిక విధానాలను గురించిన చర్చ జోరుగా సాగుతోంది. ప్రభుత్వరంగ సంస్థల్లో పెట్టుబడుల ఉపసంహరణలపైన చెలరేగిన వివాదం చివరకు కేంద్రమంత్రివర్గంలో బహిరంగ విభేదాలకు దారితీసింది. సీనియర్ మంత్రులు జార్జి ఫెర్నాండెజ్, మురళీ మనోహర్ జోషి, రామ్ నాయక్ కలిసి ఓ కూటమిగా ఏర్పడి ప్రైవేటీకరణను వ్యతిరేకిస్తున్నారని స్పష్టమయింది. ప్రధానమంత్రి వాజ్ పేయి ఆర్థిక సంస్కరణలను నిర్వ్వంద్వంగా సమర్థిస్తూ ప్రకటన చేయటంతో ఈ విభేదాలు తారస్థాయికి చేరాయి. అదే సమయంలో ఆర్.ఎస్.ఎస్. అధినేత సుదర్శన్ విదేశీ పెట్టుబడులను తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తూ ప్రకటన చేయటంతో మన ఆర్థిక విధానాలపై అనిశ్చితి ఏర్పడింది. ఈ వివాదం వల్ల ప్రభుత్వం సుస్థిరతకు ఢోకా లేకపోవచ్చు. కాని ప్రభుత్వం నిలవటం కంటే ఆర్థిక విధానాలతో స్పష్టత, దీర్ఘకాల సుస్థిరత, విశ్వసనీయత ఉండటం మన దేశ ప్రగతికి అత్యవసరం. ఈ నేపథ్యంలో ఈ వివాదం వెనుక ఉన్న కీలకమయిన అంశాలను సమగ్రంగా పరిశీలించాల్సి ఉంది.

కరోర వాస్తవాలు

1991లో ఆర్థిక సంస్కరణలను చేపట్టిన నాటి నుంచి మన ఆర్థిక విధానాలపైన దుమారం చెలరేగుతూనే ఉంది. ఈ వివాదం మాటున కొన్ని కరోర వాస్తవాలు మరుగున పడిపోయాయి. సంస్కరణలను, స్వేచ్ఛా వాణిజ్యాన్ని సమర్థిస్తున్నవారు, వ్యతిరేకిస్తున్నవారు - ఈ రెండు వర్గాల వారు తమ వాదనలలో ప్రభుత్వం పాత్ర తగ్గిపోవాలని, తగ్గిపోతోందని భావిస్తున్నారు. వారి సిద్ధాంతాలు, మార్గాలు వేరయినా, వాస్తవాలను విశ్లేషించటంలో ఇరువర్గాలు వారు తప్పిదం చేస్తున్నారు. నిజానికి భారత్ లో ప్రభుత్వం పాత్ర ప్రపంచంలోని మిగిలిన దేశాలతో పోలిస్తే తక్కువగానే ఉంది. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో ప్రభుత్వం పెట్టే ఖర్చు వాటి జాతీయాదాయంలో సగటున 45 శాతం ఉంది. చివరకు స్వేచ్ఛా వాణిజ్యానికి, వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యానికి ప్రతీకగా నిలిచిన అమెరికా లాంటి దేశంలో కూడా ప్రభుత్వం ఖర్చు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

జాతీయాదాయంలో 38 శాతం ఉంది. సంపన్న దేశాలన్నింటిలోను మొత్తం మీద పన్నుల వసూళ్లు, ప్రభుత్వ వ్యయం సమానంగా ఉన్నాయి. మనదేశంలో చూస్తే పన్నుల వాటా జాతీయాదాయంలో కేవలం 18శాతం ఉండగా, ప్రభుత్వం పెట్టే ఖర్చు 29 శాతం ఉంది. ఆదాయం కంటే ఖర్చు ఎక్కువగా పెట్టడంతో అయితే అప్పులు, లేకపోతే కరెన్సీ ముద్రణ అవసరమవుతున్నాయి. దానినే ద్రవ్యలోటు అంటున్నారు. ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రారంభించాక క్రమక్రమంగా కరెన్సీ ముద్రణ ద్వారా బడ్జెట్ లోటును భర్తీ చేయటం ఆగిపోయింది. కాబట్టి ద్రవ్యలోటును పూరించటానికి అప్పులు చేస్తున్నాయి. ఇంత చేసినా ప్రభుత్వ వ్యయం పెట్టుబడిదారీ దేశాలలో పెట్టే ఖర్చు కన్నా చాలా తక్కువ ఉంది. వారి జాతీయాదాయం ఎక్కువ కావటం వల్ల రూపాయి విదేశీ మారకం విలువ తక్కువగా ఉండటం వల్ల ఆ దేశాలలో ప్రభుత్వ వ్యయం మనకంటే ఎక్కువగా ఉండటంలో ఆశ్చర్యంలేదు. కాని ఆయా దేశాల జాతీయాదాయాలలో ప్రభుత్వ వ్యయం వాటాను అంచనా వేస్తే, అప్పుడు వివిధ దేశాల మధ్య పోలిక అర్థవంతంగా ఉంటుంది. ఆ రకంగా పోల్చినప్పుడు ప్రభుత్వ పాత్ర పరిమితంగా ఉన్న దేశాలలోకన్నా మనదేశంలోని ప్రభుత్వ వ్యయం దాదాపు 16 శాతం తక్కువ ఉంది. అందుకే ప్రభుత్వం నుంచి మన ఆశించిన సేవలు, ప్రజాప్రయోజనాలు, ఉమ్మడి సౌకర్యాలు మనకు అందటం లేదు. దేశంలో ప్రస్తుత అక్షరాస్యత 65 శాతం మాత్రమే ఉంది. కాస్త లోతుగా పరిశీలిస్తే ఈ లెక్క కూడా అంత నమ్మదగ్గది కాదు. నిజమైన అక్షర జ్ఞానం అంటే రాయడం, చదవడం తెలియడం; అంక గణిత పరిజ్ఞానం ఉండటంగా పరిగణిస్తే మన జనాభాలో 25-30 శాతానికి మాత్రమే అక్షర జ్ఞానం ఉంది. ఆధునిక యుగంలో పౌరుడు సగర్వంగా తలెత్తుకు తిరిగాలన్నా, ఒక వ్యక్తి శక్తి సామర్థ్యాలు వికసించాలన్నా, తన కాళ్లమీద తాను నిలబడాలన్నా, సంపదను సృష్టించాలన్నా, ఉపాధి పొందాలన్నా కనీసం నాలుగయిదేళ్లపాటు మంచి ప్రమాణాలతో పాఠశాల విద్యను అభ్యసించాలని నిపుణులంతా స్పష్టంగా చెబుతున్నారు. అంటే అందరికీ మంచి ప్రమాణాలతో కూడిన పాఠశాల విద్య అందటమనేది బీదరికాన్ని పారదోలడానికి, సాంఘిక సమానత్వాన్ని సాధించటానికి అత్యంత కీలకమయిన అవసరం విద్యతో బదుగు వర్గాల ప్రతిభా పాటవాలు వికసించి సంపద సృష్టిలో వారి పాత్ర గణనీయంగా పెరుగుతుంది. కరెన్సీ నోట్లను ముద్రించి అందరికీ పంచితే బీదరికం పోదు. ఉత్పత్తిని పెంచి తిండి, గుడ్ల, ఇల్లు ఇతర అవసరాలు తీరిస్తేనే బీదరికం తొలగిపోతుంది. అందరికీ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అక్షరజ్ఞానం అందితేనే సాంఘిక సమానత్వం సాధ్యమవుతుంది. అయితే అది తూతూ మంత్రంగా కాకుండా, నిజంగా మేధస్సు వికసించేలా కనీస ప్రమాణాలతో కూడిన విద్య అయి ఉండాలి.

అంధకారంలో ఆధునిక భారతం

వైద్య, ఆరోగ్య రంగాలలో సాధించిన ప్రగతి పుణ్యమా అని ప్రపంచంలోని సంపన్న దేశాల్లో సగటు జీవనకాలం 75 సంవత్సరాలు దాటుతోంది. దాదాపు అన్ని అంటువ్యాధులకూ మందులు అమలులోకి వచ్చాయి. మనదేశంలో కూడా 50 ఏళ్లక్రితం 32 సంవత్సరాలున్న సగటు జీవనకాలం ప్రస్తుతం 65 సంవత్సరాలకు చేరింది. కాని నేటికీ బీదలకు ఆరోగ్యం అందని మానిపండే. మన సమాజంలో బీదలు రుణాల ఊబిలో కూరుకుపోవటానికి, దుర్భర దారిద్ర్యంలో మగ్గిపోవటానికి అనారోగ్యం ప్రధాన కారణం. నేటికీ మనదేశంలో కేవలం 32 శాతం మంది పిల్లలకు మాత్రమే కనీస స్థాయిలో వ్యాధి నిరోధక టీకాలు అందుతున్నాయి. అంటే 68 శాతం మంది పిల్లలకు సులభంగా నివారించదగ్గ వ్యాధుల నుంచి రక్షణ లేదన్న మాట! అలాగే కేవలం 28 శాతం మందికి మాత్రమే సరైన మరుగుదొడ్ల సౌకర్యం ఉంది. అలాగని మనదేశంలో ఆరోగ్యం మీద పెట్టే ఖర్చు అంత తక్కువేమీ కాదు. దాదాపు 5.1 శాతం జాతీయాదాన్ని ఆరోగ్యం కోసం మనం ఖర్చు చేస్తున్నాం. కానీ, దానిలో ప్రభుత్వం వాటా కేవలం 0.9 శాతం మాత్రమే. అంటే మొత్తం ఆరోగ్య వ్యయంలో 18 శాతం మాత్రమే ప్రజారోగ్యంమీద ప్రభుత్వం అతి తక్కువగా వ్యయం చేస్తున్న దేశాలలో భారత్ ఒకటి కేవలం మరో ఐదు దేశాలలో మాత్రమే ఆరోగ్య విషయంలో ప్రభుత్వ పాత్ర మనకంటే తక్కువగా ఉంది. సంక్షేమరాజ్యంగా, అందరికీ సాంఘిక న్యాయం అందించటాన్ని రాజ్యాంగ లక్ష్యంగా నిర్దేశించుకున్న దేశంగా మనం ఇంత వెనకబడి ఉండటం అత్యంత లజ్జాకరమైన, విషాదభరితమైన విషయం. అమల్లో ఉన్న ఆరోగ్య వసతులు కూడా బీదలకు అందటం దుర్లభమవుతోంది. ఉదాహరణకు ప్రభుత్వం చేసే కొద్దిపాటి ఖర్చులో కూడా 60 శాతం కేవలం ఆసుపత్రులకు, వైద్య సౌకర్యాలకు అందుతోంది. వ్యాధి నివారణకు, ఆరోగ్య సేవలకు వెచ్చిస్తోంది. 26 శాతం మాత్రమే. ప్రపంచం మొత్తం మీద సర్వేలలో తేలిందేమంటే వైద్య సౌకర్యాలు ఎప్పుడూ సంపన్నులకు, మధ్యతరగతి వారికే ఉపయోగపడతాయి. ప్రభుత్వ ఆరోగ్య సేవలు, వ్యాధి నివారణ పద్ధతులు మాత్రమే పేదలకు అందుతాయి.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఈ కారణాల వల్ల బీదలు నివారించదగ్గ వ్యాధులకు కూడా సులభంగా లొంగిపోతున్నారు. చిన్న చిన్న రోగాలు, తేలికగా చికిత్సకు లొంగే వ్యాధులు సోకినప్పుడు కూడా బీదలకు కనీస వైద్యం కరువవుతోంది. ఉదాహరణకు మలేరియా జ్వరం సోకితే సంపన్నుల కన్నా బీదలకు ఖర్చు ఎక్కువవుతోంది. అనారోగ్యం ముదిరిపోతుంది. ఎక్కువ బాధను అనుభవిస్తున్నారు. విలువైన కాలాన్ని, జీవన భృతిని కోల్పోతున్నారు. కొన్ని సందర్భాల్లో సకాలంలో సరైన చికిత్స లేక ప్రాణాలే పోగొట్టుకుంటున్నారు. 21వ శతాబ్దంలో సామాన్యులకు ఇంతకంటే అన్యాయం మరొకటి ఉండదు. ఇక ఆధునిక సమాజంలో బీదవర్గాలకు అందవలసిన మరో కనీస సౌకర్యం సాంఘిక భద్రత, వ్యక్తి ఎంతగా శ్రమించటానికి సిద్ధపడినా ఉపాధి అందరికీ, అన్ని సందర్భాలలోను దొరకదు. అది ఆ వ్యక్తి తప్పు కాదు; కేవలం బీదరికం కారణంగా అలాంటి నిరుద్యోగులు పస్తులుండటం సమాజానికి శాపం. అలాగే వయసు మళ్ళిన వృద్ధులు, ఏ అండా లేని వితంతువులు, ఆలన పాలన లేని అనాధ బాలలు, వీధి పిల్లలు, సంపాదన సాధ్యం కాని వికలాంగులు ఎందరో దారుణ క్షేమానికి గురవుతున్నారు. వారందరికీ కనీస సౌకర్యాలు కల్పించి సాటి మనుషులుగా జీవించే అవకాశాన్ని కల్పించటం సమాజం బాధ్యత. అదేదో కొందరు వ్యక్తుల దయాదాక్షిణ్యాల మీదనో, దానధర్మాల మీదనో ఆధారపడితే జరిగేది కాదు. వ్యవస్థలో భాగంగా అలాంటి బాధసర్పదష్టులకు సాంఘిక భద్రత కల్పించటం ప్రభుత్వ బాధ్యతే. విద్య, ఆరోగ్య, సాంఘిక భద్రతకు ప్రభుత్వాలు ఇస్తున్న ప్రాధాన్యాన్ని గమనిస్తే మన ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఎన్ని లోపాలున్నాయో తెలుస్తుంది. ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్వహణలోను, వ్యాపారంలోను ప్రభుత్వ జోక్యం అతి తక్కువగా ఉన్న దేశాలలో ఈ మూడు రంగాలకూ కలిపి ప్రభుత్వ వ్యయం సగటున జాతీయాదాయంలో 25 శాతం ఉంటోంది. గణాంకాల పరంగా చూస్తే ఆయా దేశాలలో కొన్ని మార్పులు కనిపించినా, అక్కడి పన్నులను, ఇతర సంబంధిత వివరాలను పరిగణించి లెక్కిస్తే, దాదాపు అన్ని సంపన్న దేశాలలోను, స్వేచ్ఛా వాణిజ్యమున్న దేశాలలోను విద్య, ఆరోగ్యం, సాంఘిక భద్రతలకు ప్రభుత్వం నుంచి జాతీయాదాయంలో సుమారు నాలుగో వంతు ఖర్చవుతోంది. అలాంటిది మనదేశంలో విద్యకు జాతీయాదాయంలో 3.2 శాతం, ఆరోగ్యానికి, 0.9 శాతం, సాంఘిక భద్రతకు ఒక శాతం లోపు ప్రభుత్వం వెచ్చిస్తోంది. అంటే ఈ మూడు రంగాలకు కలిపి కేవలం 5 శాతం మాత్రమే అంటే జాతీయాదాయంలో ఇరవయ్యో వంతు ఖర్చవుతోంది. పోనీ ప్రభుత్వ వ్యయంలో ఈ రంగాల వాటా

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఎక్కువగా ఉందేమోనని పరిశీలిస్తే అక్కడా మన వైఫల్యం కొబొచ్చినట్లే కనిపిస్తోంది. పైన పేర్కొన్న దేశాలలో ప్రభుత్వఖర్చులో దాదాపు 60 శాతం ఈ రంగాలకు ఖర్చవుతుండగా, మనదేశంలో కేవలం 17 శాతం మాత్రం సామాన్య ప్రజలకు, అత్యవసరమయిన రంగాలలో వ్యయం చేస్తున్నారు. పోనీ పెట్టే ఆ కొద్ది మాత్రం ఖర్చయినా ప్రజలకు పనికివస్తోందా అని ఆరా తీస్తే చాలా దారుణమైన ఫలితాలు కానవస్తాయి. ప్రాథమిక ఆరోగ్యకేంద్రాలలో ఎంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టినా ఏ మేరకు సిబ్బంది అందుబాటులో ఉంటున్నారో, ఎంతవరకు బీదలకు కనీస సేవలు అందుతున్నాయో మనకు తెలియంది కాదు. ప్రభుత్వ పాఠశాలలో బీదలకు ఏ పాటి పరిజ్ఞానాన్ని ఇవ్వగలుగుతున్నారో మనం చూస్తునే ఉన్నాం.

క్షీణిస్తున్న 'సామ్రాజ్యాలు'

ఈ నేపథ్యంలో కొందరు మంత్రులు, రాజకీయ నాయకులు ప్రభుత్వ పాత్ర పరిశ్రమల రంగంలో తగ్గితే జాతి ప్రయోజనాలు దెబ్బతింటాయని ఆందోళన పడుతున్నారు. వారి చిత్తశుద్ధిని, దేశభక్తిని మనం శంకించనవసరంలేదు. కాని మన సమస్య ఇప్పుడు అది కాదు. అసలు ప్రభుత్వ పాత్ర మనదేశంలో చాలా పరిమితంగా ఉంది. ఆ ఉన్న కొద్ది పాత్ర కూడా ఏ రంగాలలో అవసరమో అక్కడ లేకుండా, ఎక్కడ అవసరమో ఆ రంగాలలో ఉంది. బీద ప్రజల జీవితాల్లో విద్య, ఆరోగ్యాల మీద శ్రద్ధ లేకుండా గద్దెనెక్కిన వారి పరపతిని, పలుకుబడిని, దర్పాన్ని పెంచే రంగాలకు పరిమితమైంది. ప్రభుత్వ రంగం వాస్తవానికి ప్రజల రంగం కాదు. చాలా మేరకు అది అధికారంలో ఉన్న వారికి చెందిన ప్రైవేటు రంగంగా నడుస్తోంది. అందుకే పెట్రోలు బంకుల డీలర్ల నియామకం దగ్గర నుంచి సామాగ్రి కొనుగోళ్ళు, కాంట్రాక్టుల దాకా పైరవీలు, లంచాలు యధేచ్ఛగా సాగుతున్నాయి. ఆ కారణంవల్లే ప్రభుత్వ రంగ పెట్టుబడుల విరమణకు వ్యతిరేకత - ప్రధానంగా ఆ సంస్థలపై పెత్తనం చేస్తున్న శాఖల మంత్రుల నుంచే వస్తోంది. ఇందులో ఉంది దేశభక్తి కాదు; తమ 'సామ్రాజ్యాలు' క్షీణిస్తున్నాయనే ఆందోళన. మనదేశంలో ప్రభుత్వం పాత్ర తగ్గటం కాదు, పెరగాలి. అయితే ఏ రంగాలలో ప్రభుత్వాలు కీలక పాత్ర పోషించాలి, ఎలాంటి వ్యయం పేదల బతుకులను బాగు చేస్తుంది; ఉపాధి కల్పన ఎలా జరుగుతుంది; ప్రజల అవసరాలు ఎప్పుడు తీరతాయి. వస్తువుల, సేవల నాణ్యత ఏ విధంగా పెరుగుతుంది, కీలక రంగాలలో కేటాయించిన నిధులు సద్వినియోగం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చేసి ప్రజలకు తగిన ఫలితాలను ఏ రీతిలో అందించాలి అన్నవి ప్రధాన చర్చనీయాంశాలు కావాలి. ఈ రంగాల మీద దృష్టిని సారించటం దేశ భవిష్యత్తుకు, బీదల బ్రతుకులు బాగుపడటానికి అత్యవసరం. సిద్ధాంతాల ముసుగులో కొందరు స్వార్థప్రయోజనాలశించి కోట్ల మంది బడుగు జీవులను సమిధలుగా చేయటం క్షంతవ్యం కాని నేరం.

కేంద్రీకృత పాలనే అనర్థాలకు మూలం

అక్టోబర్ 20, 2003

అక్టోబరు 1న ముఖ్యమంత్రి కారుమీద జరిగిన దాడి నుంచి ప్రభుత్వం కొన్ని గుణపాఠాలు నేర్చుకోవాలి. పరిపాలన మొత్తం కేవలం ఓ వ్యక్తి చుట్టూ పరిభ్రమిస్తున్నంతకాలం వ్యక్తులకు, వ్యవస్థకు ఎప్పుడూ ప్రమాదం పొంచి ఉంటుంది. పాలనలో రెండు రకాలుగా బాధ్యతలను పంచుకోవాలి. సమాంతరంగా మంత్రివర్గ సభ్యులు, ఇతర సంస్థలు, ఉన్నతాధికారులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వస్థాయిలో నిర్దిష్టమయిన అంశాల విషయంలో బాధ్యులు కావాలి. ఆ మేరకు అన్ని నిర్ణయాలు చేసే అధికారం, అందుకు కావలసిన వనరుల వినియోగాన్ని నిర్ణయించే చొరవ, సిబ్బంది మీద అజమాయిషీ ఆయా మంత్రులు, అధికారుల పరిధిలో ఉన్నప్పుడే ఆ అంశాలకు వారు బాధ్యులు కాగలరు. అధికారం ఓ చోట, బాధ్యత మరో చోట ఉంటే ఏ పని ఎవరికీ పట్టదు. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో అంతా ఏకవ్యక్తి పాలన నడుస్తోందనే భావం ప్రబలంగా ఉంది. ఇది కేవలం ప్రతిపక్షాల విమర్శకాదు. ప్రభుత్వంలో అన్ని వర్గాలలోను, అధికార పార్టీ నాయకులలోను ఈ అభిప్రాయమే ఉంది. నిష్పాక్షికంగా, రాజకీయాలకు అతీతంగా ఉండే వక్తులంతా ఈ వాదనను అంగీకరిస్తున్నారు. అధికారం అపరిమితంగా కేంద్రీకృతమయినంతకాలం, జరిగే తప్పులన్నింటికీ ఒకరే బాధ్యత వహించాల్సి ఉంటుంది. అలాకాక... మంచి జరిగితే తమ ప్రతిభగాను, చెడు జరిగితే ఇతరుల తప్పుగాను భావిస్తే అందువల్ల వ్యతిరేకత పెరుగుతూ ఉంటుంది. వ్యవస్థలోని వైఫల్యాలన్నింటికీ ఒక్క మనిషే బాధ్యుడుగా కనిపించినప్పుడు, వ్యవస్థని వ్యతిరేకించేవారో, లేదా సమాజాన్ని అతలాకుతలం చేసేవారో ఆ వ్యక్తి మీదే అస్త్రాన్ని సంధించటంలో ఆశ్చర్యంలేదు.

వైకాపా భాగస్వామ్యంతో సత్ఫలితాలు

పాలనలో వివిధ అంచెలలో అధికారాలను బాధ్యతలను సమంగా పంచకపోతే జరిగే అరిష్టమే. రాష్ట్రస్థాయిలో సమర్థంగా నిర్వహించి, సమన్వయం చేయాల్సిన అంశాలు కొన్ని ఉంటాయి. ఏ ఊరికాఊరిలో సమర్థంగా నిర్వహించుకునే అంశాలు మరికొన్ని ఉంటాయి. పెద్ద ప్రాజెక్టులు, నదీ జలాల వినియోగం, విద్యుత్ రంగంలో పనితీరు మెరుగుదల ఇలాంటి విషయాలలో విధాన నిర్ణయాలు, అమలు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

రాష్ట్రస్థాయిలోనే సాధ్యం. వాటిలో కూడా కొన్నింటిని ఏ ఊరికాఊరిలో, లేదా పట్టణంలో, మండలంలో చేపట్టవచ్చు. ఉదాహరణకు సాగునీటి కాలువల నిర్వహణను స్థానిక నీటి వినియోగాన్ని రైతు సంఘాలకే అప్పగించవచ్చు. విద్యుత్ పంపిణీ నిర్వహణను సబ్స్టేషన్ స్థాయిలోను, ఫీడర్ స్థాయిలోను సమర్థంగా, అవినీతికి తావులేకుండా చేపట్టవచ్చు. కేంద్రీకరించటంవల్ల పంపిణీ వ్యవస్థను బాగుచేయలేం. ఇలా ప్రతిరంగంలోను, అందులో ఇమిడిఉన్న సాంకేతిక, ఆర్థిక అంశాలను బట్టి, వివిధ సంస్థల మధ్య సాధించవలసిన సమన్వయాన్ని బట్టి కొన్ని విధులను స్థానికంగా నిర్వహించేలా వికేంద్రీకరించటం, మరికొన్ని విధులను కేంద్రీకరించటం పరిపాలన సామర్థ్యాన్ని పెంచుతుంది. అలా విధులను వికేంద్రీకరిస్తే స్థానికంగా జరిగే తప్పొప్పులకు అక్కడ ఎన్నుకున్న స్థానిక ప్రభుత్వాలు, వారి అజమాంషీలో పనిచేసే సిబ్బంది బాధ్యత వహిస్తారు. అధికారం, బాధ్యత ఒకేచోట మిళితమై ఉంటాయి. అక్కడి ప్రజలు, పౌరసమాజం, ఉద్యమాలు ఆ స్థానిక ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి, అక్కడికక్కడ అవసరమైన మార్పులను చేపట్టగలరు; తప్పులను సవరించగలరు. ఆ విధంగా తమ ఊళ్ళో పరిస్థితులను తామే చక్కదిద్దుకోగలమనే నమ్మకం అక్కడి ప్రజలకుంటుంది. అలాకాక గ్రామంలోనో, పట్టణంలోనో జరగవలసిన ప్రతిపనికీ దూరంగా ఉన్న 'పై' వాళ్ళను 'దేహీ' అని యాచించాల్సి వస్తే ప్రజలలో ప్రభుత్వం పట్ల విశ్వాసం సన్నగిల్లి నిరసన పెరుగుతుంది. ఆ నిరసన ద్వేషంగా మారటానికి అట్టేకాలం పట్టదు. ఆ ద్వేషం నుంచే హింస పుడుతుంది. పాలన వ్యవస్థ నుంచి పౌరులను దూరం చేయడమే హింసాత్మక ఉద్యమాలకు ప్రధానమైన కారణం. ఒక ఇంట్లో కూడా కొందరు కుటుంబ సభ్యులకు ఏ మాత్రం గౌరవం ఇవ్వకపోతే, వారికి ఏ బాధ్యతలు అప్పగించకుండా చిన్నచూపు చూస్తే, ఎందుకూ కొరగాని వారిలా చూస్తూ వారిని ఆ కుటుంబ యజమానే అన్ని విషయాలలోను శాసిస్తూ ఉంటే, ఆ కుటుంబంలో ముసలం పుట్టడం ఖాయమే. అప్పుడు కొందరు పిల్లలు ప్రతిదానికి ఎదురు తిరగటం, సందర్భం లేకుండా తిరగబడటం, పెడధోరణులకు పాల్పడటం, అన్నింటిని విచ్చిన్నం చేయటం మనందరికీ నిత్యజీవితంలో అనుభవమే. రక్తసంబంధం, ఎన్నో మమతానురాగాలు ఉన్న కుటుంబంలోనే సరైన గౌరవం, పాత్ర కల్పించకపోతే, చులకన చేస్తే ఆ ఇల్లంతా చిందరవందరై నరకప్రాయమవుతుంది. అలాంటప్పుడు ఎన్నోవైవిధ్యాలతో, ఎన్నో కులాలు, వర్గాలతో నిండిన సమాజంలో ఎక్కడికక్కడ స్థానిక ప్రజల ప్రమేయంతో నిర్ణయాలు తీసుకునే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అవకాశం కల్పించకపోతే ఆ వ్యవస్థ నుంచి సామాన్యులు దూరమవుతారు. ఈ ఎడబాటు నుంచి నిస్తేజం, హింస పుట్టడం సహజం. జరిగే ప్రతి దుష్పరిణామానికి నిర్ణయాధికారం ఉన్న వారిమీద క్రోధం, కసి పెరుగుతాయి. వ్యవస్థమీద నమ్మకం కరవవుతుంది. తద్బిన్నంగా స్థానికంగా నిర్ణయాలు జరిగితే పరిస్థితులను చక్కదిద్దే అవకాశం అందరికీ లభిస్తుంది. అప్పుడు దూరంగా ఉన్నవాళ్లెవరూ దుర్మార్గులుగా కనిపించరు.

గతం నేర్పిన పాఠాలు

దూరంగా ఉన్న కేంద్రీకృత ప్రభుత్వంలో పనులన్నీ చక్కగా జరుగుతున్నాయా అంటే, అవినీతి, అసమర్థత, అక్రమాలు ఎంతగా చోటుచేసుకుంటున్నాయో అందరికీ తెలుసు. ఏరోజు ఏ పత్రికను తిరగేసినా మన వ్యవస్థలోని వైఫల్యాలు కళ్లకు కడుతున్నాయి. అయోధ్యలోని వివాదాన్నే పరిశీలిస్తే, కేవలం ఓ ఊరికి, లేదా పైజాబాద్ జిల్లాకు పరిమితం కావలసిన ఓ చిన్న స్థానిక సమస్య నేడు పరిష్కారానికి అనువుగాని ఓ జాతీయ సమస్యగా తయారయింది. 1989దాకా మనకెవరికీ అసలు పైజాబాద్ జిల్లా ఉందని, అక్కడ సరయూనది ఉందని, దాని ఒడ్డున అయోధ్య పట్టణం ఉందని, అక్కడ రామజన్మభూమి -బాబ్రీ మసీదు వివాదం ఉందని తెలియదు. దక్షిణాది, తూర్పు, పశ్చిమరాష్ట్రాలలో దాన్ని గురించి ఉసేలేదు. ఎక్కడికక్కడ నిజాయతీగా నిర్ణయాలు తీసుకునే అవకాశమివ్వకుండా దాన్ని కేంద్రీకృతం చేయటంతో ఆ వివాదం దేశానికే గుదిబండ అయింది. సుప్రీంకోర్టు రాజ్యాంగాన్ని విశ్లేషించి, ముస్లిం మహిళలకు విడాకుల తరువాత తగిన మనోవర్తి ఇవ్వాలని తీర్పును ఇచ్చినప్పుడు నాటి రాజీవ్ ప్రభుత్వం దానిలో వేలుపెట్టకుండా ఉంటే అసలు ఈ సమస్యే తలెత్తేదికాదు. చట్టాలను అమలుచేయటం తన బాధ్యత అని, రాజ్యాంగాన్ని విశ్లేషించటం న్యాయస్థానాల బాధ్యత అని గుర్తించి, తన పరిధిలోపల తన విధిని నిర్వహిస్తే ఏ బెడదా లేకుండా ఉండేది. అలా కాక కోర్టు తీర్పును తలకిందులు చేయటం వల్ల తేనెతుట్టెను కదిలించినట్లయింది. పోనీ అప్పుడయినా చట్టంచేసే పూర్తి విచక్షణను పార్లమెంటుకు వదిలేస్తే, పార్టీలకు అతీతంగా సభ్యులు నిర్ణయం చేసేవారు. అలాకాక ముల్లాల ఒత్తిడికి లొంగి, విప్లవ ప్రయోగించి, ప్రభుత్వం పార్లమెంటు సభ్యుల అభిమతాన్ని అణగదొక్కింది. ప్రభుత్వ మనుగడతో సంబంధంలేని, పార్టీ ఎన్నికల ప్రణాళికకు అతీతమైన ఇలాంటి అంశంలో కేవలం మంత్రివర్గం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

నిర్ణయం చేసి పార్లమెంటు సభ్యులు స్వేచ్ఛను హరించటంతో మతఛాందసులకు లొంగిపోయే చట్టం వచ్చింది. ఆ తరువాత హిందూ మత ఛాందసులను సంతృప్తిపరచటంకోసం అయోధ్యలోని స్థానిక వివాదంలో జాతీయ ప్రభుత్వం తలదూర్చింది. అక్కడి అధికారులు, న్యాయస్థానాలు తీసుకోవాల్సిన నిర్ణయాన్ని ఢిల్లీలో తీసుకోవటంతో సమస్య 'అయ్యవారిని చెయ్యబోతే కోతలాగా తయారయింది. అధికార కేంద్రీకరణ వల్ల ఎదురయ్యే అరిష్టాలకు ఈ ఉదంతం ఓ సజీవ సాక్ష్యం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు సక్రమంగా వ్యవహరిస్తున్నాయా అంటే అదీ లేదు. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు వాటి బాధ్యతలను అప్పగించినా ఎన్నో కీలకమయిన నిర్ణయాలు, బాధ్యతలు రాష్ట్రం చేతుల్లో ఉన్నాయి. శాంతి భద్రతలను కాపాడటం, చట్టబద్ధపాలనను నిర్వహించేందుకు పరిస్థితులను కల్పించటం, సకాలంలో సమన్వయాన్నందించే ఏర్పాట్లు చేయటం రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధమ కర్తవ్యాలు. అసలు చేయవలసిన పనులమీద దృష్టిని సారించకుండా అనవసర విషయాలలో జోక్యం చేసుకోవటంతో ప్రభుత్వం తన మౌలిక విధులలో విఫలమవుతోంది. రాయలసీమలో ముఠాకక్షలు, ఎన్నో పట్టణప్రాంతాలలో విజృంభిస్తున్న మాఫియాలు, అదుపు తప్పి తీవ్రవాద ఉద్యమాలు ప్రభుత్వ వైఫల్యానికి తిరుగులే తార్కాణాలు. మన వ్యవస్థ 'బడితె ఎవరి చేతిలో ఉంటే బర్రె వాడిదే' అన్న చందంగా ఉంది. కాంట్రాక్టులు, టెండర్లు బదిలీలు, పోస్టింగులు అన్నింటిలో ఆశ్రిత పక్షపాతం, అవినీతి తాండవిస్తున్నాయి. వాటిని అరికట్టే సామర్థ్యం ప్రభుత్వానికి లేకుండా పోయింది. చట్టాన్ని బట్టికాక, వ్యక్తుల ఇష్టానుష్ఠాలను బట్టి పాలన సాగుతోంది. నిర్ణయాలు ప్రజాసంక్షేమం కోసం కాక, కొందరు పెత్తందార్ల కనుసన్నల మేరకు అమలువుతున్నాయి. ఇక న్యాయం విషయానికి వస్తే మన కోర్టులలో తమ హక్కులను పరిరక్షించుకోవచ్చుననే విశ్వాసం సామాన్యులకు ఏ మాత్రం లేకుండా పోయింది. కేవలం డబ్బున్నవారికి ఏళ్లతరబడి పడిగావులు కాచే శక్తి ఉన్నవారికి మాత్రమే న్యాయం అందుతోంది. మిగిలిన వారికి న్యాయం ఎండమావిగానే మిగులుతోంది. దాంతో కండబలంతో బండన్యాయం అందించే గూండాలుకు, మాఫియాలకు గిరాకీ పెరిగిపోయింది. ఆ గూండాలే 'తొండ ముదిరి ఊసరవెల్లి'గా మారినట్లు అనతికాలంలో రాజకీయవతారమెత్తుతున్నారు. ఈ మొత్తం అవ్యవస్థకు కారణం కేంద్రీకృతపాలనే. కుక్కపని కుక్క, గాడిద పని గాడిద - చేస్తేనే అన్నీ సజావుగా జరుగుతాయని పిల్లలకు మనం నీతి కథలు చెబితాం. వాటిని మన ప్రభుత్వాలు ఏ మాత్రం జీర్ణించుకోకపోవటంతో ఇంతటి అనర్థం వాటిల్లింది. అలాగే,

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అందరికీ మంచి ప్రమాణాలతో విద్య, ప్రాథమిక ఆరోగ్యం అందించటం కోసం సరయిన విధానాలు రూపొందించటం పథకాలు రచించటం, వనరులు కేటాయించటం, ప్రభుత్వ విధి. ఆధునిక ప్రపంచంలో నాగరికతకు అర్థం అదే. స్థానిక సమస్యలలో నిరంతరం జోక్యం చేసుకునే రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి తమ విధుల నిర్వహణలో చేప, సామర్థ్యం కొరవడ్డాయి. దాంతో విద్య, ఆరోగ్యం అధ్వానంగా తయారయ్యాయి. సహజ వనరుల అభివృద్ధి జరిగినప్పుడే సంపద సృష్టి, ఉపాధి కల్పన సాధ్యం. మన పాలకుల వైఫల్యం పుణ్యామా అని లక్షల ఎకరాలు సాగుకు నోచుకోలేకపోతున్నాయి. నీటిని సద్వినియోగం చేయటంలో విఫలమైన రాష్ట్రప్రభుత్వం ఏ చిన్న ప్రకృతివైపరీత్యాన్నీ ఎదుర్కోలేక పొరుగు రాష్ట్రాలతో కయ్యానికి కాలు దువ్వుతోంది.

పాలకులు చేయార్చిందేమిటి?

అటు ప్రజలకు ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వాలకు స్వేచ్ఛ లేకుండా కేంద్రీకృత నిర్ణయాలు తీసుకోవటం వల్ల పౌరులు ప్రభుత్వానికి దూరమవుతున్నారు. నిరసన, హింస పెరుగుతున్నాయి. ప్రభుత్వం తాను చేయవలసిన పనులు సరిగ్గా నిర్వహించకపోవటంతో సమాజానికి విపరీత నష్టం వాటిల్లుతోంది; ఆర్థిక ప్రగతి కుంటుపడుతోంది. చివరికి ఈ కోపం, కసి, ద్వేషం- అన్నీ అధికారాలను కేంద్రీకరించిన పాలకుల మీద పడుతున్నాయి. ఈ కేంద్రీకరణ ఎవరికీ శ్రేయస్కరం కాదు. జనాభీష్ట్యాన్ని మన్నించి ఇప్పటికయినా ప్రజాస్వామ్య స్ఫూర్తితో స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారత కోసం ప్రభుత్వం ఉపక్రమించటం శ్రేయస్కరం అలాకాక ప్రధాన పార్టీలు ప్రాస్వదృష్టితో అధికారాలు పంచటానికి విముఖత చూపితే అసలు అధికారం మీద ఆశలే వదులుకోవలసి వస్తుంది. ప్రజలను ప్రభువులుగా గుర్తించి, స్వపరిపాలనకు సార్థకత చేకూరుస్తారో; కేంద్రీకృత దుష్పరిపాలనను కొనసాగించి సమాజంలో అన్యాయానికి, హింసకు మరిన్ని బీజాలు వేస్తారో - ప్రజలు వేయి కళ్ళతో గమనిస్తున్నారు. వంకలతో, తీపి కబుర్లతో ప్రజలను కలకాలం మభ్యపెట్టటం సాధ్యంకాదు.

ఆర్థిక ప్రగతికి రాజకీయ అవరోధాలు

జనవరి 5, 2004

ఎన్నో కొత్త ఆశలతో 2004వ సంవత్సరంలోకి మనం అడుగుపెట్టాం మనదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు సంబంధించినంత వరకు 2003 ఒక అసాధారణ సంవత్సరం. 2003-04 ఆర్థిక సంవత్సరంలో జులై - సెప్టెంబర్ మాసాల మధ్య దేశ ఆర్థిక వృద్ధి 8.4 శాతంగా ఉంది. గత ఏడాది స్టాక్ మార్కెట్లో పేర్ల విలువ బాగా పెరిగి సెన్సెక్స్ 6000 దాటింది. మన విదేశీ మారక విలువలు దేశ చరిత్రలో తొలిసారిగా 10 వేల కోట్ల డాలర్లు దాటాయి. 13 సంవత్సరాల క్రితం కేవలం 150 కోట్ల డాలర్ల నిల్వలు ఉండటం, మన బంగారాన్ని కూడా తాకట్టుపెట్టవలసి రావటం, కొద్దివారాల దిగుమతులకు కూడా డబ్బు లేకపోవటం, విదేశీ రుణాల చెల్లింపులు బకాయిలు పెట్టే పరిస్థితి తలెత్తడం - ఈ అసాధారణ పరిస్థితులే మనదేశంలో ఆర్థిక సంస్కరణలకు దారితీశాయి. దశాబ్దానికి పైగా చేపట్టిన చర్యలు చాలా రంగాలలో మంచి ఫలితాలను ఇచ్చాయి. అందుకు తాజా ఉదాహరణ విదేశీ మారక ద్రవ్య నిల్వలు బాగా పెరగటం. ఇదే కాలంలో విదేశీ అప్పులు పెరగలేదు. నిజానికి జాతీయదాయంలో విదేశీ అప్పుల శాతం బాగా తగ్గింది. అలాగే డాలరుతో పోలిస్తే రూపాయి విలువ చాలా ఏళ్ల తరువాత గణనీయంగా పెరిగింది. డాలరుకు 50 రూపాయలు దాటుతుందని చాలామంది అంచనా వేయగా, రూపాయి బలపడటం మన ఆర్థిక వ్యవస్థ శక్తికి మరో సంకేతం. వాణిజ్య లోటు పోయి, సాఫ్ట్వేర్ ఎగుమతులతో కలిపితే మిగులులో ఉన్నాము. వస్తు ఉత్పత్తి రంగంలో చాలా ఏళ్ల తరువాత మళ్ళీ మంచి ప్రగతి ద్యోతకమవుతోంది. ఈ ఏడాది దాదాపు 7 శాతం వృద్ధి కనిపించే అవకాశం ఉంది. గతంలో డీలాపడిన ఉక్కు, సిమెంటు వంటి సాంప్రదాయ పరిశ్రమలలో ఉత్పత్తి గణనీయంగా పెరుగుతోంది. దేశం మొత్తంమీద రుతుపవనాలు బాగుండటంతో 2003లో వ్యవసాయోత్పత్తి దాదాపు 7 శాతం పెరిగింది. ఈ విధంగా ప్రస్తుతం కనిపిస్తున్న ఆర్థిక ప్రగతి - వ్యవసాయం, వస్తు ఉత్పత్తి, సేవలు - ఇలా అన్ని రంగాలకు విస్తరించింది. అన్ని రకాలుగా మన ఆర్థిక వ్యవస్థ గతంతో పోలిస్తే పటిష్టంగా కనిపిస్తోంది. ప్రభుత్వ ద్రవ్యలోటు ఒక్కటే గడ్డు సమస్యగా కనిపిస్తోంది.

నాలుగు తప్పటడుగులు

అంటే దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ బలపడుతుండగా ప్రభుత్వ నిర్వహణ మాత్రం అస్తవ్యస్తంగా కనిపిస్తోంది. ఈ సంక్షోభానికి మూలకారణం, స్వతంత్రం వచ్చిన తొలినాళ్ల నుంచి మనం చేపట్టిన విధానాలలో, చర్యలలో ఉన్న లోపాలు ప్రధానంగా నాలుగు అంశాలలో దేశం తప్పటడుగు వేసింది. వాటి పర్యవసానంగా దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థలోను, రాజకీయాల్లోను ఎన్నో దుష్పరిణామాలను ఎదుర్కొన్నాం.

మన నేతలు చేసిన మొదటి పొరపాటు లైసెన్సు - పర్మిటు - కోటా రాజ్యాన్ని ఏర్పాటు చేయటం. ఉత్పత్తిలో, ఉపాధిలో, పెట్టుబడులలో, వాణిజ్యంలో స్వేచ్ఛ లేకుండా ప్రతి అంశంలోను ప్రభుత్వం పాత్రకు వీలు కల్పించారు. అడుగడుగునా ఆంక్షలు విధించటంతో పారిశ్రామిక రంగంలో దేశ ప్రగతి తీవ్రంగా కుంటుపడింది. ఓ పరిశ్రమ పెట్టాలంటే రాజకీయ పలుకుబడి కావాలి. కోట్లకొద్దీ లంచాలు గుమ్మరించాలి. పెట్టిన పరిశ్రమ బాగా పనిచేస్తుంటే ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని పెంచాలంటే మళ్ళీ లైసెన్సు కావాలి. ఉత్పత్తులను కొనుక్కోవాలంటే పర్మిట్లు కావాలి. సిమెంటు, ఉక్కు చివరికి కాగితం కొనుక్కోవాలన్నా పర్మిట్లు, కోటాలు ఉండేవి. పోనీ విదేశాల నుంచి దిగుమతి చేసుకోవాలంటే అందుకు కోటాలు, అనుమతులు అవసరమయ్యేవి. ఇలా దేశ పారిశ్రామిక వ్యవస్థ మొత్తాన్ని రాజకీయ నాయకులు, అధికారుల కబంధ హస్తాలలో పెట్టారు. విదేశాల నుంచి పోటీ లేకుండా చేయడం కోసం కస్టమ్స్ సుంకాలను అకాశాన్నంటేలా పెంచారు. దాంతో దేశంలో వినియోగదారులు ఎక్కువ ధరలకు నాసిరకం వస్తువులను కొనుక్కోవాల్సి వచ్చేది. ఆ వస్తువులకూ ఎంతో కొరత ఉండేది. కృత్రిమ కొరతను సృష్టించడంతో లంచాలు విపరీతంగా పెరిగాయి. అధికారంలో ఉన్న రాజకీయ నాయకులకు, ఉన్నతాధికారులకు, ఉద్యోగులకు, అడుగడుగునా లంచాలు సమర్పించుకోవటం, చీటికిమాటికి అవమానాలనెదుర్కోవటం - ఇవి దేశంలో అన్ని వర్గాల ప్రజలకు ఆనాడు ఎదురైన అనుభవాలు. లైసెన్సు పర్మిటు రాజ్యంతో అవినీతి అన్ని రంగాలకు పాకింది. అక్రమార్జన సంస్కృతి విపరీతంగా పెరిగింది. అధికార దుర్వినియోగం అత్యంత సహజంగా జరుగుతూ వచ్చింది. అధికారంలో అక్రమార్జన అవకాశాలు పుష్కలంగా ఉండటంతో, పదవులంటే మోజు విపరీతంగా పెరిగింది. ఆ పదవులు పొందటానికి కోట్లు ఖర్చుచేయటం అనవాయితీ అయింది. పదవులు వస్తే ప్రయోజనాలు చాలా ఉండటంతో ఓట్లు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కొనడం సంప్రదాయమయింది. ఇలా ఆనాడు చేపట్టిన అపసవ్య ఆర్థిక విధానాలు అటు ఆర్థిక ప్రగతిని కుంటుపరిచాయి. ఇటు అవినీతిని పెంచి పోషించాయి. రాజకీయంలో అలా విష సంస్కృతి చోటుచేసుకుంది. గత దశాబ్దం పైగా చేపట్టిన ఆర్థిక సంస్కరణల కారణంగా ఆ తప్పిదాల ప్రభావం నుంచి క్రమక్రమంగా బయటపడుతున్నాం. దశాబ్దాల పర్యంతం నీరసించిన ఆర్థిక వ్యవస్థ ఇప్పుడిప్పుడే కోలుకుంటోంది. అయితే భారత్ రెండు తరాల అమూల్య కాలాన్ని కోల్పోయింది. ప్రపంచ దేశాలలో నేటికీ ఓ బీద సమాజంగా మిగిలిపోయింది. కోట్లాది మందికి కనీస వసతుల అందించలేని దుస్థితిలో మనమున్నాం.

ఆనాడు మనం చేసిన రెండో ఘోర తప్పిదం విద్య, ఆరోగ్యం రంగాలను నిర్లక్ష్యం చేయడం. సమాజ ప్రగతికి పాఠశాల విద్య, ప్రాథమిక ఆరోగ్యం అత్యంత కీలకమనే వాస్తవాన్ని విస్మరించటంతో దగాపడ్డ తమ్ముళ్లకు, కులం పేరుతో విచక్షణకు దోపిడీకి గురైన కోట్లాది మందికి నాటి నుంచి నేటి దాకా విముక్తి సాధ్యం కాలేదు. చట్టపరంగా, రాజ్యాంగపరంగా ఎన్నో రాయితీలను కల్పించినా అవి కేవలం కొద్దిమందికి ఫలితాలనిచ్చాయే కాని సామాన్యులు నేటికీ అట్టడుగున సతమతమవుతున్నారు. ఆ విద్య, అనారోగ్యం ఎందరో బిడ్డల భవిష్యత్తును నరకప్రాయం చేస్తున్నాయి. విద్యలేని పౌరులకు ఉపాధి కరవవుతోంది. విద్య ఉన్నా అందులోని ఎన్నో లోపాల వల్ల ఉపాధిని సాధించుకోలేని వాళ్లు తయారవుతున్నారు. నిరుద్యోగం విపరీతంగా పెరుగుతోంది. ఉత్పత్తితో కూడిన ఉపాధిని సాకారం చేయడంలో ఘోరంగా విఫలమయ్యాం. నేటికీ విశ్వవిద్యాలయాల స్థాయిలో కూడా ప్రమాణాలు అత్యంత నాసిరకంగా ఉన్నాయి. లక్షలాది బిడ్డలు తమ శక్తి సామర్థ్యాలను వినియోగించుకోలేకపోతున్నారు. అక్షరజ్ఞానం కరువయిన పేదలను వంచించటం సులువయింది. అవినీతికి సామాన్యులు బలయిపోతున్నారు. బీదరికాన్ని, అవిద్యను కొనసాగించటంతో రాజకీయంలో ఓట్ల కొనుగోలు, భ్రమలు పెంచటం అసంబద్ధ వాగ్దానాలు, కుల జాడ్యం పెరిగిపోయాయి. ఆరోగ్య పరిరక్షణకు అవకాశాలు లేకపోవడంతో లక్షలాది శిశువులు అకాలమరణం పొందుతున్నారు. కేవలం అనారోగ్యం వల్ల ఆసుపత్రిపాలైన వారిలో 25 శాతం పైగా బీదరికంలోకి కూరుకుపోతున్నారు. కోట్ల మంది అనుక్షణం భయం నీడన బతుకుతున్నారు. విద్య, ఆరోగ్యం కొరవడటంతో జనాభా విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. అవగాహన లేని

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

సామాన్యులకు కుటుంబ నియంత్రణ అర్థం కాని అంశం. పుట్టిన బిడ్డ ఎదిగి చేతికొస్తాడన్న నమ్మకంలేని తల్లిదండ్రులు సహజంగా ఎక్కువమంది పిల్లలను కనాలనే కోరుకుంటారు. దంపతులు కోరుకున్నా ఆరోగ్య వసతులు అందుబాటులో లేకపోవటంతో కుటుంబ నియంత్రణ సేవలు దొరకవు. ఇలా మన అపసవ్య విధానాల వల్ల జనాభా 100 కోట్లు దాటింది. మరో 30 ఏళ్లలో చైనాను దాటి ప్రపంచంలోనో అత్యధిక జనాభా గల దేశంగా అవతరించనున్నాం.

ఇక ఆనాడు చేసిన మూడో పెద్ద తప్పిదం అధికార కేంద్రీకరణ, పెత్తనం మొత్తాన్ని జాతీయస్థాయిలోనో, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలలోనో పెట్టడంతో, పేరుకు ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా ఎన్నికైన ప్రభుత్వాలయినా పాలన ప్రజలకు దూరమైంది. 1957 నుంచి 10-15 ఏళ్లపాటు స్థానిక ప్రభుత్వాలను పలు రాష్ట్రాలలో చిత్తశుద్ధితో ఏర్పాటుచేశారు. కాని 1970ల నుంచి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు గ్రహణం పట్టింది; కేంద్రీకృత పాలన మరింతగా పెరిగిపోయింది. 1993లో రాజ్యాంగాన్ని సవరించి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పాత్ర కల్పించినా స్థానిక సంస్థల అధికారాల విషయానికి వచ్చేసరికి అస్పష్టంగా, అర్థమనస్కంగా, అంటిముట్టనట్లుగా వ్యవహరించారు. దాంతో అధికార వికేంద్రీకరణ పదవుల పంపకాలకు పనికి వచ్చిందే తప్ప, ప్రజలకు పాలన చేరువ కాలేదు.

ఈ 57 ఏళ్ల పాలనలో చేసిన నాలుగో తప్పిదం రాజ్యవ్యవస్థ నిర్మాణం గురించి పట్టించుకోకపోవటం. వలస పాలన వదిలినా వాళ్ళ సంప్రదాయాలను మనం నేటికీ పట్టుకుని వేళ్లాడుతున్నాం. కేవలం అలవాట్లను, సంప్రదాయాలను కొనసాగించటమే తప్ప, మన సమాజం అవసరాలకు పనికివచ్చేలా వ్యవస్థను తీర్చిదిద్దుకోలేకపోయాం. అందుకే మన రాజకీయాలు కేవలం పదవుల కోసం జరిగే పోరాటంగా మారిపోయాయి. పదవులు ప్రజలను పీడించే సాధనంగాను, అక్రమార్కనకు దగ్గరి దారిగాను తయారయ్యాయి తప్ప జనహితానికి, అధికారానికి సంబంధం లేకుండాపోయింది. పాలనాయంత్రాంగం పరిమాణం పెరిగినా వాసి తగ్గింది. అవినీతి, అసమర్థత, అలస్యం పెరిగిపోయాయి. రాజకీయ నాయకత్వం ఒకవేళ నిజాయితీగా, చిత్తశుద్ధితో వ్యవహరించినా - పాలనాయంత్రాంగాన్ని కదిలించే శక్తి వారికి లేకుండాపోయింది. ఇక న్యాయం సత్తనడక వల్ల సామాన్యుడికి హక్కుల రక్షణ దుస్సాధ్యమయిపోయింది. కండబలంతో బండన్యాయం అందించటం కోసం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

గూండాలు పెరిగిపోయారు. మాఫియాలు విజృంభిస్తున్నాయి. రాజకీయాలకు, నేరప్రవృత్తికి మధ్య గీత చెరిగిపోతోంది. వ్యవస్థను సకాలంలో అవసరాల మేరకు సంస్కరించకపోవటం వల్ల దాపురించిన అవలక్షణాలివి.

మనం గత అర్ధశతాబ్దంగా చేసిన మొదటి తప్పిదమైన లైసెన్సు రాజ్యాన్ని అంతం చేసే ప్రయత్నం ప్రస్తుతం జరుగుతోంది. అందువల్ల ఇప్పటికే గణనీయమైన ఫలితాలు వస్తున్నాయి. ఆ కారణంగానే కొత్త సంవత్సరం దేశవాసులకు కొంతమేరకైనా ఆనందాన్ని పంచుతోంది. కేవలం ఆర్థిక విధానాలవల్ల, స్వేచ్ఛా వాణిజ్యం వల్ల మాత్రమే పూర్తి సత్ఫలితాలు రావు. మన ఆర్థిక ప్రగతికి రాజకీయ వ్యవస్థలోని లోపాలు, పాలనా వ్యవస్థ, న్యాయవ్యవస్థల వైఫల్యాలు, అధికార కేంద్రీకరణ, విద్య ఆరోగ్య రంగాల పట్ల అశ్రద్ధ అవరోధాలయ్యాయి. నిజంగా భారత్ ప్రపంచంలో ప్రబల ఆర్థిక శక్తిగా ఎదగాలంటే ఈ రంగాలన్నింటిలో పెనుమార్పులు అవసరం.

సంస్కరణలు కీలకం

గత కొద్ది సంవత్సరాలుగా మన వ్యవస్థను బాగుచేసే ప్రయత్నాలు కొన్ని ప్రారంభమయ్యాయి. అన్ని రాజకీయ పార్టీలు కలసికట్టుగా ఇందుకు పూనుకోవటం సంతోషకరం. అందుకే ఎన్నికల నిధుల సంస్కరణలు, పార్టీ ఫిరాయింపు చట్టంలో కీలకమార్పులే ఏకగ్రీవంగా సాధ్యమయ్యాయి. రాజకీయంలో పాలన గురించి, ఆర్థిక ప్రగతిని గురించి పోలికలు, చర్చలు పెరిగాయి. ఇది కూడా సంతోషించదగ్గ పరిణామమే. అయితే పాలన బాగుపడాలన్నా, అవినీతి తగ్గాలన్నా ఆర్థికప్రగతి పెరగాలన్నా, రాజకీయంలోకి సమర్థులు, సబ్బీలురు వచ్చే పరిస్థితులు కల్పించాలి. ప్రస్తుతం నిజాయతీగా ఉండి రాజకీయంలో ఉనికిని కాపాడుకోవటం అత్యంత కష్టం. ఈ పరిస్థితిని మార్చి రాజకీయంలో నిజమైన పోటీ పెరిగేందుకు తగ్గ సంస్కరణల్ని తేవాలి. ఆర్థిక సంస్కరణలు నాణేనికి ఓ వైపుంటే, ఈ రాజకీయ సంస్కరణలు రెండోవైపు. రానున్న కొద్ది సంవత్సరాలు ఈ సంస్కరణలకు సరైన అదను. ఆర్థికంగా దేశం బలోపేతంగా ఉండటంతో ప్రజలలో ఆత్మవిశ్వాసం పెరిగింది. మరో సంక్షోభం వచ్చేదాకా వేచి చూడకుండా ముందు చూపుతో మౌలిక ప్రజాస్వామ్య సంస్కరణల్ని చేపట్టడం యువత భవిష్యత్తుకు అవసరం .

రాజకీయ సంస్కరణలతోనే ఆర్థిక ప్రగతి

సెప్టెంబర్ 27, 2004

ఆకాశమే హద్దుగా చైనా సాధిస్తున్న అభివృద్ధి అంతర్జాతీయ సమాజంలో ఇటీవల పెద్ద చర్చనీయాంశంగా మారింది. చైనా, భారత్ ల మధ్య ప్రగతి తీరులో ఉన్న తేడాలను విశ్లేషించడం చాలామంది ఆర్థికవేత్తలకు ఆసక్తికరమైన వ్యాసంగం. అంతర్జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో వేగవంతమైన వృద్ధిరేట్లతో ముందుకు దూసుకుపోతున్న దేశాలివి. చైనా వృద్ధిరేటు ఏడాదికి తొమ్మిది లేదా అంతకు కొంచెం ఎక్కువగా ఉంటే - భారత్ వృద్ధిరేటు మాత్రం గడచిన రెండు దశాబ్దాల్లో ఆరు శాతాన్ని మించలేదు. ఈ తేడా ఫలితంగా -చైనా ఆర్థికం ప్రతి ఎనిమిదేళ్లకోమారు రెండింతలవుతుంది. భారత్ ఆర్థికవ్యవస్థ మాత్రం పన్నెండేళ్లకోమారుగానీ ఆస్థితికి చేరుకోలేకపోతుంది. ఏదిఏమైనా - ప్రజల కొనుగోలు శక్తిని ప్రాతిపదికగా తీసుకుంటే చైనా, భారత్ లు ప్రపంచంలోని అతిపెద్ద ఆర్థికవ్యవస్థల్లో వరుసగా మూడు, నాలుగు స్థానాల్లో నిలుస్తున్నాయి. ఏదో దశకంలో ఈ రెండు దేశాలూ దాదాపుగా ఒక స్థాయి నుంచి తమ ప్రగతి ప్రస్థానాన్ని ప్రారంభించాయి. ప్రస్తుతం చైనా తలసరి ఆదాయం సుమారు 1000 డాలర్లుగా ఉంటే, భారత్ అందులో సగాన్ని మాత్రమే సాధించగలిగింది. 1980లో ఇరుదేశాల ఎగుమతులు ఇంచుమించుగా ఒకేస్థాయిలో ఉండేవి. కానీ నేడు ప్రపంచ ఎగుమతుల్లో చైనా వాటా భారత్ తో పోలిస్తే నాలుగింతలకు పెరిగింది. మరోవైపు భారత్ జనాభా ఏడాదికి 1.9 శాతం చొప్పున పెరుగుతూనే ఉంది. జనాభా వృద్ధిని చైనా సమర్థంగానే కట్టడిచేస్తోందని అధ్యయనాలు వెల్లడిస్తున్నాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో తలసరి ఆదాయం విషయంలో భారత్, చైనాల మధ్య తేడా అంతకంతకూ పెరుగుతోంది. ఈ వాస్తవాల నేపథ్యంలో - తన శక్తిసామర్థ్యాలను కూడదీసుకోని గట్టి కృషిచేస్తే తప్ప ఆర్థిక రంగంలో చైనాను ధీటుగా ఎదుర్కోవడం భారత్ కు సాధ్యం కాదు.

తేడా సుస్పష్టం

రెండు దేశాల్లోని ప్రగతి రీతులను పరిశీలిస్తే కొన్ని ఆసక్తికరమైన వాస్తవాలు బోధపడతాయి. భారత్ లోని పశ్చిమ, దక్షిణ ప్రాంతాలు దేశ ప్రగతికి చుక్కానిగా నిలుస్తున్నాయి. ఉత్తర, తూర్పు ప్రాంతాలు దేశ ప్రగతి ప్రక్రియలో క్రియాశీలంగా లేవు. చైనాలోనూ ఇలాంటి పరిస్థితే కనిపిస్తోంది. ఆ దేశంలోని దక్షిణ, తూర్పు భాగాలు, పసిఫిక్ చుట్టూ ఉన్న ప్రాంతం చైనా అభివృద్ధిలో కీలకపాత్ర పోషిస్తున్నాయి. చైనాలో విస్తారంగా ఉన్న పశ్చిమప్రాంతం ఎలాంటి పురోగతి లేకుండా అచేతనంగా ఉంది. భారత్ లో మాదిరిగానే లక్షల మంది గ్రామీణులు ఉపాధికోసం పట్టణాలకు తరలడం చైనాలోనూ కనిపిస్తుంది. ఈ వలసలు చైనా సర్కారుకు సవాలుగా నిలుస్తున్నాయి. నిరంకుశ పాలన వ్యవస్థ అన్ని స్థాయిలపై కచ్చితమైన ప్రభుత్వ అజమాయిషీ ఉండటం వల్ల చైనా నగర ప్రాంతాల్లో మురికివాడలు, దుర్బర దారిద్ర్యం కనిపించవు. చైనా సర్కారు ఏర్పాటు చేసిన పట్టణ ప్రాంతం వాణిజ్య వ్యవస్థలు గ్రామీణ ప్రాంతాలకూ, తప్ప చిన్న పట్టణాలకూ ఊరటగా నిలుస్తున్నాయి. నూతన ఉద్యోగాల సృష్టి ఉపాధి కల్పనల మీద ఈ వ్యవస్థలు ప్రధానంగా దృష్టినిలపడం వల్ల మంచి ఫలితాలే సాకారమవుతున్నాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలను అభివృద్ధి దిశగా మళ్ళించి, నూతన ఉద్యోగవకాశాలను కల్పించాలంటే భారత్ చేయాల్సింది ఎంతో ఉంది. ప్రాంతీయ అసమానతలకు సంబంధించి ఇరుదేశాల నడుమ ఓ తేడా కొట్టొచ్చినట్లు కనిపిస్తుంది. చైనాలోని సుమారు 93 శాతం జనాభా తూర్పు మధ్య ప్రాంతాల్లోనే కేంద్రీకృతమై ఉంది. ఇప్పుడి వృద్ధిరేట్లలో అక్కడక్కడా అసమానతలు కనిపించినా మొత్తం మీద చైనాలోని తూర్పు మధ్య భాగాలు ప్రగతి దిశగా ఎంతో వేగంగా ప్రస్థానిస్తున్నాయి. ఆర్థికపరమైన వెనుకబాటుతనం అనేది చైనాలో పదిశాతం కంటే తక్కువ జనాభాకే పరిమితమైంది. భారత్ పరిస్థితి ఇందుకు పూర్తిగా భిన్నం. ఉత్తర ప్రదేశ్, బీహార్, జార్ఖండ్, మధ్యప్రదేశ్, ఒరిస్సా, చత్తీస్ గఢ్, రాజస్థాన్, ఈశాన్యప్రాంతాల్లో దాదాపుగా దేశంలోని సగం జనాభా కేంద్రీకృతమై ఉంది. చాలా వరకు ఈ రాష్ట్రాలన్నీ దేశాభివృద్ధి క్రమంలో (పశ్చిమ యు.పి రాజస్థాన్ లోని జాతీయ రాజధాని ప్రాంతం వంటివి ఇందుకు మినహాయిపులు) కీలకపాత్ర పోషించడంలో విఫలమవుతున్నాయి. ఉదాహరణకు దేశంలోని అతి సంపన్న రాష్ట్రమైన మహారాష్ట్ర

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

తలసరి ఆదాయం - బీహార్ తో పోలిస్తే నాలుగు రెట్లు ఎక్కువగా ఉంది. ఈ తేడా అంతకంతకూ పెరుగుతోంది కూడా. విస్తీర్ణం పరంగా ఉత్తరాది రాష్ట్రాలు చాలా పెద్దవి. దేశంలో ఈ రాష్ట్రాల జనాభా ఓవైపు పెరుగుతుంటే... మరోవంక స్థూలదేశీయోత్పత్తిలో వీటి వాటా మాత్రం అంతకంతరూ క్షీణిస్తున్న పరిస్థితి నేడు మన ముందుంది. దేశంలోని పశ్చిమ, దక్షిణ భాగాల స్థాయిలోనో ఈ ప్రాంతాలు అభివృద్ధిని సాధించగలిగిన నాడు ఆసియాలో అమోఘమైన అర్థిక వ్యవస్థగా భారత్ వన్నెలీనడం ఖాయం. ఉత్తరప్రదేశ్, బీహార్ ల పరిస్థితినే తీసుకుంటే ఈ రెండు రాష్ట్రాల్లోనూ పాలన వ్యవస్థ అస్తవ్యస్తంగా ఉందన్నది నిజం. ఈ ప్రాంతాలను పీడిస్తున్న దీర్ఘకాలిక సమస్య ఇది. గడచిన మూడున్నర దశాబ్దాలుగా ఈ రాష్ట్రాలను పాలిస్తున్న అన్ని పార్టీలకూ ఈ పాపంలో భాగం ఉంది. అసమర్థత, దుష్పరిపాలన, పాలనలో విలువల క్షీణత, మౌలిక సదుపాయాల వ్యవస్థ కుప్పకూలిపోవడం వంటి లోపాలన్నింటికీ రాజకీయ వ్యవస్థనే తప్పుపట్టాల్సి ఉంటుంది. అడ్డంకులను అధిగమించి బీహార్, యు.పి.లను అభివృద్ధి బాట పట్టించాలంటే సమగ్రమైన జాతీయ వ్యూహాన్ని రచించక తప్పదు అంతటి వివేకాన్ని మన రాజకీయ పార్టీలు కనబరుస్తాయా అన్నదే ప్రశ్న. అధికారం కోసం పరస్పరం కుమ్ములాడుకుంటున్న పార్టీలు - అభివృద్ధి సాధన కోసం కలిసికట్టుగా వ్యూహాలను రూపొందించాలన్న విషయాన్ని బొత్తిగా మరచిపోయాయి. ఏది ఏమైనా అలాంటి ప్రయత్నమైతే మొదలుకావాలి. లేకపోతే అభివృద్ధి విషయంలో అంతర్జాతీయంగా భారత్ బాగా వెనుకబడిపోతుంది. ప్రగతిపథంలో బీహార్, యు.పి.లు అచేతనంగా మారితే... భారత్ పరిస్థితి కూడ అందుకు భిన్నంగా ఉండదనడంలో సందేహం లేదు. దేశంలో నెలకొన్న రాజకీయ సంక్షోభం తొలగిపోయి, ప్రజాస్వామ్యం పరిణతిని సంతరించుకోవడానికి మరికొంత కాలం పడుతుంది. రాజకీయ చిత్తశుద్ధి, ధృఢమైన నాయకత్వంతోనే అది సాధ్యం. చైనా, ఆగ్నేయాసియాలు అభివృద్ధిని సాధిస్తున్న తీరు, భారత్ కు మంచి పాఠంగా ఉపయోగపడుతుంది. సుదీర్ఘకాలంగా పట్టుకువేళ్ళాడిన సంకుచిత దృక్పథానికి నీళ్ళొదిలి - క్రితం దశాబ్దంలో భారత విధాన కర్తలు రెండు కీలకమైన నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. మొదటిది : ఆర్థిక ప్రయోజనాలను సిద్ధింపజేసుకోవాలన్న లక్ష్యంతో దౌత్యపరంగా, భౌగోళిక, రాజకీయ పరంగా భారత్ వ్యూహాత్మకంగా ముందగుడు వేయటం, రెండోది : లుక్ ఈస్ట్ విధానానికి శ్రీకారం చుట్టి ఆగ్నేయాసియా, చైనా ఆర్థిక వ్యవస్థలతో అనుసంధానాన్ని ఆరంభించడం ఈ చర్యల వల్ల ఫలితం చెప్పుకోదగిన స్థాయిలోనే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఉంటుంది. ఇరుపక్షాలకూ ఉపయోగకారిగా ఉండే ఈ విధానాలను మరింత వేగంగా, స్ఫూర్తివంతంగా ఆచరణలో పెట్టాల్సిన అవసరం మాత్రం తోసిపుచ్చలేనిది.

కొత్త మార్గంతో సిరుల పంట!

మణిపూర్ లోని మోరె మొదలు థాయ్ లాండ్ లోని మె సాట్ మీదుగా మియన్మార్ లోని బెగాన్ వరకూ 1360 కిలోమీటర్ల మేర నిర్మించ తలపెట్టిన అంతర్జాతీయ రహదారిమార్గం ఎన్నెన్నో వాణిజ్య ప్రయోజనాలను ఆవిష్కరించనుంది. ఈ ప్రాంతంలోని అన్ని దేశాలకూ అది సిరులపంటను పండించనుంది. బర్మా, థాయ్ లాండ్ లతో మనకు రహదారిమార్గం ఏర్పడితే చైనాలోని యున్నాన్ ప్రాంతంతో భారత్ నేరుగా వాణిజ్య లావాదేవీలను నెరవేరుస్తుంది. భారత్ లోని ఉత్తర, ఈశాన్య ప్రాంతాలకు నైరుతి చైనాతో ప్రత్యక్ష సంబంధం ఏర్పడుతుంది. ఈ వాణిజ్య సంబంధాల వల్ల, ఈ ప్రాంతాల ప్రజలు ఒకచోట నుంచి మరోచోటికి స్వేచ్ఛగా సంచరించే అవకాశం ఏర్పడటం వల్ల మొత్తంగా అన్ని దేశాలూ లాభపడతాయి. అభివృద్ధిపరంగా నిర్లక్ష్యానికి గురై, బాగా వెనుకబడిన ఈశాన్య రాష్ట్రాలు, తూర్పు, యు.పి., బీహార్, ఓరిస్సా, చత్తీస్ గఢ్ లు ఆర్థిక లావాదేవీలకు ప్రధాన కేంద్రాలుగా అవతరిస్తాయి. చైనా, ఆగ్నేసియాలకు విస్తారమైన భారతీయ మార్కెట్ తో ప్రత్యక్ష సంబంధాలు ఏర్పడుతాయి. పశ్చిమ బెంగాల్, కోల్ కత్తాల ఉజ్జ్వల గతం పునఃసాక్షాత్కారమవుతుంది. అమేఘశక్తితో దూసుకుపోతున్న ఆగ్నేయాసియా దేశాలతో నేరుగా సంబంధాలు పెరగడం వల్ల భారత్ లోని తూర్పు ప్రాంతం పురోగామి అవుతుంది. నిండా అవినీతిలో మునిగి, స్వయం ప్రకాశాన్ని దాదాపుగా కోల్పోయి - కేంద్రం ఇస్తున్న సబ్సిడీలమీదే పూర్తిగా ఆధారపడిన ఈశాన్య ప్రాంతంలో పర్యాటక రంగం వృద్ధిచెంది ఆర్థికవ్యవస్థ కొత్త పుంతలు తొక్కుతుంది. తిరుగులేని రీతిలో పురోగమిస్తున్న చైనా వేగాన్ని అందుకోవాలంటే పక్కా వ్యూహంతో భారత్ ముందుకు కదలాల్సి ఉంటుంది. కచ్చితమైన అవగాహనతో విధానాల మధ్య సరైన సమన్వయాన్ని సాధిస్తూ మన శక్తిసామర్థ్యాలను పూర్తిస్థాయిలో వినియోగించుకుంటూ సాగాలి. థాయ్ లాండ్ తోనూ, చైనాలోని యున్నాన్ ప్రాంతంతోనూ రహదారి మార్గాలను అభివృద్ధి చేసుకోగలిగితే అది యు.పి.ఎ. కైనా ఎంతో ప్రతిష్టను కొనితెస్తుంది. అత్యవసర పరిస్థితులు, హింసాకాండల స్థానే ఈశాన్య ప్రాంతం ఇబ్బడిముబ్బడి ఉద్యోగాలు, చాలినంత సంపదతో

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

తేజరిల్లుతుంది. ఆర్థిక శక్తికేంద్రంగా పశ్చిమబెంగాల్ స్థాయి పునరుజ్జీవితమైతే దానివల్ల మార్కిస్టులకు ఒనగూడే లాభం అపారమైనది. బీహార్, తూర్పు యు.పి. లకు లాలూ, ములాయంలు ఎట్టకేలకు అభివృద్ధిని రుచి చూపించిన వారవుతారు. దుర్భర దారిద్ర్యం నుంచి ఉత్తరాది, ఈశాన్య రాష్ట్రాలను ఒడ్డున పడేసిన ఘనత కాంగ్రెస్ దక్కించుకోగలుగుతుంది. తాము ఆరంభించిన విధానాలు సత్ఫలితాలు ఇచ్చాయని ఎన్.డి.ఎ ఘనంగా చాటుకోవచ్చు. ఆర్థిక ప్రగతికి రాజకీయ సంస్కరణలకు... తద్వారా బీహార్, యు.పి.లలో ఉత్తమ పాలనకు తొలి అడుగులు పడతాయి. అట్టడుగు నుంచి ఆకాశానికి చేరుకుని ఆసియా ఆర్థిక దిగ్గజాల స్థాయిని భారత్ అందుకోగలుగుతుంది. ఈ కలలన్నీ నిజం కావాలంటే ఈర్వాసూయలను, స్వార్థ రాజకీయ కాంక్షలను పక్కనపెట్టి పురోగమించాల్సి ఉంటుంది. ఆధునిక ప్రపంచాన్ని ఆర్థిక శక్తులు నడుపుతున్నాయిగానీ... సైనిక శక్తి కాదు. ఈ నేపథ్యంలో మన విధాన కర్తలు, వ్యూహాత్మక నిపుణులు ఆచరణాత్మకంగా స్పందించాలి. మనముందున్న అవకాశాలన్నీ ఆవిరిగాకముందు మేల్కొని దిద్దుబాటు చర్యలు చేపట్టాలి.

అంకెల గారడీ తప్ప సాధించిన అభ్యుదయమేమి?

మే 17, 1999

వచ్చే ఎన్నికలలో ఏ ప్రభుత్వం బాధ్యతలు చేపట్టినా, ఆర్థిక రంగంలో కొన్ని కఠిన నిర్ణయాలు తీసుకోవలసి ఉంటుంది. కేంద్ర బడ్జెటులో 1998-1999 సంవత్సరపు సవరించిన అంచనాలను పరిశీలిస్తే, మొత్తం పన్నులు, ఇతరత్రా ఆదాయం రూ. 1,57,000 కోట్లుండగా, ప్రణాళికేతర వ్యయం రూ. 2,13,000 కోట్లు దాటింది. 1999-2000 బడ్జెట్‌ను పరిశీలిస్తే, పన్నుల ఆదాయం రూ. 1,80,000 కోట్లు ఉంటుందని అంచనా. ఇప్పటివరకు తీసుకున్న అప్పుల మీద వడ్డీలు కట్టటానికే రూ. 88,000 కోట్లు అవసరం. కేంద్ర ఉద్యోగుల జీతభత్యాలు, పెన్షన్లకు రూ. 43,000 కోట్లు అవుతుంది. కేంద్రం నుంచి రాష్ట్రాలకు సుమారు రూ. 76,000 కోట్లు బదిలీ అవుతాయని అంచనా. అంటే కేంద్ర ప్రభుత్వ పన్నుల ఆదాయ వడ్డీలకు, రాష్ట్రాల వాటాకు, ఉద్యోగుల జీతభత్యాలకు చాలటం లేదు! ఆ పైన దేశ రక్షణ వ్యయం దాదాపు రూ. 46,000 కోట్లు రాష్ట్రాల ఆర్థిక పరిస్థితి కూడా దారుణంగా ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌నే తీసుకుంటే పన్నుల వసూళ్ళు ఉద్యోగుల జీతభత్యాలకు, పెన్షన్లకు కూడా చాలవు.

అపార వనరులు అవసరం

దేశంలో ఉన్న నిరుద్యోగం, దారిద్ర్యం, అపారిశుద్ధ్యం, అనారోగ్యం అవిద్య - వగైరా సమస్యల్ని పరిశీలిస్తే వేగంగా ఆర్థిక ప్రగతి సాధించనిదే మన దేశ సమస్యలు తీరవని ఇట్టే బోధపడుతుంది. ఆర్థికంగా త్వరగా దేశం ఎదగాలంటే మౌలిక సదుపాయాల కల్పన, విద్య, ఆరోగ్యం, పారిశుద్ధ్యాలకు ప్రభుత్వం పెద్ద పీట వేయాలి. ఇదంతా ఎంతో ఖర్చుతో కూడుకున్న పని. రైల్వే లైన్లను ఆధునికీకరించి రైల్వేల సామర్థ్యాన్ని పెంచాలంటే కనీసం రూ. 50,000 కోట్లు అవసరం! రోడ్లు బాగుపడాలన్నా, అవసరం మేరకు కొత్త రోడ్ల నిర్మాణం చేయాలన్నా, కనీసం మరో లక్ష కోట్ల రూపాయలు అవసరం! దేశంలో డిమాండుకు తగ్గట్టు విద్యుత్తును సరఫరా చేయాలంటే 60,000 మెగావాట్ల ఉత్పత్తికి సుమారు రూ. 2,40,000

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కోట్లు, విద్యుత్ లైన్లకు, సరఫరాకు మరో రూ. లక్ష కోట్లు అవసరం! కొత్త ఓడరేవులు కావాలంటే ప్రతి ఓడరేవుకు దాదాపు రూ.1000 కోట్ల నుంచి - 2000 కోట్లు అవసరం. ప్రస్తుతం మనదేశంలో ఓడరేవులన్నీ కలసి చేసే వాణిజ్యం చిన్న నగరదేశం - సింగపూర్ వాణిజ్యాన్ని మించదు. వస్తువులను దిగుమతి చేసుకోవాలంటే ఓడలు వారాల తరబడి, అప్పుడప్పుడు నెలలపాటు వేచిఉండాల్సి వస్తోంది. చేసిన ఉత్పత్తులకు విదేశాలలో గిరాకీ ఉన్నా ఓడరేవుల సౌకర్యం చాలకపోవటం వల్ల నౌకా రవాణా చాలా కష్టమవుతున్నది. ఇలా ఒక్క మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకే కొన్ని లక్షల కోట్ల రూపాయల అవసరం ఉండగా, ప్రభుత్వాల చేతుల్లో పైకం లేక అభివృద్ధి మందగించింది. ఈ పెట్టుబడులన్నీ ప్రైవేటు రంగం నుంచి వస్తాయని భావించటానికి ఆస్కారం లేదు. రైల్వే లైన్ల ఆధునికీకరణకు ప్రభుత్వమే డబ్బు సమకూర్చాలి. ప్రస్తుతానికి రైల్వేల ప్రైవేటీకరణను గురించిన ఆలోచన లేదు. అలాగే రోడ్లను పెద్దయెత్తున ప్రవేటీకరించడమూ అసాధ్యం. అభివృద్ధి చెందిన అమెరికా లాంటి దేశాలలో కూడా రోడ్లను చాలా స్వల్పంగా మాత్రమే ప్రవేటీకరించగలిగారు. ఆ దేశంలో రోడ్లు పటిష్టంగా ఉన్నప్పటికీ, ఈ సంవత్సరం 136 బలియన్ల దాలర్లను (ఐదు లక్షల కోట్ల రూపాయలకుపైగా) వాటి అభివృద్ధి కోసం అమెరికా ప్రభుత్వం ఖర్చుపెడుతోంది! విద్యుదుత్పత్తిని ప్రవేటీకరించినా, విద్యుత్ సరఫరాను అభివృద్ధి చేసి, వృథాను అరికట్టాలంటే ప్రభుత్వమే పెట్టుబడులు పెట్టాలి. సరఫరా వ్యవస్థ సరిగ్గా లేకపోవటంతో చాలా రాష్ట్రాలలో 20 నుంచి 40 శాతం వరకు విద్యుత్తు వృథాగా పోతోంది. ప్రాథమిక విద్య, కనీస నైపుణ్యాన్ని అందించే శిక్షణల విషయంలో భారత్ చాలా వెనుకబడింది. అత్యధిక సంఖ్యాకులకు కనీసం అక్షర జ్ఞానం, సంపద సృష్టించే నైపుణ్యం లేకుండా ఇంతవరకు ప్రపంచంలో ఏ పెద్ద దేశమూ అభివృద్ధిని సాధించలేదు. ప్రపంచం మొత్తంలో ఉన్న నిరక్షరాస్యులలో సగంమంది ప్రస్తుతం భారతదేశంలోనే ఉన్నారు. 50 శాతం అక్షరాస్యులున్నారని చెప్పుకొంటున్నా, వాస్తవానికి 70 శాతం మందికి కనీసం చదవటం, రాయటం, రాదు. ప్రభుత్వాలన్నీ కబుర్లు చెప్పటమే తప్ప పాఠశాల విద్య విషయంలో ఏ మాత్రం శ్రద్ధ తీసుకోలేదు. విద్యాభివృద్ధికి కృషి చేయడం పోయి అంకెల గారడీతో ప్రజల్ని మభ్యపెట్టటం ప్రభుత్వాలకు అలవాటుయిపోయింది. ఉదాహరణకు 1981 వరకు దేశ జనాభా మొత్తంలో అక్షరాస్యుల శాతాన్ని చెప్పేవారు. అక్షరాస్యత ప్రమాణాలను చాలా తక్కువ చేయటంతో చదవటం, రాయటం రానివాళ్ళు కూడా అక్షరాస్యుల ఖాతాలో

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చేరిపోయారు. 1991 నుంచి మళ్ళీ ఓ విచిత్రం చేశారు. 7 సంవత్సరాలలోపు పిల్లలకు ఎలాగూ అక్షరజ్ఞానం ఉండదు కాబట్టి, ఏదేళ్ళు పైబడిన జనాభాలో మాత్రమే అక్షరాస్యుల శాతాన్ని కట్టటం ప్రారంభించారు. దాంతో 1991లో ఒక్కసారిగా అక్షరాస్యత శాతం పెరిగి దేశంలో 52కు చేరుకున్నట్లు కనిపించింది. దేశంలో కనీసం పది కోట్ల మంది 5-14 సంవత్సరాల మధ్యన ఉన్న బాలలు పాఠశాల విద్యకు నోచుకోలేదు. పెద్ద వాళ్ళ సంగతి అలా ఉంచి, కనీసం పిల్లలందరినీ బడికి పంపలేకపోతే ఆ సమాజానికి నిష్పత్తి లేదు. మనదేశంలో కేరళ, ఇటీవల తమిళనాడు రాష్ట్రాలలో మినహాయిస్తే అక్షరాస్యత పెంచడానికి చిత్తశుద్ధితో చర్యలు తీసుకున్న దాఖలాలు లేవు. అందుకే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అంకెల గారడీల తరువాత కూడా అక్షరాస్యత 46 శాతం మాత్రమే ఉంది. వామపక్షాల అధీనంలో 22 ఏళ్లుగా ఉన్న పశ్చిమ బెంగాల్ లో కూడా బీదల అక్షరాస్యత పెంచటంలో విఫలమయ్యారు. స్కూళ్లకు వెళ్ళని 10 కోట్ల మందికి అక్షరజ్ఞానం కావాలంటే కనీసం 25 లక్షల పాఠశాల గదులు, అంతేసంఖ్యలో అధ్యాపకులు అదనంగా కావాలి. అంటే దాదాపు రు.25 వేల కోట్ల పెట్టుబడి కావాలి. అపైన ప్రతి ఏడాది రు.10 వేల కోట్లు ఖర్చు చేస్తే అందరు పిల్లలకు కనీసం అక్షరజ్ఞానం అందించటానికి కావలసిన సౌకర్యాలు ఏర్పడతాయి. దేశంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అన్నీ కలిసి దాదాపు నాలుగున్నర లక్షల కోట్ల రూపాయలు సాలీనా ఖర్చు చేస్తున్నాయి. ఆ విధంగా ప్రతిరోజు ప్రభుత్వాలు చేసే ఖర్చు రు. 1250 కోట్లు. అంటే గంటకు రు. 52 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నాయి. అయినా ఈ దేశంలో పుట్టిన పిల్లలందరికీ అక్షరజ్ఞానం అందించాలంటే సాలీనా రు. 10,000 కోట్లు అదనంగా ఖర్చు చేయటం గత 53 సంవత్సరాల నుంచి సాధ్యంకాలేదు. ప్రతి పంచవర్ష ప్రణాళికలోను, ప్రతి బడ్జెట్ ప్రసంగంలోను, ప్రతి రాష్ట్రపతి లేదా గవర్నరు ప్రసంగంలోను, నేతల ప్రతి ఉపన్యాసంలోను అక్షరాస్యతను గురించి బ్రహ్మాండంగా కబుర్లు చెబుతున్నారు. ప్రపంచంలో అక్షరాస్యత విషయంలో మరే పెద్ద దేశంలోను ముక్కుపచ్చలారని పసివాళ్లు ఇంతటి దయనీయస్థితిలో లేరు. అక్షరజ్ఞానం పెరిగితే జనాభా పెరుగుదల ఎలా అదుపులోకి వస్తుందో కేరళ, తమిళనాడు రాష్ట్రాలు రుజువు చేశాయి. ఆ రాష్ట్రాలను అనుకరించి చిత్తశుద్ధితో విధానాలు రూపొందించేదిపోయి, మన జాతి ఆ రాష్ట్రాలకిచ్చే బహుమానం ఏమంటే 2001వ సంవత్సరంలో వీలుంటే ఆ రాష్ట్రాలకు కేటాయించిన పార్లమెంటు సీట్లను జనాభా ప్రాతిపదికపైన తగ్గించి, కుటుంబ నియంత్రణను పాటించినందుకు ఆ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

రాష్ట్రాల ప్రజలను శిక్షించటం! పారిశుద్ధ్యం విషయం చూస్తే దేశంలో దాదాపు 70 శాతం ప్రజలు మలమూత్ర విసర్జనకు సరైన సౌకర్యాలు లేకుండా దుర్భరమైన యాతనలు పడుతున్నారు. దేశ ప్రజలు తాగే మంచినీటిలో ప్రతి చుక్క కలుషితమై కోట్లాది మందిని అంటువ్యాధులకు గురిచేస్తోంది. 'మంచినీటి పేరుతో ప్రయాణికులు లీటరుకు రూ. 15 ఖర్చు చేయవలసివస్తోంది. అంత ఖర్చు చేసినా, నిజంగా తాగేనీరు అందుతోందని నమ్మకం లేదు. 20వ శతాబ్దం అంతానికి కూడా కనీసం అందరికీ మరుగుదొడ్లును ఏర్పాటు చేయలేని వ్యవస్థ మనది. అందుకు ఏటా రూ. 10,000 కోట్లు వెచ్చిస్తే నాలుగు సంవత్సరాలలో ఈ సమస్యను శాశ్వతంగా పరిష్కరించవచ్చు. కబుర్లతో కాలం గడిపే మన ప్రభుత్వాలకు ఆ వనరుల్ని కేటాయించటం తలక్రిందులుగా తపస్సు చేసినా సాధ్యంకాదు. ఇదే నాలుగు సంవత్సరాలలో అయిదో వేతన సంఘం పుణ్యామా అని ఉద్యోగులకు అదనంగా అందే జీతభత్యాలు మాత్రం రు. నాలు లక్షల కోట్లు ఉంటాయి. ఇదీ మన సోషలిజం!! ఇదీ మన ప్రజాసామ్యం!!! దేశంలో ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో పడకలు చాలక రోగులు ఇబ్బంది పాలవుతున్నారు. డాక్టర్లు, లేక, ఇతర సదుపాయాలు లేక ఔట్ పేషెంటు డిపార్ట్ మెంటుల్లో ప్రతిరోజు లక్షలాది సామాన్యులు కిటకిటలాడిపోతూ ఎన్నో వెతలకు గురవుతున్నారు. పేరుకు దేశంలో 15,000 ప్రాథమిక ఆరోగ్యకేంద్రాలు ఉన్నా వాటిలో చాలావరకు రోగులకు కనీస సదుపాయాలు లేక, డాక్టర్లకు, సిబ్బందికి కనీస సౌకర్యాలు లేక నిరుపయోగమైపోయాయి. కోట్లాది సామాన్యులు కనీసం రోగనిరోధక టీకాలు అందక అంటువ్యాధులకు గురవుతున్నారు. మలేరియా లాంటి మామూలు వ్యాధులకు కూడా చికిత్స అందక ప్రాణాలమీదికి తెచ్చుకుంటున్నారు. ప్రైవేటు ఆస్పత్రుల్లో చికిత్స కావాలంటే వేల రూపాయలు ఖర్చు అందుకు వెరచి ఎందరో కుమిలిపోతుంటే, మరెందరో గోటితో పాయేదానికి గొడ్డలిదాక తెచ్చుకుని నరకం అనుభవిస్తున్నారు.

సగర్వంగా నిలబడే అవకాశం

పైన వివరించిన ప్రతి సమస్యకు సులభ పరిష్కారాలున్నాయి. ఆ పరిష్కారాలకు కావలసిన వనరులు, శక్తి సామర్థ్యాలు మనకున్నాయి. కావలసిందల్లా చిత్తశుద్ధి, సంకల్పబలం, మంచిపాలన, నిజాయతీతో కూడిన రాజకీయం. మనకి సేవ చేసే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

యంత్రాంగం. వట్టి కబుర్లతో, దొంగ వాగ్ధానాలతో, కుహనా చర్చలతో కంటితుడుపు చర్యలతో పబ్బం గడుపుకునే పార్టీలు, ప్రభుత్వాలు నిజంగా మనకోసం, మన సేవకులుగా పనిచేసేవరకు ప్రజలకు ఏ సదుపాయాలూ అందవు. ఎన్నికలంటే కోడి పందాలలాగా గొర్రె పొట్టేళ్ళు ఢీ కొంటున్నట్లుగా తయారయ్యాయి. నినాదాల మాటున వాస్తవాలు మరుగుపడిపోయాయి. కోట్ల రూపాయల నల్లధనాన్ని, అక్రమ సంపాదనను చట్టవిరుద్ధంగా ఖర్చుచేసి రేపు మనల్ని ఉద్ధరిస్తామంటున్నారు! నేరస్థుల్ని నాయకులుగా మార్చి జనానికి టోపి పెడుతున్నారు! ఉద్రేకాలు రెచ్చగొట్టి, ఉన్మాదాన్ని పెంచి సామాన్య ప్రజలను మాయచేస్తున్నారు. ఒకసారి ఓట్లు పొంది అధికారం కైవసం చేసుకున్నాక యథాప్రకారం దోపిడీని కొనసాగిస్తున్నారు. ఓటిచ్చిన జనాన్ని బలిపశువుల్ని చేస్తున్నారు. 21వ శతాబ్దంలోకి ప్రవేశించే ఈ తరుణంలో మధ్య యుగాల రుగ్మతలు, దారుణాలు భారతదేశంలోనే కొనసాగుతుండడం దురదృష్టకరం. జనసామాన్య కళ్ళు తెరవకపోతే, ఆలోచనాపరులు పిరికితనాన్ని వదలకపోతే, సచ్చరిత్రులు నైరాశ్యాన్ని వీడకపోతే వచ్చే శతాబ్దంలో భారత్‌కు సముచితస్థానం ఉండదు. మౌలిక సదుపాయాలు, విద్య, ఆరోగ్యం, మంచి పాలన - వీటిల్లో నిజమైన పౌరసత్వం ఉంది. ఇవే మన బిడ్డలకు సగర్వంగా మనమివ్వగల వారసత్వం మనల్ని దోచుకునే రాజకీయం స్థానే మనం స్వేచ్ఛగా, సగర్వంగా, జవజీవాలతో బతకటానికి వీలుకల్పించే వాతావరణం ఏర్పడాలి. ఈ ప్రక్షాళన జరిగేదాకా ఎన్నిసార్లు ఎన్నికలు వచ్చినా ఫలితం మాత్రం శూన్యం.

ఆర్థిక సంస్కరణలు సర్వరోగ నివారిణులా?

ఆగస్టు 4, 1997

చాలామంది మన దేశవాసులు ప్రస్తుతం అమలవుతున్న ఆర్థిక సంస్కరణల మీద ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకొని ఉన్నారు. ఏదో ఒక విధంగా ఈ సంస్కరణలు సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించి, దేశంలో నేటి స్థితిగతుల్ని మెరుగుపరుస్తాయని, శాంతిభద్రతల్ని, ప్రజాస్వామ్యాన్ని, దేశ ఐక్యతని పటిష్ఠం చేస్తాయని విశ్వసిస్తున్నారు. నేడున్న పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వం అన్ని బాధ్యతల్ని తలకెత్తుకోవడం సాధ్యం కాదన్నమాట వాస్తవమే. పౌరులకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్నిచ్చి, సంపద సృష్టికి గట్టి వునాది వేయాలి. ప్రభుత్వం పాలన మీద దృష్టి సారించి, మంచి పరిపాలన, శాంతి భద్రతలు, మౌలిక సదుపాయాలు ప్రజలకు అందేలా కృషి చేయాలి. ఈ నేపథ్యంలో ఆర్థిక సంస్కరణలొక్కటే ప్రజాస్వామ్యాన్ని సంక్షోభం నుంచి కాపాడలేవని గుర్తించాల్సి ఉంటుంది. పాలన వ్యవస్థ గత అర్థ శతాబ్దంలో మానవ వనరుల్ని తగినంతగా అభివృద్ధి చేయటంలో యోరంగా విఫలమైంది. అభివృద్ధి ఫలితాలు ప్రజలకందకపోవడంతో చాలా ఎక్కువ మంది కనీస అక్షర జ్ఞానం, సంపద సృష్టించే నైపుణ్యం సంపాదించలేకపోయారు. కనీస ఆరోగ్య వసతులు లేక మ్రుగ్గుతున్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కనీసావసరాలు తీరలేదు. దాంతో, దేశ జనాభాలో అధిక సంఖ్యాకులు ఉత్పత్తి క్రమంలో తగిన పాత్ర వహించలేకపోతున్నారు. వారు ఆర్థిక వ్యవస్థ అంచున నిలబడిపోయారు. విద్యావంతులు, నైపుణ్య ఉన్నవాళ్లు, సంపద సృష్టించేవాళ్ల కొందరి ప్రయత్నం వల్లనూ, సంస్కరణల కారణంగానూ దేశంలో ఆర్థిక ప్రగతి పెరగవచ్చు. కాని, దేశ ప్రజలలో అధిక సంఖ్యాకులకు పాత్రలేనంత వరకు ఈ ఆర్థికాభివృద్ధి ఫలితాలు తాత్కాలికంగా, అదీ ఒక మోస్తరుగా మాత్రమే దేశానికి అందుతాయి.

చైనా భారత్ : ఒక పోలిక

ఇప్పటివరకు నిరుపయోగంగా నిద్రాణమైనపున్న ఉత్పాదక శక్తి సంపన్నులూ, మధ్యతరగతి వర్గాల నిర్వహణా సామర్థ్యం శృంఖలాలు తెంచుకొని బయటపడడంతో దేశంలో ఆర్థికాభివృద్ధి 7 శాతం కానవస్తోంది. ఇది ఎక్కువ కాలం నిలవడం కష్టం.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

జనాభాలో అధిక శాతం అభివృద్ధిలో పాలుపంచుకోలేకపోవటంతో, కాలక్రమేణా అభివృద్ధి రేటు మందగించే ప్రమాదం ఉంది. 1978లో చైనా ఆర్థిక సంస్కరణలకు శ్రీకారం చుట్టి, గత 19 సంవత్సరాలుగా దాదాపు 10-12 శాతం వార్షిక అభివృద్ధి రేటుని సాధించింది. ఒక పెద్ద దేశం ఇంత దీర్ఘకాలం ఇంత వేగంగా ఆర్థికాభివృద్ధి సాధించటం ప్రపంచ చరిత్రలో మున్నెన్నడూ జరగలేదు. 1948 నుండి 1978 వరకు మూడు దశాబ్దాలపాటు చైనాలో జరిగిన మానవ వనరుల అభివృద్ధి; గ్రామప్రాంతాల్లో మౌలిక సదుపాయాల కల్పన ద్వారా ఆ దేశపాలనా యంత్రాంగం అద్భుతమైన పునాదిని వేయడమే ఈ అసాధారణమైన ప్రగతికి ప్రధాన కారణం. భారతదేశంలో పాలన వైఫల్యం వలన అలాంటి పునాది నేటికీ ఏర్పడలేదు. భారతదేశానికి చైనా వలెనే ఆర్థిక ప్రగతికి అవసరమైన వనరులు, అవకాశాలు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. చైనాతో ధీటుగా మానవాభివృద్ధి, మౌలికావసరాల కల్పన జరిగినప్పుడు మాత్రమే ఆ స్థాయిలో ప్రగతి సాధ్యం. తగిన స్థాయిలో మానవాభివృద్ధి జరగటానికి ప్రజాస్వామ్య సంస్కరణలు, పాలనలో ప్రజల భాగస్వామ్యం అత్యంతావశ్యకం. నిజానికి ఆర్థిక సంస్కరణల వల్ల ఒక మోస్తరు ప్రగతి సాధ్యమైనప్పటికీ; రాజకీయ, పాలన సంస్కరణలు చేపట్టలేని కారణంగా పరిస్థితులు మరింత అస్తవ్యస్తమైతే, దేశంలో నియంతృత్వ ధోరణులు ప్రబల ప్రమాదం మరింత పెరుగుతుంది. సమాజంలో సంపన్న పాలక వర్గాలు రాజకీయ స్థిరత్వాన్ని, శాంతి భద్రతల్ని, ఆర్థికాభివృద్ధి అవకాశాల్ని కోరుకుంటాయి. పతనమవుతున్న పాలనావ్యవస్థ, చాలని మౌలికావసరాలు, పెరుగుతున్న ఆర్థిక వ్యత్యాసం, ఆకాశాన్నంటుతున్న ఆశలు వీటిమూలంగా ఉత్పన్నమయ్యే అశాంతి ఇవన్నీ ఆర్థిక ప్రగతికి అవరోధాలని ఈ వర్గాలు భావిస్తాయి. దాంతోబాటు, చైనా, ఆగ్నేయాసియా చారిత్రక అనుభవాన్ని సరిగా అర్థం చేసుకోక; భారతదేశంలో ఆర్థికాభివృద్ధికి ప్రజాస్వామ్యం గొడ్డలిపెట్టనీ, నియంతృత్వంలో మరింత శీఘ్రాభివృద్ధి సాధ్యమనీ వితండవాదం చేసే అవకాశం ఉంది. నియంతృత్వం వలన రాజకీయ స్థిరత్వం, శాంతిభద్రతలు పెరిగి, ఆర్థిక ప్రగతికి కావలసిన పరిస్థితులు సులభంగా రూపొందుతాయని ఈ వర్గాల పేరాశ. కానీ, నిజమైన ప్రజాస్వామ్యంలోనే శీఘ్ర ప్రగతికి అవసరమైన ఆర్థిక స్వేచ్ఛ, ఆరోగ్యకరమైన పోటీ మరింత ఎక్కువగా లభిస్తాయని నియంతృత్వాన్ని కోరే ఈ వర్గాలు అర్థం చేసుకోవాలి. ఆర్థిక ప్రగతి కుంటుపడటానికి కారణం ప్రజాస్వామ్యం కాదు. విఫలమైన పాలన వ్యవస్థ. స్వేచ్ఛను హరించి వేస్తే ఈ లోపాల్ని

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

సవరించుకోవచ్చునుకోవటం భ్రమ మాత్రమే కాదు. ఆత్మహత్యాసదృశం. నియంతృత్వం ఈ పరిస్థితుల్లో సత్పితాలనివ్వటం అసాధ్యం. నిరంకుశ పాలన నైతికంగానేగాక ఏ రకంగానూ ఆమోదయోగ్యం కాదు. ఆమాట అలా ఉంచి, ఆచరణాత్మకంగా మానవ వనరుల అభివృద్ధికి అనువైన పాలన వ్యవస్థను ఏర్పరచకుండా, దేశమంతటా, ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో త్వరితగతినీ మౌలిక సదుపాయాల్ని కల్పించకుండా, ప్రజాస్వామ్యంలోగాని, నిరంకుశ రాజ్యంలోగాని, ఆర్థికాభివృద్ధి అసాధ్యం. తగిన పరిస్థితుల్ని ఏర్పరచనట్లయితే, పాలనలో ప్రజలకు భాగస్వామ్యం లేని, పసలేని అసమర్థ పాలన వ్యవస్థలతో కూడిన అసంపూర్ణ ప్రజాస్వామ్యం ఎంతగా విఫలమవుతుందో, నిరంకుశ ప్రభుత్వం కూడా అంతే మోతాదులో విఫలమౌతుంది. స్వేచ్ఛని కాలరాయడం ద్వారా, స్వపరిపాలనని అంతం చేయడం ద్వారా, ప్రజాస్వామ్యాన్ని పరిహసించడం ద్వారా పరిష్కారాన్ని సాధించలేం. ప్రజాస్వామ్యాన్ని, స్వేచ్ఛని సార్థకం చేయడంలో, పాలనని ప్రజలకు జవాబుదారీగా చేయడంలో, రోడ్లు, విద్యుత్తు, రవాణా సౌకర్యాలు, ఓడరేవులు మొదలైన మౌలిక సదుపాయాల కల్పనలో, మానవాభివృద్ధి ఫలాలు జనసామాన్యానికి అందజేయడంలో మాత్రమే మన జాతి సుందర భవిష్యత్తు ఇమిడి ఉంది.

ప్రాంతీయ అసమానతలు

త్వరలో ప్రజాస్వామ్యాన్ని పటిష్ఠం చేసి పాలన సంస్కరణలను చేపట్టబోయినట్లయితే; ఒక్క ఆర్థిక సంస్కరణల మీదే ఆధారపడ్డట్లయితే దేశం విచ్ఛిన్నమయ్యే ప్రమాదం ఉంది. ఇప్పటికే దేశంలో వివిధ ప్రాంతాల మధ్య తీవ్రమైన ఆర్థిక అసమానతలున్నాయి. నేటి పరిస్థితుల్లో మహారాష్ట్ర, తమిళనాడు, కర్ణాటక, పంజాబ్, హర్యానా వేగంగా ఆర్థికాభివృద్ధి సాధిస్తున్న రాష్ట్రాలు గుజరాత్, ప్రస్తుతానికి వీటన్నిటి సరసన లేనప్పటికీ ఇప్పటికే గణనీయమైన పారిశ్రామికీకరణ జరిగిన కారణంగా, ఆర్థికంగా అగ్రస్థాయిలో ఉంది. ఈ మధ్యకాలంలో ఒరిస్సా, రాజస్థాన్ రాష్ట్రాలలో త్వరితగతిన ఆర్థిక ప్రగతిని సాధించే లక్షణాలు కనిపిస్తున్నాయి. నిశితంగా గమనిస్తే, తీర ప్రాంతాలలో వున్న రాష్ట్రాలు, వ్యవసాయరంగంలో, గ్రామీణ పరిశ్రమల్లో విశేషమైన ప్రగతి సాధించిన పంజాబ్, హర్యానా లాంటి రాష్ట్రాలలో, ఢిల్లీ నగర శివారు ప్రాంతాలలో ఉండి ప్రగతిశీల విధానాలు చేపట్టిన రాజస్థాన్ లోని కొన్ని ప్రాంతాలలో శీఘ్ర ఆర్థికాభివృద్ధి, పారిశ్రామికీకరణ కనిపిస్తున్నాయి. ఆర్థిక

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

సంస్కరణలలో మనకంటే ముందంజ వేసిన చైనాలో కూడా ఎక్కువ భాగం ఆర్థిక ప్రగతి, పారిశ్రామికీకరణ ఫసిఫిక్ సముద్ర తీరప్రాంతాలకు పరిమితమైపోయాయి. ఈ విధంగా అభివృద్ధికి అవకాశం వున్న ప్రాంతాలలో ఇప్పటికే విద్యావకాశాలు, మౌలిక సదుపాయాలు, సహజ వనరులు, పాలన కాస్త మెరుగ్గా వుండడంతో వార్షిక ప్రగతి రేటు మిగిలిన ప్రాంతాలకంటే చాలా ఎక్కువగా ఉండే అవకాశం ఉంది. దీనితో 10 నుంచి 15 సంవత్సరాలలో దేశంలో ప్రాంతీయ అసమానతలు తీవ్రంగా పెరిగిపోయే ప్రమాదం ఉంది. అదేవిధంగా, గ్రామీణ ప్రాంతాలకు విద్య, ఆరోగ్యం, రోడ్లు, రవాణా సౌకర్యాలు, విద్యుత్తు, టెలిఫోన్ తదితర మౌలిక సదుపాయాలు ఇప్పటికీ అందలేదు. దాంతో లక్షలాది మంది పల్లె ప్రజలు ఏ నైపుణ్యము లేక, ఉదర పోషణార్థం, ఉపాధి కోసం పట్టణాలకు, నగరాలకు తీవ్రస్థాయిలో వలస పోవలసివస్తున్నది. ఇప్పటికే పట్టణ ప్రాంతాలలో జనాభా పెరుగుదల రేటు ఈ వలసల కారణంగా చాలా ఎక్కువగా ఉంటున్నది. దీనికి తోడు అధిక జనాభా, దుర్బర దారిద్ర్యం పుష్కలంగా ఉన్న పేద ప్రాంతాల నుంచి, కాస్త వేగంగా ఆర్థికాభివృద్ధి సాధించి ఉపాధి కల్పించగలుగుతున్న తీర ప్రాంతాలకు, ఇతర రాష్ట్రాలకు పెద్ద ఎత్తున జనం వలస పోవడం జరుగుతుంది. అసలే అధిక జనసాంద్రత, చాలానీ పౌర సౌకర్యాలు, నిరుద్యోగం, దారిద్ర్యం వగైరా ఇబ్బందులతో సతమతమవుతున్న నగరాలలోకి ఇతర ప్రాంతాలు, గ్రామాల నుంచి జనం తండోపతండాలుగా వస్తే పరిస్థితి మరింత జటిలమౌతుంది. ఏదో ఒక రూపంలో వలస వచ్చే జనాన్ని నిరోధించాలనే ఒత్తిళ్లు దేశపౌరులకు ఒక ప్రాంతం నుండి మరొక ప్రాంతానికి ఇష్టం వచ్చినట్లు వలస పోయి నివసించే హక్కుని భంగపరిచే ప్రమాదముంది. గ్రామాల నుండి, వెనకబడ్డ ప్రాంతాల నుంచి వచ్చిన వారిని నిరోధించటంతో, వారికి జీవనోపాధి కష్టమై, శాంతి భద్రతలకు విఘాతం కలుగుతుంది. సమాజంలో అశాంతి ప్రబలుతుంది.

పరిపాలనలో పారుడి పాత్ర

ఒక్క ఆర్థిక సంస్కరణలు మాత్రమే దేశాన్ని గట్టిక్రించగలవని ఆశించటం కుక్కతోక పట్టుకొని గోదావరి ఈడటానికి ప్రయత్నించటం వంటిదని తేలిపోతుంది. నిజంగా ఆర్థిక సంస్కరణలు సత్ఫలితాలను ఇవ్వాలంటే, పాఠశాల విద్యకు, ప్రాథమిక ఆరోగ్యానికి పెద్ద పీట వేసి జనసామాన్యానికి వాటి నిర్వహణలో భాగాస్వామ్యాన్ని,

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అధికారాన్ని కల్పించి, మానవవనరుల అభివృద్ధి సమగ్రంగా జరిగే ఏర్పాట్లు చేయడం అత్యంత ఆవశ్యకం. గ్రామ ప్రాంతాల్లో మౌలిక రంగాలలో పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించి, వ్యవసాయానుబంధ రంగాలలో ఇతర గ్రామీణ రంగాలలో పారిశ్రామికీకరణకు మార్గం సుగమం చేయాలి. బాగా వెనుకబడ్డ రాష్ట్రాలపై ప్రత్యేకదృష్టి సారించి, అక్కడ సహజ వనరుల అభివృద్ధికి, మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు, సత్వర పారిశ్రామికీకరణకు పటిష్టమైన చర్యలు తీసుకోవాలి. అన్ని వర్గాల పౌరులకు వ్యవస్థపట్ల అవగాహనను, భవిష్యత్తు పట్ల విశ్వాసాన్ని కలిగించి,.....తోడ్పాటుతో జనాభా పెరుగుదలను అరికట్టాలి. పేదరిక నిర్మూలనకు, బాల కార్మికుల విముక్తికి, వారి విద్యకు శీఘ్రచర్యలు తీసుకోవాలి. ఇవన్నీ నేటి లోపభూయిష్ట పాలనావ్యవస్థలో, సంక్షోభభరిత భారతావనిలో సాధ్యంకాదు. వాటన్నింటినీ నేతలు, అధికారులు అడపాదడపా వల్లిస్తూనే ఉన్నారు. అయినా ప్రజల పాత్ర నామమాత్రమైన నేటి పాలన ఫలితంగా ప్రపంచం మొత్తం సగం మంది నిరక్షరాస్యులు భారతదేశంలోనే ఉన్నారు. అన్ని దేశాలకంటే ఎక్కువమంది బాలకార్మికులున్నారు. ఈ దుర్భర పరిస్థితి నుండి బయటపడాలంటే సమగ్రమైన పాలన సంస్కరణల ద్వారా దేశంలో ప్రతి పౌరుడికి వ్యవస్థపట్ల విశ్వాసాన్ని పెంచి, ప్రజాస్వామ్యం సార్థకమయ్యేందుకు యుద్ధ ప్రాతిపదికన చర్యలు తీసుకోవాలి. అలాకాక, అతుకులబొంతగా ఉన్న కొద్దిపాటి ఆర్థిక సంస్కరణలు మాత్రమే సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించగలవని భ్రమించి, దేశ భవిష్యత్తుకు కావలసిన ఇతర మౌలిక సంస్కరణలను ఉపేక్షించినట్లయితే, భారతీయ సమాజం తీవ్రమైన ఆటుపోట్లకు భరించరాని క్షేత్రాలకు గురికాకతప్పదు. అందుకే ప్రజాస్వామ్యాన్ని పటిష్టం చేసి పాలనా సంస్కరణలను చేపట్టి అందరు పౌరులూ సంపద సృష్టిలో పాలు పంచుకునేట్లుగా చేయటం దేశ ఆర్థికాభివృద్ధికి, స్థిరత్వానికి, జనహితానికి ఆత్యవసరం.

ప్రమాద ఘంటికలు మోగిస్తున్న ద్రవ్యలోటు

మార్చి 4, 2002

కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి యశ్వంత్ సిన్హా సమర్పించిన బడ్జెట్ ఊహించిన రీతిలోనే ఉంది. దేశంలో ఆర్థిక మాంద్యం కొనసాగుతోంది. పారిశ్రామిక ఉత్పత్తుల వృద్ధి కేవలం 2.3 శాతం మాత్రమే ఉంది. భారత్ లాంటి బీద దేశాలలో ఉపాధి కల్పన పెద్ద ఎత్తున జరగాలన్నా, ప్రజల నిజమైన అవసరాలు తీరాలన్నా పారిశ్రామిక ప్రగతి కనీసం 10శాతం ఉండాలి. సేవల రంగంలో 6 శాతం వృద్ధి కనిపిస్తోంది. దీనిలో ప్రభుత్వసిబ్బంది జీతభత్యాలు కూడా కలసిపోవటంతో నిజమైన ప్రగతి ఇంకా తక్కువే ఉంటుంది. గత సంవత్సరం వ్యవసాయం ఉత్పత్తులు పెరగక పోగా కాస్త తగ్గాయి. వాటితో పోలిస్తే ఈ ఏడాది వ్యవసాయ రంగంలో 5.7 శాతం మేరకు వృద్ధి కనిపించింది.

పుట్టి ముంచుతున్న ప్రభుత్వ వ్యయం

ఆర్థికాభివృద్ధి మందకొడిగా సాగుతుంటే ప్రభుత్వ వ్యయం అదుపులేకుండా పెరుగుతోంది. ప్రస్తుత సంవత్సరం కేంద్ర ప్రభుత్వ వ్యయం అంచనాలను మించి రూ. 10,000 కోట్లు పెరగగా, పన్నుల ఆదాయం రూ.20,000 కోట్లు తగ్గింది. 1991 నుంచి ఆదాయాన్ని మించిన ఖర్చు (ద్రవ్యలోటు) ఆర్థిక సౌష్ఠవలేమిని సూచిస్తోంది. ప్రస్తుత సంవత్సరం ద్రవ్యలోటు జాతీయాదాయంలో 4.7 శాతం ఉంటుందని అంచనావేయగా, సవరించిన అంచనాల ప్రకారం 5.7 శాతం ఉందని తేలింది. శాతాల లెక్కన చెబితే ఇదేదో చాలా స్వల్పమయిన విషయంగా అనిపిస్తుంది. వాస్తవానికి ఈ సంవత్సరం ఒక్క కేంద్ర ప్రభుత్వమే ఆదాయాన్ని మించి 1,40,000 కోట్ల రూపాయలకు పైగా ఖర్చు చేసింది. తుది లెక్కలు తేలేసరికి ఈ ద్రవ్యలోటు ఇంకా పెరగవచ్చు. రాష్ట్రాలు కూడా దాదాపు ఈ మేరకు ఆదాయాన్ని మించి ఖర్చు చేస్తున్నాయి. ఇందులో సింహా భాగం పెట్టుబడులకు అభివృద్ధికి కాక రోజువారీ సాదర ఖర్చులకే పోతోంది. అంటే ప్రభుత్వాలు ఈనాటి దుబారాకు చేసే అప్పులను భవిష్యత్తు తరాలు తీర్చాల్సి ఉంటుంది.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

నిజానికి ఆర్థిక మంత్రి చిత్తశుద్ధితో ప్రయత్నం చేసినా ద్రవ్యలోటును వెంటనే తగ్గించటం సాధ్యం కాదు. ప్రభుత్వంలో ఎవరున్నా ఈ ఉక్కు చట్రంలో బందీలే. ఉదాహరణకు కేంద్ర ప్రభుత్వ పన్నుల వసూళ్లు ఈ ఏడాది 143,000 కోట్ల రూపాయల మేరకు ఉండగా, కేవలం వడ్డీలకు 1,12,000 కోట్ల రూపాయలకు పైగా ఖర్చవుతోంది. మొత్తం పన్నులు, ఇతర ఆదాయం 2,20,000 కోట్ల రూపాయలుండగా కేవలం వడ్డీల చెల్లింపులు, దేశ రక్షణ, రాష్ట్రాలకు రాజ్యాంగబద్ధంగా పంచవలసిన పన్నుల వాటాలు - ఈ మూడు పద్దుల కింద ఆదాయం మొత్తం ఖర్చవుతోంది. ఇది కాక ఉద్యోగుల జీతభత్యాలు, పెన్షన్లు, రాష్ట్రాలకు ఇతర పద్దుల కింద పంపిణీ చేసే డబ్బు, కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలు, సబ్సిడీలు, ప్రణాళిక వ్యయం, ఇతర ఖర్చులు - ఇవన్నీ కొత్తగా చేసే అప్పులతోనే సాధ్యం. రాష్ట్రాల పరిస్థితి కూడా దాదాపు ఇదే రీతిలో ఉంది. అన్ని రాష్ట్రాలలో పన్నుల వసూళ్లు మొత్తంగా... కేవలం సిబ్బంది జీతభత్యాలకు, పెన్షన్లకు ఖర్చవుతున్నాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వ నిధులు అప్పుల చెల్లింపులకు దాదాపుగా సరిపోతున్నాయి. ఆ పైన సబ్సిడీలు, పెట్టుబడులు, ప్రణాళిక వ్యయం - ఇవన్నీ అప్పులతోనే సాధ్యమవుతున్నాయి. ఈ కారణంగానే వచ్చే సంవత్సరానికి చేసిన బడ్జెట్ ప్రతిపాదనల్లో సుమారు రూ. 173,000 కోట్లు పన్నుల ఆదాయంగా అంచనా వేయగా, రూ. 137,000 కోట్లకు పైగా ద్రవ్యలోటుగా అంచనా వేశారు. దాదాపు రూ. 11,000 కోట్ల మేరకు పన్నుల రూపంలో అధికంగా వసూలవుతాయని అంచనా వేశాక కూడా ఈ మేరకు అప్పులు అవసరమవుతున్నాయి. గుడ్డిలో మెల్ల ఏమిటంటే మరికొన్ని గణాంకాలు మన ఆర్థిక వ్యవస్థ బలాన్ని సూచిస్తున్నాయి. ద్రవ్యోల్బణం బాగా అదుపులోకి వచ్చింది. గత 50 ఏళ్లలో ఎన్నడూ లేనంత తక్కువ స్థాయిలో (1.39 శాతం) ధరల పెరుగుదల ఉంది. అలాగే మన చరిత్రలో అతి ఎక్కువ స్థాయిలో విదేశీమారక నిల్వలు (50 బిలియన్ డాలర్లు) ఉన్నాయి. దుర్భర దారిద్ర్యం కూడా తగ్గుముఖం పడుతున్న సూచనలున్నాయి. విదేశీ రుణాలు అదుపులో ఉండటమేగాక, జాతీయాదాయంతో పోలిస్తే వాటి శాతం క్రమేపీ తగ్గుతోంది. ఇవన్నీ కొంతమేరకు ఆశాజనకంగా కనిపిస్తున్నా, అసలు సమస్య వనరులు లేకపోవటం ఆదాయం కన్నా ఖర్చు పెరిగి ద్రవ్యలోటుకు దారితీయటం, ద్రవ్యలోటుని తగ్గించాలంటే ఆదాయం పెంచాలి. లేదా ఖర్చు తగ్గించాలి. ఖర్చు తగ్గించాలంటే రెండే మార్గాలున్నాయి. మొదటిది సబ్సిడీల భారాన్ని తగ్గించటం, అవినీతిమయమైన పాలనలో పౌరులకు ఏ సౌకర్యాలు సరిగ్గా అందటం లేదు. బీదలకు ఉపాధి లభించడం,

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఆదాయం పెరగటం కష్టమవుతోంది. ఈ పరిస్థితుల్లో సబ్సిడీల రూపంలో అందే సహాయాన్ని అకస్మాత్తుగా తొలగిస్తే ప్రజలు అంత తేలిగ్గా ఒప్పుకోరు. సబ్సిడీల తొలగింపు సాధ్యం కావాలంటే, ఆ రూపంలో ఆదా చేసిన డబ్బు మళ్ళీ ప్రజలకు మరో రూపంలో అందుతుందన్న విశ్వాసం నెలకొల్పగలగాలి. సామాన్యులకు అర్థం కాని ద్రవ్యలోటును పూడ్చటానికో, ప్రభుత్వం దుబారా వ్యయానికో పాలకుల అవినీతికో ఈ డబ్బు ఖర్చయితే ప్రజల నుంచి ప్రతిఘటన ఎదురుకాక తప్పదు. అందుకనే సబ్సిడీలు తొలగించటం చాలా కష్టమవుతోంది. యశ్వంత్ సిన్హా కొంత మేరకు తగ్గించే ప్రయత్నం చేశారు. ఇంత చేసినా ఇంకా వీటి మీద చాలా సబ్సిడీ ఉంది. అలాగే యూరియా మీద సబ్సిడీని తగ్గించే ప్రయత్నం చేశారు. కానీ, ప్రభుత్వ ఖజానాను ఖాళీ చేస్తున్న విద్యుత్తు సబ్సిడీ, ఎరువుల కంపెనీలకిచ్చే సబ్సిడీలు, ఆహార సబ్సిడీలు భారీగా కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. ఖర్చు తగ్గించడానికి రెండో మార్గం ఉ ద్యోగుల జీతభత్యాలను తగ్గించటం, ఇది ఆచరణ సాధ్యం కాదు. ఉద్యోగులను అనుత్పాదక రంగాలలో నుంచి మళ్ళించి ప్రజలకు పనికొచ్చే సేవలందించే రంగాలలో పని చేయించటం, అవినీతిని అంతమొందించి వేధింపులను తగ్గించటం అవసరం. ఇవేవీ కేవలం బడ్జెటుకు, ఆర్థిక శాఖకు మాత్రమే సంబంధించిన అంశాలు కావు. ఇవి అమలు కావాలంటే మౌలిక రాజకీయ, పాలనాపరమైన సంస్కరణలు కావాలి. ఆదాయం పెంచాలంటే పన్నుల్ని పెంచాలి. అసలే ప్రభుత్వం వసూలు చేసే పన్నుల వల్ల ఏ ప్రయోజనమూ సిద్ధించటం లేదని ప్రజలు వాపోతున్నారు. దేశరక్షణ, పోస్టల్ సౌకర్యాలు, కొంత మేరకు రైల్వేల నిర్వహణలో మినహాయిస్తే దాదాపు మిగిలిన అన్ని రంగాలలోను సరిగ్గా సేవలందక పోవటం, రోజూ అవినీతికి గురికావటం మనందరికీ నిత్యజీవితంలో అనుభవమే. ఎందరో నిజాయతీపరులయిన నాయకులు, ఉద్యోగులు ఉన్నా, ఈ వ్యవస్థలో ప్రజలకు న్యాయం జరగటం, సమర్థ సేవలందటం దుర్లభమవుతోంది. అలాంటప్పుడు పన్నుల భారాన్ని ఇంకా విపరీతంగా పెంచితే ప్రజలు ఎదురుతిరుగుతారు. ఆ పైన ఏదో ఒక విధంగా పన్నులను ఎగవేస్తారు. నల్లధనం మరింత పెరుగుతుంది. ఉదాహరణకు 1970లలో ఆదాయం పన్నును దాదాపు 94 శాతం వరకు పెంచారు. సంవత్సరానికి లక్ష పైగా ఆదాయం వున్న వారికి ఆనాడు ఆ ఆదాయంలో కేవలం 6 శాతం మాత్రమే మిగిలేది! అంటే నెలకు అదనంగా ఓ పదివేలు ఆదాయం వస్తే, కేవలం రూ.600 మాత్రం పొరుడికి మిగిలి, మిగిలిన రూ.9400 ప్రభుత్వానికి పన్ను కట్టాల్సి వచ్చేది. అలాంటి దోపిడీ పన్నుల

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

విధానం వల్ల నిజాయతీపరులకు డబ్బు కూడబెట్టడం అసాధ్యమయింది. లంచగొండులు, అక్రమార్జనపరులు, దొంగ వ్యాపారులు, పన్నుల ఎగవేతదారులు కోట్లకు పడగలెత్తారు. నల్లధనం విచ్చలవిడిగా పెరిగిపోయి ఆర్థిక వ్యవస్థను కబళించి వేసింది. ఆ ప్రజాకంటక విధానాల పర్యవసానాన్ని నేటికీ మనం అనుభవిస్తున్నాం. గత దశాబ్దంలో పన్నుల రేట్లను తగ్గించి, వాటిని హేతుబద్ధం చేసి, నిజాయతీగా పన్నులు కట్టే పరిస్థితిని కల్పిస్తున్నారు. ఆదాయం పన్ను 30 శాతానికి తగ్గింది. దిగుమతి సుంకాలను 30 శాతానికి తగ్గించారు. ఎక్సైజ్ పన్నుల్ని - చాలా వస్తువుల విషయంలో 16 శాతానికి తగ్గించారు. ఇలా పన్నుశాతం తగ్గటం వల్ల పన్నుకట్టే వారి సంఖ్య ఆదాయాన్ని నిజాయతీగా వెల్లడించే వారి సంఖ్య పెరుగుతూ వస్తోంది. పన్నులు తగ్గిస్తే చాలదు. పన్నుల్ని ఎగవేస్తే కఠిన శిక్షలుంటాయని, పన్నుల వసూళ్లలో అవినీతిని నిర్దాక్షిణ్యంగా అణిచివేస్తామని నిరూపించటం అవసరం. ఎక్సైజ్, సెంట్రల్, ఎక్సైజ్, కొంత మేరకు ఆదాయం పన్ను - శాఖలలో లంచాలు మింగి కోట్లకు పడగలెత్తిన అధికారులెందరో ఉన్నారు. నిజాయతీపరులైన పలువురు అధికారులు, ఉద్యోగులు చిత్తశుద్ధితో పనిచేస్తున్నా, ప్రభుత్వ ఆదాయం కోసం నిరంతరం శ్రమిస్తున్నా, మిగిలిన వాళ్ళ అవినీతికి అడ్డుకట్ట వేయకపోవటంతో నిజాయతీగా పన్నులు కట్టి వ్యాపారాలు, వృత్తులు నడుపుకునే వారు తీవ్రంగా వేధింపులకు, కక్ష సాధింపులకు గురవుతున్నారు. అసలే ఆర్థిక మాంద్యం వల్ల, విదేశీ వస్తువుల పోటీ వల్ల కుంటుపడుతున్న ఎన్నో పరిశ్రమలు ఎక్సైజ్, కస్టమ్స్ శాఖల అవినీతి వల్ల మూతపడుతున్నాయి. లక్షలమంది కార్మికులు వీధిన పడుతున్నారు. పన్నుల వసూళ్లు పెరిగి, పౌరుల్లో విశ్వాసం కలగాలంటే అవినీతికి, వేధింపులకు అడ్డుకట్ట వేయటం అత్యవసరం.

సేవరంగంలో దాదాపు 52 శాతం జాతీయోత్పత్తి జరుగుతున్నా, ఆ రంగంలో చాలామంది పన్నులు కట్టటం లేదు. వీలైనంత మంది పన్నులు కట్టేలా వ్యవస్థను పటిష్ఠపరచటం అవసరం. అందుకు గత కొన్నేళ్లుగా ప్రయత్నం జరుగుతోందిగానీ, అవసరమైనంత వేగంగా ఈ చర్యల్ని తీసుకోవటం లేదు. బడ్జెటు లోటును పూడ్చటానికి గతంలో కొత్తగా నోట్లను అచ్చు వేసేవాళ్ళు, అంటే ప్రభుత్వానికి అదనంగా ఆదాయం లేకపోయినా, ఖర్చు తగ్గించలేకపోయినా, సర్వాధికారులున్నాయి. కాబట్టి నోట్లు ముద్రించి, ఆ డబ్బును ఖర్చు చేసేవారు. ఆ కారణంగా అవసరాన్ని మించిన డబ్బు చలామణిలో ఉండటంతో ద్రవ్యోల్బణం పెరిగి వస్తువుల ధరలు ఆకాశాన్నంటేవి.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఆర్థిక సంస్కరణల్లో భాగంగా నోట్లు అచ్చు వేయటాన్ని గత దశాబ్దంగా ఆపేశారు. ద్రవ్యోల్బణం వల్ల ధరలు పెరిగితే బాగా నష్టపోయేది. రెక్కాడితే కాని డొక్కాడని నిరుపేదలే. కాబట్టి ద్రవ్యోల్బణాన్ని అదుపు చేయటం పేదలకు బాగా అవసరం. ప్రస్తుతం అవలంబిస్తున్న క్రమశిక్షణ వల్ల ఆ మేరకు బీదలకు ప్రయోజనం చేకూరుతోంది. ఇక వ్యవసాయాదాయంపైన పన్ను వేయాలని కొందరు సూచిస్తున్నారు. వాస్తవాలను ఏమాత్రం పరిశీలించినా ఇది అసంబద్ధమైన ప్రతిపాదన అని తేలిపోతుంది. వ్యవసాయం మీద మన దేశంలో 67 శాతం జనాభా ఆధారపడి ఉంది. వీరందరి ఆదాయం జాతీయాదాయంలో కేవలం 30 శాతంలోపే. అంటే వ్యవసాయ రంగాలలో పనిచేస్తున్న వారి తలసరి ఆదాయం మిగిలిన రంగాల వారి ఆదాయంలో దాదాపు అయిదోవంతు ఉంటోంది. ఇంత చేసినా ఆదాయం పన్ను వసూళ్లు మొత్తం కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆదాయంలో ఏడోవంతు మాత్రమే ఉన్నాయి. అయిదు రెట్లు ఆదాయం, అదీ నిలకడగా ఉండే ఆదాయం ఉన్న వాళ్ళ నుంచి అంత తక్కువ పన్నులు వసూలువుతున్నప్పుడు బీదరికంలో మగ్గుతూ సంక్షోభంలో కూరుకుపోయిన వ్యవసాయం మీద పన్నులే వేయాలని ఆలోచించటం హాస్యాస్పదం. ఇప్పటికే ధరల తగ్గదల, నిరుద్యోగం ఉత్పాదకత పెరగకపోవటం, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు వంటి క్లిష్టసమస్యల వల్ల తీవ్రంగా నష్టపోతున్న వ్యవసాయ రంగం మీద పన్నుల భారాన్ని మోపితే అది గ్రామీణ భారతానికి గొడ్డలిపెట్టవుతుంది. అందుకే ఆర్థిక మంత్రి వ్యవసాయం మీద పన్ను వేయకుండా వదిలిపెట్టారు.

జనాబుదారీ వ్యవస్థ ఏర్పాటు ముఖ్యం

ఈ పరిస్థితి మొత్తాన్ని గమనిస్తే ఒక విషయం స్పష్టమవుతోంది. ఓ ప్రభుత్వ ఆర్థిక సౌష్ఠవం, ఓ దేశ ఆర్థిక ప్రగతి, ఓ సమాజ సుందర భవిష్యత్తు కేవలం బడ్జెట్లతో, పెట్టుబడి విధానాలతో, ఆర్థిక సంస్కరణలతో మాత్రమే సాధ్యంకావు. ఆర్థిక సంస్కరణలు, రాజకీయ పాలన వ్యవస్థ ఒకే నాణానికి రెండు పార్శ్వాలు. ఒకదాని వల్ల మరొకటి బలపడుతుంది. రాజ్య వ్యవస్థలో మౌలిక సంస్కరణలను చేపట్టి ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసే ప్రతి రూపాయి సద్వినియోగం అయ్యేలా చూసినప్పుడే ప్రజలకు సరయిన సేవలందుతాయి. మౌలిక సదుపాయాలు మెరుగవుతాయి. శీఘ్ర ఆర్థిక ప్రగతి సాధ్యమవుతుంది. ఎన్నికల సమూల సంస్కరణలు, అధికార వికేంద్రీకరణ ద్వారా స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పూర్తి బాధ్యతలు, పాలన యంత్రాంగం ప్రజలకు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

జవాబుదారీగా ఉండేందుకు అవసరమయిన సంస్థాగత ఏర్పాట్లు, సకాలంలో అందరికీ సమర్థనీయం అందించే పద్ధతులు - ఇవన్నీ సత్వరం అమలయితేనే ఆర్థిక ప్రగతి, ఉపాధి కల్పన, సమర్థ సేవలు, శాంతియుత సమాజం సాధ్యమవుతాయి. అప్పటిదాకా ఎన్ని బడ్జెట్లు వచ్చినా, ఎన్ని వాగ్దానాలు చేసినా, ఎంత ఖర్చు పెట్టినా, ఎన్ని అప్పులు చేసినా ఫలితాలు ప్రజలకందవు. ఈ సంవత్సరం కేంద్ర బడ్జెట్ మనందరిని వెన్నుతట్టి చేస్తున్న హెచ్చరిక ఇదే.

రుణ సేకరణలపై సహేతుక పరిమితులు తప్పనిసరి

డిశంబర్ 13, 1999

రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు ఇటీవల అధికార వికేంద్రీకరణను చిత్తశుద్ధితో అమలు చేయాలని పిలుపునిచ్చారు. కేంద్ర, రాష్ట్ర సంబంధాలలో గుణాత్మమయిన మార్పులు వచ్చి రాష్ట్రాలకు విశేషంగా స్వయం పాలనాధికారాలు సమకూరాలని దేశంలో ప్రజాస్వామ్యవాదులంతా చాలాకాలం నుంచి అభిప్రాయపడుతున్నారు. అలాగే రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అధికారాలను, బాధ్యతలను, నిధులను, సిబ్బందిపై అజమాయిషీని స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అప్పగించేలా చట్టాలు చేసి అమలు చేయటం అత్యవసరమని ఆలోచనాపరులంతా అంగీకరిస్తున్నారు. ఈ రెండు అంశాలపైనా పేచీ ఏమీలేదు. చిక్క ఎక్కడ వచ్చిందంటే చంద్రబాబునాయుడు రాజ్యాంగంలో 293వ అధికరణను వికేంద్రీకరణతో ముడిపెడుతున్నారు. ఈ వాదనలో పస ఏమాత్రం ఉందో పరిశీలిద్దాం.

293 అధికరణ ఏమంటోంది?

293వ అధికరణం రాష్ట్రాలు తెచ్చే అప్పులను నియంత్రిస్తున్నది. 293(1) అధికరణ ప్రకారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు రాష్ట్ర శాసనసభ చేసిన చట్టం పరిమితులకు లోబడి దేశంలో ఎక్కడి నుంచయినా అప్పు తెచ్చుకోవచ్చు 293(2) అధికరణ ప్రకారం పార్లమెంట్ చట్టప్రకారం విధించిన పరిమితులకు లోబడి కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రాలకు అప్పులివ్వవచ్చు. ఈ రెండు అధికరణలలోను అభ్యంతరకరమయిన అంశాలు ఏవీ లేవు. 293(3) అధికరణ ప్రకారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రానికి రుణపడి ఉంటే, లేదా రాష్ట్రం తరపున కేంద్రం ప్రభుత్వం హామీ ఇచ్చివుంటే, అప్పుడు ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇంకా అప్పులు తెచ్చేముందు కేంద్రం అనుమతి తీసుకోవాలి. 293(4) ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం అలాంటి అనుమతిని కొన్ని షరతులకు లోబడి మంజూరు చేయవచ్చు. ఇదీ 293వ అధికరణ సారాంశం. ఇందులో ఎక్కడా రాష్ట్రాల హక్కులను హరించే అంశాలు లేవు. నిజానికి కేంద్రానికి రుణపడని రాష్ట్రం దేశం లోపల ఎంతమేరకయినా మార్కెట్ రుణాలను పొందవచ్చు. అందుకు కేంద్రం అనుమతి అక్కరలేదు. మరి

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

విదేశీ రుణాల సంగతేమని అడగవచ్చు. విదేశీ రుణాల విదేశీ మారకద్రవ్యం రూపంలో అంటే డాలర్లో, యెస్లలో, మార్కులలో, పౌండ్లలో, ఫ్రాంకులలో - మన దేశానికి వస్తాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆ విదేశీ కరెన్సీని తీసుకుని ఆ మేరకు రూపాయలలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి రుణాన్ని అందిస్తుంది. రాష్ట్రం రూపాయలలో కేంద్రానికి రుణాన్ని తిరిగి చెల్లిస్తుంది. ఆలోగా రూపాయి విలువ తగ్గినా, ఆ రుణాల చెల్లింపుల భారం మొత్తం కేంద్రానిదే. అంటే విదేశీ కరెన్సీ రిస్కుని కేంద్రం భరిస్తుంది. అలాగే రుణాలకు హామీ ఇచ్చేది కూడా కేంద్రమే. కాబట్టి విదేశీ రుణాల విషయంలో కేంద్రం ప్రమేయం తప్పనిసరి. 1991 వరకు రాష్ట్రానికి విదేశీ రుణాలు వస్తే, అందులో 30 శాతం కేంద్రం ఉంచుకుని 70 శాతాన్ని రాష్ట్రానికిచ్చేది. రాష్ట్రం ఆ 70 శాతాన్ని మాత్రమే వడ్డీతో తిరిగి కేంద్రానికి రూపాయలలో చెల్లించాలి. 1991 తరువాత ఈ నిబంధనను సడలించి మొత్తం రుణం రాష్ట్రానికి అందేలా ఏర్పాటు చేశారు. ఇక దేశంలో రుణాల విషయానికి వస్తే ఒక రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ ప్రభావం దేశం మొత్తం మీద ఉంటుంది. అదీకాక రాష్ట్రాలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పెద్ద ఎత్తున రుణపడి ఉన్నాయి. అలాంటప్పుడు దేశీయ రుణాలను తీసుకునే ముందు కేంద్రం అనుమతి కావాలని నిర్దేశించటం అసమంజసం కాదు. నిజానికి ప్రపంచబ్యాంక్ నుంచో, మరో ఆర్థిక సంస్థ నుంచో రుణాలు తీసుకునేటప్పుడు ఆ సంస్థలు కొన్ని షరతుల్ని విధిస్తున్నాయి. అప్పు ఇచ్చినవారు డబ్బు తిరిగి వస్తుందన్న హామీ కోసం షరతుల్ని విధించటం సహజం. ఆ షరతుల్నే అంగీకరిస్తున్న మనం, సర్వం సహాధికారం, దేశ ఆర్థిక సౌష్టవం విషయంలో తుది బాధ్యత ఉన్న భారత ప్రభుత్వం షరతుల్ని విధిస్తే దానికి అభ్యంతరం చెప్పటం విద్వారమయిన విషయం. దీనిలో అధికార కేంద్రీకరణతో నిజానికి ఎక్కడా సంబంధం లేదు. ఆర్థిక విషయాలలో కొంత బాధ్యతగా, జవాబుదారీగా ప్రవర్తించటం అవసరం అనే భావంతో భారత ప్రభుత్వం విధించే షరతులను అనవసరమైనవిగా భావించటంలో - అప్పులు తేవటానికి పూర్తిగా అడ్డంకులు తొలగిపోవాలనే ఆలోచన గోచరిస్తుంది. అవసరానికి అప్పు తీసుకోవటంలో ఏ తప్పు లేదు. మనం చేసే అప్పులు తరవాత తరాల వారికి గుదిబండలు కారాదు. చేసే ప్రతి రుణం నిజంగా మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు, ఉత్పాదకతను పెంచి ఉపాధిని కల్పించే పెట్టుబడులకు వినియోగిస్తే ఆ రుణాలు చేయటం సమంజసం కాని రుణం వస్తోందికదా అని “అప్పుచేసి పప్పు కూడు” మనస్తత్వంతో రాష్ట్రమీద రుణ భారాన్ని పెంచి, ఆ డబ్బును దుబారా వ్యయం చేయటం, అక్రమాలకు, దొంగ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కాంట్రాక్టులకు, అవినీతికి ధారాదత్తం చేయటం చాలా ప్రమాదకరం.

ప్రస్తుతం మన దేశంలో, దాదాపు అన్ని రాష్ట్రాలలో ప్రభుత్వ ఆర్థిక వ్యవస్థ దివాలా మార్గాన పయనిస్తోంది. కేంద్రంలో పన్నుల వసూళ్లలో 50 శాతం, అంటే దాదాపు రూ. 90,000 కోట్లు కేవలం రుణాలు, వడ్డీల చెల్లింపులకే సరిపోతున్నది. రాష్ట్రంలో పన్నుల రూపంలో, మిగిలిన అన్ని రూపాలలో వచ్చే ఆదాయంలో 27 శాతం వడ్డీల చెల్లింపులకే వెచ్చించాల్సి వస్తోంది. రాష్ట్రంలో పన్నుల వసూళ్లలో 85 శాతం ఉద్యోగుల జీతభత్యాలకు, పెన్షన్లకే పోతోంది. ఇప్పటికే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అప్పులు రూ.25,000 కోట్లు దాటాయి. వచ్చే ఏడాదిలోగా ఈ రుణాలు, రూ. 30,000 కోట్లు చేరుకుంటాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్రవ్యలోటు - అంటే ఆదాయంకన్నా అదనంగా పెట్టే ఖర్చు ఈ సంవత్సరం జాతీయ ఆదాయంలో 6.5 శాతం చేరుకుంటున్నది. అంటే అంతమేరకు అప్పులయినా చేయాలి. లేదా కొత్త కరెన్సీ నోట్లయినా అచ్చువేసి ద్రవ్యోల్బణాన్ని పెంచాలి. అలాగే రాష్ట్రాల ద్రవ్యలోటు జాతీయ ఆదాయంలో దాదాపు 4.5 శాతం ఉంటుందని అంచనా. అంటే మన దేశంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఈ సంవత్సరం అదనంగా చేసే అప్పుల మొత్తం, అందరు ప్రజలు కలిసి సంవత్సరమంతా సృష్టించే సంపదలో 11 శాతం ఉంటున్నది. ఇది చాలా ప్రమాదకరమయిన పరిస్థితి. ఈ ధోరణి ఇలాగే కొనసాగితే వచ్చే నాలుగయిదే సంవత్సరాలలో మన ఆర్థిక వ్యవస్థ దివాలా తీయటం ఖాయం. ఇప్పటికే ఎన్నో రాష్ట్రాలు ఉద్యోగుల జీతభత్యాలు కూడా చెల్లించలేక సతమతమవుతున్నాయి. పోనీ అప్పుచేసి తెచ్చిన డబ్బు సద్వినియోగమవుతున్నదా అంటే, రెవిన్యూ లోటు అంతకంతకి పెరుగుతున్నది. అంటే వచ్చే ఆదాయం కన్నా పరిపాలన వ్యయం ఎక్కువ అవుతున్నది. ఆ కారణంగా తీసుకునే అప్పులు ప్రభుత్వాల దినసరి ఖర్చులకి సరిపోతున్నాయేగాని, భవిష్యత్తులో పనికివచ్చే పెట్టుబడులకు ఉపకరించటంలేదు. ఇలా ప్రతి సంవత్సరం దేశం అప్పుల ఊబిలో కూరుకుపోతున్నది. అందుకే ఇలా అప్పుల మీద ఆధారపడటం తగ్గించాలనే సత్సంకల్పంతో కొన్ని రంగాలలో ప్రైవేట్ పెట్టుబడులను ఆహ్వానించాలని విధాన నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. ఉదాహరణకు అతి ప్రధానమయిన విద్యుత్ రంగంలో కొత్త ప్రాజెక్టులు ప్రైవేట్ రంగంలో ప్రోత్సహించి పారిశ్రామిక ప్రగతికి బాటలు వేయాలని ప్రభుత్వ సంకల్పం. అందుకు నిర్ణయాలు త్వరగా జరగాలి. కాని మనదేశంలో, మన రాష్ట్రంలో ప్రైవేట్ ప్రాజెక్టుల పరిస్థితి ఐదేళ్ల నుంచి ఎక్కడ వేసిన

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

గొంగళి అక్కడే అన్న చందంగా ఉన్నది. విద్యుత్ కొనుగోలు చేసేటప్పుడు ప్రాజెక్టులు అతితక్కువ పెట్టుబడితో వస్తే ఆ ప్రాజెక్టుల్ని వెంటనే నిర్మించేలా చర్యలు తీసుకోవాలి. అలాకాక శక్తికిమించి ఎడాపెడా అందరితో విద్యుత్ కొనుగోలు ఒప్పందాలు చేసుకుంది ప్రభుత్వం. విద్యుత్ బోర్డు నష్టాలు తగ్గాలంటే అవినీతికి అడ్డుకట్ట వేయాలి. వృధాగా పోతున్న విద్యుత్తును ఆదా చేయాలి. అందుకు రాజకీయ సంకల్పం, చిత్తశుద్ధి, ధైర్యం కావాలి. ఏళ్ల తరబడి మీనమేషాలు లెక్కబెడుతూ చర్చలతో కాలయాపన చేయటమే తప్ప, అవసరమయిన చర్యల ఊసులేదు. చివరికి కోజెంట్రిక్కులాంటి ప్రాజెక్టులు ఏడేళ్ల తరువాత చేతులెత్తేసి దేశం నుంచి నిష్క్రమిస్తున్నాయి. విదేశీ పెట్టుబడులపరంగాను, రేపు చట్టపరంగా నష్టపరిహారాలు చెల్లించటం విషయంలోను నేటి పాలకుల తాత్పర్యం, అవినీతి ప్రభావం విశేషంగా ఉంటుంది.

కార్యదక్షత అవసరం

ఇవన్నీ పరిశీలించినప్పుడు తేలేదేమంటే, అప్పులు అవసరమే. అయితే అప్పుల ద్వారా ఏలాగోలా తాత్కాలికంగా రథం నడపాలని ఆలోచించటం చాలా స్వల్పకాలిక దృష్టి మాత్రమే. పాలన వ్యయాన్ని అదుపుచేసి, ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని ప్రజలకు జవాబుదారీగా తీర్చిదిద్దినప్పుడు మాత్రమే తీసుకున్న రుణాలు సద్వినియోగం అవుతాయి. లేకుంటే అప్పులు వచ్చినన్నాళ్లు అంతా వైభవంగా కనిపిస్తుంది. అప్పులు ఆగిపోగానే మొత్తం కుప్పకూలిపోతుంది. ఒకప్పుడు చక్కగా నడిచిన మనరాష్ట్ర ప్రభుత్వరంగ సంస్థ ఆల్విన్ లో అలాగే జరిగింది. కొన్ని ప్రాజెక్టుల పేరుతో రుణాలు మంజూరై డబ్బు చేతిలో ఆడినంతవరకు అంతా అద్భుతంగా కనిపించింది. ఆ ప్రాజెక్టులు పూర్తయి రుణాలు ఆగిపోయిన కొద్దికాలంలోనే ఆల్విన్ సంస్థ దివాళా తీసింది! నిజానికి ఈ వేళ కావలసింది కేంద్ర రాష్ట్రాలు కలిసి తీసుకునే రుణాల మీద చట్టబద్ధంగా కొన్ని పరిమితులు చేతలలో చేవ లేకపోయినా కనీసం కేంద్రంలో ద్రవ్యలోటును పూడ్చాలన్న మాటయినా వినవస్తున్నది. కాని రాష్ట్రాలలో ఆ ప్రసక్తి కూడా వినరావటం లేదు. అలాంటప్పుడు రాజ్యాంగంలో 293వ అధికరణ ఒక్కటే రాష్ట్రాల ఆర్థిక బాధ్యతారాహిత్యానికి అడ్డుకట్ట వేయగలదు. రాష్ట్రాలకు అధికార వికేంద్రీకరణ జరగవలసిన అంశాలెన్నో ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు అఖిలభారత సర్వీసులు, 356వ అధికరణ, గవర్నర్ల నియామకాలు, చీటికి మాటికి రాష్ట్రపతి ఆమోదం పేరుతో కేంద్రానికి చట్టాలను పంపవలసి రావటం - ఇలా ఎన్నో అంశాలలో

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

రాజ్యాంగపరంగా మార్పులు కావాలి. కాని ఆర్థిక సంబంధాలలో మనదేశంలో ఫెడరల్ వ్యవస్థ చాలా పరిణతితో పనిచేస్తున్నది. ఉదాహరణకు కేంద్ర పన్నుల వసూళ్లలో రాష్ట్రాలకు ప్రస్తుతం 44 శాతం అందుతోంది. ఇందులో 29 శాతం పదవ ఆర్థిక సంఘం సూచనల మేరకు నిధుల బదలాయింపు కాగా మిగిలింది ప్రణాళికాసంఘం గ్రాంటుల ద్వారా, కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలు ద్వారా అందుతోంది. ఈ నేపథ్యంలో ఆర్థికరంగంలో కావలసింది రాష్ట్రాలలో కార్యదక్షతే తప్ప కేంద్రం మీద బాధ్యతనెట్టి వంకల్ని వెతకటం కాదు.

వెలుగులు విరబూయించని

సంస్కరణలెందుకు?

జనవరి 14, 2002

రాష్ట్రంలో విద్యుత్ సంక్షోభాన్ని పరిశీలిస్తే 'ప్రతిరోజు పరగడుపే' అన్న సామెత గుర్తుకొస్తుంది. ఆరు సంవత్సరాల నుంచి విద్యుత్ రంగంలో సమస్యలు అలాగే ఉన్నాయి సంస్కరణల పేరిట విద్యుత్ బోర్డును మూడు సంస్థలుగా విభజించటం, పంపిణీ సంస్థను మళ్ళీ నాలుగు కంపెనీలుగా విడదీయటం, విద్యుత్ చార్జీలను పెంచటం, చార్జీల నిర్ణయానికి నియంత్రణ సంస్థను ఏర్పరచటం - ఇలాంటివన్నీ ఆర్భాటంగా జరిగాయి. అవినీతిని అంతమొందించటం, విద్యుత్ వృధాను అరికట్టడం, విద్యుత్ చౌర్యాన్ని ఆపటం, పారదర్శకతను పెంపొందించటం, సరసమైన ధరకు మంచి ప్రమాణాలతో విద్యుత్తును వినియోగదార్లకు అందించటమే సంస్కరణ అని నిర్వచిస్తే అసలు రాష్ట్రంలో సంస్కరణలు అమలే కాలేదు. గత ఆరేళ్లలో దాదాపు ప్రతివారం విద్యుత్తు రంగం గురించి, చర్చలు, ఉపన్యాసాలు, ప్రకటనలు, వాగ్దానాలు, హడావిడి - ఇవన్నీ మనం చూస్తున్నాం. బోలెడంతా ఆర్భాటం, వాగాడంబరం కానవస్తున్నాయి కాని విద్యుత్ రంగాన్ని ప్రక్షాళన చేసే నిర్దిష్ట చర్యలు లేకుండాపోయాయి. కనీసం అన్ని స్థాయిల్లో సరిగ్గా మీటర్లను పెట్టి ఎక్కడ ఎంత వృధా జరుగుతుందో, ఎక్కడ దొంగతనం జరుగుతుందో తెలుసుకోలేకపోయారు. నష్టాలను అరికట్టడం మాట దేవుడెరుగు, అసలు నష్టాలు ఎక్కడున్నాయో తెలియకపోవడంలో లోపం ఎవరిది? విద్యుత్ కొనుగోళ్లలో ప్రభుత్వ విధానాలవల్ల పారదర్శకత లోపిస్తోంది. ఇది గందరగోళానికి దారితీస్తోంది. ఆ కారణంగా వందల కోట్ల రూపాయలు ఇప్పటికే నష్టపోవటమే కాక, భవిష్యత్తులో వేల కోట్ల రూపాయలు కోల్పోయే ప్రమాదమూ ఉంది. వ్యవసాయ రంగంలో మీటర్లు లేకపోవడం వల్ల ఎంతో విద్యుత్తు వృధా అవుతోంది. సక్రమ విధానాలను రూపొందించటంలో, చార్జీలు పెరగకుండా మీటర్లను పెడతామని రైతులకు విశ్వాసం కలిగించటంలో ప్రభుత్వం ఘోరంగా విఫలమయింది. అసలు వ్యవసాయంలో విద్యుత్ వినియోగం ఎంతో కూడా ఈనాటికీ తెలియకుండా కాకిలెక్కలతో కాలక్షేపం చేస్తున్నారు. విచిత్రమేమంటే ఆరేళ్ల క్రితం విద్యుత్ రంగాన్ని గురించి చర్చించినా ఇవే సమస్యలు చెప్పుకొనేవాళ్ళం.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

నాటికీ, నేటికీ ఆర్పాటం జూస్టి, క్రియ శూన్యం. హడావుడి చేయటం, ప్రకటనలివ్వడం, నినాదాలివ్వటం - ఇవన్నీ నిర్దిష్ట కార్యాచరణకు, ఫలితాలు సాధించటానికి ప్రత్యామ్నాయాలుగా ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. అందుకే పరిస్థితి ఎక్కడి గొంగడి అక్కడేగా ఉంది.

భారీ నష్టాలకు కారణాలు

రెండేళ్ళ క్రితం విద్యుత్ చార్జీలను పెంచినప్పుడు రాష్ట్రంలో అన్ని వర్గాలలో వ్యతిరేకత వ్యక్తమయింది. అయినా గతానుభవం నుంచి పాఠాలు నేర్చుకుంటారని, పనితీరు బాగుపరుస్తారని, సరయిన విధానాలను రూపొందించి అమలుచేస్తారని విశ్వసించి ప్రజలు చార్జీల పెంపును అంగీకరించారు. కాని పరిస్థితి చదువుకోకముందు 'కాకరకాయ' అనేవాడు చదువుకున్నాక 'కీకరకాయ' అని పలికినట్లు తయారయింది. విద్యుత్ నిర్వహణలో అతి కీలకమైన అంశం అసలు ఎంత వ్యవసాయేతర విద్యుత్తు మీటర్ల ద్వారా వినియోగమవుతోంది? ఏ మేరకు బిల్లుల్ని తయారుచేసే పనులు చేస్తున్నారు? అనేది రెండేళ్ల క్రితం అది 42 శాతం ఉండేది. అంటే విద్యుత్ సంస్థ మొత్తం 100 యూనిట్లు కొనుగోలు చేస్తే కేవలం 42 యూనిట్లు మాత్రమే మీటర్ల ద్వారా వినియోగదార్లకు అంది బిల్లులు తయారవుతున్నాయి. 2000-2001 సంవత్సరంలో దాన్ని కనీసం మరో ఏడు శాతం పెంచాలని విద్యుత్ నియంత్రణ సంస్థ ఆదేశించింది. ప్రస్తుతం 2001-2002 సంవత్సరంలో కూడా పూర్తి కావస్తోంది. ఈనాటికీ ఏడు శాతం కాక మరో అయిదు శాతం పెంచాల్సింది. ఆ విధంగా ఆపాటికి కనీసం 54 శాతం విద్యుత్తు మీటర్ల ద్వారా వెళ్ళి బిల్లులు తయారవ్వాలి. కాని ప్రస్తుతం అసలా ఊసే లేదు. ఇప్పటికీ కూడా మీటర్ల ద్వారా వెళ్ళే విద్యుత్తు 42-44 శాతం దగ్గరే ఉంది. అసలు ఆ వివరాలే బయటకు పొక్కునీయటం లేదు. విద్యుత్ నియంత్రణ సంస్థ కూడా దాని గురించి మాట్లాడటం లేదు. విద్యుత్ రంగంలో సామర్థ్యాన్ని పెంచి, చౌర్యాన్ని తగ్గించి, అవినీతిని అంతం చేస్తామనే విశ్వాసమే పాలకులకు లేకుండాపోయింది. అలాంటప్పుడు మిగిలిన ప్రత్యామ్నాయాలు రెండే. వీలున్నంతమేరకు ప్రజాధనాన్ని ప్రభుత్వ సబ్సిడీల రూపంలో విద్యుత్ రంగానికి అందించటం; లేదా చార్జీలను అడపాదడపా పెంచి ప్రజల నెత్తిన అదనపు భారాన్ని వేయటం, ఈ రెండింటిలో ఏ పద్ధతిని అనుసరించినా నష్టపోయేది ప్రజలే. పాలకుల వైఫల్యాలకు, సంస్థ అవినీతికి ఇలా ప్రజలను బలిపశువులుగా చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో, నిజాయతీగా పనిచేస్తే గత సంవత్సరం నష్టాలు రూ. 1200 కోట్లు, ఈ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఏడాది రూ. 800 కోట్లకు తగ్గేవి. కాని పాలకుల నిర్వాకం వుణ్యామా అని చార్జీలు పెంచాక కూడా గత సంవత్సరం నష్టాలు రూ. 2500 కోట్లుగాను, ఈ ఏడాది రూ. 2800 కోట్లుగాను అంచనా వేస్తున్నారు. కేవలం ఒక్క సంవత్సరం విద్యుత్ రంగంలో అవినీతి, అసమర్థతల వల్ల వచ్చే నష్టాల డబ్బుతో రాష్ట్రంలో ప్రతి ఇంటికి ఓ మరుగుదొడ్డిని నిర్మించవచ్చు. అలా 70శాతం ప్రజలకు బహిరంగ మలవిసర్జన నుంచి విముక్తిని కలిగించవచ్చు. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ఎన్నికలు జరిపినా, వాటన్నింటికీ కలిపి ప్రభుత్వం ఇచ్చే నిధులు రూ.1000 కోట్లు కూడా లేవు. ఈ నష్టాన్ని నివారిస్తే స్థానిక ప్రభుత్వాలకు రూ.4000 కోట్ల నిధులు బదిలీ చేయవచ్చు. ప్రజలకు సకాలంలో న్యాయం అందించాలంటే, బండన్యాయం కోసం గూండాలు చేతుల్లో జనం చిక్కుకోకుండా ఉండాలంటే కోర్టుల సంఖ్యను పెంచి, ఆపైన ప్రజలకు చేరువగా గ్రామీణ న్యాయాలయాలను ఏర్పాటు చేయడం అవసరం. అందుకు అదనంగా అయ్యే ఖర్చు కేవలం ఏడాదికి రూ.100 కోట్లు మాత్రమే. అంటే మన నేతల వుణ్యామా అని ఓ సంవత్సరం విద్యుత్ రంగంలో వస్తున్న నష్టాల్ని నివారించగలిగితే దాదాపు 30 ఏళ్లపాటు న్యాయాన్ని అందరికీ సులభంగా అందించే ఏర్పాట్లు చేయవచ్చు. ప్రపంచబ్యాంకు నుంచి ఆర్పాటంగా రూ.600 కోట్లు అప్పు చేసి రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో సౌకర్యాలను పెంచారు. కాని అంతకు ఐదు రెట్లు డబ్బును ఏటా మనం విద్యుత్ రంగంలో కోల్పోతున్నాము. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం పాఠశాల విద్యకు. 325 కోట్లు మనకు సాయమందిస్తోందని పత్రికల్లో చదివాం. అంతకు పదిరెట్లు రాష్ట్రంలో మనం విద్యుత్ రంగంలో నష్టపోతున్నాం. ఇదంతా పాలకుల అవినీతికి, అసమర్థతకు, అలసత్వానికి చిహ్నం మాత్రమే. విద్యుత్ కొనుగోళ్లు, ప్రైవేటు ప్రాజెక్టుల విషయానికి వస్తే అంతా గందరగోళమే. అన్నీ అవకతవకలే. స్వల్పకాలికం అని చెబుతున్న ఎనిమిది ప్రైవేట్ ప్రాజెక్టులలో కేవలం కొండపల్లి ప్రాజెక్టు పూర్తయింది. మొదట నాఫ్తా ఇంధనంతో వాటన్నింటినీ మంజూరు చేశారు. ఈలోగా నాఫ్తా ధర ఆకాశాన్నంటింది. దాంతో ఆ ప్రాజెక్టులన్నీ నాఫ్తా బదులుగా సహజవాయువు (గ్యాస్) ను మంజూరు చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరాయి. అయితే విచిత్రమేమంటే ఏడాదిన్నర క్రితమే పూర్తయిన కొండపల్లి ప్రాజెక్టుకు, ప్రస్తుతం పూర్తికావస్తున్న సామర్లకోటలోని బి.ఎస్.ఇ.ఎస్. ప్రాజెక్టుకు గ్యాస్ మంజూరు చేయకుండా, అసలు పునాదిరాయి కూడా లేని ప్రాజెక్టులకు మంజూరు చేశారు. ఈలోగా కొండపల్లి ప్రాజెక్టు పూర్తయినా గ్యాస్ లేదు. ఆ తరువాత పౌరసమాజం నుంచి వచ్చిన స్పందన

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

వల్ల పత్రికలలో విమర్శలవల్ల ఆ ప్రాజెక్టుకు ఆలస్యంగా గ్యాస్ కొంతమేరకు మంజూరయింది. ఈ జాప్యం కారణంగా ఆ ప్రాజెక్టు నాషాతో నడవటమో, లేదా విద్యుదుత్పత్తి లేకుండా ఖాళీగా ఉండటమో జరిగాయి. గ్యాస్ పూర్తయిన ప్రాజెక్టుకు మంజూరు చేయకుండా జాప్యం చేయటం, అసలు నేటికీ నిర్మాణం జరగని ప్రాజెక్టులకు మంజూరు కావటంలో ఏ పరమార్థం ఇమిడి ఉందో అగమ్యం. కాని ఈ జాప్యంవల్ల, నిర్లక్ష్యంవల్ల రాష్ట్ర ప్రజల మీద అదనంగా రూ.400 కోట్ల భారం పడింది. అదంతా విద్యుత్తరంగం నష్టంలో చేరింది. కేవలం ఒకే ఒక్క ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి చేసిన అవకతవక నిర్లయం వల్ల రూ. 400 కోట్ల నష్టం వచ్చిందంటే విధాననిర్ణయాలలో ప్రభుత్వం తప్పుటదుగులు వేస్తే ప్రజలు ఎంతగా నష్టపోతారో తెలస్తోంది. ఆ భారం పడేది పన్నుల రూపంలో చార్జీల రూపంలో మనమీదే. ఇప్పుడు బి.ఎస్.ఇ.ఎస్. ప్రాజెక్టు పూర్తి కావస్తోంది. అయినా ఆ ప్రాజెక్టుకు నిర్ధారణగా గ్యాస్ మంజూరు కాలేదు. దానికి గ్యాస్ అందించకపోతే మళ్ళీ ప్రజలు రోజుకు కనీసం కోటి రూపాయలు నష్టపోతారు. ఈలోగా మరో ఉపద్రవం ముంచుకొస్తోంది. గ్యాస్ ధరలు పెరిగే ప్రమాదముంది. తీర ప్రాంతంలో, సముద్రంలో గ్యాస్ నిక్షేపాలను పరిశోధించి వెలికితీయటానికి ప్రైవేటు సంస్థలకు కాంట్రాక్టులు ఇచ్చారు. ఉదాహరణకు రాష్ట్రంలో ఉత్తర, దక్షిణ తీరప్రాంతంలో రిలయన్స్, మధ్య ప్రాంతంలో బ్రిటన్ కు చెందిన కెయిన్స్ కంపెనీలకు ఈ కాంట్రాక్టులు ఇచ్చారు. ఎంతో ఖర్చుతో వెలికితీయాలి. కాబట్టి గ్యాస్ ధరలు పెంచకపోతే గిట్టుబాటు కాదు. ప్రస్తుతం గ్యాస్ వెయ్యి ఘనపుమీటర్లు రూ.5,000కు లభ్యమవుతోంది. అది రూ. 10,000-15,000 దాకా పెరిగే అవకాశముంది. ఈ కారణంగా గ్యాస్ అధారిత విద్యుదుత్పత్తి వ్యయం విపరీతంగా పెరిగిపోతుంది. ప్రజలపైనా ఏటా కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయల అదనపు భారం పడుతుంది. నిజానికి బొగ్గు చవకైన ఇంధనం. దీర్ఘకాలికంగా దాని ధర తగ్గుతోంది. కాబట్టి ఎక్కువగా బొగ్గు అధారిత విద్యుదుత్పత్తిపైన, వీలున్నంతమేరకు జలవిద్యుత్కేంద్రాల మీద ఆధారపడటం రాష్ట్రానికి శ్రేయస్కరం. గ్యాస్ ధర, ఇతర పెట్రోలియం ఉత్పత్తుల ధర ఎప్పుడయినా పెరిగే ప్రమాదముంది. అదీకాక గ్యాస్ ను ఇంధనంగా కాక ఓ రసాయనంగా వాడితే పరిశ్రమలలో మరింత అదనపు విలువను చేకూర్చవచ్చు. గ్యాస్ మీద విద్యుదుత్పత్తి కోసం అధికంగా ఆధారపడటం ప్రమాదకరం. ఇవన్నీ పట్టించుకునే నాధుడే లేడు. ఎన్నికలలో ఓట్లు కొనటం, అందుకు ప్రతిఫలంగా పదిరెట్లు ఎక్కడ దొరికితే అక్కడ గుంజటం, ప్రజలపై అనేక రెట్ల భారం పడడం -

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఇదంతా మన రాజకీయంలో, పరిపాలనలో అంతర్భాగమయింది. ఇప్పటికయినా ఇంధన విషయంలో మేలుకోకపోతే ప్రజల నడ్డి విరిగేలా భారం పడటం, రాష్ట్రం ఆర్థికంగా పూర్తిగా పతనం కావటం ఖాయం.

స్థానికులకు సబ్సిడీ నిర్వహణ

ప్రజాబలం, చట్టబలం, పోలీసు యంత్రాంగం ఉన్న ప్రభుత్వవే విఫలమయినప్పుడు ఎక్కడినుంచో వచ్చిన ప్రభుత్వమే విఫలమయినప్పుడు ఎక్కడినుంచో వచ్చిన ప్రైవేటు పెట్టుబడిదారులు విద్యుత్ పంపిణీ సంస్థల నిర్వహణను చేపట్టి మెరుగుపరచటం అసాధ్యం. ప్రపంచ బ్యాంకు పేరు చెప్పి విద్యుత్ పంపిణీ కంపెనీలను ప్రైవేటుపరం చేయాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది. ప్రస్తుతం ఉన్న పరిస్థితుల్లో అసలు ప్రైవేటు పెట్టుబడులు పెద్దస్థాయిలో వచ్చే అవకాశం లేదు. ఒరిస్సాలో కూడా పంపిణీ సంస్థల ప్రైవేటీకరణ సత్ఫలితాలనివ్వలేదు. ఒకవేళ ఈ సంస్థల్ని అప్పనంగా అందిస్తే ఎవరైనా వచ్చినా, వాళ్లు ఇక్కడ విద్యుత్ చౌర్యాన్ని, అవినీతిని అంతం చేయలేరు. ఇందుకు ఆచరణ సాధ్యమయిన ఒకే పరిష్కారముంది. ప్రతి సబ్సిడీనినూ లేదా కొన్ని సబ్ సిద్డినినూ కలిపి యాజమాన్య నిర్వహణకు వేలం వేస్తే స్థానికంగా పోటీ వస్తుంది. లక్షల మంది నిరుద్యోగులు రాష్ట్రంలో ఉపాధి లేక అలమటిస్తున్నారు. 1700 సబ్సిడీని యాజమాన్య నిర్వహణను వికేంద్రీకరించిన స్థాయిలో వేలం ద్వారా, లేదా సరైన పోటీ ద్వారా స్థానికంగా అప్పగిస్తే రాష్ట్రంలో ఎందరికో ఉపాధి కలుగుతుంది. లేదా విద్యుత్ ఉద్యోగుల సహకార సంఘాలు ఆ బాధ్యతను చేపడతాయి. తమ అనుభవాన్ని, నైపుణ్యాన్ని, సంస్థలను బాగు చేయటానికి వినియోగిస్తారు. స్థానికంగా రాజకీయ జోక్యాన్ని, అవినీతిని, నేరప్రవృత్తిని నిరోధించే శక్తి ఉన్నవారు, ఎంతో కొంత పెట్టుబడి పెట్టగలవారు వేలమంది ఉన్నారు. వారి చోరవతో, శక్తి సామర్థ్యాలతో, లాభాపేక్షతో విద్యుత్ రంగం బాగుపడుతుంది. వారు ఆదా చేసిన ప్రతి యూనిట్ విద్యుత్తుకు తగిన లాభం ఉండేలా వేలాలను నిర్వహిస్తే, తమ లాభం కోసం వారే తంటాలు పడి విద్యుత్ నష్టాలను అవుతారు. ఇప్పటికే ఎంతో ఆలస్యం జరిగింది. ప్రభుత్వ అసమర్థత వల్ల, విద్యుత్ రంగంలో అవినీతివల్ల గత అయిదు సంవత్సరాలలోనే రూ. 10,000 కోట్లకు పైగా నష్టపోయాం. ఇప్పటికయినా కళ్లు తెరిచి, మీనమేషాలు లెక్కించటం మాని, చిత్తశుద్ధితో సత్వర చర్యలు చేపట్టకపోతే రాష్ట్రానికి అధోగతే.

★★★

పాలన వ్యవస్థ రుజుగ్రస్తతే ఆర్థిక సంక్షోభాలకు మూలం!

మార్చి 5, 2001

ఆంధ్రప్రదేశ్ సహా అన్ని రాష్ట్రాలలో ఫిబ్రవరి రెండో పక్షంలో ప్రభుత్వాల జమా ఖర్చులను శాసనసభలలో ప్రవేశపెట్టారు. అనవాయితీ ప్రకారం ఫిబ్రవరి 28న కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి యశ్వంత్ సిన్హా లోక్ సభలో బడ్జెట్ సమర్పించారు. ప్రభుత్వాలు ఏర్పటయింది మన ఉమ్మడి అవసరాలు తీర్చటానికి. పూర్వకాలంలో ప్రభుత్వం కేవలం మూడు పనులకు పరిమితమయ్యేది. దేశాన్ని విదేశీ దురాక్రమణలనుంచి, శత్రు సైన్యాలనుంచి రక్షించాలంటే దేశ రక్షణ కోసం సైనిక దళాలను నియమించి, వారికి శిక్షణనిచ్చి ఆయుధాలనందించటం అవసరం. కాబట్టి సరిహద్దులలో దేశ రక్షణ ఆనాడు ప్రభుత్వాల ప్రధాన బాధ్యత. రెండవ బాధ్యత దేశంలో శాంతిభద్రతలను కాపాడటం. లేకపోతే అరాచకత్వం చెలరేగేది. పౌరులకు నిత్య జీవితంలో సుఖశాంతులు ఉండాలంటే, ప్రభుత్వ యంత్రాంగం నిరంతరం అప్రమత్తంగా వ్యవహరిస్తూ నేరాలను అదుపు చేయాలి. ఎవరయినా హింసకు, నేరాలకు పాల్పడితే వెంటనే దోషులను పట్టుకుని శిక్షించే ఏర్పాటు చేయాలి. వివిధ వర్గాల మధ్య తగాదాలుంటే అవి అల్లర్లకు, అరాచకత్వానికి, హింసకు దారితీయకుండా నిరోధించాలి. మూడో బాధ్యత సకాలంలో న్యాయాన్నందించటం, వ్యక్తుల మధ్య విభేదాలున్నా, ఆస్తుల పంపకాల విషయంలో, డబ్బుతో కూడిన లావాదేవీలలో పొరపొచ్చాలున్నా అవి వెంటనే పరిష్కారం కావాలి. ప్రతి పౌరుడికి న్యాయం జరుగుతుందన్న విశ్వాసం కావాలి. అందుకు న్యాయస్థానాలు ఉండేవి. ఇలా సరిహద్దుల రక్షణ, శాంతిభద్రతలను కాపాడటం, పౌరులకు న్యాయాన్నందించటం ఆనాటి సమాజంలో ప్రభుత్వాల కర్తవ్యాలు.

పెరిగిన భారం

ఆధునిక సమాజంలో పోనుపోనూ ప్రభుత్వాల పాత్ర పెరిగింది. రోడ్లు, నీటి సౌకర్యాలు, వాణిజ్యం కోసం మార్కెట్లు నిర్వహణ, సహజ వనరుల అభివృద్ధి, నౌకాయానం, ఇతర ప్రయాణ సౌకర్యాలు; విద్య, ఆరోగ్యం, విద్యుత్తు, కమ్యూనికేషన్లు - ఇలా ఎన్నో రంగాలలో ప్రభుత్వ బాధ్యతలు పెరిగాయి. ఈ రోజులలో ఆర్థిక

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రగతిని సాధించటం, బీదరికాన్ని నిర్మూలించటం, ప్రజలందరికీ కనీస సదుపాయాలు, అవకాశాలు కల్పించటం ప్రభుత్వాల లక్ష్యాలని అందరూ అంగీకరిస్తున్నారు. వాటితో పాటు బీదలు, బలహీనవర్గాల సంక్షేమ, సాంఘిక న్యాయం ప్రభుత్వాల బాధ్యతలయ్యాయి. బాధ్యతలు పెరగటంతో సహజంగానే డబ్బు అవసరం కూడా పెరిగింది. ఆనాడు కేవలం శిస్తు వసూలు చేసి రాజ్యాలు నడిపేవారు. ఆర్థిక వ్యవస్థలో వచ్చిన మార్పుల వల్ల ప్రభుత్వ అవసరాలు పెరగటంవల్ల ఎన్నో రకాల పన్నులు విధించటం ఆసనాయితీ అయింది. జాతీయస్థాయిలో వస్తువుల ఉత్పత్తుల మీద వేసే - కేంద్ర ఎక్సయిజు పన్ను, దిగుమతుల మీద విధించే సుంకం, కంపెనీల ఆదాయాల మీద విధించే కార్పొరేట్ పన్ను, వ్యక్తిగత ఆదాయ పన్ను మన దేశంలో ప్రధాన ఆదాయ మార్గాలు. అలాగే రాష్ట్రాలలో - అమ్మకం పన్ను, సారాయి మీద విధించే ఎక్సయిజు, మోటారు వాహనాల పన్నులు, ఆస్తుల అమ్మకాల మీద వసూలు చేసే సుంకాలు ఎక్కువ ఆదాయాన్నిస్తున్నాయి. స్థానిక ప్రభుత్వాల ఆదాయం ప్రధానంగా ఆస్తి పన్ను నుంచి వస్తుంది. ఇలా పన్నులు కాక ప్రత్యేక సేవల కోసం వివిధ సెస్సులు, ఫీజులు ప్రభుత్వం వసూలు చేస్తుంది. రాజరికంలోనో, నియంతృత్వంలోనో అయితే బలం ఉన్న వాడిదే పెత్తనం. అందువల్ల గద్దె మీద కూర్చున్నవాడు ఎంత పన్ను వసూలు చేశాడో, ఎలా ఖర్చుపెట్టాడో ఎవరికీ చెప్పనవసరంలేదు. అసలు ఖజానాయే రాజుగారిది. రాజ్యానికి ఆదాయం ఎంతగా వస్తే రాజుకు అన్ని భోగాలు! ప్రజాస్వామ్య సమాజంలో ప్రజల అనుమతితో, వారి సేవకులుగా, వారి అవసరాలు తీర్చటానికి ప్రభుత్వాలు ఏర్పాటువుతాయి. కాబట్టి వాళ్ళు ఏమేం పన్నులు వేస్తున్నారో, ఎంత వసూలు చేస్తున్నారో ప్రజలకు తెలపాలి; అనుమతి తీసుకోవాలి. ఆ డబ్బును ఎందుకోసం ఎంత ఖర్చు పెడుతున్నారో ప్రజలకు వివరించాలి. ప్రతి రూపాయి ఎలా వసూలువుతుందో, ఏ విధంగా ఖర్చవుతోందో ప్రజలే నిర్ణయించాలి. ప్రతిపౌరుడు ప్రతి విషయంలో రోజూ నిర్ణయాలు తీసుకోవటం సాధ్యం కాదు కాబట్టి వారు ఎన్నుకున్న ప్రతినిధులు ప్రజా సేవకులుగా ఈ డబ్బు లావాదేవీలన్నీ చూసి ప్రభుత్వాలు పన్నులు వసూలు చేసి ఖర్చు చేస్తారు. ప్రజలు ఎన్నుకున్న చట్ట సభలు పన్నులకు అనుమతించివ్వటం, ఖర్చులను ఆమోదించటం, డబ్బు లెక్కలు చూడటం, వినియోగాన్ని పర్యవేక్షించటం చేస్తాయి. ఇందుకోసం ప్రభుత్వం చట్టసభకు సమర్పించే జమా ఖర్చుల పద్దునే బడ్జెట్ అని పిలుస్తాం. ఇదంతా ఎందుకు ఏకరువు పెట్టాలి వచ్చిందంటే బడ్జెటు కేవలం ప్రభుత్వాల స్వంత వ్యవహారం కాదు; అది ఆర్థిక మంత్రి వ్యక్తిగత

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

విషయం కాదు; బడ్జెటు ప్రభావం ప్రజలందరి మీదా ఉంటుంది. ఏయే పన్నులు వేస్తున్నారో, ఎంతెంత వసూళ్ళు చేస్తున్నారో, ఆ డబ్బును ఎలా ఖర్చు పెడుతున్నారో, ఆ ఖర్చు వల్ల ప్రజలకు ఏ సౌకర్యాలు ఎంత మేరకు అందుతున్నాయో - ఈ వివరాలన్నీ తెలుసుకోకపోతే మనం మోసపోతాం. రాజుల సొమ్ము రాళ్ళపాలు అని సామెత. ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజలే ప్రభువులు. ప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టే ప్రతి పైసా ప్రజలనుంచి పన్నుల రూపంలో వసూలు చేసిందే, లేదా భవిష్యత్తును తాకట్టు పెట్టి అప్పు తెచ్చింది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వసూలు చేసే డబ్బు లేదా ఖర్చు పెట్టే డబ్బు ఏమవుతోందో తెలుసుకోవటం, దాన్ని సద్వినియోగం చేసేలా జాగ్రత్తపడటం ప్రజల బాధ్యత.

దివాలా తీస్తున్న ప్రభుత్వాలు

ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం (2000-01)లో కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలన్నీ కలిసి దాదాపు ఆరు లక్షల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నాయి. ఇందులో దాదాపు నాలుగు లక్షల కోట్ల రూపాయలు పన్నుల రూపంలో, ఇతరత్రా వచ్చే ఆదాయం కాగా దాదాపు రెండు లక్షల కోట్ల రూపాయలు అప్పులున్నాయి. అలాగే వచ్చే సంవత్సరం (2001-02)లో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలన్నీ కలిసి దాదాపు 6,60,000 కోట్ల రూపాయలకు పైగా ఖర్చు పెడుతున్నాయి. అందులో దాదాపు 2,25,000 కోట్ల రూపాయలు అప్పే. ఆ అప్పు మీద వడ్డీలకే ఏటా 1,12,000 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చవుతోంది! అది కాక - రాష్ట్రాల అప్పులు, అవి చెల్లించే వడ్డీలు కూడా భారంగానే ఉన్నాయి. ప్రతి ఏడాది వడ్డీలు తీర్చటానికి, అప్పు మీద వాయిదాలు కట్టడానికి మళ్ళీ అప్పు చేయవలసి వస్తోంది. ప్రతిరోజు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కలిసి దాదాపు రూ. 1800 కోట్లకు పైగా ఖర్చు చేస్తున్నాయి. ఒక సగటు కుటుంబం తరపున ఓ ప్రభుత్వ పదవీ కాలం ఐదు సంవత్సరాలలో ప్రభుత్వాలు ఖర్చు చేసే డబ్బు దాదాపు రూ. 1,65,000 పైనే! ఈ డబ్బే గనక సద్వినియోగం అయితే అసలు దేశంలో బీదరికం ఉండకూడదు. కేవలం ఒక్క నెల రోజులపాటు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఖర్చు పెట్టే డబ్బును నిజంగా ప్రజల అవసరాలకు మళ్లినై, నెల రోజుల ఖర్చుతోనే రెండు అద్భుతమయిన ఫలితాలు సాధించగలం. దేశంలో దాదాపు 14 కోట్ల కుటుంబాల వారు మరుగుదొడ్ల సౌకర్యం లేక అవస్థల పాలవుతున్నారు. అలాగే దేశం మొత్తంలో దాదాపు 8 కోట్ల మంది చిదిమినపొల్లారు బుగ్గల పసిబాలలు - 5 ఏళ్ళ నుంచి పద్నాలుగేళ్ళ లోపలి వయసు వారు - పాఠశాల అంటే ఏమిటో

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

తెలవక, తరగతి గది చూడక, అక్షరజ్ఞానం అందక దుర్భర దారిద్ర్యంలో మగ్గిపోతున్నారు. ఒకే ఒక్కసారి ఓ నెలరోజులపాటు మనదేశంలో ప్రభుత్వాలు ఖర్చు చేసే రు. 54,000 కోట్ల రూపాయలను సద్వినియోగం చేస్తే ఈ రెండు సమస్యలకూ శాశ్వత పరిష్కారం దొరుకుతుంది. కానీ ప్రస్తుతం జరుగుతున్నది. అందుకు పూర్తిగా భిన్నం. అందువల్లే మనదేశంలో బీదల బ్రతుకులు అలాగే ఉన్నాయి. ఇన్ని వేల కోట్లు ఖర్చు చేసినా బ్రతుకులు అలానే ఉన్నాయి. ఇన్ని వేల కోట్లు ఖర్చు చేసినా కనీస సౌకర్యాలు లేక ప్రజలు అలమటిస్తున్నారు. ఇన్ని పన్నులు వసూలు చేసి ఇంతింత అప్పులు తెచ్చినా పిల్లలందరికీ అక్షరజ్ఞానం కూడా అందటం లేదు. ఎందరో అభాగ్యులు ఆకలికి అలమటిస్తున్నారు. కోట్లమంది నిరుద్యోగులు కష్టపడటానికి సిద్ధమైనా, చేతుల్లో చేప ఉన్నా, ఉపాధి లేక పస్తులుంటున్నారు. ప్రభుత్వం నుంచి ఏ సౌకర్యం అందాలన్నా గగనమైపోతున్నది. ఎటు చూసినా ఖర్చు కనిపిస్తోందే కాని ప్రజల అవసరాలు మాత్రం తీరటం లేదు. నడిచే రోడ్డు, తాగే నీరు, సాగునీరు, ప్రయాణ సౌకర్యాలు, ఇంట్లో విద్యుత్తు... ఇలా ఎక్కడా సంతృప్తికరంగా సౌకర్యాలుండటం లేదు. కోర్టులో న్యాయం, బదిలో చదువు, ఆసుపత్రిలో వైద్యం, పోలీసుల చేతుల్లో రక్షణ - ఏ సేవా మనకు పనికొచ్చేలా లేదు. అలాంటప్పుడు మరి ఈ బడ్జెట్టు, ఆ ఖర్చులు, ఈ హాంగామాలు, ఈ పన్నుల వసూళ్ళు, ఈ అప్పులు, ఈ ప్రకటనలు, ఈ ప్రసంగాలు - ఇవన్నీ ఎవరికోసం? మన డబ్బు మన కోసం సద్వినియోగపడకపోతే అసలీ ప్రభుత్వాలు, పాలన ఎందుకు? డబ్బేమీ చెట్లకు కాయదు. మనమంతా చెమటోడ్చి కష్టపడితే, అందులో కొంతభాగం ప్రభుత్వానికి పన్నుల రూపంలో కడితే అది ఖజానాలో చేరుతోంది. మరి ఆ డబ్బు ప్రజలకు సరిగ్గా ఉపయోగపడకపోతే, ఉమ్మడి అవసరాలు తీరకపోతే, ఇక పన్నులు కట్టటం ఎందుకు? ఆ మాటకొస్తే అసలు ప్రభుత్వాలెందుకు? డబ్బు ఇలా వృధా అయిపోతుండగా, కేంద్ర, రాష్ట్రాల ఆర్థిక మంత్రులు మనకెన్నో పాఠాలు చెబుతున్నారు. డబ్బు చాలా తక్కువగా ఉందని, దాన్ని మితంగా వాడాలని, ప్రతి పైసాకు సరైన ఫలితం రావాలని, దుబారా ఖర్చులు ఆపాలని బోధలు చేస్తున్నారు. మనందరికీ ఇళ్లల్లో ప్రతి రూపాయి ఆచితూచి వాడటం అలవాటు! బజారులోకెళ్ళి ఓ కిలో వంకాయలు కొనాలంటే గీచి గీచి బేరం ఆడటం. తీరా బేరం ఖరారయ్యాక పుచ్చు వంకాయలు లేకుండా జాగ్రత్త పడటం, తూకంలో మోసం జరుగుతోందేమోనని కళ్ళార్చుకుండా చూడటం మనందరికీ నిత్య జీవితంలో అనుభవం. కాబట్టి ఈ ప్రభుత్వాలు, మంత్రులు ప్రజలకు ప్రబోధాలు చేయనక్కరలేదు; గుణపాఠాలు చెప్పనక్కరలేదు. సేవకులుగా వాళ్ళు చేయవలసిన

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పనుల్ని వాళ్ళు శ్రద్ధగా, నిజాయితీగా, పొదుపుగా చేస్తే చాలు. సొంత డబ్బును జాగ్రత్తగా కాపాడుకునేవాళ్ళు - ఒకసారి ప్రజాధనం చేతిలోకి రాగానే మంచినీళ్ళలా ఖర్చుపెడుతున్నారు. మనకు సరైన సౌకర్యాలు, సేవలు అందించలేకపోగా, అప్పుల భారాన్ని పెంచుతున్నారు. ప్రతి కుటుంబం మీద రూ. 60,000కు పైగా రుణ భారాన్ని ఇప్పటికే మన నేతలు మోపారు. ప్రతి ఏటా ఈ భారాన్ని మరో రూ. 10,000 పెంచుతున్నారు.

కట్టమన్న - అందే సేవలు

ప్రభుత్వాలు ఈ దివాలా నుంచి బయటపడాలని ఎన్ని ప్రయత్నాలయినా చేయవచ్చు. ఇందుకు మంత్రదండాలు లేవు. పన్నుల వసూళ్ళు పెరగాలి. అనవసరపు ఖర్చులు తగ్గాలి. ఓ ఇంట్లో అయినా, ఓ సంస్థలో అయినా, ఓ దేశంలో అయినా ఆర్థిక సంక్షోభం నుంచి బయటపడటానికి ఇవే మార్గాలు. పన్నుల వసూళ్ళు పెంచాలంటే ప్రజలు ప్రతిఘటిస్తారు. అవినీతి అడుగడుగునా పీడిస్తుండగా, దోపిడీకి గురవుతున్న ప్రజల్ని ఇంకా డబ్బులు కట్టమంటే అది రౌడీ మామూలవుతుంది. కాని పన్ను డబ్బు కాదు. అలాగే మనకు అందే కొద్దిపాటి సబ్సిడీలు తగ్గించాలంటే అలా ఆదా చేసిన డబ్బు వల్ల మనకు ఏ ప్రయోజనాలు కలుగుతాయో అర్థం కావాలి. అన్నింటినీ మించి ప్రతినెలా వేల కోట్ల రూపాయలు సిబ్బంది జీతభత్యాలకు ఖర్చు చేస్తున్నాం. ఇంత జీతం పుచ్చుకునేవాళ్ళు మన కోసం ఏం చేస్తున్నారో మనకు తెలవాలి. వారంతా మనకు జవాబుదారీగా ఉండాలి. ఇవన్నీ జరగాలంటే రాజ్యవ్యవస్థలో సమూల సంస్కరణలు కావాలి. సబ్సీలురు ఎన్నికయ్యేలా, ఎన్నికయిన వాళ్ళు నిజాయితీగా ఉండేలా, మంచి పాలననందించేలా ఎన్నికల సంస్కరణలు కావాలి. అధికారం మనకు చేరువగా, పౌరుడు పాలనలో కేంద్రబిందువుగా స్థానిక ప్రభుత్వాలని బలోపేతం చేయాలి. పాలనలో రోజువారీగా ఏం జరుగుతుందో ఓ కంట మనం కనిపెట్టేలా సమాచార హక్కు కావాలి; జవాబుదారీతనం కావాలి. అంటే పాలనకు సమూలంగా సంస్కరిస్తేనే ప్రభుత్వాల ఆర్థిక సంక్షోభం సమసిపోతుంది. అప్పులు చేసి ఎన్ని బడ్జెట్లు సమర్పించినా, ఆర్థిక మంత్రులు ఎన్ని శుష్క ప్రసంగాలు చేసినా, అవన్నీ వృధా ప్రయాస. మనం సార్వభౌములమై, మన డబ్బు మనకు సద్వినియోగమయినప్పుడే అందరికీ తృప్తి.

కంటి తుడుపు చర్యలతో సమసమాజం అసాధ్యం

జనవరి 19, 2004

దేశ ఆర్థిక ప్రగతి రేటు పెరగటంతో అన్ని వర్గాలు సంబరపడిపోతున్నాయి. బీదరికం తగ్గటానికి ఆర్థికాభివృద్ధి అవసరం. సంపద పంచనిదే అందరి అవసరాలు తీరవు. ఉత్పత్తితో పాటు ఉపాధి పెరిగినప్పుడే అన్ని వర్గాలకు అభివృద్ధి ఫలితాలందుతాయి. అప్పుడే దేశంలో కోట్ల సంఖ్యలో ఉన్న నిరుద్యోగుల భవిష్యత్తు బాగుపడుతుంది. ఇటీవల రైల్వేలో 8వ తరగతి అర్హత ఉన్న చిన్న ఉద్యోగాలకు దరఖాస్తులను పిలిస్తే హైదరాబాదు, ముంబాయి, గౌహతిలో లక్షల మంది ఆ కొద్ది స్థానాలను ఆశించటం, కొన్ని ప్రాంతాలలో ప్రాంతీయ వైషమ్యాలు తలెత్తటం చూశాం. చైనాలో గత 25 ఏళ్ల ఆర్థిక ప్రగతి వల్ల దాదాపు 20 కోట్ల మందికి ఉపాధి లభించింది. వ్యవసాయం మీద ఆధారపడే జనాభా 65 శాతం నుంచి 40 శాతానికి తగ్గింది. కాని భారత్‌లో బాగా పెరుగుతున్న కంప్యూటర్లు, సాఫ్ట్‌వేర్ రంగంలో కూడా వచ్చే ఐదేళ్లలో 20 లక్షల ఉద్యోగాలు మాత్రమే కొత్తగా దొరుకుతాయని అంచనా వేస్తున్నారు.

పెరగని ఉపాధి

అసలు మన దేశంలో ఉన్న 103 కోట్ల జనాభాలో 37 కోట్ల మంది పనిచేసే వాళ్లున్నారు. వారిలో కేవలం 2 కోట్ల 80 లక్షల మంది మాత్రమే నెలజీతం తీసుకునే సంఘటిత రంగంలోని ఉద్యోగులు. అంటే పనిచేసే వారిలో కేవలం 8 శాతం మంది మాత్రమే సంఘటిత రంగంలో ఉండగా, మిగిలిన 92 శాతం మంది అసంఘటిత కార్మికులే. ఈ అసంఘటిత రంగంలో చాలా కొద్ది మంది సొంత వ్యాపారాలు, వృత్తులలో ఉంటూ మంచి ఆదాయమున్న వారుంటారు. మిగిలినవారంతా రోజు కూలీతో, అల్పాదాయంతో, రెక్కాడితే తప్ప డొక్కాడని వారే. సంఘటిత రంగంలో ఉన్న 2 కోట్ల 80 లక్షల మందిలోను దాదాపు 70 శాతం పైగా, అంటే 2 కోట్ల మంది ప్రభుత్వంలోను సంస్థలలోను పనిచేస్తున్నారు. కేవలం 80 లక్షల మంది మాత్రమే ప్రైవేటు రంగంలో నెలజీతం పొందుతున్న ఉద్యోగులు. వస్తు ఉత్పత్తి చేసే పరిశ్రమల రంగం బాగా పెరిగినప్పుడే ఉపాధి కల్పన జరుగుతుంది.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కొత్తగా వస్తున్న ఉపాధి అంతా సేవారంగంలోని ఉద్యోగాలకు పరిమితమయింది.

సమాజంలో మధ్య తరగతి, బీద వర్గాల ఆదాయాలు పెరుగుతున్నాయి. విద్య పట్ల మక్కువ ఎక్కువవుతోంది. ఎన్నో విద్యా సంస్థలు కార్ఖానాలలాగా పుట్టుకొస్తున్నాయి. అయినా ఉపాధి దొరకక కోట్ల కుటుంబాలు అలమటిస్తున్నాయి. బీదరికం కొంత మేరకు తగ్గుముఖం పట్టి ప్రస్తుతం 25 శాతంగా ఉంది. అయినా అత్యధికుల కనీస అవసరాలు తీరకపోవటం జాతికి శాపం. సమాజం మొత్తం పరిస్థితి ఇలా ఉంటే దళిత వర్గాలలో 45 శాతం బీదరికం ఉంది. అంటే దాదాపు సగం మంది దళితులు స్వతంత్రం వచ్చిన 57 ఏళ్లకు కూడా కనీస అవసరాలకు నోచుకోలేదు. ఇంత కాలమూ దళితుల అభివృద్ధికి, అంటరానితనం నిర్మూలనకు ప్రభుత్వాలు కొంత ప్రయత్నం చేశాయి. కానీ ప్రభుత్వాల అలసత్వం వల్ల, అవినీతి వల్ల, సమాజంలో ఇతర వర్గాల నుంచి ఎదురవుతున్న వివక్ష వల్ల ఆశించిన ఫలితాలు అందలేదు. దళితులకు, గిరిజనులకు, కొన్ని రాష్ట్రాలలో బలహీనవర్గాలకు ఉపాధి కల్పించటం కోసం ప్రభుత్వరంగంలోను, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలోను రిజర్వేషన్లు అమలు చేస్తున్నారు. ప్రస్తుతం దేశంలో ఈ రెండు వర్గాల జనాభా 24 శాతం ఉండగా, అంతే శాతం ఉద్యోగాలను వారికి కేటాయిస్తున్నారు. అయినా సంఘటిత రంగంలో పనిచేసేవారు కేవలం 8 శాతం మాత్రమే ఉండటంతో ఆ రిజర్వేషన్ల వల్ల ఆశించిన ఫలితాలు రాలేదు. ఇప్పుడు ప్రైవేటు రంగం పెరుగుతోంది ప్రభుత్వరంగంలో కొత్త ఉపాధి అవకాశాలు తగ్గాయి. అలాగే మొత్తం ఉపాధి కల్పనలో ప్రభుత్వం పాత్ర తగ్గుతోంది. ఈ నేపథ్యంలో దళితులకు ప్రైవేటు రంగంలో రిజర్వేషన్లు కల్పించాలనే వాదన ఉత్పన్నమయింది.

మనదేశంలో విద్యావంతులందరిలోను బాగా విభేదాలను కల్పించిన అంశం రిజర్వేషన్ల సమస్య. దళితులు, ఇతర కులస్తులు అందరిలోను ఈ విషయం పట్ల బలమైన భావాలున్నాయి. ఇలాంటి అంశాలపై ఉద్రేకం లేకుండా హేతుబద్ధమైన చర్చ జరగటమే కష్టం. ఓ బృందంలో ఉన్న వారు రిజర్వేషన్ల పట్ల సానుకూల అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేస్తే, దానిని సమర్థించే వారిలో అత్యధికులు రిజర్వేషన్ల వల్ల లబ్ధిని పొందే వర్గాలవారై ఉంటారు. అలాగే వ్యతిరేకించే వారు దానివల్ల లబ్ధిపొందని వర్గాలవారై ఉంటారు. ఇలా సమాజం రెండు వర్గాలుగా చీలిపోయింది, రిజర్వేషన్లు ఉండాలా, వద్దా అనే అంశం పైన అభిప్రాయాలు సమాజహితాన్నిబట్టి, దేశ అవసరాలనుబట్టి కాక, ఆయా వర్గాల స్వప్రయోజనాలను బట్టి బలపడుతున్నాయి.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఈ పరిస్థితులలో ప్రైవేటు రంగంలో రిజర్వేషన్లు ఉండాలనే వాదన దళిత వర్గాల నుంచి వినవస్తోంది. ప్రధానమంత్రి వాజ్ పేయి కూడా దీన్ని గురించి ఆలోచించాలని ప్రకటించారు. ఈ అంశంపై రెండు బలమైన వాదనలున్నాయి. దళితులు అసమానతలకు గురవుతున్నారని అందరూ అంగీకరిస్తారు. వారికి ఉపాధి కల్పించకపోతే బీదరికం నుంచి విముక్తి పొందటం, సాంఘిక వివక్ష నుంచి బయటపడటం అసాధ్యం. కాని విద్యావకాశాలు సరిగ్గా అందకపోవటంతో దళితులు ప్రైవేటు రంగ ఉద్యోగాలలో మిగిలిన వర్గాలతో పోటీపడలేరు. అలాంటప్పుడు వారికి కొంత శాతం ఉద్యోగాలను కేటాయించాల్సిన అవసరం ఉందని రిజర్వేషన్లు కావాలని వారు వాదిస్తున్నారు. అయితే ఆధునిక ఆర్థిక వ్యవస్థలో పోటీ తీవ్రంగా ఉంది. ఓ పరిశ్రమ నిలదొక్కుకోవాలంటే దేశంలో పోటీని తట్టుకోవటంతోపాటు, విదేశాలలోని పరిశ్రమలకు ధీటుగా నిలబడాలి. అంటే ఉత్పత్తి, ఉత్పాదకత, ధర నాణ్యత బాగుంటేనే పరిశ్రమ బతుకుతుంది. అలాంటప్పుడు ఏ కార్మికుడు సమర్థంగా పనిచేస్తే వారినే ఆ పరిశ్రమ ఉద్యోగంలోకి తీసుకోగలుగుతుంది. పోటీ ప్రపంచంలో కులాలను గురించి ఆలోచిస్తే ఇప్పుడిప్పుడే ఎదుగుతున్న ఆర్థిక రంగం వెనకబడుతుందన్నది రిజర్వేషన్లను వ్యతిరేకించేవారి వాదన.

ఈ రెండు వాదనలలోను బలముంది. రెండింటినీ కాదనలేం. అటు దళితులకు ఉపాధి దొరకకపోతే సాంఘిక న్యాయం సాధ్యం కాదు. ఇటు సామర్థ్యం కొరవడి, ఆర్థిక ప్రగతి కుంటుపడితే మొదటికే మోసం వస్తుంది. సమాజంలో రిజర్వేషన్లను గురించి రెండు వర్గాల మధ్య తీవ్ర విభేదాలు ఇప్పటికే ఉన్నాయి. అలాంటప్పుడు అటు ఆర్థిక వ్యవస్థ ఎదుగుదలకు దోహదం చేస్తూ, ఇటు దళితులకు న్యాయం అందించటం ఎలా? దళితులకు ఆర్థికావకాశాలు కల్పించకుండా ఎంత ప్రగతి సాధించినా అది సమాజానికి అశాంతికి, తరతరాలుగా కొనసాగుతున్న దోపిడీకి ఊతమిచ్చినట్లవుతుంది. సామర్థ్యానికి, ఉత్పాదకతకు పెద్దపీట వేయకపోతే ఆర్థిక రంగం బలహీనమై సమాజమంతా నష్టపోతుంది. ఈ రెండింటినీ సమన్వయం చేయటం ఎలా?

హాతుబద్ధ పరిష్కారాలు

లోతుగా ఆలోచిస్తే పరిష్కారాలు దొరకకపోవు. ఇటు దళితుల ప్రయోజనాలను రక్షిస్తూనే, అటు ఆర్థిక వ్యవస్థలో పోటీకి తట్టుకునే శక్తిని పెంచాలంటే కొంత చిత్తశు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ద్ధి, దూరదృష్టి అవసరం. అసమర్థులయిన కార్మికులున్నా వారిని వివక్షతోనో, పక్షపాతబుద్ధితోనో చిన్న చూపు చూడకుండా ఏర్పాటుండాలి. విద్యా సంస్థలలో రిజర్వేషన్లున్నా దళితులకు నేటికీ సరయిన విద్యావకాశాలు, నైపుణ్యం కరవయ్యాయి. కాబట్టి, వారి నైపుణ్యాన్ని పెంచి ఉద్యోగాలకు అర్హులయ్యేలా తీర్చిదిద్దాలి. అన్నింటినీ మించి ప్రభుత్వం మీద, చట్టాల మీద శాశ్వతంగా ఆధారపడకుండా, పౌర సమాజం నిరంతరం నిఘా వేసి, దళితులకు అవకాశమివ్వని పరిశ్రమలపై ఒత్తిడి తెచ్చి ఉద్యోగావకాశాలను పెంచాలి.

దేశంలో లక్షల మంది విద్యావంతులయిన దళిత నిరుద్యోగులున్నారు. వారికి విద్యా సంస్థలలో రిజర్వేషన్లు కల్పించటం వల్ల నైపుణ్యాన్ని పొందగలిగారు. మరెందరో రిజర్వేషన్ల అవసరం లేకుండానే కష్టపడి విద్యని, నైపుణ్యాన్ని ఆర్జించారు. మన సమాజంలోని కుల వివక్ష వల్ల, బంధుప్రీతి వల్ల అర్హత ఉన్నప్పటికీ దళితులకు అవకాశాలు లభించటం లేదు. ఆర్థిక వ్యవస్థ, పెట్టుబడి సంపన్న వర్గాల చేతుల్లోనే అధికంగా ఉండటంతో వారి వారి కుటుంబాలకు, కులాలకు ఉద్యోగాలలో ప్రాముఖ్యం ఇస్తున్నారు. కాబట్టి అన్ని విధాలా అర్హులయిన దళితులకు ఏ వివక్షా లేకుండా సరయిన ఉపాధి అవకాశాలు లభించేలా చట్టం చేయటం అవసరం. కొన్ని దేశాలలో ఉద్యోగాల భర్తీలో వివక్ష లేకుండా ఉండేందుకు సమానావకాశాల చట్టం ఉంది. అర్హత, నైపుణ్యం ఉండీ వివక్ష కారణంగా ఉపాధి పొందని నల్లజాతి వారికి, ఇతర అల్ప సంఖ్యాలకు అమెరికాలో రక్షణ ఉంది. ఒకవేళ ఎవరయినా వివక్షకు గురయితే చట్టం ప్రకారం ఉపాధిని పొందవచ్చు. ఆ భయంతో ప్రైవేటు కంపెనీలు జాగ్రత్తపడి అందరికీ ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించే ప్రయత్నం చేస్తాయి. అలాంటి చట్టాన్ని మనదేశంలో చేయటం, దాన్ని పకడ్బందీగా అమలు చేయటం అవసరం. అయితే మన న్యాయవ్యవస్థ సత్తనడక నడుస్తున్న కారణంగా కేవలం చట్టం చేస్తే చాలదు. త్వరితగతిన న్యాయం అందేందుకు కనీసం ఇలాంటి కేసుల విషయంలో ప్రత్యేక ఏర్పాటు చేయటం అవసరం. ఇది మనం చెయ్యవలసిన మొదటి ఏర్పాటు.

ఇక రెండోది : చాలా మందికి విద్యార్హతలున్నా, ఉపాధికి కావలసిన నైపుణ్యం ఉండదు. మన విద్యా వ్యవస్థలోని లోపాల వల్ల, కొన్ని ఉద్యోగాలకు ప్రత్యేక నైపుణ్యం అవసరం కావటం వల్ల అలాంటి వారికి ప్రత్యేక శిక్షణ కావాలి. దళిత నిరుద్యోగులకు ప్రత్యేక శిక్షణ సౌకర్యాలను ప్రైవేటు పరిశ్రమలు, ప్రభుత్వం కలిసి ప్రత్యేకంగా చేపట్టడం అవసరం. శిక్షణ తరువాత అర్హులయిన వారిని ఎంపిక చేసుకుని ఉద్యోగాలివ్వటం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

సులువవుతుంది. ఆయా పరిశ్రమలు అలాంటి శిక్షణ కోసం తమ సంస్థ అవసరాలను బట్టి ఏర్పాటు చేయవచ్చు ఆ పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వం శిక్షణ ఖర్చు విషయంలో పన్ను రాయితీలనిస్తే ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటుంది. ఆ విధంగా ఉపాధికి తగినవారు లేరనే వంకతో ఉద్యోగాలు ఇవ్వకుండా ఉండటం సాధ్యం కాదు. తగిన నైపుణ్యం లేకపోయినా ఒత్తిడి వల్ల చేర్చుకుని నష్టపోవలసిన అవసరం కంపెనీలకుండదు.

ఇక మూడోది : ప్రతి పరిశ్రమ ఉన్నది లాభార్జన కోసం లాభాలు కావాలంటే అమ్మకాలు విరివిగా ఉండాలి. దళితుల పట్ల వివక్షతో అర్హులైన వారికి కూడా ఉద్యోగాలు ఇవ్వకపోయినా, వారిలో నైపుణ్యాన్ని పెంచే ప్రయత్నం చేయకపోయినా, అలాంటి వారి పట్ల పౌర సంస్థలు, దళిత సంస్థలు నిఘా వేయటం సులువు. ఉద్యోగాల భర్తీకి సంబంధించిన సమాచారాన్ని విధిగా బహిర్గతం చేసేలా చట్టం చేస్తే ప్రజలకు వాస్తవాల తెలుస్తాయి. ఆ వాస్తవాల ఆధారంగా ఓ పరిశ్రమ తగిన రీతిలో దళితుల ఉపాధి కోసం ప్రయత్నించకపోతే, పౌర సమాజం, దళిత సంస్థలు ఆ కంపెనీ ఉత్పత్తులను బహిష్కరించాలని వినియోగదారులకు పిలుపునివ్వవచ్చు. సంస్థాగత ఆధారాలతో ఈ వివరాలను బయట పెడితే ప్రజలలో విశ్వసనీయత పెరుగుతుంది. కేవలం దళిత వర్గాలు బహిష్కరించినా తమ అమ్మకాలు తగ్గిపోతాయనే భయం ఆ కంపెనీలకుంటుంది. దాంతో విధిగా ఉపాధి విషయంలో అన్ని వర్గాలను సమదృష్టితో చూడటం, దళితులకు ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు చేయటం జరుగుతాయి.

ఇలా ప్రైవేటు రంగంలో దళితల ఉపాధికి నిర్దిష్టమయిన ఆచరణ సాధ్యమయిన, అందరికీ అమోదయోగ్యమయిన పద్ధతులున్నాయి. కేవలం కంటి తుడుపు చర్యలతోను, నామమాత్రపు ఏర్పాట్లతోను, అర్థం లేని ప్రకటనలతోను, ద్వేషాగ్నులు రగిలించే చట్టాలతోను సమాజంలో మార్పు రాదు. అందరికీ సమానావకాశాలు సిద్ధించవు. చిత్తశుద్ధితో, నిరంతర శ్రమతో మాత్రమే ఫలితాలు వస్తాయి. వివిధ దేశాలలోని పద్ధతులను అన్వేషించి, వాటిలో మంచి ఫలితాలనిచ్చే మార్గాలను మన పరిస్థితులకు అన్వయించినప్పుడే దళితులకు, దగాపడ్డ సోదరులకు మన ఆర్థిక వ్యవస్థలో న్యాయం జరుగుతుంది. దాంతోపాటు దేశంలో అందరికీ నాణ్యమైన విద్యను అందించటానికి, ప్రతి పౌరుడికి కనీస ఆరోగ్య వసతి అందించటానికి తగిన ఏర్పాట్లను ప్రభుత్వ వ్యవస్థ చేస్తే దళితుల శక్తి సామర్థ్యాలు వికసిస్తాయి. అదే బీదరికం నిర్మూలనకు, కుల వ్యవస్థ అంతానికి, వివక్ష లేని సమాజ స్థాపనకు సరైన మార్గం.

నిర్దిష్ట అధికార విభజనతోనే

నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం

ఏప్రిల్ 8, 2002

ఈ నెల 5,6 తేదీలలో జాతీయ స్థాయిలో పంచాయతీరాజ్ సమ్మేళనం ఢిల్లీలో జరిగింది. దేశంలోని అన్ని జిల్లా పరిషత్తుల అధ్యక్షులు, మండలాలు, సమితులు, గ్రామ పంచాయతీల అధ్యక్షులు కొందరు అందులో పాల్గొన్నారు. గతంలో పి.వి. నరసింహారావు ప్రభుత్వ ఉన్నప్పుడు ఇలాంటి పెద్ద సమావేశం ఒకటి జరిగింది. ఇది ఆ తరువాత జరిగిన మరో ప్రయత్నం. ఈనాటి రాజకీయ పరిస్థితులలో పక్షపాతానికి, పార్టీలకు అతీతంగా స్థానిక ప్రభుత్వాల అధికారాలు, వాటి పాత్రకు సంబంధించిన అంశాలపై ఏకాభిప్రాయం కోసం కృషి చేస్తున్న కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ, మంత్రి వెంకయ్య నాయుడును అభినందించాలి. ఈ లక్ష్యంతోనే ఈ సదస్సులో ప్రధానమంత్రి వాజ్ పేయి, ప్రతిపక్ష నాయకురాలు సోనియా గాంధీ ఇరువురూ పాల్గొన్నారు. స్థానిక ప్రభుత్వాలు రాజ్యాంగ ప్రతిపత్తి కల్పించిన 73వ సవరణను తేవడంలో రాజీవ్ గాంధీ, తీసుకున్న చొరవను ప్రధానమంత్రి ప్రస్తుతించారు. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు నిజమైన అధికారాలు అందాలని, అవసరమైతే అన్ని పక్షాలను కూడగట్టుకుని అందుకు అనువైన రాజ్యాంగ సవరణను తెస్తామని వాజ్ పేయి ప్రకటించారు. ఈ ఇద్దరు నేతల ప్రసంగాలు స్థానిక ప్రభుత్వాలకు శుభసూచకం. కానీ మనదేశంలో భీషణ ప్రతిజ్ఞలు చేయటంలో ఉండే ఉత్సాహం వాటిని అమలు చేయడంలో కాసరాదు. అందుకే మాటలు కోటలు దాటినా, ఆచరణ గడప చేరదు. వాస్తవానికి కాంగ్రెస్, బి.జె.పి. తలచుకుంటే స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలను, బాధ్యతలను కట్టబెడుతూ రాజ్యాంగ సవరణ చేయటం చిటికెలో పని. స్థానిక ప్రభుత్వాలను వామపక్షాలూ సమర్థిస్తూనే ఉన్నాయి.

తేంద్రీకృత పాలనకు నేపథ్యం

1947లో స్వతంత్రం వచ్చినపుడు అధికారం తెల్లదొరల నుంచి నల్లదొరలకు మారింది. కాని నిజానికి మన ప్రజలకు స్వయం నిర్ణయాధికారం సంక్రమించలేదు. 1935లో సంవత్సరపు భారత ప్రభుత్వ చట్టాన్ని కొద్దిపాటి మార్పులతో యథాతథంగా కొనసాగించి దాన్నే తాత్కాలిక రాజ్యాంగంగా ప్రకటించారు. మళ్ళీ అదే చట్టం మన

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

రాజ్యాంగానికి పునాది అయింది. వయోజన ఓటు హక్కు, ప్రాథమిక హక్కులు, ఆదేశిక సూత్రాలు, ఓ చక్కని పీఠిక, ఎన్నికల సంఘంలాంటి రాజ్యాంగ సంస్థలు, న్యాయవ్యవస్థకు స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి - ఈ అంశాల్ని మినహాయిస్తే రాజ్యవ్యవస్థ మన నూతన రాజ్యాంగంలో కూడా యథాతథంగా, కేంద్రీకృతంగానే కొనసాగింది. గాంధీజీ కలలుగన్న గ్రామ స్వరాజ్యాన్ని వల్లె వేస్తూనే మన స్వతంత్ర సమరయోధులు కేంద్రీకృత పాలన వ్యవస్థకు శ్రీకారం చుట్టారు. అందుకు రెండు కారణాలున్నాయి. మొదటిది స్వతంత్రం రావడంతోనే జరిగిన దేశ విభజన- అంతులేని రక్తపాతానికి, హింసకు, అరాచకత్వానికి, ద్వేషానికి దారితీసింది. ఏదో విధంగా దేశ ఐక్యతను కాపాడాలని, శాంతి భద్రతలను పునరుద్ధరించాలని తలపోసిన నేతలకు మన కేంద్రీకృత రాజ్యవ్యవస్థను అలాగే కొనసాగించాలనిపించింది. అందుకే 1946లో తొలుత వికేంద్రీకరించిన అధికారంతో, షెడరల్ రాజ్యాంగాన్ని ఏర్పరచుకోవాలని అంగీకరించిన నాయకులు దేశ విభజన ఖరారు కాగానే మనసు మార్చుకున్నారు. మరోమారు దేశం ముక్కలు కారాదని, సమాజం సుస్థిరంగా ఉండాలని ఆశించిన ఆనాటి నాయకులకు కేంద్రీకృత అధికారం చాలా ఆకర్షణీయంగా కనిపించింది. అందుకే రాష్ట్రాలను ఏర్పరచినా, వాటికి పరిమితమయిన అధికారాలనిచ్చి వాటి మీద యూనియన్ ప్రభుత్వానికి పెత్తనం ఉండేలా ఏర్పాటు చేశారు. ఈ అధికార కేంద్రీకరణ వెనుక దాగి ఉన్న రెండో కారణం మనదేశంలో పాలక వర్గాలకు దేశప్రజల విచక్షణ, విజ్ఞతల పట్ల, స్వయం నిర్ణయాధికారాన్ని సద్వినియోగం చేసుకునే శక్తి పట్ల చాలా సందేహాలుండటం. ఏదో ఆవేశంలో, స్వతంత్రం వచ్చిన కొత్త రోజుల్లోని స్ఫూర్తి వల్ల, ఉద్వేగం వల్ల వయోజన ఓటు హక్కును ప్రవేశపెట్టారు. కానీ వాస్తవానికి పాలనకు సంబంధించిన నిర్ణయాలు తీసుకునే శక్తి అక్షరజ్ఞానం లేని సామాన్యులకు ఉందనే విశ్వాసం పాలకులకు నాడూ నేడూ కూడా లేదు. ఈ రెండు కారణాల ఫలితంగా గాంధీజీ మాటలను, గ్రామ స్వరాజ్యం నినాదాలను వల్లించటమే తప్ప, వాటి అమలుకు రాజ్యాంగబద్ధ చర్యలను తీసుకోలేదు. బాపూజీ సందేశాన్ని పూర్తిగా పెడచెవిని పెట్టకుండా స్థానిక స్వపరిపాలనను ఆదేశిక సూత్రాలలో 40వ అధికరణలో చేర్చారు. కేవలం ప్రభుత్వానికి సూచనగా తప్ప మరే విధంగాను చట్టబద్ధతలేని 40వ అధికరణం చాలా వరకు కాగితాలకే పరిమితమయింది.

ఫలితం 73 సవరణ

స్వతంత్రం వచ్చి 55 ఏళ్లు కావస్తోంది. మనం ఒక రిపబ్లిక్ అవతరించి

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

రాజ్యాంగాన్ని ప్రకటించుకుని 52 ఏళ్లు గడిచాయి. ఈ కాలంలో చట్టసభలలో అధికారంలో ఉన్నవారికి కేంద్రీకృత అధికారంలో ఉన్న మజా ఏమిటో తెలిసింది. అందునా అన్నింటినీ ప్రభుత్వ నియంత్రణలోకి తెచ్చి పౌరుడిని పరాధీనుడిని చేసిన లైసెన్సు - పర్మిట్లు - కోటాల రాజ్యంలో అధికార కేంద్రీకరణ అంతర్భాగమయ్యింది. అది అవినీతికి, ఆశ్రిత పక్షపాతానికి దారితీసింది. ఎన్నికలలో విపరీతమయిన ఖర్చు పెట్టి గెలవటం, అంతకు ఎన్నోరెట్లు ప్రతిఫలంగా రాబట్టడం అనవాయితీ అయ్యాయి. వీటికి తగ్గట్టు ప్రభుత్వ మనుగడ చట్టసభ సభ్యుల దయాదాక్షిణ్యాల మీద ఆధారపడటంతో మంత్రివర్గం ఆ సభ్యులను మచ్చిక చేసుకోవడానికి వారి ప్రతి కోర్కెకి తలబగ్గవలసి వస్తోంది. ఈ కారణాలవల్ల ఒకవేళ అధికార వికేంద్రీకరణ పట్ల రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు మక్కువ ఉన్నా దాన్ని ఆచరణలోకితేవటం అసాధ్యమయింది. నిరంతరం అభద్రత భావంతో అధికార పోరాటంలో మునిగితేలే నాయకుల పరిస్థితి అలా ఉండగా, అపరిమితమైన అధికారానికి, విశృంఖలత్వానికి అలవాటుపట్ట పాలన యంత్రాంగం, ఉన్నతాధికారవర్గం తొలినుంచీ స్థానిక ప్రభుత్వాలను వ్యతిరేకిస్తూనే ఉన్నాయి. కేంద్రీకృత అధికార వ్యవస్థలో జవాబుదారీతనం లోపించడంతో అత్యధికులైన ఉద్యోగులకు అదే సుఖంగా ఉంది. పాలన వైఫల్యాల వల్ల నష్టపోతున్న సామాన్య జనాన్ని గురించి పట్టించుకునే వారే లేకపోయారు. అందుకే స్థానిక ప్రభుత్వాలకు రాజ్యాంగబద్ధ పాత్ర కల్పించాల్సి వచ్చింది. 1987వ సంవత్సరంలో నాటి ప్రధాని రాజీవ్ గాంధీ స్థానిక ప్రభుత్వాలపై దృష్టి మళ్ళించి రాజ్యాంగ సవరణకు సంకల్పించారు. సంబంధిత సవరణను పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టారు. లోక్ సభలో కాంగ్రెస్ పార్టీకి 415 మంది సభ్యుల మద్దతు ఉన్నప్పటికీ అప్పటికే బోఫోర్సు కుంభకోణంవల్ల రాజీవ్ గాంధీ ప్రతిష్ఠ దెబ్బతింది. దాంతో కాంగ్రెస్ తరఫునా ఏదో ఒక వంకన రాజ్యసభలో చాలాకొద్ది తేడాతో ఆ రాజ్యాంగ సవరణ అమోదం పొందకుండా అడ్డుకున్నాయి. రాజకీయ స్వప్రయోజనాలు మనదేశంలో ప్రజా సంక్షేమాన్ని ఎలా దెబ్బతీస్తున్నాయో చెప్పటానికి రాజ్యసభలో ఆనాడు రాజ్యాంగ సవరణ వీగిపోవడం ఓ మంచి ఉదాహరణ. 1991 లో మైనారిటీ ప్రభుత్వాధినేతగా అధికారంలోకి వచ్చిన పి.వి. నరసింహారావు చొరవ తీసుకుని, అన్ని రాజకీయ పక్షాల మధ్య ఏకాభిప్రాయాన్ని సాధించి, చివరకు 1992లో 73 వ రాజ్యాంగ సవరణను పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టారు. 1992 డిసెంబరు 22న లోక్ సభలోను, డిసెంబరు 23న రాజ్యసభలోను ఆమోదం పొందిన 73వ సవరణ రాజ్యాంగంలో

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

9-ఎ భాగంగా 1993 ఏప్రిల్ 24న అమలులోకి వచ్చింది. ఓ నెల తరువాత పట్టణ స్థానిక ప్రభుత్వాలకు సంబంధించిన 74వ రాజ్యాంగ సవరణ అమలులోకి వచ్చింది. కానీ గత తొమ్మిది సంవత్సరాలలో ఆ రాజ్యాంగ సవరణల ఫలితాలు చాలా నిరాశాజనకంగా ఉన్నాయి.

జర్మన్ రాజ్యాంగంలోని 21వ అధికరణంలో చాలా కొద్ది మాటలలో, బలమైన, స్వయంప్రతిపత్తిగల స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పునాది వేశారు. మన రాజ్యాంగంలో మాత్రం 73, 74 సవరణల ద్వారా వేల పదాలను ఉపయోగించి చాలా నిస్సారమైన స్థానిక ప్రభుత్వాలకు రూపకల్పన చేశారు. స్థానిక ప్రభుత్వాల నిర్మాణం విషయంలో చాలా వివరంగా, నిక్కచ్చిగా, ఎలాంటి మార్పులు, మంచి ప్రయోగాలు, మెరుగుదలలకు తావులేకుండా కఠినమైన నిబంధనలు పెట్టారు. వాటి అధికారాల విషయంలో చాలా ఉదాసీనంగా వ్యవహరించారు. ఉదాహరణకు పంచాయతీల అధికారాలకు సంబంధించిన 243 - జి అధికరణ ప్రకారం రాష్ట్ర శాసనసభ చట్టంద్వారా తన ఇష్టం వచ్చినంత మేరకు, ఆ చట్టం విధించిన షరతులకు లోబడి, ఆర్థికాభివృద్ధి, సాంఘిక న్యాయం ప్రణాళికలను రూపొందించటంలోను, ఆ ప్రణాళికలను అమలు పరచటంలోను తగిన అధికారాన్ని, బాధ్యతలను పంచాయతీలకు దఖలు పరచవచ్చును. ఒక వంక స్థానిక స్వపరిపాలనకు రాజ్యాంగ బద్ధత కల్పించే లక్ష్యంతో చేసిన సవరణగా దాన్ని పేర్కొంటూ, మరోవంక స్వపరిపాలనకు ప్రాణమిచ్చే అధికారాల బదిలీలో అంటీముట్టనట్టుగా వ్యవహరించారు. దీంతో గత తొమ్మిది సంవత్సరాలలో స్థానిక ప్రభుత్వాలు ఏర్పడినా వాటికి తగిన అధికారాలు, వనరులు, సిబ్బంది మీద అజమాయిషీ లేక అవి ఉత్సవ విగ్రహాలుగా తయారయ్యాయి. ఇందుకు ఒక్క కేరళ రాష్ట్రం తప్ప మరే రాష్ట్రం మినహాయింపు కాదు. పశ్చిమ బెంగాల్, మధ్యప్రదేశ్, కర్ణాటక లాంటి రాష్ట్రాలు, స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పెద్దపీట వేశామని చెప్పుకొంటున్నా వాస్తావానికి వాటి స్థితిగతులలో మార్పులు లేవు.

విష వలయంలో చిక్కుకున్న వ్యవస్థ

స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలు ఇవ్వడం కేవలం గాంధీజీ కన్న కలలు సాఫల్యం కోసమేకాదు. అది జాతి మనగడకు, ప్రజాస్వామ్య పరిపూర్ణికి, మన ఆర్థిక సౌష్ఠవానికి అవసరం. పాలన వ్యయం అదుపు తప్పడం, ప్రభుత్వ ఆదాయం ఆశించినంత పెరగకపోవడం వంటి కారణాల వల్ల ఏటేటా ద్రవ్యలోటు పెరుగుతోంది. రోజూ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

రు. 1800 కోట్ల ప్రజాధనాన్ని ప్రభుత్వాలు ఖర్చు చేస్తున్నా మనకు సరైన సౌకర్యాలు, సేవలు అందడం లేదు. ఎన్నికలలో ఎవరికి ఓటు వేసినా లాభం లేదనే నిరాశతో ఎందరో ఓటర్లు డబ్బుకు ఓట్లమ్ముకుంటున్నారు. అలా ధనాన్ని వెదజల్లి గెలిచినవాళ్ళు విపరీతంగా అక్రమార్జనకు పాల్పడుతున్నారు. ప్రజావసరాలు తీర్చడానికి వసరలు సమకూర్చాలంటే - ఇప్పటికే అవినీతితో, అధ్వాన సేవలతో విసిపోయిన జనం అదనపు పన్నులు కట్టడానికి సిద్ధంగా లేరు ఎవరైనా నాయకులు, అధికారులు చిత్తశుద్ధితో ఫలితాలు తీసుకువద్దామని ప్రయత్నించినా కేంద్రీకృత వ్యవస్థలో ఓ పరిమితికి మించి ఫలితాలు సాధించలేకపోతున్నారు. ఇలా మన ఆర్థిక , రాజకీయ వ్యవస్థలు ఓ విషవలయంలో చిక్కుకున్నాయి. ఈ చిక్కుముడుల్ని విడదీయాలంటే పౌరుడు వేసే ఓటుకు, ప్రజా సంక్షేమానికి మధ్య సంబంధం గట్టిపడాలి. మనం కట్టే పన్నులకు, మనకందే సేవలకు మధ్య స్పష్టమైన వారధి ఉండాలి. అధికారం ఎక్కడుందో అక్కడే జవాబుదారీతనం ఉండాలి. అప్పుడు మన ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించగలం. అప్పుడే ప్రజాస్వామ్యం పరిణతి సాధిస్తుంది. అందుకు అతి ప్రధానమార్గం స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పూర్తి అధికారాలను, బాధ్యతలను, వనరులను, సిబ్బంది మీద అజమాయిషీని అప్పగించటం. ఈ మార్పులకు ఇదే సరైన తరుణం. ప్రధానమంత్రి, ప్రతిపక్ష నాయకురాలు ఒకే రాగాన్ని ఆలపిస్తున్నారు. ప్రధాన పక్షాలకు చిత్తశుద్ధి ఉంటే 243- జి అధికరణాన్ని సవరించడం చాలా సులువు. ప్రస్తుతమున్న అస్పష్టత స్థానే నిర్దిష్టంగా స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలను పంచవచ్చు. దాంతోపాటు 11వ షెడ్యూలులో నాలుగవ జాబితాగా చేర్చి స్థానిక ప్రభుత్వాల బాధ్యతలను స్పష్టంగా నిర్వచించవచ్చు. స్థానిక ప్రభుత్వాలు బలపడితే రాష్ట్రాలకు నష్టంగా భావించడం, రాష్ట్రాలు బలపడితే కేంద్రం బలహీనం అవుతుందనుకోవడం అజ్ఞానం. నూరు కోట్లకు పైగా జనాభా ఉన్న మన భారతంలో సాధించాల్సినవి ఎన్నో ఉన్నాయి. అధికారాన్ని బాధ్యతగా భావిస్తే, కేంద్ర, రాష్ట్ర, స్థానిక ప్రభుత్వాలన్నీ కలిపినా మోయలేని బరువు బాధ్యతలున్నాయి. దేశ ఐకమత్యం కోసం బలమైన కేంద్రం, మంచి పాలన కోసం బలమైన రాష్ట్రం, నిజమయిన ప్రజాస్వామ్యం, జవాబుదారీతనం కోసం బలమైన స్థానిక ప్రభుత్వం - అన్నీ మనకవసరం. స్థానిక ప్రభుత్వాల ప్రతినిధుల పార్టీల విభేదాలను విస్మరించి సమైక్యంగా ఇందుకు పోరాడితే నిజమైన గ్రామ స్వరాజ్యానికి పునాది పడే పరిస్థితులు మనముందున్నాయి.

సంస్థలు ఎవరికోసమో వాలికే అధికారమిస్తే మేలు

జూలై 20, 1998

దేశంలో పరిపాలన ఇంతగా ఎందుకు భ్రష్టుపట్టిపోయిందో, అతిసామాన్యమైన ప్రభుత్వ సేవలు కూడా ప్రజలకు ఎందుకు సరిగ్గా అందటంలేదో చాలామంది ఆలోచనాపరులకూ బోధపడటం లేదు. అలవాటు ప్రకారం చాలామంది ఆ నేరాన్నంతా రాజకీయ నాయకుల మీదికి నెట్టి మిన్నకుంటున్నారు. ఎన్నికలు ఎంత దారుణంగా జరుగుతున్నాయో, పార్టీలు ఎలాంటి చరిత్రహీనుల్ని అందలాలెక్కిస్తున్నాయో అందరికీ తెలుసు. అలా అధికారంలోకి వచ్చిన నాయకులంతా దొంగలే కాబట్టి పరిపాలన బాగోలేదని సమాధానపడటం సులభం. వాస్తవానికి సమస్య మరింత జటిలమైనది. నిఖార్సయిన నాయకులు ఎందరో ఉన్నారు. అన్ని స్థాయిలలోనూ చిత్తశుద్ధి గలవారు చాలామంది ఉన్నారు. నమ్మటం కష్టమనిపించినా నేటికీ అలాంటి సమర్థులు, నిజాయతీపరులు, దేశభక్తులు ఉన్నారు. అయినా ఫలితాలు రావటం లేదు. మరిప్పుడు ఏం చేయాలి? పశ్చిమబెంగాల్ లో జ్యోతిబసు ఒక మంచి ఉదాహరణ 21 సంవత్సరాలపాటు అవిచ్ఛిన్నంగా, దేశంలో మరే ప్రభుత్వాధినేతా రాజ్యం చేయనంతకాలం ఆయన అధికారంలో ఉన్నారు. ఆయన శక్తిసామర్థ్యాలు, ప్రజాబలం, చిత్తశుద్ధిని గురించి ఎవరికీ పెద్దగా సందేహాలు లేవు. ఆయన పాలనలో బెంగాల్ లో గ్రామీణాభివృద్ధి, వ్యవసాయాభివృద్ధి చెప్పుకోదగిన రీతిలో జరిగిన మాట నిజమేనని అందరూ అంగీకరిస్తారు. ప్రజలకే అనునిత్యం అవసరమైన సేవలను పరిశీలిస్తే దేశంలో అన్ని ప్రాంతాలలో ఉన్నట్లుగానే పశ్చిమబెంగాల్ లోనూ అవి అధ్యాన్నంగానే ఉన్నాయి. దానికి వికేంద్రీకరణ సరయిన మందనీ, స్థానిక ప్రభుత్వాలకు తగిన అధికారాలను, నిధులను - మంజూరు చేయాలని చాలామంది మొత్తుకుంటునే ఉన్నారు.. దేశంలో చాలా ప్రాంతాలతో పోలిస్తే పశ్చిమబెంగాల్ లో ఒక మేరకు స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలనిచ్చినమాట కూడా నిజం. అయినా అనుకున్న మార్పు రాలేదు. కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్న వాజ్ పేయిని తీసుకుంటే - దేశంలో అందరికంటే ఎక్కువ ప్రజాదరణ ఉన్న వ్యక్తి ఆయన. విశేషమయిన అనుభవం,

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అందరినీ ఆకట్టుకునే వ్యక్తిత్వం, ఎవరినీ నొప్పించని మనస్తత్వం ఆయన స్వంతం. ఆయన చిత్తశుద్ధినీ, దేశభక్తినీ ఎవరూ శంకించలేరు. ఇన్ని సుగుణాలున్నా - ఆయన పాలనలో సామాన్య ప్రజలకు అందాల్సిన ప్రభుత్వ సేవలు ఏమీ బాగుపడలేదు. కాలం కలిసొచ్చి ఆయన ఐదేళ్ళూ పదవిలో ఉన్నా బాగుపడే అవకాశం సుతరామూ లేదు.

మొక్కుబడి పర్యవేక్షణ

లండన్ నగరంలో భూగర్భ(సొరంగం) రైల్వే (ట్యూబు రైలు) బాగా పనిచేస్తోంది. ఎప్పుడో రెండో ప్రపంచ యుద్ధానికిముందు ఏర్పాటు చేసిన రైల్వే అది. దేశంలో సంపన్నుల నుంచి దరిద్రుల వరకు అందరూ దాన్ని వాడతారు. పార్లమెంటు సభ్యులు, ఉన్నతాధికారులు ప్రతిరోజు లండన్ నగర శివార్లనుంచి 'ట్యూబు'లోనే ప్రయాణం చేస్తారు. ఐరిష్ ఉగ్రవాదుల నుంచి ప్రమాదం మితిమీరటంవల్ల మంత్రులు ఇప్పుడు కొన్ని అదనపు జాగ్రత్తలు తీసుకుంటున్నారు. కొన్నేళ్ళ క్రితం వరకు మంత్రులు రైలులోనే ప్రయాణం చేసేవారు. నిజానికి నేటికీ యూరప్ లోని ఇతర దేశాలలో మంత్రులు ట్యూబులో, లేదా రైళ్లలో ప్రయాణం చేస్తారు. దాని పర్యవసానం ఏమంటే ఎన్నో ఏళ్ళక్రితం ఏర్పాటు చేసిన ట్యూబు రైళ్ళు నేటికీ అద్భుతంగా, జనరంజకంగా, పర్యాటకులకు ముచ్చటగాలిపేలా పనిచేస్తున్నాయి. చాలా స్వల్పమైన ఖర్చుతో లండన్ మహానగరంలో ఎక్కడున్నా సరే మరో సుదూర ప్రాంతానికి నిమిషాల్లో, సురక్షితంగా, హాయిగా చేరుకోవచ్చు. భారతదేశంలో అధికారంలో ఉన్నవాళ్ళు, సంపన్నులు, నాయకులు, మంత్రులు సిటీబస్సులో, లోకల్ రైలులో ప్రయాణం చేయనే చేయరు. అవి ఎంత అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయో అందరికీ తెలుసు. ప్రజలందరికీ సేవలు అందకపోవటానికి కారణం పేదరికమనీ, సరైన వసతులు కల్పించే వనరులు లేవనీ కొందరు వాదించవచ్చు. అది పూర్తిగా వాస్తవం కాదు. ఉదాహరణకు అమెరికాలాంటి సంపన్న దేశంలోని సంపన్నులు, అధికారంలో ఉన్నవాళ్ళు, పలుకుబడి కలవాళ్ళు రైళ్లను, బస్సులను ఏనాడూ వాడరు. నిజానికి సామాన్య జనానికి కూడా కారు లేకపోతే కాళ్ళు చచ్చబడినట్లు అనిపిస్తుంది. ఎందరో బీదలు, కారు నడవలేని వారు, కారు పార్కింగుకు అవకాశం లేనివారు న్యూయార్కులాంటి మహానగరంలో ట్యూబు రైలులోనే వెళ్ళాలి. కొన్నేళ్ళ క్రితం ట్యూబులో ప్రయాణం చేస్తే ఏ క్షణంలో ఏ ప్రమాదం జరుగుతుందోనని జనం హడలిపోయ్యేవారు. రైలు పెట్టాలమీద

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అసభ్యకరమైన రాతలు, పగిలిపోయిన కిటికీలు, అపరిశుభ్రమైన స్టేషన్లు, అనుమానాస్పదంగా కనిపించే మనుషులు, ఆయుధాలు ధరించిన వీధిరౌడీలు, దోపిడీదారులు ఆ ట్యూబు రైలులో తారసపడుతుంటారు. ఇటీవల అక్కడి నగర ప్రభుత్వం తీసుకున్న కొన్ని గట్టి చర్యల వల్ల ప్రజల మద్దతు వల్ల, నగరంలో కారు ప్రయాణం రాను రాను కష్టం కావడం వల్ల కొంత మార్పు వచ్చింది. ఈ పోలిక వల్ల ఏతావాతా తేలేదేమంటే అధికారంలో ఉన్నవాళ్ళకు , నిర్ణయాలు చేసేవాళ్ళకు, పలుకుబడి ఉన్నవాళ్ళకు ఒక ప్రభుత్వ సేవల అవసరం లేకపోతే, అది ఎట్టుకేలకు అధ్యాన్నంగా తయారవుతుంది! ఎంత ఖర్చు పెట్టినా ఫలితాలు ఎలా వస్తున్నాయో చూడాల్సిన వ్యక్తిగత “అవసరం” - ఆ అధికారులకు; నాయకులకు ఉండదు. అందువల్ల ఏదో మొక్కుబడిగా పర్యవేక్షిస్తారు తప్ప దాని నాణ్యతను పట్టించుకోరు.

కందకు లేని దురద కత్తిపీటకా?

కొన్నేళ్ళ క్రితం ఎన్నికైన నాయకుల వాహనాలకు ప్రతినెలా ఎంత పెట్రోలు మంజూరు చేయాలని ఒక ప్రశ్న ఎదురయింది. ఉన్నత స్థానంలో ఉన్న ఒక నాయకుడు మాట్లాడుతూ నెలకు రెండు వేల రూపాయలు ఇస్తే సరిపోతుంది గదా అన్నారు. మరెవరో అది చాలదని వాదించారు. అందుకాయన “ఎం” ఎందుకు చాలదు? పెట్రోలు ఎంత... లీటరు నాలుగు రూపాయలుందా? రెండు వేల రూపాయలతో చాలాదూరం తిరగొచ్చుగా” అని వ్యాఖ్యానించారు. నిజానికి అప్పుడు పెట్రోలు ధర లీటరు 18 రూపాయలపైన ఉంది. ఒక అధికారి ఆయనతో “అయ్యా! గత 10, 15 సంవత్సరాలుగా మీరు స్వంత కారులో తిరిగి ఉండరు! ఒకవేళ స్వంత కారు వాడినా పెట్రోలు మరెవరో నింపుతుండి ఉంటారు” అని చెప్పాల్సి వచ్చింది. అంటే ఏ ప్రభుత్వ సేవ అయినాసరే సరిగ్గా మంచి ప్రమాణాలతో నడవాలంటే దాని ఫలితాన్ని అనుభవించేవారు, దాని అవసరం రోజువారీగా ఉన్నవారు, దానితో జీవితం ముడిపడి ఉన్నవారే నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. అంటే అవసరం ఎక్కడ ఉందో అక్కడే అధికారం ఉండాలి. అలాకాక అవసరానికి, అధికారానికి మధ్య అగాధమేర్పడితే ఆ ప్రభుత్వ సేవలు ఎందుకూ కొరగాకుండా పోతుంది. అవసరానికి, అధికారానికి మధ్య దూరం ఎంత పెరిగితే ఆ సేవ కూడా అంతే అన్యాయంగా ఉంటుంది. తెలుగులో సామెత ఒకటుంది... “కందకు లేని దురద కత్తిపీటకెందుకు” అని తమకు ఏ మాత్రం అవసరంలేని విషయాలలో అధినేతలు ఏ నిర్ణయాలు తీసుకున్నా, వాటి

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రభావం నామమాత్రంగా ఉంటుంది. నిర్ణయాల ఫలితాలను అనుభవించేది సామాన్య పౌరులు కాబట్టి దుష్పరిపాలన కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. బస్సులకంటే రైళ్ళు ఒక మోస్తరుగా బాగుంటాయి. రైల్వే అధికారులు రైళ్ళలో ప్రయాణం చేస్తుంటారు కదా! అలాగే విమానం ప్రయాణంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే వెంటనే బోలెడంత రాద్ధాంతం జరుగుతుంది. మరి ఉన్నతాధికారులు, నాయకులు, పలుకుబడి ఉన్న వాళ్ళు పై స్థాయి పాత్రికేయులు - అంతా తిరిగేది విమానాల్లోనే కదా. స్కూళ్ళ విషయమే తీసుకుంటే ప్రభుత్వం వారి వీధిబడులు ఎంత అన్యాయంగా ఉన్నా, టీచర్లు వచ్చినా, రాకపోయినా పట్టించుకునే నాథుడు లేడు పాపం. ఆ స్కూళ్ళు అవసరమైన బిడ్డల తల్లిదండ్రులకు నోట్లో నాలుక లేదాయె! వారెంత మొరపెట్టుకున్నా పట్టించుకునే నాథుడే లేదాయె! మళ్ళీ ఆ స్కూళ్ళకు అధ్యాపకుల్ని వేయటానికో, ఉద్యోగాలివ్వటానికో, స్కూలు భవన నిర్మాణం కాంట్రాక్టును మంజూరు చేయటానికో లంచం మాత్రం సంతోషంగా భోంచేస్తారు. ఈ పెత్తందారులు! ఎద్దు వుండు కాకికి రుచి కదా! అదే ఒక పబ్లిక్ స్కూల్లో ఏమైనా ఇబ్బంది ఎదురైతే జరిగే గొడవ చూడండి! ఆపైన కాలేజి, అంతకంటే యూనివర్సిటీలు మళ్ళీ ఘరానా పెద్దలందరికీ కావాలి. ఎందుకంటే కిందిస్థాయిలో స్కూలు చదువులు బీదలకు అందకుండా చేశాక, పై స్థాయిలో చదువులలో అధిక భాగం కాస్తో కూస్తో నోరూ, డబ్బు, పలుకుబడి ఉన్నవాళ్ళవే కదా! అలాగే ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం, లేదా తాలూకా ఆసుపత్రి అధ్వాన్నంగా ఉంటే పెద్దలెవరికీ పట్టదు. అదే నిజాం ఆసుపత్రిగాని, ఢిల్లీలో ఉన్న ఆల్ ఇండియా ఇన్స్టిట్యూట్ గాని, సరిగ్గా పనిచేయకపోతే చట్టసభలు దద్దరిల్లిపోతాయి.

విత్తు ముందా? చెట్టు ముందా?

ఏ రంగంలో చూసినా ఒక సంస్థ వల్ల ఎవరికి లాభముంటుందో, అవసరముంటుందో, వాళ్ళే దాన్ని పట్టించుకుంటారన్నది జీవితసత్యం ఇక్కడ ఓ ప్రశ్న ఉద్భవిస్తుంది. ఆ సంస్థలు బాగా పనిచేయాలన్నా, వాటి సేవలు ప్రజలకు సక్రమంగా అందాలన్నా డబ్బు, అధికారం, నోరు, పలుకుబడి ఉన్న పెద్దలను బలవంతంగా ఆ సంస్థల దగ్గరే పంపాలా? అధికారులు, నాయకులు విధిగా బస్సుల్లో ప్రయాణం చేయాలని నిర్బంధం ఉండాలా? అలాగే “పెద్ద” వాళ్ళ పిల్లలందరూ వీధి బడికే వెళ్ళాలని నిబంధన విధిస్తే? ఇది ఊహించడానికి బాగానే ఉంది కాని, ఆచరణ సాధ్యం కాదు! ప్రజాస్వామ్యంలో ఇంకొకరికి ఇబ్బంది కలిగించనంతవరకు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఎవరి స్వేచ్ఛ వాళ్ళది. “విత్తు ముందా? చెట్టు ముందా?” అన్నట్టు, ఈ స్కూళ్ళు బాగుపడేవరకు పిల్లల్ని పంపే సాహసం తెలిసి తెలిసి ఎవరూ చేయరు. అధికారం ఉన్నవారికి అవసరం లేనంత వరకు స్కూళ్ళు బాగుపడవు! ఈ సమస్యకు విరుగుడెక్కడ? అధికారం, పలుకుబడి ఉన్నవారు ప్రభుత్వ సేవలను వినియోగించకపోతే దానికి పరిష్కారం ఒక్కటే. ఎవరు ఆ సేవలను వినియోగించుకుంటున్నారో, వారికే ఆ సంస్థ మీద అజమాయిషీ చేసే అధికారాన్ని ఇస్తే సరి. ఒక పాల సహకార సంస్థలో ప్రతిరోజు పాలు అమ్మే ఆసామికన్నా ఆ సంస్థ బాగుండాలని ఆశించేవారెవరు? పిల్లల్ని రోజూ బడికి పంపే తల్లిదండ్రులకన్నా ఆ బడి బాగుండాలని మరెవరు కోరుకుంటారు? భూమికి సేద్యపునీటి వసతి పొందే రైతు కన్నా ఆ నీటి వనరుల్ని బాగా నిర్వహించాలని ఎవరు కోరుకుంటారు? రేషనుషాపులో వస్తువులు కొనే గృహస్తుకన్నా ఆ షాపులో నాణ్యంగా, తూకంలో మోసం లేకుండా, ప్రకటించిన రేటుకు అమ్మాలని మరెవరు కోరుకుంటారు? ఒక వ్యవసాయ సహకార సంఘంలో దబ్బు డిపాజిట్ చేసిన పౌరుడికన్నా మరెవరు ఆ సంస్థ నాలుగు కాలాలపాటు బతికి, బట్టకట్టి వృద్ధి చెందాలని కోరుకుంటారు? అందుకే అవసరమెవరికుంటే అధికారం వారికే ఇవ్వటం ఆలోచించే వారంతా చేసే పని. ప్రభుత్వాలు అన్నింటిని నెత్తికెత్తుకుని చతికిలబడటం, జనజీవనాన్ని గందరగోళపరచటం, గద్దెనెక్కిన కొద్దిమంది నాయకులు, ప్రజలందరికీ చెందిన ఆస్తుల మీద పెత్తనం చేయటం అనవాయితీ అయిపోయింది. పేనుకు పెత్తనమిస్తే తలంతా గొరిగిందట! పెత్తందారీ సంస్కృతికి స్వస్తి చెప్పి, తల ఎవరిదో ఆ ఆసామికే ఆ తల మీద అధికారం ఇవ్వటం ప్రభుత్వాలు వెనువెంటనే చేయవలసిన పని. అప్పుడు నెత్తి నెక్కి కూర్చున్న పేనును నలిపివేయటం చిటికెలో సాధ్యమవుతుంది.

ప్రజల భాగస్వామ్యంతోనే పట్టణాలకు కళ

జనవరి 17, 2005

కొన్ని వారాల కిందట ఓ కార్యక్రమంలో పాల్గొనేందుకు నేను గుంటూరు వెళ్లాను. అక్కడ కొరిటపాడు అనే ప్రాంతంలో మహిళలు ప్రభుత్వంతో కలసి పౌర వసతుల కల్పనకు కృషిచేయటం నాకెంతో ఆనందాన్ని కలిగించింది. వారు మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ తో చేయి చేయి కలిపి రోడ్లు, ఇతర పౌర సదుపాయాల కల్పనలో పాలుపంచుకుంటున్నారు. వీరు తమ కాలనీలో 4.5 లక్షల రూపాయల వ్యయంతో రోడ్డు నిర్మాణం చేపట్టారు. ఇందులో 1.8 లక్షల (40శాతం) రూపాయలను ప్రజలు సమకూర్చగా, మిగిలిన 2.7 లక్షలను మున్సిపాలిటీ భరించింది. ఫలితంగా, చక్కటి కాంక్రీట్ రోడ్డు రూపుదాల్చింది. అది కూడా 3.5 లక్షల వ్యయంతోనే. అంటే లక్ష రూపాయలు ఆదా అయిందన్నమాట. నాణ్యత విషయంలో ఎక్కడా రాజీ పడకుండానే ప్రాజెక్టు వ్యయంలో 22 శాతాన్ని వారు ఆదా చేయగలిగారు. ఇదంతా ఎలా సాధ్యమైంది? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చాలా సులభం. తమకు ప్రయోజనం చేకూర్చే పథకంలో ప్రజలు పూర్తిగా మమేకమయ్యారన్నమాట. పథకం రూపకల్పన, ఆచరణ, పెట్టుబడి.. వంటి అన్ని దశల్లోనూ వారు స్వయంగా పాలుపంచుకున్నారు. అందువల్లనే 40 శాతం నిధుల్ని సమకూర్చగలిగారు. ఆ మేరకు మున్సిపాలిటీపై ఆర్థికభారం తగ్గించగలిగారు. అంచనా వ్యయంలో 20 శాతం ఆదా చేయగలిగారు. అలా మిగిల్చిన డబ్బులో 90,000 రూపాయలను తమకు అవసరమైన పైప్ లైన్ నిర్మాణానికి వెచ్చించారు.

విశ్వాసం నెలకొనాలి

ప్రభుత్వ నిర్వహణలో ప్రజలు భాగస్వాములని, వారే సార్వభౌములని గుర్తింపు లభించిన ప్రతిచోట అద్భుతమైన రీతిలో ఫలితాలు ఒనగూడాయి. గుంటూరు మహిళల ఉదంతమే ఇందుకు నిదర్శనం. ఇలాంటిదే ఓ సంఘటన ప్రకాశం జిల్లాలోనూ జరిగింది. అక్కడి రైతులు లక్ష కుటుంబాలకు లబ్ధి చేకూరే విధంగా లక్షా యాభైవేల ఎకరాలకు సాగునీరందించే పనుల్ని చేపట్టి విజయం సాధించారు. బోర్ వెల్స్, డైవర్షన్

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

స్వీములు, ఎత్తిపోతల పథకాలకు అవసరమైన నిధులలో ఎక్కువ భాగాన్ని ప్రజలనుంచి సేకరించడం ద్వారా, భూముల్ని తనఖా పెట్టడం ద్వారా సమకూర్చుకున్నారు. ఇలా అనుకున్న సమయంలో, తక్కువ వ్యయంతో నాణ్యమైన పనుల్ని చేపట్టారు. ఈ రకమైన విజయగాథలే కాదు, కొన్ని పరాజయ ఉదంతాలూ ఉన్నాయి. రైతులంతా కలిసి సహకార సంఘంగా ఏర్పడి, సంఘం పేరుమీదుగా రుణాలు తెచ్చి నిర్మించిన ఎత్తిపోతల పథకాలు చాలా వరకూ విఫలమయ్యాయి. రైతులు తమ సొంత భూముల్ని తనఖా పెట్టలేదు. కాబట్టి, రుణాలకు వ్యక్తిగతంగా వారు బాధ్యులు కాకపోవడంతో, అప్పులు తీర్చే బాధను సంఘానికే వదిలిపెట్టి, తాము చేతులు దులుపుకున్నారు. రైతులు తమ వాటా డబ్బుతో రుణం చెల్లించిన సందర్భాలు చాలా అరుదు. కనీసం ఎత్తిపోతల పథకాల నిర్వహణ ఖర్చులు చెల్లించేందుకు కూడా వారు సుముఖత చూపేవారు కాదు. దీంతో, అనేక పథకాలు ఆచరణలో విఫలమయ్యాయి. పన్నుల రూపేణా లేదా ఇతరత్రా తాము చెల్లించే డబ్బుకూ - తమకు లభిస్తున్న సేవలకు మధ్య గల సంబంధమేమిటో స్పష్టంగా తెలిస్తే డబ్బు చెల్లించేందుకు, పథకాలను స్వయంగా నిర్వహించేందుకు ప్రజలు వెనుకాడరన్న విషయం దీనినిబట్టి స్పష్టమవుతోంది. లేనిపక్షంలో పన్నులు, సర్వీసు ఛార్జీలు చెల్లించేందుకు వారు ముఖం చాటేస్తారు. ఫలితంగా ప్రజోపయోగకరమైన పనులు కూడా కుంటుపడతాయి. హైదరాబాద్ లోనూ, చుట్టపక్కలా ఉన్న పారిశ్రామిక ప్రాంతాల్లో రోడ్లు, డ్రైనేజ్ తదితర పౌరవసతుల కల్పన ఒకప్పుడు అధ్వానంగా ఉండేది. రాష్ట్ర పారిశ్రామిక మౌలిక వసతుల కల్పన సంస్థ (ఎ.పి.ఐ.ఐ.సి) ఇక్కడ పారిశ్రామికవాడలనూ, టౌన్ షిప్పులనూ నిర్మించి, బెత్నాపిక పారిశ్రామికవేత్తలకు స్థలాలు కేటాయించి ఇచ్చింది. వీరినుంచి ఎ.పి.ఐ.ఐ.సి. ఏటా కొంతమొత్తాన్ని వసూలు చేసేది. అందులో కొంతభాగాన్ని మున్సిపాలిటీకి చెల్లించి, పౌరవసతుల నిర్వహణను తానే చేపట్టేది. ఈ రకమైన ఏర్పాటు ఇరువర్గాలకు అసౌకర్యంగా ఉండేది. పరిశ్రమలు నిర్వహణ ఖర్చులు చెల్లించడం లేదని ఎ.పి.ఐ.ఐ.సి ఆరోపించేది. పౌరవసతుల నిర్వహణ మెరుగ్గా లేదని పారిశ్రామికవేత్తలు ఫిర్యాదు చేసేవారు. ఈ దశలో నేను జోక్యం చేసుకుని నిర్వహణ ఖర్చుల్ని వసూలు చేయడం, పౌరవసతులను కల్పించడం - ఈ రెండు బాధ్యతలనూ పరిశ్రమలకే అప్పగించేలా చేశాను. ఇది జరిగిన కొన్ని రోజులకే, రోడ్లు, డ్రైనేజ్ వ్యవస్థ తదితర వసతులు మెరుగుపడ్డాయి. పౌరవసతుల నిర్వహణ సరిగ్గా లేకపోతే, నష్టపోయేవి స్థానిక పరిశ్రమలే. అందువల్ల ఈ విషయంలో పరిశ్రమల

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

యాజమాన్యాలు ఎంతో జాగరూకతతో వ్యవహరించేవి. పౌరవసతులు ఎవరికైతే అవసరమో, వాటి నిర్వహణ బాధ్యతను వారికే అప్పగించటం వల్ల కలిగిన ప్రయోజనమిది. వనరులకూ, సేవలకు మధ్యగల సంబంధాన్ని ప్రత్యక్షంగా, అనుభవపూర్వకంగా ప్రజలు తెలుసుకోవడంతో పారిశ్రామికవాడల్లోని పరిస్థితి క్రమేపీ మెరుగుకావడం మొదలైంది.

దేశ జనాభాలో అధికభాగం పల్లెల్లోనే ఉందనేది మనలో చాలా మంది నిశ్చితాభిప్రాయం. నిజానికి 30 శాతం జనాభా ఇప్పుడు పట్టణాలు, నగరాల్లోనే ఉంది. తమిళనాడు వంటి రాష్ట్రాలలో పట్టణ జనాభా 45 శాతానికి చేరుకుంది. విద్య, వైద్యం, ఉపాధి వంటి సౌకర్యాల కోసం పట్టణాలు, నగరాలకు ప్రజలు వలసపోవడమనేది ఆర్థికాభివృద్ధిలో అనివార్యమైన ప్రక్రియ. ఇలా జనాభాపరంగా పెరిగిపోతున్న పట్టణాలు, నగరాల నిర్వహణ దేశం ఎదుర్కొంటున్న పెనుసవాళ్లలో ఒకటి. జంషేడ్పూర్ నగరాన్నే తీసుకుంటే, టాటా ఐరన్ అండ్ స్టీల్ కంపెనీని కేంద్రంగా చేసుకుని ఆ నగరం ఆవిర్భవించింది. దేశంలోనే ఎంతో వెనుకబడిన జార్ఖండ్ రాష్ట్రంలో జంషేడ్పూర్ ఉన్నప్పటికీ, అభివృద్ధిలో దేశంలోని అన్ని నగరాలకంటే ముందుంది. పది లక్షల జనాభా ఉన్న ఈ నగరంలో పౌరవసతుల కల్పన, నిర్వహణ బాధ్యతలను టాటాస్టీల్ కంపెనీయే నిర్వహిస్తోంది. జంషేడ్పూర్లో అత్యున్నత ప్రమాణాలతో కొనసాగుతున్న పౌరవసతులు దేశంలోని మరే నగరంలోనూ లేవంటే అతిశయోక్తి కాదు. సురక్షితమైన తాగునీటికి ఈ నగరం పెట్టింది పేరు. రోడ్లన్నీ పరిశుభ్రంగా ఉంటాయి. చెత్తాచెదారమనేది మచ్చుకైనా కనపడదు. మురుగునీటి పారుదల వ్యవస్థ గురించి చెప్పనే అక్కర్లేదు. టాటాస్టీల్కు చెందిన పారిశుద్ధ్యం వాహనాలు ఏటా 1,20,000 టన్నుల చెత్తను తొలగిస్తూ ఉంటాయి. కరెంటుకు సంబంధించిన పనులను టౌన్ ఎలక్ట్రిక్ డిపార్ట్మెంట్ చూసుకుంటుంది. ఓ కాలేజీ, పలు పాఠశాలల నిర్వహణ స్థానికంగానే జరుగుతోంది. ఈ వసతుల కల్పనకు అయ్యే మొత్తం వ్యయం ఏడాదికి 139 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే. అంటే... తలసరి వాటా 1400 రూపాయలు. ఇలా కేవలం 64 చదరపు కిలోమీటర్లు పరిధిలో విస్తరించి ఉన్న ఈ చిన్న నగరం పట్టణ ప్రాంతాల సమర్థవంతమైన నిర్వహణకు ఓ ప్రతీకగా నిలిచింది.

హైదరాబాద్ నగర జనాభా 2001 జనగణన ప్రకారం 37 లక్షలు కాగా మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ వార్షిక బడ్జెట్ 600 కోట్ల రూపాయలు. అంటే తలసరి

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

వార్షిక వ్యయం 1600 రూపాయలన్నమాట. ఇటీవల నగరంలో అభివృద్ధి జాడలు కాస్తో కూస్తో కనబడుతున్నా, రోడ్లు, నీటి సరఫరా, చెత్త తొలగింపు వంటి పౌరవసతుల విషయంలో పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా ఉంది. తలసరి వార్షిక వ్యయంలో జంషెడ్పూర్ కంటే హైదరాబాద్ ముందున్నా, వసతుల కల్పనలో వెనకబడే ఉంది. యాభైలక్షల జనాభా గల చెన్నై నగరం 2004-05లో రాబడి, మూలధన వ్యయాలతో కలుపుకుని పౌరవసతుల నిర్వహణకు ఖర్చుచేసిన మొత్తం 858 కోట్లు. అంటే, తలసరి వార్షిక వ్యయం 1600 రూపాయలు. అలాగే కోటి ఇరవై లక్షల జనాభా గల ముంబాయి మహానగరం... విద్యుత్ సరఫరా, రవాణాకు అయ్యే వ్యయంతో కలుపుకుని ఏటా 4000 కోట్ల రూపాయలు వ్యయం చేస్తోంది. అదనపు వ్యయాన్ని వేరుచేసి చూసినా తలసరి వార్షిక వ్యయం రెండువేల రూపాయలు. అలాగే 45 లక్షల జనాభా కలిగిన బెంగుళూరు నగరం 2000 రూపాయల తలసరి చొప్పున 937 కోట్లు వ్యయం చేస్తోంది. దేశంలోని ఏ ప్రధాన నగరమైనా జంషెడ్పూర్ను మించి తలసరి వ్యయం చేస్తోంది. అయినప్పటికీ ప్రజలకు నాణ్యమైన సేవలు అందడం లేదు. ఇబ్బడి ముబ్బడిగా పెరుగుతున్న నగరాల్లో ప్రజలకు మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించడానికి, పౌర వసతులు సమకూర్చడానికి మరిన్ని నిధులు అవసరం. పన్నుల రూపేణా వసూలు చేసిన మొత్తాన్ని సరైన రీతిలో ఖర్చుచేసి, తగిన ప్రతిఫలం రాబట్టినప్పుడు మరింత ఎక్కువ మొత్తాలను చెల్లించేందుకు ప్రజలు వెనకాడరు. సేవల నాణ్యతకు, పన్నుల చెల్లింపు పట్ల ప్రజల సుముఖతకు మధ్య అవినాభావ సంబంధం ఉందన్న విషయం ఇక్కడ గమనార్హం.

వార్డు కమిటీలతో మేలు

ప్రజలు చెల్లించే పన్నులకూ, వారికి అందే సేవలకూ అద్దంపట్టే ఓ సున్నితమైన యంత్రాంగం ఏర్పాటుకు రాజ్యాంగమే వెసులుబాటు కల్పించింది. రాజ్యాంగంలోని 243-ఎన్ అధికరణ వార్డు కమిటీల ఏర్పాటును నిర్దేశిస్తోంది. దీని ప్రకారం సుమారు మూడు లక్షల జనాభా కలిగిన మున్సిపాలిటీలో ఒకటి లేదా అంతకుమించి వార్డు కమిటీలను ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు. కమిటీల ఏర్పాటు, సభ్యుల నియామకం, వాటి అధికారాలు, విధులను ఆయా రాష్ట్రాల శాసనసభలు నిర్ణయిస్తాయి. వసతుల కల్పన, నిర్వహణలో ప్రజల్ని భాగస్వాములను చేసేందుకు ఈ వార్డు కమిటీలు ఎంతగానో దోహదపడతాయి. ఉదాహరణకు ప్రతి మున్సిపల్ వార్డుకూ ఓ కమిటీ చొప్పున

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఉందనుకుంటే, స్థానికంగా వసూలు చేసిన ఆస్తిపన్నులో కొంత వాటాను వార్డు కమిటీకి కేటాయిస్తారు. స్థానికంగా రోడ్లు, డ్రైనేజీ, నీటిసరఫరా, వీధిదీపాల ఏర్పాటు వంటి వసతుల కల్పన, నిర్వహణ బాధ్యతలను వార్డు కమిటీ చేపడుతుంది. ఈ బాధ్యతలను నిర్వర్తించే సిబ్బంది ప్రధానాధికారి వార్డు కమిటీ నియంత్రణలో ఉంటారు. సిబ్బంది జీతభత్యాల చెల్లింపులు కూడా స్థానికంగానే జరుగుతాయి. ప్రజలు ఎన్నుకున్న వార్డు కౌన్సిలర్ వార్డు కమిటీకి అధ్యక్షుడిగా వ్యవహరిస్తారు. ఈ రకమైన యంత్రాంగం ద్వారా వసతుల కల్పన, నిర్వహణలో ప్రజల భాగస్వామ్యం పెరుగుతుంది. అప్పుడు నాణ్యమైన పౌర సదుపాయాల కల్పన కోసం అదనంగా డబ్బు చెల్లించాలన్నా వారు వెనుకాడరు.

ప్రభుత్వం వార్డు కమిటీలను ఏర్పాటు చేస్తున్నా, అది మొక్కుబడి వ్యవహారంగా సాగుతోందే తప్ప దాని అసలు ఉద్దేశం నెరవేరడం లేదు. హైదరాబాద్ నగరంలో సగటున నాలుగు లక్షల జనాభాకు ఒకటి చొప్పున వార్డు కమిటీలు ఉన్నాయి. కానీ, ఈ కమిటీల్లో ప్రజల భాగస్వామ్యం ఎక్కడా కనబడదు. ఫలితంగా, రోడ్లు డ్రైనేజీలు, చెత్త తొలగింపు వంటి కనీస పౌర సదుపాయాల కోసం ప్రజలు కార్పొరేషన్ కార్యాలయం చుట్టూ కాళ్లు అరిగేలా తిరగవలసి వస్తోంది. ప్రజల నుంచి ఈ రకమైన ఫిర్యాదులు పెరిగిపోవడంతో మున్సిపల్ కమిషనర్లు ఏంచేయాలో తెలియక చేతులెత్తేస్తున్నారు. వసతులు సమకూరకపోవడంతో ప్రజలు పన్నులు చెల్లించకపోవడం, దానివల్ల వసరులు తరిగిపోవడం సహజంగా జరుగుతోంది. చివరకు ఇది ఒక సమస్యల సుడిగుండంలా తయారై, పట్టణాలు, నగరాల అభివృద్ధిని హరించివేస్తోంది. ఈ విషవలయాన్ని మనం ఛేదించగలగాలి. కొరిటపాడు మహిళలు, ప్రకాశం రైతుల ఐకమత్యం, జంషెడ్‌పూర్ ప్రగతి, పారిశ్రామిక మున్సిపల్ ప్రాంతాల అభివృద్ధి వంటి ఉదంతాలు మనకు ఆదర్శం కావాలి. ప్రజల భాగస్వామ్యంతో మెరుగైన మౌలిక వసతులు, పౌర సదుపాయాలు ఉట్టిపడేలా మన పట్టణాలను, నగరాలను తీర్చిదిద్దుకోవాలి.

నగరీకరణ సమస్యలకు సహేతుక పరిష్కారాలు

జూన్ 9, 2003

ఆధునిక ప్రపంచంలో ఆర్థికాభివృద్ధి, నగరీకరణ విడదీయనంతగా ముడిపడిపోయాయి. నగరాలు వాణిజ్యానికి, ఉత్పత్తికి, వృత్తులకు, నైపుణ్యానికి, కేంద్రాలుగా ఉండటమే కాక, ఆలోచనలకు, కళలకు, నాగరకతకు ప్రతిబింబాలయ్యాయి. 'నాగరకత' అనే పదం నగరాలనుంచే వచ్చింది. ప్రపంచ మంతటా నాగరకత మీద, శాస్త్ర విజ్ఞానం మీద, ఆర్థికాభివృద్ధి మీద నగరాల ప్రభావం అనల్పం. 18వ శతాబ్దం ప్రారంభంలోనే - అంటే 300 ఏళ్ల క్రితమే లండన్ నగర జనాభా 6.5 లక్షలుండగా, పారిస్ జనాభా అయిదు లక్షలుండేది. అప్పటికే టోక్యో నగర జనాభా 12 లక్షలు దాటింది. రెండో ప్రపంచ యుద్ధ ప్రారంభం నాటికే టోక్యో జనాభా 74 లక్షలుండేది. భారత్ లో నగరీకరణ కాస్త ఆలస్యంగా ప్రారంభమయింది. వ్యవసాయ ప్రధాన దేశం కావటం వల్ల పారిశ్రామిక విప్లవం ఆలస్యంగా మన తీరాన్ని తాకినందువల్ల పట్టణాలు అంతగా పెరగలేదు.

వలసలతో నమస్కలు

బొంబాయి ('ప్రస్తుతం ముంబయి') నగర చరిత్రను పరిశీలిస్తే భారత్ లో నగరీకరణ తీరుతెన్నులు బోధపడతాయి. 1661లో పోర్చుగల్ నుంచి బ్రిటన్ కు బొంబాయి చేతులు మారింది. 19వ శతాబ్దం వరకు బొంబాయిలో పెద్దగా మార్పు రాలేదు. 19వ శతాబ్దంలో విదేశీ ఓడలు బొంబాయి రేవును రాకపోకలకు వినియోగించుకోవారంభించాయి. భారత్ లో రైల్వే లైన్లు నిర్మించి, బొంబాయి దాకా విస్తరించారు. బొంబాయి కి చేరువలోకి పత్తి పండించే ప్రాంతాలకు రవాణా సౌకర్యాలు ఏర్పడటం, 1860లలో అమెరికాలో అంతర్వృద్ధం కారణంగా మన దేశంలో పత్తికి గిరాకీ పెరిగి ధరలు హెచ్చాయి. 1661లో కేవలం 10,000గా ఉన్న బొంబాయి జనాభా 1872 నాటికి 6.5 లక్షలకు చేరింది. 1911 వరకు బ్రిటిష్ వలస పాలకుల రాజధానిగా విరాజిల్లిన కలకత్తా నగరమే మన దేశానికి స్వతంత్రం వచ్చే వరకు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అతి పెద్ద నగరంగా ఉండేది. స్వాతంత్ర్యానంతరం పశ్చిమ తీర ప్రాంతం చురుగ్గా అభివృద్ధి చెందటంతో బొంబాయి ప్రాధాన్యం పెరిగింది. ముంబయి ఇప్పుడు దేశంలో అతి పెద్ద నగరంగాను, టోక్యో (జపాన్), సావోపాలో (బ్రెజిల్), మెక్సికో నగరం (మెక్సికో), న్యూయార్క్ (అమెరికా), షాంఘై (చైనా) నగరాల తరువాత ప్రపంచంలోనో ఆరవ పెద్ద నగరంగాను ఉంది. 1990లో కోటీ 22 లక్షలు ఉన్న ముంబయి మహానగర జనాభా 2000 నాటికి కోటీ 64 లక్షలకు చేరింది. ప్రస్తుతం ముంబయి నగరంలో జనాభా ఏటా 4.2 శాతం చొప్పున పెరుగుతోంది. అంటే ప్రతి ఏటా 6.7 లక్షల జనాభా పెరుగుతోంది. పారిశ్రామికంగా, ఆర్థికంగా దేశంలోనే అతి ప్రధాన నగరంగా ఉన్న ముంబయి నేడు తీవ్ర సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటోంది. దేశంలోని ఇతర ప్రాంతాల నుంచి వలస వచ్చిన వారి వల్లనే జనాభా అధికంగా పెరుగుతోంది. వీరిలో చాలా మంచి గ్రామీణ ప్రాంతాలలో దుర్బర దారిద్ర్యాన్ని తట్టుకోలేక వలస వచ్చిన వారే. జనాభాలో సగం మంది మురికివాడలలో తలదాచుకుంటున్న నిరుపేదలే.

ఇతర ప్రాంతాల నుంచి వలస వచ్చినవారు నగర భూ వినియోగ నిబంధనలను అతిక్రమించారని, సామూహిక అవసరాలకు నిర్దేశించిన భూమిలో వారు ఏర్పాటు చేసుకున్న మురికి వాడలను తొలగించాలని కొందరు పట్టుబడుతున్నారు. ఇలా నివసించేవారంతా బీహార్, ఉత్తరప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్రలోని గ్రామ ప్రాంతాల నుంచి పొట్ట చేతపట్టుకుని వలస వచ్చినవారే. 1995 నుంచి వలస వచ్చి మురికివాడలలో ఉంటున్న వారి సంఖ్య ఎనిమిది లక్షలు దాటుతోంది. 1995 పూర్వం భూములను ఆక్రమించుకున్న వారికి ఆ భూములను కేటాయించి, ఆ తరువాత వచ్చిన వారిని తొలగించాలన్నా అది తీవ్ర సమస్యగా పరిణమిస్తుంది. నిరుపేదల ఇళ్లు కూలగొట్టి, మరోచోట వారికి పునరావాసం కల్పించడం చాలా వ్యయప్రయాసలతో కూడుకున్న పని. ఎలాగోలా వారికి వేరేచోట నివాసం కల్పించాలనుకున్నా అది ఆచరణ సాధ్యం కాదు. మురికివాడల ఏర్పాటు వెనుక బలమైన సామాజిక, ఆర్థిక కారణాలున్నాయి. బీదలు తమకు ఉపాధి దొరికే ప్రాంతాలలోనే నివాసముంటారు. ప్రజాస్వామ్యంలో సంఖ్యాబలం రాజకీయాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది. నగర ప్రాంతాలలో ఉన్న బీదల ప్రయోజనాలను ఏ పార్టీ విస్మరించజాలదు. ముంబయి మహానగర ప్రాంతంలో ప్రస్తుతం 37 అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాలున్నాయి. 2001 జనాభా లెక్కల ప్రకారం నియోజకవర్గాల

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పునర్విభజన చేస్తే ఆ స్థానాలు 50ని మించుతాయి. కాబట్టి లక్షల మంది బీదలను బలవంతంగా తొలగించే ప్రయత్నం అమానుషం మాత్రమే కాక, రాజకీయంగా సమస్యలను జటిలం చేస్తుంది. ముంబయి నగరంలో నివాసయోగ్యమైన ఇల్లు లేని బీదలను వలస రాకుండా నిషేదించాలని మరికొందరు వాదిస్తున్నారు. కాని ఆ ప్రయత్నం రాజ్యాంగ విరుద్ధం. మన దేశంలో ప్రతి పౌరుడికి ఎక్కడికయినా వలసపోయే హక్కు, నివసించే హక్కు, ఉపాధిని పొందే హక్కు రాజ్యాంగబద్ధంగా సంక్రమించాయి. ప్రపంచంలో కమ్యూనిస్టు నియంతృత్వాలు మాత్రమే ప్రజలు పర్మిట్లు లేకుండా నగరాలలోకి రాకుండా నిషేదించగలిగాయి. అలాంటి ప్రయత్నం మనదేశంలో తలపెట్టటం హాస్యాస్పదం. మనదేశంలోని పెద్ద రాష్ట్రాలలో తలసరి ఆదాయం రీత్యా అత్యంత సంపన్నమయినది మహారాష్ట్ర. ఈ రాష్ట్రంలో తలసరి ఆదాయం బీహార్ వాసులకన్నా మూడున్నర రెట్లు ఎక్కువ. ఈ పరిస్థితులలో ముంబయిలాంటి నగరాలు అయస్కాంతంగా బీదలను ఆకర్షిస్తున్నాయి. అందుకే ఉపాధి లభించే ప్రాంతాలకు, నగరాలకు వారు పెద్దయెత్తున వలస పోతున్నారు. మురికివాడలలో దుర్భర దారిద్ర్యంలో గడుపుతున్నారు.

ఈ పరిస్థితులలో పెద్ద నగరాలలో జన సాంద్రతను తగ్గించటం సాధ్యమా? భారీగా వలసవస్తున్న బీదలను వేరే ప్రాంతాలకు తరలించటం, సరయిన ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించటం ఎలా? ఇందుకు మూడు పరిష్కార మార్గాలున్నాయి. మొదటిది - బీదల నివాసానికి అనువుగా ఉండేలా ఈ నగరాలను విస్తరించాలి. అధ్వానపు ప్రణాళికలకు, పాలకుల హ్రాస్వ దృష్టికి, అసమర్థతకు మురికివాడలు నిదర్శనాలు. జన సామాన్యం కావాలని కడగండ్లను కోరుకోరు. గత్యంతరం లేక నగరాలలో తమ ఉపాధికి దగ్గరగా ఉన్న మురికి వాడలలో వారు దుర్భర జీవనాన్ని గడపవలసి వస్తోంది. నగరాల విస్తరణను సత్వరమే చేపట్టి, నగర శివార్లలో ఉపాధి అవకాశాలు పెంపొందించటమే దీనికి పరిష్కారం. అలా చేయనంత కాలం మురికివాడలు పెరుగుతాయి. కాలుష్యం ఆరోగ్యాన్ని నాశనం చేస్తుంది. మంచినీరు వంటి మౌలిక వసతులు ప్రజలకు అందకుండా పోతాయి. జనజీవనం దుర్భరమవుతుంది. నేర ప్రవృత్తి పెరిగిపోతుంది. రెండవది - ప్రస్తుతం సామూహిక స్థలాలలో అక్రమంగా నివాసమేర్పరచుకున్న వారిని, తరలించాలంటే వేరే ప్రాంతాలలో ఆర్థిక ప్రగతికి, ఉపాధికి అవకాశాలను పెంచి అక్కడ బీదల నివాస గృహాలను

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పెద్దఎత్తున నిర్మించాలి. అప్పుడు ప్రణాళికాబద్ధంగా మురికివాడలను తొలగించటం సాధ్యమవుతుంది. ఇందుకు చాలా ఖర్చవుతుంది. భారాన్నంతా కేవలం ఆ నగరం మీద మోపడం భావ్యం కాదు. మహానగరాల సమస్యలు మొత్తం దేశానికి సమస్యలు. జాతీయ స్థాయిలో పథకాలను రచించి, వనరులను అందించినప్పుడే వాటికి పరిష్కారాలు సాధ్యం. లేకపోతే మన నగరాలు నాగరికతకు ప్రతిరూపాలుగా కాక, మురికి కూపాలుగా మారిపోతాయి. మూడో పరిష్కారం - బీద ప్రాంతాలలోను, గ్రామీణ ప్రాంతాలలోను ఆర్థికాభివృద్ధికి, ఉపాధి కల్పనకు బృహత్తర ప్రణాళికను అమలు చేయాలి. మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు విద్య, ఆరోగ్య వసతులకు భారీగా ఏర్పాట్లు చేసినప్పుడే ఆర్థిక ప్రగతి సాధ్యం. దేశమంతటా అభివృద్ధికి బాట వేయటం అవసరం.

తమిళనాడు అభివృద్ధి

మనదేశంలో అత్యధిక స్థాయిలో 45 శాతం నగరీకరణ తమిళనాడులో జరిగింది. ఇది 2015 నాటికి 65 శాతం అవుతుందని భావిస్తున్నారు. తమిళనాడులో ప్రతి జిల్లాలో చిన్న పట్టణాలు ఎక్కడికక్కడ అభివృద్ధి చెందాయి. ఆ కారణంగా పెద్ద ఎత్తున మహానగరాలకు బీదలు వలస పోవలసిన అవసరం లేకుండా పోయింది. దేశమంతటా అలాంటి అభివృద్ధి జరగాలి. మన రాష్ట్రాన్ని చూస్తే హైదరాబాదు తరవాత తెలంగాణాలో పెద్ద పట్టణం వరంగల్ జిల్లాలో జనగాంసు మినహాయిస్తే మరో పట్టణమే లేదు. ఎక్కడికక్కడ పట్టణాలు అభివృద్ధి కేంద్రాలుగా పెరిగేలా ప్రోత్సహించటం, మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించటం అవసరం ఆర్థికాభివృద్ధికి డబ్బు, పెట్టుబడులు మాత్రమే చాలవు. అరాచకత్వం, అవినీతి, కుల వివక్ష, దోపిడీ తీవ్రంగా ఉండి మధ్య యుగాల పరిస్థితి కొనసాగే ప్రాంతాలలో ఆర్థిక ప్రగతి అసాధ్యం. అందుకే చట్టబద్ధ పాలనను ఏర్పరచటం కోసం రాజకీయ సంకల్పం, ఆర్థికాభివృద్ధికి తగినట్లు రాజ్య వ్యవస్థలో సంస్కరణలు అవసరం. అప్పుడే లక్షల మందికి ఉపాధి దొరుకుతుంది. కోట్ల యువతకు భవిష్యత్తు పట్ల విశ్వాసం కలుగుతుంది.

ప్రజలు కళ్లు తెరిస్తేనే పురాలకు వెలుగు

సెప్టెంబర్ 19, 2005

....**రోడ్లు**, నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల, పాలశుద్ధ్యం, వీధి దీపాల నిర్వహణ, పోలీసు, ట్రాఫిక్, విద్య, ఆరోగ్యం వంటి విషయాలపై సరైన నిర్ణయాలు తీసుకోవాలంటే - సమర్థత, చిత్తశుద్ధి, విశ్వసనీయత కలిగినవారే మునిసిపాలిటీలకు ఎన్నిక కావలసి ఉంటుందని ప్రజలు గ్రహించాలి. అలా జరగనంతకాలం ప్రజల దృష్టిలో అసెంబ్లీ, లోక్ సభ ఎన్నికలకు, స్థానిక ఎన్నికలకు పెద్ద తేడా ఉండదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ మున్సిపల్ ఎన్నికలు మన స్థానిక ఎన్నికల చరిత్రలో ఎన్నడూలేనంత వాడి - వేడిగా, పోటాపోటీగా జరగబోతున్నాయి. ఈ ఎన్నికల సందర్భంగా నాయకులు అత్యంత అనుచితమైన భాషను ఉపయోగిస్తున్నారు. హింసోద్రేకాలు రెచ్చగొడుతున్నారు ఇది శోచనీయమైన పరిణామం. ఇలా చేయడం తగని పని. ప్రత్యేకించి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు జరుగుతున్న ఎన్నికల్లో ఇలాంటి వైఖరి ఎంతమాత్రం ఆమోదయోగ్యం కాదు. ఎందుకంటే - ఈ ఎన్నికలో సిద్ధాంతాల ప్రాతిపదికన పోటీ జరగదు. ప్రజలకు ఎవరు ఎంతవరకూ మేలు చేయగలరన్నదే ప్రధానాంశంగా ఉంటుంది. ఈ ఎన్నికల్లో వ్యయాలు చుక్కల్ని తాకుతున్నట్లు వార్తలు వస్తున్నాయి. అభ్యర్థులు, పార్టీల ఖర్చు రూ. 400 కోట్లదాకా ఉండవచ్చునన్న అంచనాలు వెలువడుతున్నాయి. హైదరాబాద్ నగరంలోనూ, దాని చుట్టపక్కల మునిసిపాలిటీల్లోనూ ఎన్నికలు జరగకపోయినా, ఒక్కో ఓటుకు 800 నుంచి 1000 రూపాయల వరకూ వ్యయం కావడం గమనార్హం. ఇప్పటికే పార్లమెంట్, అసెంబ్లీ ఎన్నికలను భ్రష్టుపట్టిస్తున్న కేంద్రీకృత, అవినీతిమయ విష సంస్కృతి ఇప్పుడు స్థానిక ఎన్నికల్లోనూ చొరబడిందనడానికి ఇది స్పష్టమైన సంకేతం. ప్రజాస్వామ్యానికి, సుపరిపాలనకు వెన్నుదన్నుగా నిలిచేవారు స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారికతను సమర్థించడానికి మూడు కారణాలు ఉన్నాయి.

మొదటి కారణం: స్థానిక ప్రభుత్వాల్లో మాత్రమే ప్రజలు తమ ఓటు విలువను క్రమేపీ అవగతం చేసుకోగలుగుతారు. తమకు ఏది మంచో, ఏది చెడో గుర్తించగలుగుతారు. ఈ ఎన్నికల్లో డబ్బుకు అంతగా ప్రాధాన్యం ఉండదు.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రజాజీవితాలకు సంబంధించిన అంశాలు స్థానిక ప్రభుత్వాల అధీనంలో ఉంటేనే ఈ మెరుగుదల సాధ్యపడుతుంది. తమ బతుకులను ప్రభావితం చేసే అంశాలపై, అంటే - రోడ్లు, నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల, పారిశుధ్యం, వీధి దీపాల నిర్వహణ, పోలీసు, ట్రాఫిక్, విద్య, ఆరోగ్యం వంటి విషయాలపై సరైన నిర్ణయాలు తీసుకోవాలంటే - సమర్థత, చిత్తశుద్ధి, విశ్వసనీయత కలిగినవారే మునిసిపాలిటీలకు ఎన్నిక కావలసి ఉంటుందని ప్రజలు గ్రహించాలి. అలా జరగనంతకాలం ప్రజల దృష్టిలో అసెంబ్లీ, లోక్ సభ ఎన్నికలకు, స్థానిక ఎన్నికలకు పెద్ద తేడా ఉండదు. ఎప్పటిలాగే డబ్బు, మద్యం, కులం, భావావేశాల వంటి అంశాల ప్రాతపదికనే వారు ఓట్లు వేస్తారు. స్థానిక సంస్థలకు తగినన్ని అధికారాలు, వనరులు బదిలీ చేస్తేనే వారిలో మార్పు వస్తుంది. స్థానిక ఎన్నికల్లో - ఇతర ప్రలోభాలకన్నా ఓటే విలువైనదని క్రమంగా వారు గ్రహిస్తారు. రెండో కారణం: పాలన సంస్థ వారు తమ నుంచి పన్నులు పనులు చేయటమే కాదు, ఆ డబ్బుతో పౌర సదుపాయాలను, సేవలను కూడా మెరుగుపరుస్తున్నారని స్పష్టమైతేనే ప్రజలు మరింతగా పన్నుల చెల్లించడానికి సిద్ధపడతారు; మునిసిపాలిటీలకు మరిన్ని అధికారాలు ఉంటేనే - అవి తమ సేవా సామర్థ్యాన్ని నిరూపించుకోగలుగుతారు. చివరి కారణం : మన పాలన యంత్రాంగంలో అధికారానికి, జవాబుదారీతనానికి లంకె పూర్తిగా తెగిపోయింది. కీలక స్థానాల్లో ఉన్నవారు ఇతరులపై నిందలు మోపడం మామూలైపోయింది. ప్రతి ఒక్కరూ బాధ్యతల నుంచి తప్పించుకునేవారే. దాంతో జవాబుదారీ వహించేదివరో తెలియక ప్రజలు నిస్సహాయులైపోతున్నారు. అసలు “ప్రభుత్వం” అంటే ఎవరో, ఏమిటో తెలియని పరిస్థితి ఏర్పడిందంటే అతిశయోక్తి లేదు.

జంషిడ్పూర్ ఆదర్శం

మన నగరాల్లో ప్రజల వార్షిక తలసరి వ్యయం వెయ్యి రూపాయలకుపైనే. కొన్ని సందర్భాల్లో అది పదిహేను వందల రూపాయలు దాటిపోతుంది. అయినా, పరిస్థితులు ఘోరంగా ఉన్నాయి. ఇదే ఖర్చుతో పట్టణ పేదలకు బ్రహ్మాండమైన సేవలు, సదుపాయాలు కల్పించవచ్చు. ఉదాహరణకు జమ్ షెడ్పూర్ నగరాన్నే తీసుకొందాం. ఈ నగరం జార్ఖండ్ రాష్ట్రంలో ఉంది. జార్ఖండ్ ఎంతో వెనకబడిన రాష్ట్రం, హింసకు ఆలవాలం. సుపరిపాలనకు సుదూరం. ఇలాంటి రాష్ట్రంలో ఉన్న

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

జెమ్షెడ్పూర్ ఎంతో విశిష్టమైన నగరంగా పేరొందింది. ఈ నగరంలో కుళాయిల నుంచి నేరుగా రక్షిత నీటిని పట్టవచ్చు. ఇలా కుళాయిల ద్వారా రక్షిత తాగునీటిని సరఫరా చేస్తున్న నగరం భారతదేశంలో ఇదొక్కటే. ఫిర్యాదులను స్వీకరించడానికి ఈ నగరంలో ఒక కాలీసెంటర్ ఉంది. అది రోజుకు ఇరవైనాలుగు గంటలూ పనిచేస్తుంది. ఫిర్యాదులను సంబంధిత సేవాసంస్థలకు అది అందజేస్తుంది. సమస్యలు వెంటనే పరిష్కారమైపోతాయి. జెమ్షెడ్పూర్లోనే ఇదంతా చేస్తున్నప్పుడు, తలసరి వ్యయం అధికంగా కలిగిన ఇతర నగరాల్లో ఎందుకు చేయలేదు? అయితే అందుకోసం రాజకీయ సంకల్పం, శ్రద్ధాసక్తులు, ప్రజా సమస్యలు పరిష్కారంపై చిత్తశుద్ధి అవసరం. మన పట్టణాలు, నగరాల్లో ప్రతినిధులుగా ఎవరు ఎన్నిక అవుతారన్నదొక్కటే ఈ మునిసిపల్ ఎన్నికల ముందున్న ముఖ్యాంశం కాదు. వేగంగా విస్తరిస్తున్న పట్టణ ప్రాంతాల్లో ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను ఏ విధంగా మెరుగుపరుస్తారన్నదే కీలక విషయం. మన నగరాల్లో తక్కువ వ్యయంలో ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరచేందుకు మూడు సులభమైన, సమర్థమైన మార్గాలు ఉన్నాయి. గ్రామాల్లోను, పట్టణాల్లోను ప్రజాసమస్యల పరిష్కారం పట్ల చిత్తశుద్ధి, అంకితభావం మన పార్టీలకు, ప్రభుత్వాలకు లేదు. అభివృద్ధి కార్యక్రమాల్లో ప్రజల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచడానికి, తద్వారా మన పట్టణాల్లో ప్రజల జీవన ప్రమాణాలు మెరుగుపడేలా చూడటానికి ఈ మూడు అంశాలపై మన యువకులు, మధ్యతరగతికి చెందిన విద్యావంతులు దృష్టి సారించాలి. మొదట - పాఠశాలలు, వైద్యం వంటి సదుపాయాలు పేదలకు అందుబాటులో ఉన్నాయో లేదో సర్వే చేయాలి. దాంతోపాటు, పౌర సదుపాయాలు ఏమేమి ఉన్నాయో, ఎదురవుతున్న సమస్యలేమిటో గుర్తించాలి. ఒక్కో పట్టణానికి ఒక్కో విధమైన సమస్యలు ఉంటాయి. స్థానికంగానే వాటికి పరిష్కారాలేమిటో గుర్తించాలి. ప్రతి మున్సిపాలిటీకి 'సిటిజెస్ మేనిఫెస్టో' ను రూపొందించాలి. ఎన్నికైన మునిసిపల్ కౌన్సిల్ కు ప్రతినిధులకు తదుపరి అయిదేళ్లపాటు అది మార్గదర్శకంగా ఉపయోగపడాలి. ఎన్నికలయ్యాక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, మునిసిపల్ కౌన్సిళ్లు తాత్కాలిక, స్వల్పకాలిక, అసమర్థ చర్యలు చేపట్టే బదులు, ఈ లక్ష్యాలపై దృష్టి సారించేలా ప్రజలు ఒత్తిడి తేవాలి. ప్రముఖులతో కూడుకున్న పౌరవేదిక ఏటా రెండుసార్లు మునిసిపల్ కౌన్సిల్లో సమావేశం జరిపి, ఈ లక్ష్యాల గురించి మాట్లాడాలి.

రెండో అంశానికి వస్తే - ప్రజలు ప్రతి చిన్న విషయానికి మునిసిపల్ చైర్మన్ నో, కమిషనర్ నో ఆశ్రయించాల్సి వస్తోంది. స్థానికంగానే పరిష్కరించుకోగలిగిన స్వల్ప

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

విషయాలను తమమీద వేసుకొని మునిసిపాలిటీలు పని బరువుతో కుంగిపోతున్నాయి. మొత్తం పట్టణాన్ని, లేదా నగరాన్ని ప్రభావితం చేస్తున్న పెద్ద పెద్ద సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు సమయం కానీ, శక్తి కానీ వాటికి చాలడం లేదు. చిన్న సమస్యలు కూడా ఎంతకాలమైనా పరిష్కారం కాకపోవడం, ఎవరికీ జవాబుదారీ లేకపోవడంతో ప్రజలు తీవ్ర అసంతృప్తికి లోనవుతున్నారు.

ఈ సమస్య పరిష్కారానికి ఒక సులువైన మార్గం ఉంది. ప్రతి మునిసిపాలిటీలో వార్డు కమిటీలను ఏర్పాటు చేయాలి. ఎన్నికైన కౌన్సిలరు దానికి చైర్మన్ గా ఉండాలి. సర్వప్రతినిధి సభలో ఓటర్లు చేతులెత్తడం ద్వారా ఒక్కో పోలింగ్ స్టేషన్ నుంచి ఒక్కో సభ్యుణ్ణి ఆ కమిటీకి ఎన్నుకోవాలి. సులభంగా పరిష్కరించగలిగిన స్థానిక సమస్యలన్నింటినీ ఆ కమిటీకి అప్పగించాలి. వసూలు చేసే ఇంటిపన్నుల్లో వార్డు కమిటీలకు వాటా ఇవ్వాలి. ఆ డబ్బుతో స్థానిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచడానికి వీలు కలుగుతుంది. పేదలు అధికంగా ఉండే ప్రాంతాల్లోని వార్డు కమిటీలకు స్థానిక పన్నులన్నీ ఇచ్చేయాలి. మిగతా చోట్ల, ఆయా ప్రాంతాల స్థితిగతులను బట్టి 50 శాతం లేదా 25 శాతం పన్ను వాటికి ఇవ్వాలి. స్థానిక సేవలు, సదుపాయాలతో సంబంధమున్న మునిసిపల్ సిబ్బందిని వార్డు కమిటీ నియంత్రణలో ఉంచాలి. దానివల్ల మునిసిపాలిటీపై భారం తగ్గుతుంది. సేవల నాణ్యతా గణనీయంగా పెరుగుతుంది.

చివరి అంశానికి వస్తే - స్థానిక ప్రభుత్వాలు కూడా కేంద్రీకృత ప్రభుత్వాలు మాదిరే అవినీతిమయమైనవి, అసమర్థమైనవి కావచ్చు. ఎన్నికల్లో పెద్దయెత్తున డబ్బును, మద్యాన్ని వాడటం, పైస్థాయి రాజకీయాల్లో మాదిరే భ్రష్ట విధానాలను అనుసరించడం, ఎందుకూ పనికిరాని వారిని ఆయా పార్టీలు తమ అభ్యర్థులుగా ఎంపిక చేయడం వల్ల స్థానిక పరిపాలన తప్పుదోవపడుతుంది. అధికార దుర్వినియోగానికి ఆస్కారం ఏర్పడుతుంది. ఈ దృష్ట్యా - స్థానికంగా జవాబుదారీతనాన్ని కట్టుదిట్టంగా అమలుచేయాలి. సమాచార హక్కు చట్టం వచ్చే నెల 12 నుంచి అమలులోకి రాబోతోంది. అవినీతిపై పోరాటానికి శక్తిమంతమైన ఆయుధంగా దానిని ఎలా ఉపయోగించుకోవాలో ప్రజలు నేర్చుకోవాలి. మామూలు సేవలు అందజేయటంలో కూడా జాప్యం చేస్తే రోజుకు 50 రూపాయలు జరిమానా విధించడానికి వీలు కల్పిస్తున్న సిటిజెన్ ఛార్జర్లు - ఇప్పటికీ మునిసిపాలిటీల్లో అమలులో ఉన్నాయి. ఇలాంటి నిబంధనలు కచ్చితంగా, కట్టుదిట్టంగా అమలు జరిగేలా ప్రజలు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఒత్తిడి తేవాలి. సిటిజెన్ ఛార్టర్లు వంటివాటిని అన్ని మునిసిపాలిటీలకు, పంచాయతీ సర్పిసులకు వర్తింపజేయాలి. స్థానిక ప్రభుత్వాల పనితీరును పర్యవేక్షించి, అవినీతిపరులైన అధికారులను, ప్రజాప్రతినిధులను శిక్షించడానికి, సేవా వ్యవస్థను మెరుగుపరచడానికి, పౌరుల సమస్యలు సత్వరం పరిష్కారమయ్యేలా చూడటానికి ప్రతి జిల్లాలో స్వతంత్ర అంబుడ్స్మన్ ను నియమించాలి.

ప్రభుత్వానికి స్థిరసంకల్పం ఉండాలిగానీ, ప్రజల ఆశలు, ఆకాంక్షల మేరకు స్థానిక ప్రభుత్వాలను రూపొందించేందుకు ఎన్నైనా చేయవచ్చు. కానీ మనం కేవలం ప్రభుత్వ సుహృద్భావం, సదాశయాల మీద మాత్రమే ఆధారపడలేం. ప్రజలూ క్రియాశీల పాత్ర పోషించాలి. మునిసిపల్ వ్యవస్థ పనితీరు గురించి క్షుణ్ణంగా తెలుసుకోవాలి. పూర్తిగా అవగాహన చేసుకోవాలి. సేవలు, సదుపాయాల మెరుగుదలకు ఉమ్మడిగా కృషిచేయాలి. సదాలోచనలు కలిగినవారంతా ముందుకు రావాలి. యువతరానికి క్రియాశీల భూమిక కల్పించాలి. మన పట్టణాలు, నగరాల భవిష్యత్తు ప్రజల చేతుల్లో సురక్షితంగా ఉండేలా చూడాలి.

నగరీకరణ విసురుతున్న సవాళ్లు

నవంబర్ 07, 2005

మన నగరాలు, పట్టణాల్లో జనాభా గణనీయంగా పెరుగుతోంది. భారతదేశ జనాభాలో 28.50కోట్ల మంది నగరాలు, పట్టణాల్లో నివసిస్తున్నట్లు 2001 జనాభా లెక్కలనుబట్టి తెలుస్తోంది. ఇది అమెరికా జనాభాకన్నా ఎక్కువ. మహానగరాల్లో జనాభా శరవేగంగా విస్తరిస్తోంది. ముంబాయి, కోల్ కతా, ఢిల్లీ వంటి మెట్రోపాలిటన్ నగరాల్లో... ఒక్కొక్క నగరంలో కోటి కన్నా ఎక్కువమంది నివసిస్తున్నారు. చెన్నై, బెంగుళూరు, హైదరాబాద్, అహ్మదాబాద్ లలో అరకోటి చొప్పున జనాభా ఉంది. మరో 35 మెట్రోపాలిటన్ నగరాల్లో జనాభా పదిలక్షల కన్నా ఎక్కువే- ఇది 1991 నాటి జనాభాతో పోలిస్తే రెట్టింపు! మన నగరాలు, పట్టణాల్లోని జనాభా 2021 నాటికి 47.3 కోట్లకు, 2051 నాటికి 82 కోట్లకు చేరుతుందని అంచనా. ప్రస్తుతం నగరీకరణ కొనసాగుతున్న తీరునుబట్టి చూసినా, ఇప్పటికే మన నగరాలు మితిమీరిన జనాభాతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతున్నాయి. ఇక రవాణా సంగతి చెప్పనే అక్కర్లేదు. నగరజీవులకు అదో పీడకలలా పరిణమిస్తోంది. అలాగని నగరీకరణను అడ్డుకోవడం సాధ్యం కాదు. ఒకపక్క నగరాలు, పట్టణాలు విస్తరిస్తుంటే, మరోపక్క వాటితోపాటే ఆర్థిక రంగమూ పురోగమిస్తోందన్న వాస్తవాన్ని రెండు శతాబ్దాల అనుభవం చాటిచెబుతోంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో భారీయెత్తున మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించవలసి ఉంది. అలాగే గ్రామాలు, చిన్నచిన్న పట్టణాలు అభివృద్ధి చెందేందుకు చర్యలు చేపట్టాలి. అయినప్పటికీ నగరాలు, పట్టణాల్లో జనాభా పెరుగుతూనే ఉంటుంది. మహానగరాలు పెట్టుబడులను ఆకర్షిస్తాయి. సాంకేతిక రంగం పురోభివృద్ధి చెందేందుకు అవి బాటలు వేస్తాయి. ఉపాధికి ఊతమిస్తాయి. ఆర్థికంగా, సాంకేతికంగా ఒనగూడే ప్రయోజనాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని ఒక మహానగరంలోనో, ప్రాంతంలోనో కొన్నిరకాల పరిశ్రమలు, సేవల రంగానికి చెందిన సంస్థలు ఎక్కువ సంఖ్యలో వెలుస్తాయని అనేక అధ్యయనాలు చెబుతున్నాయి. ఆటోమొబైల్ రంగమే ఇందుకు చక్కటి ఉదాహరణ. అమెరికాలో ఇటీవలి కాలంలో అక్కడక్కడ ఆటోమొబైల్ పరిశ్రమలు ఏర్పడుతున్నా, ఏకమొత్తంగా ఆటోమొబైల్ రంగానికి గెట్రాయిట్ నగరమే కేంద్రంగా

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

వర్ధిల్లుతోంది. అదేవిధంగా మనదేశంలో చెన్నై నగరం ఆటోమొబైల్ రంగానికి రాజధానిగా అవతరించింది. మౌలిక వసతులు, వాణిజ్యవకాశాలు, సాంకేతికపరమైన ప్రయోజనాలను కల్పించడం, మానవ వనరులను అందుబాట్లోకి తేవడం వంటి చర్యలను చేపట్టడంతోపాటు అనుబంధ పరిశ్రమలను కూడా ప్రోత్సహిస్తే... సంబంధిత పారిశ్రామిక నగరానికి, పెట్టుబడులను ఆకర్షించడంలో తీరుగుండదు.

పెరుగుతున్న వాహన వినియోగం

నగరీకరణతోపాటే వాహన వినియోగమూ ఉపండుకుంటోంది. ప్రస్తుతం దేశవ్యాప్తంగా మన రహదారులపై సుమారు ఎనిమిది కోట్లకు పైగా వాహనాలు పరుగులు పెడుతున్నాయి. వీటికి ఏటా మరో 70 లక్షల చొప్పున కొత్త వాహనాలు తోడవుతున్నాయి. మొత్తం వాహనాల్లో 70 శాతానికి పైగా వాటా ద్విచక్ర వాహనాలదే. కార్లు 12 శాతం, సరకుల రవాణాకు ఉపయోగించే వాహనాలు ఐదు శాతం కాగా బస్సులు ఒక్క శాతం మాత్రమే ఉన్నాయి. పట్టణ రవాణా అవసరాలను తీర్చడంలో ఇప్పటికీ ప్రభుత్వ రవాణా వ్యవస్థే ప్రముఖపాత్రను పోషిస్తోంది. పది లక్షల నుంచి 20 లక్షల వరకూ జనాభాగల నగరాల్లో 30 శాతం రవాణా అవసరాలను ప్రభుత్వ రవాణా వ్యవస్థ తీరుస్తోంది. 20-50లక్షల జనాభాగల నగరాల్లో 42 శాతం, 50 లక్షల జనాభాకు పైబడిన నగరాల్లో 63 శాతం రవాణా అవసరాలు ప్రభుత్వ రవాణా వ్యవస్థ ద్వారానే తీరుతున్నాయి. అయితే ఈ అంకెలు వాస్తవ చిత్రాన్ని మన కళ్లకు కట్టలేవు. ఈ లెక్కల్లో ఎన్నో వైరుధ్యాలు ఉంటాయి. ఉదాహరణకు హైదరాబాద్ నగరంలో 37 శాతం రవాణా అవసరాలను ప్రభుత్వమే తీరుస్తోంది. అయితే ప్రజారవాణా వ్యవస్థ ఎక్కడ ఉన్నా అది పూర్తిస్థాయిలో సమర్థవంతంగా పనిచేయలేదు. నిధుల లేమి, నిర్వహణ లోపం, సమన్వయ రాహిత్యం (రైళ్లు-బస్సులమధ్య), ప్రజల నమ్మకాన్ని చూరగొనలేకపోవడం వంటి సమస్యలు ప్రభుత్వ రవాణా రంగాన్ని వెన్నాడుతూ ఉంటాయి. ఫలితంగా అధిక శాతం ప్రజలు ప్రైవేటు రవాణా పైనే ఆధారపడుతున్నారు. దీనివల్ల రద్దీ, కాలుష్యం పెరిగిపోయి నగరాలు అతలాకుతలమవుతున్నాయి. అనేక ప్రధాన నగరాల్లో రోడ్లపై ట్రాఫిక్ సత్తను తలపించేలా సాగుతోంటుంది. పేద, మధ్యతరగతి ప్రయాణికులు ఇంటి నుంచి ఆఫీసుకు, ఆఫీసు నుంచి ఇంటికి రాకపోకలు జరిపేందుకు నాలుగు గంటల సమయం వెచ్చించవలసి వస్తోంది. దీనివల్ల ఇల్లా, ఒళ్లు గుల్ల అయ్యే పరిస్థితి దాపురిస్తోంది.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రభుత్వం ప్రాస్పెక్టివిటీలో రూపొందించే విధానాలు పట్టణ ప్రాంత రవాణా సంక్షోభానికి ఆజ్ఞం పోస్తున్నాయి. అనేక నగరాలు నలుచెరగులా విస్తరించడానికి- హేతుబద్ధమైన ప్రణాళికలు లేకపోవడం, భూ వినియోగంపై విధించిన నియంత్రణలు కారణమవుతున్నాయని ప్రఖ్యాత పట్టణ ప్రణాళికారంగ నిపుణుడు ప్రొఫెసర్ జాన్ పుషెర్ తదితరులు తమ తాజా అధ్యయన పత్రంలో పేర్కొన్నారు. పట్టణాలు, నగరాలు విస్తరించడంవల్ల దూరాభారాలు పెరుగుతున్నాయి. దీంతో తప్పనిసరిగా వాహనాలపై ఆధారపడవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. జనసాంద్రత ఎక్కువగా లేని, అడ్డదిడ్డంగా విస్తరించే శివారు ప్రాంతాల్లో ప్రజల రవాణా అవసరాలను ప్రభుత్వరంగ రవాణా వ్యవస్థ తీర్చలేదు. దాంతో ప్రైవేటు వాహనాలకు గిరాకీ పెరుగుతుంది. దీనివల్ల రద్దీ, కాలుష్యంకూడా అధికమవుతుంది. విశాలమైన రోడ్లు, ప్లేటవర్లు నిర్మించడంవల్ల ప్రైవేటు వాహనాల సంఖ్య మరింత పెరిగి, అది రద్దీకి దారితీస్తుందే తప్ప మరో ప్రయోజనం లేదు.

పేదలపైనే పనుభారం

అస్తవ్యస్త రవాణా వ్యవస్థవల్ల ఇబ్బందులు పడుతున్నవారిలో ఎక్కువమంది నిరుపేదలే. పెరిగిన దూరాభారాలవల్ల నడిచిగాని, సైకిల్పై గాని ట్రాఫిక్ పథ్యవ్యూహాన్ని ఛేదించుకుని వెళ్లడం వారికి కష్టసాధ్యమవుతోంది. అంతకంతకూ పెరుగుతున్న మురికివాడలు- అహేతుకమైన పట్టణాభివృద్ధికి, దరిమిలా తలెత్తుతున్న రవాణా సంక్షోభానికి అద్దంపడతాయి. మన రోడ్లు పాదచారులకు, సైక్లిస్టులకు, ప్రభుత్వ రవాణా వ్యవస్థకూ అనువుగా ఉండనే ఉండవు. వాహనాల కొనుగోలుకు తక్కువ వడ్డీపై రుణ సదుపాయం కల్పించడం, మోటారు వాహనాలపై పన్ను అతి తక్కువగా ఉండటం (ఐరోపాల్లో 2000 యూరోలు, చైనాలో 5000 డాలర్లు ఉంటే మన దేశంలో ఈ పన్ను చాలా తక్కువ), పార్కింగ్ నిబంధనలు పటుతరంగా లేకపోవడం వంటి కారణాలవల్ల ప్రభుత్వ రవాణా వ్యవస్థ నానాటికీ కుదేలవుతుంటే, ప్రైవేటు వాహనరంగం పుంజుకుంటోంది. అందువల్లనే మన దేశంలో చమురు వినియోగంలో (2004-05 సంవత్సరంలో 83 లక్షల టన్నుల పెట్రోలు, మూడు కోట్ల 97 లక్షల టన్నుల హైస్పీడ్ డీజిల్ వినియోగమైనట్లు అంచనా) వాహన ఇంధన రంగానిదే పై చేయిగా మారింది.

ప్రజలు సౌకర్యంగా ప్రయాణించడానికి వీలు కల్పించడమే హైవేల నిర్మాణంలోని ప్రధానోద్దేశం. మోటారు వాహనాల వినియోగం మితిమీరడంతో ఆ లక్ష్యం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

దెబ్బతింటోంది. అమెరికాలో జరుగుతున్నది ఇదే. మన నగరాల్లో ప్రజలకు ఉపకరించే విధంగా ఉత్తమశ్రేణి రవాణా వ్యవస్థలకు రూపకల్పన చేయడం, వాటిని సమర్థవంతంగా నిర్వహించేందుకు వీలుగా చర్యలు చేపట్టడానికి బదులు అమెరికా బాటలోనే పయనిస్తోండటం దురదృష్టకరం.

తక్కువ వ్యవయంతోనే సత్ఫలితాలు

మనం ఇప్పుడు చూస్తున్నది నగరీకరణ ప్రారంభదశ మాత్రమే. ముందుముందు అది విసిరే సవాళ్లను మన ఎదుర్కోక తప్పదు. ఈ దిశగా అనేక నగరాలు ఇటీవలి కాలంలో చేపడుతున్న చర్యలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉన్నాయి. శరవేగంగా విస్తరిస్తున్న ఆటోమొబైల్ పరిశ్రమవల్ల తలెత్తుతున్న పరిణామాలను గుర్తించిన భారత ప్రభుత్వం హేతుబద్ధమైన పట్టణ ప్రాంత రవాణా వ్యవస్థల అవశ్యకతను సూచిస్తూ జాతీయ పట్టణ రవాణా విధానం (2005)పై ముసాయిదా పత్రాన్ని రూపొందించింది. ప్రభుత్వ రవాణా వ్యవస్థను తీర్చిదిద్దేందుకు, మౌలిక వసతులను కల్పించేందుకు అధిక నిధులను కేటాయించాలి. రైలు, రోడ్డు రవాణా వంటి వ్యవస్థల నియంత్రణకు ఉమ్మడి ట్రాన్స్పోర్టు అథారిటీని ఏర్పాటు చేయాలి. భూవినియోగానికి సంబంధించి హేతుబద్ధమైన విధానాలకు రూపకల్పన చేయాలి. ప్రైవేటు వాహనాలపై అధిక మొత్తంలో పన్నులు విధించి, తద్వారా సమకూరే ఆదాయాన్ని ప్రభుత్వ రవాణా వ్యవస్థకు మళ్లించాలి. నగరాల్లో ప్రైవేటు రవాణా వాహనాల సంచారాన్ని అరికట్టాలి. మన నగరాలు... వాటితోపాటే ఆర్థిక రంగం సమతుల్యమైన అభివృద్ధిని సాధించాలంటే ఈ చర్యలన్నీ చేపట్టవలసిందే. ఇందుకయ్యే ఖర్చు కూడా ఏమంత ఎక్కువ కాదు. దేశంలోని 42 ప్రధాన నగరాల్లో బస్సు రవాణా వ్యవస్థను తీర్చిదిద్దేందుకు 5000 కోట్ల రూపాయల మూలధన పెట్టుబడి, మరో వెయ్యి కోట్ల రూపాయల వార్షిక సబ్సిడీలు అవసరమవుతాయి. ఐదువేల కోట్ల రూపాయలంటే- 30 కిలోమీటర్ల మేర మెట్రోరైలు మార్గం నిర్మించేందుకు ఖర్చుచేసే మొత్తంతో సమానం. అలాగే వెయ్యికోట్లంటే దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలూ పదిరోజులపాటు విద్యుత్పై ఇచ్చే సబ్సిడీకి అయ్యే వ్యయంతో సమానం. మరి... మన నగరాలను అభివృద్ధి పథంలో పయనింపజేసేందుకు, రవాణా వ్యవస్థ మెరుగుపరిచేందుకు కావలసిన రాజకీయ సంకల్పం, చిత్తశుద్ధి మనకు ఉన్నాయా?

నగరాలకు నగిషీలు చెక్కేదెలా?

అక్టోబర్ 24, 2005

గత పదినెలల కాలంలో సంభవించిన అనేక ప్రకృతి వైపరీత్యాలు భారత ఉపఖండాన్ని అతలాకుతలం చేశాయి. డిసెంబరులో విరుచుకుపడిన సునామి, జులైలో ముంబాయిని ముంబాయిని ముంచెత్తిన వరదలు, ఇటీవల ముజఫరాబాద్ కేంద్రంగా భారత్, పాకిస్తాన్లను కుదిపేసిన భూకంపం పెను విధ్వంసాన్ని మిగిల్చాయి. ఇంతటి విపత్కర, విపరీత పరిణామాలు చోటు చేసుకున్నప్పటికీ మనం చెప్పుకోదగిన అంశం ఒకటుంది. ఇతర హిందూ మహాసముద్ర తీరదేశాలతోను, అమెరికా, పాకిస్తాన్లతోను పోలిస్తే, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు తలెత్తినప్పుడు భారత అధికార యంత్రాంగం స్పందించిన తీరు, చూపిన చొరవ, తెగువ అమోఘం. ఎప్పుడూ నిద్రావస్థలో జోగుతూ ఉంటుందని ముద్రపడిన మన పాలన యంత్రాంగం ప్రకృతి వైపరీత్యాలను దీటుగా ఎదుర్కొని బాధితులకు సహాయ సహకారాలు అందించడం ద్వారా తనలో చేప తగ్గలేదని చాటుకుంది.

వాస్తవానికి ఇలాంటి సంఘటనలు జరిగినప్పుడు ప్రభుత్వ స్పందన బాధితులకు తాత్కాలిక సాయం అందించడానికి, కొన్ని సందర్భాల్లో పునరావాసం కల్పించడానికి మాత్రమే పరిమితమవుతోంది. ప్రకృతి విపత్తులు మిగిల్చిన అనుభవాల ప్రేరణతో భవిష్యత్తులో వాటిని ఎదుర్కొనేందుకు తగిన సాంకేతిక, వ్యవస్థాపరమైన నూతన ప్రక్రియల్ని మనిషి రూపొందించుకోగలిగాడు. అలా చూస్తే, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు ఒక విధంగా మానవ ప్రగతికి బాటలు వేసినట్లు లెక్క చరిత్ర చెప్పిన సత్యమిది. కానీ మనదేశంలో మాత్రం అంతా విధి విలాసమనే సహజ సిద్ధమైన ధోరణితో విపత్తులను తేలిగ్గా తీసుకోవటం పరిపాటిగా మారింది. ఈ వైఖరే అన్ని అనర్థాలకు మూలకారణమవుతోంది. ఉదాహరణకు ముంబాయి మహానగరాన్నే తీసుకుందాం. ఒక్క రోజులో వెయ్యి మిల్లీమీటర్ల వర్షపాతం కురవడం అసాధారణమైన విషయమే. కాదనలేం. కానీ ముంబాయి నగరాన్ని అన్ని వైపులా సముద్రం ఆవరించి ఉంది. సముద్ర మట్టం కంటే నగరం ఎంతో ఎత్తున ఉంది. అందువల్ల, ఎంత వర్షం కురిసినా నగరం, నీళ్లలో మునిగిపోవడమనే ప్రసక్తే లేదు. అలా జరిగిందీ అంటే, నగరాభివృద్ధి విషయంలో అధికారులు, పాలకులు దశాబ్దాల తరబడి చేసిన తప్పిదాలే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కారణం. ఇప్పటివరకూ తమ నగరం గుండా 'మీటి' నది ప్రవహిస్తున్నదన్న సంగతే చాలామంది ముంబాయి వాసులకు తెలియకపోవడం ఎంత ఆశ్చర్యకరం! భారీ వరదలు ముంబాయి మురుగునీటి పారుదల వ్యవస్థను ఛిన్నాఛిన్నం చేశాయి. 'మీటి' నది గట్లు ఒరుసుకుని మరీ ప్రవహించింది. నగరంలో 63 శాతం మంది మురికివాడల్లో నివసిస్తున్నవారే. డ్రయిన్లు పొంగిపొర్లడంతో... బతుకుదెరువు కోసం పొట్ట చేతపట్టుకుని నగరానికి వచ్చిన ఈ పేదజనమంతా వీధుల పాలయ్యారు. కనీస వసతుల కల్పనలో పాలకుల నిర్లక్ష్యం కారణంగా ముంబాయి మహానగరం ప్రకృతి విపత్తుకు తలవంచక తప్పలేదు.

పాలన విధానాలు మారాలి

ముంబాయిలో తలెత్తిన ఈ పరిస్థితి ఒక విధంగా మనదేశం ఎదుర్కొంటున్న సంక్షోభానికి అద్దం పడుతోంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో తాండవిస్తున్న పేదరికం, అడుగంటుతున్న జీవన ప్రమాణాల కారణంగా ప్రజలంతా విధి లేని పరిస్థితుల్లో ముంబాయికి వలస పోతున్నారు. నగర జనాభా ఇబ్బడి ముబ్బడిగా పెరగడంతో పారిశుద్ధ్యనిర్వహణ, వసతి, రవాణా, పౌరసదుపాయాల కల్పన వంటివన్నీ గగనకుసుమంగా మారాయి. ప్రజలను ఓటు బ్యాంకులుగానే తప్ప, రక్తమాంసాలున్న మనుషులుగా గుర్తించని రాజకీయనాయకులు ఏ చిన్న అవకాశం దొరికినా దాన్ని తమకు అనుకూలంగా మలచుకునేందుకు పాకులాడుతుంటారు. దాంతో సమస్యలు సంక్షోభాలుగా మారి అవి విపత్తులకు దారితీస్తున్నాయి.

మనదేశంలోని నగరాలన్నీ మితిమీరిన జనాభాలో కిటకిటలాడుతున్నాయి. భారతదేశం గ్రామాల్లోనే ఉందని ఒకప్పుడు అనేవారు కానీ ఇప్పుడాపరిస్థితి లేదు. మన దేశంలోని నగరాలు, పట్టణాల్లో నివసిస్తున్న వారి సంఖ్య 30 కోట్లు. అమెరికా జనాభా కన్నా అది ఎక్కువ. తమిళనాడు వంటి రాష్ట్రాల్లో నగరీకరణ యథాతథ స్థితిలోనే ఉంది. ప్రజలు పెద్దసంఖ్యలో నగరాలకు వలసపోకుండా గ్రామాలు, పట్టణాల్లో ఉండటమే ఇందుకు కారణం. దీనివల్ల అవి క్రమేపీ విస్తరిస్తున్నాయి. ఈ కారణంగా ఆ రాష్ట్రంలో 50 శాతం మాత్రమే నగరీకరణ జరిగింది. అదే కేరళ విషయానికొస్తే అక్కడ రాష్ట్రం యావత్తు నగరీకరణ చెందింది. నగరాలు శరవేగంగా విస్తరిస్తుంటే, చిన్న, మధ్య తరహా పట్టణాల్లో జనాభా పెరుగుదల వార్షిక రేటు ఎనిమిది నుంచి పది శాతం వరకూ మాత్రమే ఉంటోంది. అందువల్ల నగరాలను అశ్రద్ధ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చేయడం ఎంతమాత్రం తగదు. అవి ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లకు పరిష్కార మార్గాలు కూడా మన కళ్ల ఎదుటే ఉన్నాయి. రవాణా, మంచినీటి సరఫరా, డ్రైనేజీ వ్యవస్థ, ఇళ్ల నిర్మాణం వంటి వసతుల కల్పన కోసం భారీ యెత్తున నిధులు వెచ్చించవలసిన అవసరం ఉంది. గ్రామీణుల జీవన స్థితిగతుల్ని మెరుగుపరిచేందుకు, స్థానికంగా ఉపాధి కల్పనకు ఊతమిచ్చేందుకు వీలుగా - పట్టణ ప్రాంత సదుపాయాలను పల్లెలకూ విస్తరింపచేయాలన్న రాష్ట్రపతి అబ్దుల్ కలామ్ పిలుపు ఎంతో సమంజసమైనది. జల వనరుల సహజసిద్ధ గమనాన్ని క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేసి, దాని ఆధారంగా నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల, డ్రైనేజీ వ్యవస్థలకు రూపకల్పన చేయాలని హిమాంశు పారీఖ్ వంటి టెక్నోక్రాట్లు సూచిస్తున్నారు. బిమన్ వ టేల్. ఆయన సహచరులు-నగరాలను మరింత ప్రణాళికబద్ధంగా తీర్చిదిద్దడంపైన, తక్కువ వ్యయంతో రవాణా అవసరాలు తీర్చేవిధానాలపైన దృష్టిని కేంద్రీకరించవలసిన అవసరం ఉందంటున్నారు. ఈ దిశగా కొంకణ్ రైల్వేస్ కొంత ప్రగతి సాధించింది. పట్టణ ప్రాంత ప్రజల రవాణా అవసరాలకోసం అది నూతన సాంకేతిక విధానాలను అభివృద్ధి చేసింది. మరో పక్క పట్టణ ప్రాంత పాలన విధానాలలో సంస్కరణలు తీసుకురావాలని ఆవశ్యకతపై 'జనాగ్రహ'కు చెందిన స్వాతి, రమేష్ రామనాథన్ పోరాటం సల్పుతున్నారు. ఆయా రంగాల్లో ప్రముఖులు సూచిస్తున్న ఇటువంటి విధానాలన్నింటినీ పరిశీలించి, ఒక సమగ్రవ్యూహాన్ని రూపొందించవలసిన అవసరం ఉంది.

పట్టణ ప్రాంతాలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలకు పరిష్కారం పాలన విధానాలపైనే ఆధారపడి ఉంటుంది. చైనాలోని షాంఘై నగరంలో రవాణా నుంచి మంచినీటి సరఫరా వరకూ, పోలీసు వ్యవస్థపై నియంత్రణ మొదలు అంతర్జాతీయ విమానశ్రయం నిర్వహణ వరకూ అన్ని అధికారాలూ స్థానిక ప్రభుత్వం అధీనంలోనే ఉంటాయి. లండన్ నగరంలో అగ్నిమాపక దళం, పోలీసు వ్యవస్థవంటి అన్ని విభాగాలపైనూ నగర మేయర్దే అజమాయిషీ. అక్కడి ప్రస్తుత మేయర్ లివింగ్స్టోన్... లేబర్ పార్టీ తరపున పోటీ చేసేందుకు అవకాశం దొరక్కపోతే ఇండిపెండెంట్గా బరిలోకి దిగి గెలిచారు. ఇక న్యూయార్క్లో వరల్డ్ ట్రేడ్ సెంటర్ ఉగ్రవాదుల దాడిలో కుప్పకూలిపోయినప్పుడు అప్పటి నగర మేయర్ గ్యూలియానీ పోషించిన పాత్ర- అక్కడి మేయర్కుగల అధికారాలేమిటో, బాధ్యతలేమిటో ప్రజల కళ్లకు కట్టింది.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

మన పొరుగున ఉన్న పాకిస్థాన్ లో ఆయా నగరాలకు సంబంధించి నజీమ్లు, వారి అధీనంలోని కౌన్సిల్లూ తీసుకునే నిర్ణయాల గురించి రాయని జాతీయ వార్తాపత్రికలు ఉండవంటే అతిశయోక్తి కాదు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ధనిక, బీద దేశాలన్న తేడా లేకుండా, అక్కడ ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వాలు కొలువుదీరాయా లేక నిరంకుశత్వం రాజ్యమేలుతోందా అన్న అంశంతో పనిలేకుండా అన్ని దేశాలూ స్థానిక ప్రభుత్వాలకే పట్టం గట్టాయన్న సంగతి గమనార్హం.

మన దేశంలోని నగరాలు, పట్టణాల్లో పరిస్థితి ఇందుకు భిన్నం. కనీసం కొన్ని నగరాల మేయర్ల పెరైనా తెలిసినవారు మనలో ఎందరున్నారు? ఘనత వహించిన మన నగరాల్లో నీటి సరఫరా, రవాణా, మురుగునీటిపారుదల, ఇళ్లు, రోడ్లు, వంటి అంశాలను ప్రజలతో ప్రత్యక్షంగా సంబంధం లేని వివిధ విభాగాలు ఒక్కొక్కటి ఒక్కొక్క అంశం చొప్పున వర్తవేక్షిస్తూ ఉంటాయి. ఈ విధానంవల్ల ఒనగూడే ప్రయోజనాలేమీ అందరికీ తెలుసు. కుడిచేయి ఏం చేస్తోందో ఎడమచేయికి తెలీని అయోమయ పరిస్థితి. అందరి చేతిలోనూ అధికారం ఉండటం- వారు ఒకరిపైకి ఒకరు నెపాన్ని నెట్టివేస్తూ బాధ్యతల నుంచి తప్పించుకునేందుకు దోహదపడుతుందే తప్ప దానివల్ల ప్రజలకు ఒరిగేదేమీ ఉండదు.

అధికారాలతోనే అభివృద్ధి

ముంబయిలో వర్షబీభత్సం మనకు మేలుకొలుపు కావాలి. పట్టణ ప్రాంతాల పాలన పద్ధతులలో సంస్కరణలు తీసుకువచ్చేందుకు అది దోహదపడాలి. మేయర్లను ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకునే వెసులుబాటు కల్పించడం ఆ దిశగా తీసుకునే మొదటి చర్య కావాలి. అలా ఎన్నికైన మేయరుకు, నగర కౌన్సిల్ కు నగరాభివృద్ధికి సంబంధించి నిర్ణయాలు తీసుకునేలా పూర్తి అధికారాలు కల్పించాలి. ప్రతినగరంలోనూ మెట్రోపాలిటన్ ప్లానింగ్ కమిటీలను ఏర్పాటు చేయడం- రెండవ చర్య. ఈ కమిటీలను ప్రజలే ఎన్నుకొనే వీలు కల్పించాలి. కమిటీకి చైర్పర్సన్ గా మేయర్ వ్యవహరించాలి. తగిన అధికారాలు, బాధ్యతలతో ఈ కమిటీలను పరిపుష్టం చేయాలి. రాజ్యాంగంలోని 243-జడ్డె అధికరణ మెట్రోపాలిటన్ ప్లానింగ్ కమిటీల ఏర్పాటు గురించి చెబుతున్నా, అవి అమలవుతున్న దాఖలాలు లేవు. ప్రతి డివిజన్ లోనూ కార్పొరేటర్ చైర్మన్ గా వార్డు కమిటీలను ఏర్పాటు చేయడం- మూడవ చర్య. ప్రతి పోలింగ్ స్టేషన్ పరిధి నుంచి ఈ కమిటీలకు సభ్యుల్ని ఎన్నుకోవాలి. చెత్త తొలగింపు, వీధి

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

దీపాలు రోడ్లు, ద్రెయిన్ల నిర్వహణ, ఆరోగ్య కేంద్రాలపై అజమాయిషీ వంటి బాధ్యతల్ని వార్డు కమిటీలకు అప్పజెప్పాలి. వసూలయ్యే స్థానిక పన్నులలో కొంతభాగాన్ని వార్డు కమిటీలకు కేటాయించాలి. పేదరికం తొందవిస్తున్న ప్రాంతాల్లో వసూలైన స్థానిక పన్నులను పూర్తిగా ఆయా ప్రాంతాల అభివృద్ధికే వెచ్చించాలి. ధనిక ప్రాంతాలలో వసూలైన పన్నులలో కొంత భాగాన్ని కూడా పేదరికంతో అల్లాడుతున్న ప్రాంతాలకు కేటాయించాలి. చివరగా- సంబంధిత అధికారులు, ఉద్యోగులు, ప్రజా ప్రతినిధులు తమ విధులపట్ల జవాబుదారీతనంతో వ్యవహరించేందుకు వీలుగా ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు చేపట్టాలి. ఇందులో భాగంగా స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి గల అంబుడ్స్ మన్ ను నియమించాలి. ప్రభుత్వ కార్యాలయాలలో పౌర సేవా పట్టికలను ఏర్పాటు చేసి, సకాలంలో ప్రజలకు సేవలు అందించకపోతే సంబంధిత కార్యాలయాలు పౌరులకు పెనాల్టీ చెల్లించే విధంగా నిబంధనలను రూపొందించాలి. సమాచార హక్కు ప్రజలందరికీ ఉపయోగపడే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి. అప్పుడే మన నగరాలు సకల సంపదలతో తులతూగుతాయి. నవీన నాగరికతకు పట్టుగొమ్మలై పరిధవిల్లుతాయి.

స్వతంత్ర భారతంలో అస్వతంత్ర ప్రభుత్వాలు స్థానిక సంస్థలు

నవంబర్ 9, 1998

భారతదేశంలో చాలా మంది చదువుకున్న వారికి, సంపన్నులకు సూత్రప్రాయంగా ప్రజాస్వామ్యం అంటే అభిమానమున్నది. తమకు వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ, ఓటు హక్కు కావాలనే విషయంలో ఈ వర్గంవారికి ఏమీ సందేహం లేదు. అదే స్వేచ్ఛ, ఓటు హక్కు సామాన్యులకు ఇవ్వాలంటే మాత్రం వీరికి చాలా బెరుకు. పైకి ఏ మాటలు చెప్పినా, నిజానికి అక్షర జ్ఞానం లేని సామాన్య జనం ప్రజాస్వామ్యానికి పనికి రారని వారిలో చాలా మంది అభిప్రాయం. మనకు ఇష్టం ఉన్నా లేకపోయినా ప్రజాస్వామ్యం అనబడేది దేశంలో ఉంది కాబట్టి, లోపభూయిష్టమైన ఎన్నికలలో ఓట్లు పొంది అధికారంలోకి వచ్చిన ప్రభుత్వాలు ఉంటాయి కాబట్టి, ఈ ప్రక్రియను పళ్లెబిగువుమీద సహించటం తప్పనిసరి అయింది. అధికారం కేంద్రీకృతం చేసి కొద్ది మంది పెత్తనంలో పాలన సాగితే సామాన్యులకు ఓటు హక్కు ఉన్నా కొంతమేరకు ఫరావాలేదని వీరి అభిప్రాయం. ఈ కేంద్రీకరణ వల్ల పాలకులలో జవాబుదారీతనం లోపించి పాలన ఏవిధంగా కుంటుపడుతున్నదో, అవినీతి విశృంఖలంగా విస్తరించి భవిష్యత్తు ప్రమాదకరంగా తయారవుతున్నదో తెలుసుకోలేక ఈ సంపన్న వర్గాలవారు, పాలనతో అంతో ఇంతో సంబంధమున్న వారు అయోమయంలో పడిపోతున్నారు.

నిరంతర అజమాయిషీ అవసరం

ప్రపంచంలో ఏ ప్రజాస్వామ్య దేశాన్ని చూసినా పాలన వికేంద్రీకరణ ఎంత అవసరమో తెలుస్తుంది. పన్నుల డబ్బు ఎలా ఖర్చు పెడతున్నారో, అందువల్ల ఏ ప్రయోజనాలు సిద్ధిస్తున్నాయో తెలుసుకోవాలంటే పాలన నిర్ణయాలలో ప్రజలకు భాగస్వామ్యం ఉండాలి. అలాగే ఉద్యోగులు, ప్రతినిధులు ప్రజల ప్రయోజనాల కోసం పాటుపడాలంటే వారిమీద స్థానికంగా ప్రజల నిరంతర అజమాయిషీ అవసరం. కేంద్రీకృత వ్యవస్థలో ప్రజాసేవకులే ప్రజల నెత్తినెక్కి తొక్కుతారు. వేసే ఓటుకు సంక్షేమానికి మధ్య సంబంధం ఉండాలి. కేంద్రీకృత పాలనలో అధికారం ఒక చోట, బాధ్యత మరో చోట ఉండటంతో ఎవరికి ఓటు వేసినా ప్రజలకు జరిగే మేలేమీ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఉండదు. ఎన్ని ప్రభుత్వాలు మారినా పాలనలో మాత్రం మార్పు ఉండదు. ఊరికే పాలించే వాళ్ల ముఖాలు మారతాయి తప్ప పాలనతీరు మారదు. అటగాళ్లు మారతారు తప్ప ఆట ఫలితం మారదు. స్థానికంగా అందుబాటులో ఉన్న స్థాయిలో ఎన్నికై మంచి పేరు తెచ్చుకున్నవాళ్లే సమర్థులుగా పేరొంది రేపు పెద్దస్థాయిలో ఒక రాష్ట్రానికి, లేదా దేశానికి నాయకత్వాన్ని ఇవ్వగలరు. అలాంటి వ్యవస్థ లేకపోతే నాయకత్వం కండబలానికి, ధన మదానికి, గూండా తండాలకు దాసోహం అనవలసి వస్తుంది. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పలు దేశాల్లో విశిష్ట ప్రాధాన్యముంది. న్యూయార్కు నగరానికి మేయరుగా ఉన్న రుడాల్ఫ్ గులియాని గత నాలుగయిదు సంవత్సరాలుగా మంచి పేరు తెచ్చుకుని, రిపబ్లికన్ పార్టీ తరపున అమెరికా అధ్యక్ష పదవికి పోటీచేసే స్థితిలో ఉన్నారు. ఒక నగరానికి మాత్రమే మేయరయిన ఆయనకు ఇంత పరపతి ఎలా వచ్చింది? అందునా ప్రపంచంలో అత్యంత సంపన్నమయిన, శక్తిమంతమయిన దేశంలో అతిప్రధానమయిన నాయకులలో ఒకరుగా ఆయన ఎలా చెలామణి అవుతున్నారు? అందుకు కారణం, ఆ నగరం బాగోగులను, మంచి చెడులను నిర్ణయించే పూర్తి అధికారం, బాధ్యత ఆయన చేతుల్లో ఉండటం. కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం న్యూయార్కు మహానగరంలో నేరాలు విపరీతంగా ఉండేవి. నగరంలో బ్రూక్లిన్ వంటి కొన్ని ప్రాంతాలకు వెళ్లాలన్నా, భూగర్భ రైళ్లలో ప్రయాణం చేయాలన్నా పౌరులు హడలిపోయేవారు. అలాగే ఆ నగర ఆర్థిక పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా ఉండేది. అలాంటి పరిస్థితులలో మేయరుగా ఎన్నికైన గులియాని కొద్ది సంవత్సరాలలో నగర ఆర్థిక వ్యవస్థను సమూలంగా మార్చగలిగారు. నేరాలను అరికట్టగలిగారు. భూగర్భ రైళ్లను మళ్లీ అందరికీ అందుబాటులో సురక్షితంగా ఉండేలా చేయగలిగారు. శృతిమించి జనాన్ని పీడిస్తున్న టాక్సీ డ్రైవర్లను అదుపు చేయగలిగారు. నగరానికి మంచి పాలన అందించగలిగారు. దరిమిలా ఆ దేశంలో అగ్రశ్రేణి నాయకుడుగా, ప్రపంచంలోనే ఎన్నడగ్గ నేతలలో ఒకరుగా పేరు ప్రఖ్యాతులు సంపాదించారు. అందుకు కారణం ఆ నగరంలో ప్రజలకు స్థానికంగా అవసరమయిన అన్ని అంశాలపైనా ఆయనకు బాధ్యత, అధికారం ఉన్నాయి. ఆ గనర పోలీసు శాఖ ఆయన అధీనంలో ఉంది. అక్కడి పాఠశాల విద్యా వ్యవస్థ ఆయన అదుపులో ఉంది. అక్కడి అధికారులంతా నగర మేయరుకు జవాబుదారీగా, ఆయన అజమాయిషీలో ఉన్నారు. ఏ బాధ్యతనయినా నెపం మరొకరి మీదో, రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాలమీదో నెట్టేసి కూర్చునే అవకాశం అక్కడ లేదు. అధికారం, బాధ్యత కలిసిపోయాయి. అందువల్ల ఆయన మంచి ఫలితాలు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

సాధించగలిగారు. నాయకుడిగా ఎదగగలిగారు. ఆ నగరాన్ని మార్చగలిగారు. ఎక్కడో వేరే దేశాలకే పోనక్కరలేదు. భారతదేశంలోనే రాజమండ్రి మునిసిపల్ చైర్మన్ గా ప్రకాశంపంతులు, అహమ్మదాబాదు మునిసిపల్ చైర్మన్ సర్దార్ పటేల్, కలకత్తా మేయరుగా దేశబంధు చిత్తరంజన్ దాస్, అలహాబాద్ మునిసిపల్ చైర్మన్ గా జవహర్ లాల్ నెహ్రూ రాణించి, జాతీయస్థాయి నాయకత్వానికి ఎదిగారు. బ్రిటిషువారు వలస పాలనలో కూడా స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ప్రాధాన్యమిచ్చి గౌరవించారు. 1890 దశకంలో లార్డ్ రిప్పన్ వైస్రాయిగా ఉన్న కాలంలో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు శ్రీకారం చుట్టి వాటికి కొన్ని బాధ్యతలను, అధికారాలను అప్పజెప్పారు. అప్పటినుంచి ఎందరో నాయకులు స్థానిక ప్రభుత్వాలలో ఎన్నికయి, అనుభవం తెచ్చుకుని, తరువాత పెద్దస్థాయిలో నాయకులుగా గుర్తింపు పొందారు. 1924లో కలకత్తా నగరంలో జరిగిన ఒక విశేష సంఘటన ఆనాడు స్థానిక ప్రభుత్వాలకున్న ప్రాముఖ్యానికి అద్దం పడుతుంది. ఆ సంవత్సరం కలకత్తా నగర పాలక సంస్థకు ఎన్నికలు జరిగాయి. మహాత్మాగాంధీ ఆదేశానుసారం, సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమంలో భాగంగా కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎన్నికలను బహిష్కరించింది. ఎన్నికల విషయంలో గాంధీజీతో విభేదించిన మోతీలాల్ నెహ్రూ, చిత్తరంజన్ దాస్ వంటివారు తాత్కాలికంగా విడిపోయి స్వరాజ్ పార్టీని ఏర్పాటు చేశారు. స్వరాజ్ పార్టీ తరపున ఎన్నికలలో పోటీచేసిన చిత్తరంజన్ దాస్ కలకత్తా నగర మేయరుగా ఎన్నికయ్యారు. కలకత్తా 1911 వరకు భారతదేశానికి రాజధానిగా విలసిల్లిన నగరం. నాడు ఆసియా ఖండంలోనే అతిపెద్దది. ప్రపంచంలోని మహానగరాల్లో ఒకటిగా ఉండేది. అలాంటి నగరానికి మేయరయిన చిత్తరంజన్ దాస్ ఆనాటి బ్రిటిషు పాలకుల్ని కలిసి ఆ నగర పాలకసంస్థకు కమిషనర్ నియామకం తన నిర్ణయం ప్రకారం జరగాలని పట్టుపట్టారు. కమిషనర్ అంటే ఆ నగర పాలనలో అత్యున్నత అధికారి. నాటికీ, నేటికీ నగరాలకు కమిషనర్లను ప్రభుత్వం నియమించటం ఆనవాయితీ. స్థానిక ప్రభుత్వానికి ఆ నియమకాలలో పాత్ర లేదు. ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వానికి తనకిష్టం వచ్చిన అధికారులను నియమించుకునే అవకాశం ఉండాలని, నగర పాలక సంస్థలో ప్రభుత్వానికి జవాబుదారిగా ఉండాలని చిత్తరంజన్ దాస్ వాదించారు. అందుకు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం అంగీకరించి, కొత్త మేయరుగా తన కిష్టమయిన ఐ.సి.ఎస్. అధికారిని ఎంపిక చేసుకోమని సూచించింది. ఇప్పటి ఐ.ఎ.ఎస్. లాగా, ఆనాటి ఐ.సి.ఎస్. అధికారులే దేశంలో ప్రధానమయిన అన్ని పదవులలో ఉండేవారు. చిత్తరంజన్ దాస్ అందుకు అంగీకరించలేదు.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రభుత్వంలో ఉంటూ, బ్రిటిష్ పాలకులకు, కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు విధేయులుగా ఉండే అధికారులను తాను ఎంచుకోనని ఆయన మొండికేశారు. చివరకు ఆయన 27 సంవత్సరాల వయసున్న ఒక మెరికలాంటి యువకుణ్ణి కమిషనర్ పదవికి ఎంపిక చేశారు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఎట్టకేలకు మేయరు నిర్ణయాన్ని ఆమోదించి ఆ యువకుణ్ణి కమిషనర్ గా నియమించింది. ఆ కుర్రాడు మరెవరో కాదు! ఆ తర్వాత కలకత్తా మేయరుగా, కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడుగా, జాతీయ నాయకుడుగా, అజాద్ హింద్ ఫౌజ్ స్థాపకుడుగా, నేతాజీగా భారత ప్రజల మనోఫలకాలపైన చెరగని ముద్ర వేసిన సుభాష్ చంద్రబోస్! ఆ కథ మాత్రం అంతటితో ముగిసిపోలేదు. సుభాష్ చంద్రబోస్ అనతికాలంలోనే కమిషనర్ గా మంచిపేరు పొందారు. సమర్థంగా, ప్రజారంజకంగా పనిచేస్తున్న బోస్ ను చూసి చిత్తరంజన్ దాస్ నిర్ణయాన్ని అందరూ హర్షించారు. కొన్ని నెలలు గడిచాక, స్వతంత్ర పోరాటంలో పాలుపంచుకుని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వాన్ని ఎదిరించారన్న కారణంగా సుభాష్ చంద్రబోస్ ను జైలులో పెట్టారు. వెంటనే చిత్తరంజన్ దాస్ రంగంలోకి దిగి, ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వం నియమించిన కమిషనర్ ను అరెస్టుచేసి తీసేస్తే ఇక ఆ ప్రభుత్వానికి అర్థం లేదని వాదించారు. కమిషనర్ పదవిలో సుభాష్ చంద్రబోస్ న్యాయంగా, నిజాయితీగా పనిచేస్తున్నారని, విధినిర్వహణలో ఏ లోపమూ లేదని వేరే కారణాలవల్ల ఆయన్ని అరెస్టు చేసి తొలగించటంవల్ల నగర ప్రయోజనాలకు, స్థానిక స్వపరిపాలనకు దెబ్బ తగులుతుందని, ఆయన్ని విడిచిపెట్టి కమిషనర్ గా కొనసాగించాలని పట్టుపట్టారు. అందుకు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం స్పందించి ఒక అసాధారణ మయిన నిర్ణయం తీసుకుంది. ఒకవంక తమ చట్టాలను ఉల్లంఘించి స్వతంత్ర పోరాటంలో పాల్గొన్నందుకు ఆయనకు జైలు శిక్ష తప్పదు. మరో వంక మంచి పరిపాలననందిస్తూ, స్థానిక ప్రభుత్వానికి నచ్చిన కమిషనర్ గా కొనసాగాలి. కాబట్టి రెండింటినీ కలుపుతూ కలకత్తా జైలులో ఉన్నంత కాలం సుభాష్ చంద్రబోస్ జైల్లో కూడా కమిషనర్ గానే కొనసాగుతారని, ఆ నగరపాలనకు సంబంధించిన పైళ్లను జైల్లో ఉన్న బోస్ కు అనుదినం పంపాలని, ఆయన ఇచ్చిన ఆదేశాలను అమలుపరచాలని ఆనాటి ప్రభుత్వం ఆదేశించింది. సుభాష్ బోస్ కలకత్తా జైలులో ఉన్నంతకాలం ఆ ఆదేశాలను అమలుచేశారు. కొద్ది నెలల్లోనే ఆయన్ని కలకత్తా నుంచి మాండలే జైలుకు తరలించటంతో కలకత్తా నగరానికి నూతన కమిషనర్ ను నియమించాల్సి వచ్చింది.

వలస పాలనను మించిన దుస్థితి

అనాటి వలస పాలనలో కూడా స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ఎంత గౌరవాన్ని, అధికారాన్ని బాధ్యతను అప్పచెప్పారో కలకత్తా మేయర్ సంఘటన స్పష్టంగా రుజువు చేస్తుంది. అది జరిగి నేటికి 74 సంవత్సరాలయింది. స్వతంత్రం పేరుతో అధికారం మార్పిడి జరిగి 51 సంవత్సరాలు పూర్తయింది. ఇంత కాలం గడిచాక ఒక చిన్న సెకండ్ గ్రేడు మునిసిపాలిటీకి కమిషనర్ని నియమించాలంటే కూడా అందుకు ప్రభుత్వం ఆదేశం ఇవ్వాలి తప్ప, ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వానికి ఏ అధికారమూ లేదు! చివరికి ఒక మేజర్ పంచాయతీకి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు కావాలన్నా, అందుకు ప్రభుత్వం అధీనంలో ఉన్న అధికారుల్లో ఒకరిని బదిలీ చేయాలి. ఇలా స్థానిక ప్రభుత్వాలను ఉత్పవ విగ్రహాలుగా మార్చేసి, పరిపాలనను కేంద్రీకరించి, అవినీతికి ఆజ్యం పోశారు. దాని ఫలితమేమంటే నేటి కేంద్రీకృత వ్యవస్థలో కూడా 'నాయకులు' అప్పుడప్పుడూ జైళ్లలోకి వెళుతున్నారు. తేడా ఏమంటే ఈ నాయకులు హత్యలు చేసి, లంచాలు మేసి, ప్రజాధనం కొల్లగొట్టి జైళ్లకు వెళుతున్నారు! జైళ్లలో ఉంటూ కూడా సకల భోగభాగ్యాలు అనుభవిస్తున్నారు. ఎన్ని నేరాలు చేసినా కేంద్రీకృత వ్యవస్థలో ప్రజలను మభ్యపెట్టి, లోపభూయిష్ట ఎన్నికలలో అక్రమాలు చేసి గెలుస్తున్నారు కాబట్టి తమను విడుదల చేయాలని ఆందోళనలు జరిపిస్తున్నారు! పదవులను పట్టుకొని వేళ్లాడుతున్నారు. 1924లో సుభాష్ బోస్ ఉదంతం లాంటివి చెపితే, నేతాజీ లాగా తమకు కూడా జైళ్లలో ఉంటూనే అధికారంలో కొనసాగే అవకాశం ఉండాలని వాదిస్తారు! అంతేగాని అధికారాన్ని వికేంద్రీకరించి, పాలనను సంస్కరించే చర్యలు మాత్రం చేపట్టరు. ఆ పనిని చేపట్టే అవసరం, బాధ్యత మంచి పరిపాలనను కోరే అందరిమీదా ఉన్నాయి. బలమయిన స్థానిక ప్రభుత్వాలు లేని దేశంలో ప్రజాస్వామ్యం ఒక ఎండమావి లాంటిది.

కొత్త సవరణతో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు మంచిరోజులు

డిసెంబర్ 20, 1999

స్థానిక సంస్థల స్వరూపంలో మార్పులే తేవడానికి రాజ్యాంగ సవరణకోసం కసరత్తు జరుగుతోంది. రాజ్యాంగంలో 73,74 సవరణల ద్వారా 1993లో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు రాజ్యాంగ ప్రతిపత్తిని కల్పించారు. అయితే ఆనాడు పూర్వాపరాలు ఆలోచించకుండా కొన్ని అనాలోచిత నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. మండలాలు, జిల్లా పరిషత్తుల స్థాయిల్లో ఎన్నికలు ఎలా ఉండాలో చాలా వివరంగా, ఏ రకమయిన మార్పులకు అవకాశం లేకుండా రాజ్యాంగం నిర్దేశించింది. 243-సి అధికరణం ప్రకారం ప్రతి మండలానికి సభ్యులకు ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల నుంచి విధిగా ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకోవాలి. అలా ఎన్నికయిన ప్రాదేశిక సభ్యులు తమలో ఒకరిని మండలాధ్యక్షుడుగా విధిగా ఎన్నుకోవాలి. అలాగే జిల్లా పరిషత్తు సభ్యులను కూడా వేరే ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల నుంచి ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకోవాలి. వారు తమలో ఒకరిని జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకోవాలి. అదివరకు ఆంధ్రప్రదేశ్ తో సహా దాదాపు అన్ని రాష్ట్రాల్లోను ఎన్నికల తీరు వేరుగా ఉండేది. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఆనవాయితీనే చూస్తే గ్రామ సర్పంచులందరూ మండల పరిషత్తులో సభ్యులుగా ఉండేవారు. అలాగే మండలాధ్యక్షులంతా జిల్లా పరిషత్తులో సభ్యులు, అందువల్ల గ్రామ పంచాయితీల అవసరాలను మండలాలలోను, మండలాల స్థితిగతుల్ని జిల్లా పరిషత్తులోను విపులంగా చర్చించి అందరికీ ఆమోదయోగ్యమయిన నిర్ణయాలు చేయటం సాధ్యమయ్యేది. స్థానిక ప్రభుత్వాల్లోని మూడంచెల మధ్య సయోధ్య ఉండేది. అలాగే మండలాధ్యక్షుణ్ణి, జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షుణ్ణి ఎన్నుకునే తీరు రాష్ట్ర చట్టాన్ని బట్టి ఉండేది. 1987 వరకు రాష్ట్రంలో పంచాయితీ సమితులు ఉండేవి. సమితి అధ్యక్షుణ్ణి సర్పంచులు ఎన్నుకునేవారు. అలాగే జిల్లాపరిషత్తు అధ్యక్షుణ్ణి సమితి అధ్యక్షులు ఎన్నుకునేవారు. 1987లో చట్టాన్ని సవరించాక గ్రామ సర్పంచి, నూతనంగా ఏర్పడిన మండలాల అధ్యక్షులు, జిల్లా పరిషత్ అధ్యక్షులు-అందరినీ ప్రజలే ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకునేవారు. దాని వల్ల ఎన్నికల్లో క్యాంపులు నిర్వహించటం, అధ్యక్షుణ్ణి సభ్యులు బ్లాక్ మెయిల్

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చేయటం, బదిలీలో, ఇతర నిర్ణయాలలో తమ మాట విననివారిపై అవిశ్వాస తీర్మానం పెట్టి దించేయటం- ఇవన్నీ అగిపోయి స్థానిక ప్రభుత్వాల్లో కొంత పరిణతి వచ్చింది. అలాగే రిజర్వేషన్లు అమలు చేసినప్పుడు ప్రతి పదవికి ఎన్నిక ప్రత్యక్షంగా జరగటంతో చట్టం నిర్దేశించిన వర్గాలవారు పోటీచేసే అవకాశం లభించింది. అందువల్ల రిజర్వేషన్లు సవ్యంగా అమలయ్యాయి.

“అయ్యవారిని చేయబోతే కోతి...”

1993లో రాజ్యాంగ సవరణ వల్ల పరిస్థితి “అయ్యవారిని చేయబోతే కోతి” చందంగా తయారయింది. గ్రామ సర్పంచికి మండల వ్యవహారాలతోను, మండలాధ్యక్షుడికి జిల్లా పరిషత్తు వ్యవహారాలతోను సంబంధం లేకుండాపోయింది. రాష్ట్రంలో చేసిన చట్టం వల్ల సర్పంచులు మండలంలోను, మండలాధ్యక్షులు జిల్లా పరిషత్తులోనుపదవి రీత్యా సభ్యులు కావచ్చు. కాని మండలాధ్యక్షుడి పదవి కేవలం మండల ప్రాదేశిక సభ్యులు ఓటు మీద ఆధారపడి ఉంది. అలాగే జిల్లా పరిషత్ అధ్యక్షుడి పదవి జిల్లా పరిషత్ ప్రాదేశిక సభ్యుల అభీష్టం మీద ఆధారపడి ఉంది. అందువల్ల మండలంలో సర్పంచులకు, జిల్లా పరిషత్తులో మండలాధ్యక్షులకు విలువ లేకుండా పోయింది. మూడంచెల స్థానిక ప్రభుత్వాల మధ్య సంబంధాలు తెగిపోయాయి. మండల సభ్యులు ప్రత్యక్షంగా ఎన్నిక కావటంతో ఆ ప్రాంతంలో గ్రామ సర్పంచికి, ఆ మండల సభ్యుడికి మధ్య రాజకీయ పోటీ అనివార్యమయింది. గ్రామంలో అధికారం సర్పంచిది కాబట్టి, అక్కడ మండల సభ్యుడి మాట చెల్లకుండా పోతుంది. మండల పరిషత్తులో అక్కడి సభ్యుడి మాట చెల్లుతుంది. కాబట్టి సర్పంచికి విలువ లేకుండా పోయింది. కేవలం మండల పరిషత్తులో ఓటు తప్ప మరే వ్యాపకం లేని మండల సభ్యులంతా “మాకు అధికారాలు ఏవీ?” అని ప్రశ్నించటం ప్రారంభించారు. అలాగే జిల్లా పరిషత్తులో మండలం నుంచి ప్రత్యక్షంగా ఎన్నికయిన ప్రాదేశిక సభ్యుడి మాట చెల్లుబాటవుతుంది కాని మండలాధ్యక్షుడికి విలువలేదు. మండలంలో పరోక్షంగా ఎన్నికయిన మండలాధ్యక్షుడిదే అధికారం కానీ, మండలం మొత్తం నుంచి ప్రత్యక్షంగా ఎన్నికయిన జిల్లా పరిషత్ సభ్యుడికి ప్రమేయం లేదు. అందువల్ల అక్కడ కూడా పోటీ ప్రారంభమయింది. ఈ విధంగా 73వ సవరణ పుణ్యమా అని మండలాలు, జిల్లా పరిషత్తులో ఎన్నికయిన సభ్యులు చేతికి ఆరో వేలులాగా మిగిలిపోయారు. పంచాయితీ రాజ్య వ్యవస్థలో మూడంచెల మధ్య

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అవగాహన కొరవడింది. అధ్యక్షుల ప్రత్యక్ష ఎన్నికలకు అవకాశం లేకుండా చేయటంతో చీటికీమాటికీ ముఠా కలహాలు, అవిశ్వాస తీర్మానాలు ఎక్కువయ్యాయి. వీటితో పాటు మరో చిక్కు వచ్చిపడింది. రాజ్యాంగం ప్రకారం, రాష్ట్రంలో చట్టం ప్రకారం వెనుకబడ్డ తరగతులు (బి.సి) వారికి, షెడ్యూల్డు కులాలు (యస్.సి.), తెగల (యస్.టి.) వారికి అన్ని వర్గాలలో మహిళలకు ఎన్నికల్లో రిజర్వేషన్లు కేటాయించారు. అయితే పరోక్ష ఎన్నికలవల్లనూ, రిజర్వేషన్లలో ఎంతో గజిబిజి ఉండటం వల్లనూ గందరగోళం చెలరేగింది. ఉదాహరణకు ఒక మండలంలో మండలాధ్యక్ష పదవి బి.సి. మహిళకు కేటాయించారనుకోండి. ఆ పదవికి ఎన్నికయిన మండల సభ్యులు మాత్రమే అర్హులు. అంటే మండల సభ్యులలో ఎన్నికయిన బి.సి. మహిళకు కేటాయించారనుకోండి. ఆ పదవికి ఎన్నికయిన మండల సభ్యులు మాత్రమే అర్హులు. అంటే మండల సభ్యులలో ఎన్నికయిన బి.సి. మహిళల నుంచే మండలాధ్యక్షులను ఎన్నుకోవాలి. కాని అలా ఎన్నికయిన బి.సి. మహిళ మెజారిటీ పక్షానికి చెందినవారు కాదనుకోండి. అలాగే మెజారిటీ పక్షంలో బి.సి. మహిళ ఎవరూ లేరనుకోండి. అప్పుడు మెజారిటీ లేకపోయినా అమెనే ఎన్నుకోవాలి! అలా మెజారిటీ మద్దతు లేకుండా ఎన్నికయ్యాక ఇక రోజు ప్రతిష్ఠంభన తప్పదు! ఇలా 1995 ఎన్నికల్లో చాలాచోట్ల మెజారిటీ మద్దతులేని సభ్యులనే విధిగా మండలాధ్యక్షులుగా ఎన్నుకోవలసి వచ్చింది. అలా కాక మండలాధ్యక్షులకు ప్రత్యక్షంగా ఎన్నిక జరిగితే, ఏ వర్గానికి ఆ పదవిని కేటాయించారో, ఆ వర్గం నుంచి అభ్యర్థులు పోటీ చేసి గెలవచ్చు అప్పుడు మెజారిటీ సభ్యుల మద్దతుతో పని ఉండదు. ఇంత ప్రధానమయిన రాజ్యాంగ సవరణలో ఇన్ని అవకతవకలు ఎందుకు చోటు చేసుకున్నాయి? ఈ ఒక్క అంశం చాలు మన రాజకీయం, పాలన ఎంత భ్రష్టుపట్టాయో తెలపటానికి. అంతా పైపైన పటారం తప్ప, ఏ మాత్రం అవగాహన, ఆలోచన, విచక్షణ, ముందుచూపు లేకుండా నిర్ణయాలు జరుగుతాయనడానికి తిరుగులేని సాక్ష్యం 73వ సవరణలోని ఈ నిబంధనలు, ఇవన్నీ ఏ పాటి పరిష్కారం, అనుభవం, యింగితజ్ఞానం ఉన్న ఏ మనిషికయినా సులభంగా అర్థమయ్యే అంశాలు. ఎట్టకేలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చొరవవల్ల కేంద్ర మంత్రివర్గం ఈ సవరణలను చేపట్టి మూడంచెలకు మధ్య సంబంధాన్ని పటిష్ఠం చేయాలని, మండలాలు, జిల్లాపరిషత్తుల్లో అధ్యక్ష పదవికి ఎంపిక ప్రత్యక్ష ఎన్నికల ద్వారా జరగాలా, పరోక్ష ఎన్నికల ద్వారా జరగాలా అనే అంశాన్ని రాష్ట్రాల చట్టాలకు వదిలేయాలని నిర్ణయించింది. ఇది శుభసూచకం. అయితే ఇందుకు మళ్లీ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

రాజ్యాంగ సవరణ కావాలి. అధికారం రాష్ట్రాలకు ఇస్తున్నారు కాబట్టి, గతంలోని లోసుగులను తొలగిస్తున్నారు కాబట్టి, అన్ని పార్టీలు కలసి వస్తాయని, వెంటనే రాజ్యాంగ చట్టాలు చేసుకునే అధికారం ఇచ్చేందుకు ఈ రాజ్యాంగ సవరణను ఉద్దేశించారు. కాబట్టి, రాష్ట్ర శాసనసభల అనుమతి అవసరం ఉండదు.

సత్వం అధికారాల బదిలీ

73,74 రాజ్యాంగ సవరణల్లో మరో పెద్ద లోపం ఉంది. ఈ సవరణలో 34 అధికరణాలను చేర్చారు. ఇందులో ఐదువేలకు పైగా పదాలున్నాయి. వీటితోపాటు స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలు ఇచ్చే 29 అంశాలను పదకొండో షెడ్యూలులోను, 18 అంశాలను పన్నెండో షెడ్యూలులోను చేర్చారు. ఇంతటి వాగాడంబరంతో చేసిన ఈ సవరణల్లో పైన సూచించిన అవకతవకలయితే చోటుచేసుకున్నాయి కాని, వాస్తవానికి జీవం లేదు. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు నిజంగా జవజీవాలనిచ్చేవి, వాటికి అప్పగించే బాధ్యతలు, అందచేసే నిధులు, వాటి ఆధీనంలో ఉండే సిబ్బంది. ఈ విషయంలో రాజ్యాంగ సవరణలలో స్పష్టత లేదు. ఉదాహరణకు పంచాయితీరాజ్ ప్రభుత్వాలకిచ్చే అధికారాలను నిర్వచించే 243-జి అధికరణం చాలా అస్పష్టంగా, డౌంకతిరుగుడుగా ఉంది. రాష్ట్రాల అధికారాలను రాజ్యాంగంలో 246వ అధికరణం కింద ఏడో షెడ్యూలులో స్పష్టంగా నిర్వచించారు. కాని స్థానిక ప్రభుత్వాల నిర్మాణంలో అతిసూక్ష్మ అంశాలను కూడా ప్రస్తావించిన రాజ్యాంగ సవరణలు, ఆ ప్రభుత్వాలకు ఇచ్చే అధికారాల విషయంలో పాలకుల కప్పదాటు వైఖరిని ప్రస్ఫుటం చేస్తున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వచ్చే మార్చిలో స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికలు విధిగా జరగాలి. ఈలోగా రాష్ట్రంలో చట్టాన్ని సరైన రీతిలో మార్చాలి. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు నిజంగా అధికారం, బాధ్యతలు అప్పగించేలా చట్టం చేయాలి. కేవలం స్థానిక ప్రభుత్వాల నిర్మాణంలో మార్పులు వస్తే చాలదు. 11వ షెడ్యూలులోని 29 అంశాలలో మూడు మినహా మిగిలిన 26 అంశాలను వెంటనే స్థానిక ప్రభుత్వాలకు బదిలీ చేయాలి. భూసంస్కరణలు (2వ అంశం), గ్రామీణ విద్యుదీకరణ, విద్యుత్ పంపిణీ (14వ అంశం), సాంకేతిక శిక్షణ (18వ అంశం) మాత్రం ప్రస్తుతానికి మినహాయించవచ్చు మిగిలిన 26 అంశాలలోను ఏదీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దగ్గర ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. అలాగే 12వ షెడ్యూలులోని 18 అంశాలనూ మునిసిపాలిటీలకు తక్షణం చట్టబద్ధంగా బదిలీ చేయాలి. వీటితోపాటు పంచాయితీ ఎన్నికలకు అసెంబ్లీ ఓటర్ల జాబితాను

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పూర్తిగా వర్తింపజేస్తూ చట్టసవరణ అవసరం. స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికలలో అసెంబ్లీ, పార్లమెంటు ఎన్నికలలాగానే ఎన్నో అక్రమాలు, ధన బలం, నేర రాజకీయం చోటుచేసుకున్నాయి. ఈ ఎన్నికల్లో సంస్కరణలను చట్టరూపంలో తేవటం పూర్తిగా రాష్ట్ర శాసనసభ చేతిలో ఉంది. ఇప్పటికే లోక్ సత్తా స్థానిక ఎన్నికల సంస్కరణల కోసం నమూనా చట్టాన్ని తయారుచేసి ప్రభుత్వానికి పంపింది. ఈ మార్పుల్ని చిత్తశుద్ధితో అమలుచేసి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పూర్తి అధికారాలను నిజాయతీగా బదిలీ చేసినప్పుడే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంకల్పాన్ని ప్రజలు విశ్వసిస్తారు.

స్థానిక ప్రభుత్వాలపై చిన్నచూపు ప్రమాదకరం!

మే 15, 2000

రాష్ట్రంలో పంచాయతి ఎన్నికల మీద హైకోర్టు తీర్పును నిలుపుచేస్తూ సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన ఆదేశం ప్రజాస్వామ్య రాజ్యాంగ స్ఫూర్తిని తీవ్రంగా గాయపరిచింది. పంచాయతీ ఎన్నికలను సకాలంలో జరిపే అవసరం లేకుండా ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వాల స్థానే ప్రత్యేక అధికారులను నియమించేందుకు వీలుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆర్డినెన్సు తెచ్చింది. ఇది చెల్లనేరదంటూ రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘం హైకోర్టుకు వెళ్లింది. హైకోర్టు ఎన్నికల సంఘం వాదనను ఆమోదించి ఆ ఆర్డినెన్సును రద్దుచేసింది. పంచాయతీ ఎన్నికలను నిర్వహించే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పంచాయతీలలో రిజర్వేషన్లను ఖరారుచేసి ప్రకటించాలి. ఆ ప్రకటన మే నెలాఖరులోగా చేయాలని, జూన్ మాసాంతంలోగా ఎన్నికలను పూర్తిచేయాలని హైకోర్టు ఆదేశించింది. హైకోర్టు తీర్పును సవాలుచేస్తూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలు చేసుకోగా ఇప్పుడు అత్యున్నత న్యాయస్థానం హైకోర్టు తీర్పును నిలుపుచేస్తూ తాత్కాలిక ఆదేశాలనిచ్చింది. ఈ విషయాన్ని సమగ్రంగా అర్థం చేసుకోవాలంటే సంబంధిత రాజ్యాంగ ఏర్పాట్లను పరిశీలించాలి.

రాజ్యాంగ నియమాలేమంటున్నాయి...

గతంలో స్థానిక ప్రభుత్వాల ఏర్పాటు, ఎన్నికలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చిత్తానుసారం జరిగేవి. అలాకాకుండా విధిగా వాటిని ఏర్పరచి క్రమబద్ధంగా ఎన్నికలు జరిపి స్థానిక స్వపరిపాలనాధికారాలు బదిలీ చేసే ఆదేశాలను రాజ్యాంగంలో 73,74వ సవరణల ద్వారా పొందుపరిచారు. 243-బి అధికరణం ప్రకారం ప్రతి రాష్ట్రంలో గ్రామ, మధ్యస్థ, జిల్లాస్థాయిల్లో విధిగా పంచాయతీలను ఏర్పాటు చేసి తీరాలి. పార్లమెంటు ఏర్పాటును గురించి 168వ అధికరణంలో ఏ పదజాలం వాడారో దానే 243-బి అధికరణంలో పంచాయతీల ఏర్పాటు సందర్భంగా ఉపయోగించారు. 243-ఇ(1) అధికరణం ప్రకారం, చట్టప్రకారం ముందుగా రద్దు చేయనట్లయితే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రతి పంచాయతీ ప్రారంభ సమావేశం నుంచి అయిదేళ్లు కొనసాగుతుంది. అంతకుమించి కొనసాగరాదు. 243-ఇ(3) అధికరణం ప్రకారం పంచాయతీ పదవీకాలం అయిదేళ్లు ముగిసేలోపే విధిగా మళ్లీ ఎన్నికలు పూర్తిచేయాలి. 83వ అధికరణం ప్రకారం లోక్సభ పదవీకాలం అయిదేళ్లు. ఆ కాలపరిమితిలోపే విధిగా ఎన్నికలు జరపాలి. ఆ మాటను రాజ్యాంగంలో నిర్దిష్టంగా పేర్కొనకపోయినా సందర్భాన్ని బట్టి అన్వయించుకోవాలి. అలాంటిది పంచాయతీలు, మునిసిపాలిటీలు విధిగా అయిదేళ్లులోపే ఎన్నికలు జరపాలని 243-ఇ, 243-యు అధికరణాలలో స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. కాబట్టి లోక్సభ, శాసనసభలలాగానే స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికలను వాయిదా వేసే హక్కు దేశంలో ఏ సంస్థకు లేదు. కేవలం అత్యవసర పరిస్థితిని విధించినప్పుడు మాత్రం 83, 172వ అధికరణాల ప్రకారం పార్లమెంటు చట్టం ద్వారా ఎన్నికలను వాయిదా వేయవచ్చు. స్థానిక ప్రభుత్వాల విషయంలో అత్యవసర పరిస్థితిలో కూడా ఎన్నికలు వాయిదా వేసే అవకాశాన్ని రాజ్యాంగం ఇవ్వలేదు. 243-కె అధికరణం ప్రకారం రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘానికి రాజ్యాంగ సంస్థగా స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికల నిర్వహణ బాధ్యత ఉంది. 342వ అధికరణం ప్రకారం కేంద్ర ఎన్నికల సంఘానికి పార్లమెంటు, రాష్ట్ర శాసనసభల ఎన్నికల నిర్వహణ బాధ్యత ఉంది. అన్ని సందర్భాలలోను కేంద్ర రాష్ట్ర స్థాయిలలో చట్టసభలకు రాజ్యాంగంలో వాడిన పదజాలన్నీ పంచాయతీలకు కూడా ఉపయోగించారు. ఇవీ స్థూలంగా పంచాయతీ ఎన్నికలకు సంబంధించి రాజ్యాంగ ప్రకరణలు. రాజ్యాంగం అంటే చిత్తు కాగితం కాదు. చట్టాలకే చట్టం రాజ్యాంగం. రాజ్యవ్యవస్థ ఎలా నడవాలి నిర్దేశించేది రాజ్యాంగం. కేవలం ధర్మసూత్రాలు, నినాదాలు రాస్తే రాజ్యాంగం కాదు ఈ దేశంలో ప్రతి పౌరుడు రాజ్యాంగాన్ననుసరించే ప్రవర్తించాలి. ఈ జాతిలో రాష్ట్రపతి నుండి బంబ్రోతు దాకా ప్రతిప్రజాసేవకుడు రాజ్యాంగాన్ని తు.చ తప్పకుండా అనుసరించాలి. అలాంటి రాజ్యాంగాన్ని చాలా తేలికగా అదేదో గడ్డిపరకలా భావిస్తే తమకు ఇబ్బంది కలిగినప్పుడల్లా ఉల్లంఘించటం నేటి పార్టీలకు, ప్రభుత్వాలకు అలవాటయిపోయింది. నిబ్బరంగా నిలబడి పోరాడే పటిమగల పౌరులు కొరవడటంతో పాలకులకు ఏంచేసినా చెల్లుతుందనే అహంకారం కమ్ముకుంటుంది. రాజ్యాంగాన్ని అమలుచేయించే బాధ్యత ఉన్న స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిగల రాజ్యాంగ సంస్థలు విధి నిర్వహణ సక్రమంగా చేస్తాయేమోనని పౌరులు ఆశించటం సహజం. రాజ్యాంగ సంస్థలకు కూడా రాజ్యాంగం అనేది 'ఎప్పటికెయ్యది ప్రస్తుతంబు' లాగా పరిస్థితులను బట్టి

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అన్వయించేదే అనిపిస్తోంది తప్ప అందరికీ శిరోధార్యమయిన మౌలిక చట్టంగా గోచరించటం లేదు. మన పంచాయతీ ఎన్నికల వ్యవహారాన్నే పరిశీలిస్తే రాజ్యాంగ సంస్థల వైఫల్యం కొట్టొచ్చిపట్లు కనబడుతుంది. రాజ్యాంగం విస్పష్టంగా గడుపు దాటకముందే ఎన్నికలు జరపాలని ఆదేశిస్తుండగా, దానికి వ్యతిరేకంగా ఆర్డినెన్సు జారీచేయటం రాజ్యాంగ ఉల్లంఘనే. రాష్ట్ర మంత్రివర్గం తాత్కాలిక ప్రయోజనాల కోసం ఈ పంధాననుసరించింది. మూడంచెల పంచాయతీల వ్యవస్థలో మరింత సమన్వయం సాధించటానికి రాజ్యాంగంలో సవరణలు కావాలన్న వాదనలో కొంత పన ఉన్నమాట వాస్తవమే. కాని ఇంతకాలం నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు మిన్నకుండి ఇప్పుడు హఠాత్తుగా ఆ వంకతో ఎన్నికలను వాయిదా వేయటం ప్రజాస్వామ్యానికి అపచారం. పోసీ రాజాకీయ ప్రయోజనాలనాశించి మంత్రివర్గం సిఫారసు చేస్తే అలాంటి రాజ్యాంగ విరుద్ధమయిన ఆర్డినెన్సును గవర్నరు ఎలా ఆమోదించారు? రాష్ట్ర గవర్నరు రంగరాజన్ చిత్తశుద్ధికి, నిజాయతీకి, నిబద్ధతను, సామర్థ్యానికి పేరొందిన ఆర్థికవేత్తద్రవ్య ఆర్థిక వేత్తలలో దేశంలోనే అగ్రగణ్యుడాయన. ఓ అధ్యాపకుడిగా, రిజర్వ్ బ్యాంకు గవర్నరుగా పేరుప్రతిష్టలు పొందారు. రంగరాజన్. అలాంటి ఆయన ఈ అంశంలో రాజ్యాంగాన్ని పరిరక్షించటంలో మాత్రం విఫలమయ్యారు. మంత్రివర్గం తెచ్చిన అర్డినెన్సు రాజ్యాంగాన్ని ఉల్లంఘిస్తున్నప్పుడు ఆ మాట ముఖ్యమంత్రికి చెప్పి దాన్ని పునఃపరిశీలనకు పంపే బాధ్యత గవర్నరుకు ఉంది. ఒకవేళ మంత్రి వర్గం మళ్లీ అలాంటి ఆర్డినెన్సునే పంపినా, రాజ్యాంగ ఉల్లంఘన అంశమని భావించి అనుమతి మంజూరు చేయకుండా నిలిపిఉండవచ్చు లేదా పరిశీలన కోసం రాష్ట్రపతికి పంపవచ్చు అంతేకాని ఏ విచక్షణ లేకుండా అప్రజాస్వామిక, రాజ్యాంగ వ్యతిరేకం అయిన ఆర్డినెన్సును ఆమోదించటం గవర్నరు తప్పిదమే. గతంలో కూడా ఎన్నికల్ని ప్రకటించాక ఓ రాజ్యాంగ సంస్థ నియామకాన్ని ప్రభుత్వ సిఫారసు మేరకు గవర్నరు ఖరారు చేశారు. ఏవిధంగా చూసినా ఎన్నికల సమయంలో ఆ నియామకం రాజ్యాంగ స్ఫూర్తిని ఉల్లంఘించింది. దేశంలో మనందరి గౌరవానికి పాత్రులయిన వారు కూడా రాజ్యాంగ పరిరక్షణలో ఇలా విఫలం కావటం జాతికి దురదృష్టం. పోసీ రాష్ట్రపతితో నియామకమై ఆయన చిత్తానుసారం పదవిలో ఉండే గవర్నరులాంటి పదవుల్లోని వారు రాజీ పడ్డారంటే కొంతమేరకు అర్థం చేసుకోవచ్చు కాని రాజ్యాంగాన్ని పరిరక్షించే బాధ్యత ఉన్నా, స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి గల సంస్థలు విఫలం కావటం జాతి భవిష్యత్తుకే ప్రమాదకరం. రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘానికి పంచాయతీ ఎన్నికలు నిర్వహించే బాధ్యత

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఉంది. కాని రిజర్వోషన్ల నిర్ణయం చేసే బాధ్యత ప్రభుత్వానిది. అది ఖరారు కాకుండా ఎన్నికలు జరిపే అవకాశం లేదు. ఆ కారణాన రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘం విధిలేక ఆర్డినెన్సుకు వ్యతిరేకంగా హైకోర్టును ఆశ్రయించాల్సి వచ్చింది. అది పూర్తిగా రాజ్యాంగబద్ధమైన చర్య. అందుకు రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘాన్ని అభినందించాలి. హైకోర్టు కూడా రాజ్యాంగాన్ని పరిరక్షిస్తూ సబబైన ఆదేశాలనిచ్చింది. ఎన్నికలను వాయిదా వేసే అధికారం ప్రభుత్వానికిగాని, రాష్ట్ర శాసనసభకుగాని లేదనే విషయాన్ని విస్పష్టంగా ప్రకటించి, ఆర్డినెన్సును రద్దుచేసి, జూన్ మాసాంతంలోగా ఎన్నికలు జరపాలని ఆదేశించింది. ఆ విధంగా హైకోర్టు తన రాజ్యాంగ విధిని సమర్థంగా నిర్వర్తించింది. దేశంలో సర్వోన్నత న్యాయస్థానం సుప్రీంకోర్టు. ప్రభుత్వాలు, ఇతర రాజ్యాంగ సంస్థలు విఫలమైనప్పుడు రాజ్యాంగాన్ని రక్షించే బాధ్యత సుప్రీంకోర్టుదే. పౌరుల ప్రాథమిక హక్కులకు భంగం వాటిల్లినా, ఓ ప్రభుత్వం నిరంకుశంగా వ్యవహరించినా, ఓ అధికారి తన బాధ్యతలు నిర్వర్తించకపోయినా పరిస్థితులు చక్కదిద్దే బాధ్యత సుప్రీంకోర్టుదే. అలాంటి సుప్రీంకోర్టు రాజ్యాంగంలో స్పష్టంగా నిర్దేశించిన సూత్రాలకు విరుద్ధంగా ఆదేశాలివ్వటం విడ్డూరం. లోక్సభకు, శాసనసభలకు జరిగే ఎన్నికలను వినాడూ అడ్డుకోని సుప్రీంకోర్టు నేడు విచిత్రంగా అడ్డుపడుతోంది.

న్యాయస్థానాల వ్యవహార సరళి

ఇప్పటిదాకా దేశంలో ఓ సంప్రదాయం ఉంది. ఎన్నికల నిర్వహణలో ఎలాంటి అడ్డంకులు ఉండరాదని, జాప్యమూ కూడదని, ప్రజాస్వామ్యంలో ఎన్నికల కంటే పవిత్రమైన, ముఖ్యమైన కార్యక్రమం మరొకటి లేదని అన్ని పార్టీలలో, రాజ్యాంగ సంస్థలలో, న్యాయస్థానాలలో ఏకాభిప్రాయం ఉంది. కాని ఇటీవలి కాలంలో సుప్రీంకోర్టు నిర్ణయాలు స్థానిక ప్రభుత్వాల విషయంలో రాజ్యాంగానికి, ప్రజాస్వామ్యస్ఫూర్తికి విరుద్ధంగా ఉంటున్నాయి. కర్ణాటకలో జె. హెచ్. పటేల్ ఆధ్వర్యంలోని జనతాదళ్ ప్రభుత్వం పంచాయతీల పునర్వ్యవస్థీకరణ నెపంతో ఎన్నికలను వాయిదా వేసినప్పుడు కూడా హైకోర్టు ఎన్నికలు విధిగా జరపాలని తీర్పునిచ్చింది. ఆ పైన సుప్రీంకోర్టు హైకోర్టు తీర్పును నిలుపుచేసింది. అదేవిధంగా ఉత్తరప్రదేశ్ లో ఎన్నికలను నిలుపుదల చేస్తూ ప్రభుత్వం ఆదేశాలిచ్చినప్పుడు సుప్రీంకోర్టు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి వత్తాసు పలికింది. ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ విషయంలో కూడా ఎన్నికలను వాయిదా వేయటానికి అవకాశం కల్పిస్తూ హైకోర్టు తీర్పును నిలిపివేసింది

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

సుప్రీంకోర్టు. వీటన్నింటినీ నిశితంగా గమనిస్తే స్థానిక ప్రభుత్వాల విషయంలో రాజ్యాంగాన్ని అంతగా పట్టించుకోవసరం లేదనే భావాన్ని సుప్రీంకోర్టు వ్యక్తం చేస్తున్నట్లు కనిపిస్తుంది. ఈ తరహా ఆలోచన రాజ్యాంగ స్ఫూర్తికి విఘాతం కలిగిస్తుంది. గతంలో ఎమర్జెన్సీ చీకటి రోజులలో కూడా సుప్రీంకోర్టు పౌరుల స్వేచ్ఛను, చివరికి జీవించే హక్కును కూడా ప్రభుత్వం ఇచ్చానుసారం హరించవచ్చనే దారుణమైన తీర్పునిచ్చి రాజ్యాంగాన్ని, ప్రజాస్వామ్యాన్ని బలహీనపరిచింది. ఆ తరవాత ప్రజల తీర్పు ద్వారా ఆ అవచారాన్ని సరిదిద్దగలిగారు కాని కోర్టుల విజ్ఞత వల్ల కాదు. ఎమర్జెన్సీ ముగిసాక ఆ తీర్పునిచ్చిన న్యాయమూర్తులలో ఒకరైన జస్టిస్ చంద్రచూడ్ తరవాత ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా ఉండగా గతంలో చేసిన తప్పిదానికి విచారం వెలిబుచ్చారు. అది వేరే కథ. కాబట్టి సుప్రీంకోర్టు చెప్పినంత మాత్రాన అసత్యం సత్యం కాబోదు. సూర్యుడు తూర్పున ఉదయించక మానడు. కనీసం ఇప్పటికైనా ఈ కేసులో పూర్వాపరాలను రాజ్యాంగం మేరకు నిర్ణయించి న్యాయం చేస్తారని, స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికల విషయంలో ఇక దేశంలో మరెక్కడా ఇలా జాప్యం జరగకుండా ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిలబెడతారని ఆశిద్దాం. ఇక ఈ విషయంలో యూనియన్ ప్రభుత్వం తీరును క్లుప్తంగా పరిశీలిద్దాం. 355వ అధికరణం ప్రకారం ప్రతి రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ నిర్వహణ రాజ్యాంగం ప్రకారం జరిగేట్లుగా చూసేవిధి కేంద్రప్రభుత్వానిది. అందుకోసం అవసరమైతే రాష్ట్రాలకు ఆదేశాలు జారీ చేయాలి. ఆ ఆదేశాలను బుద్ధిపూర్వకంగా ఉల్లంఘిస్తే అత్యవసరమైతే 356వ అధికరణాన్ని ప్రయోగించాలి. 356వ అధికరణం వినియోగాన్ని నాతో సహా దేశంలో ప్రజాస్వామ్యవాదులంతా వ్యతిరేకిస్తున్నారు. కాని ఆ అధికరణం రాజ్యాంగంలో ఉన్నంతకాలం, దాన్ని ప్రయోగించటానికి రాజ్యాంగబద్ధమైన కారణం ఏమైనా ఉంటే అది కేవలం స్థానిక ప్రభుత్వాల ఏర్పాటులో, లేదా ఎన్నికలలో వైఫల్యాన్ని నివారించటానికి మాత్రమే. అలాంటి పవిత్ర రాజ్యాంగ బాధ్యతను గత ఐదు యూనియన్ ప్రభుత్వాలు పూర్తిగా విస్మరించి విధి నిర్వహణలో విఫలమయ్యాయి. 73,74వ సవరణల ద్వారా స్థానిక ప్రభుత్వాలకు రాజ్యాంగ ప్రతిపత్తి కల్పించిన నరసింహారావు ప్రభుత్వం రాష్ట్రాలలో వాటి అమలుకు ఏ చర్య తీసుకోలేదు. బీహార్ సహా చాలా రాష్ట్రాలు దాన్ని నిర్లక్ష్యం చేసినప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం మౌనంగా కూర్చుంది. ఆ తరువాత వచ్చిన దేవెగౌడ ప్రభుత్వం, గుజ్రాల్ ప్రభుత్వం రెండుసార్లు పదవిని చేపట్టిన వాజ్ పేయి ప్రభుత్వం ఏ ఒక్కటి రాజ్యాంగం అమలుకు చిత్తశు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ద్దితో ప్రయత్నం చేయలేదు. ఇదీ మన పార్టీలకు, ప్రభుత్వాలకు రాజ్యాంగం పట్ల ఉన్న గౌరవం! ఏ రాజ్యాంగం ప్రకారం గద్దెనెక్కాలో, అదే రాజ్యాంగాన్ని తుంగలోకి తొక్కటం నేటి నేతలకు వెన్నతో పెట్టిన విద్య. తాత్కాలిక రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం వెంపర్లాడటమే తప్ప దేశ ప్రజల ప్రయోజనాలను కాపాడాలనే కనీస శ్రద్ధ కాని, ప్రజాస్వామ్యాన్ని పరిరక్షించాలనే ధర్మనిరతి కాని పూర్తిగా కొరవడ్డ నేతలు వీరంతా.

పార్టీల అప్రజాస్వామిక నైఖల

పంచాయతీలలో మూడంచెల మధ్య సమన్వయం కోసం రాష్ట్రం ప్రతిపాదించిన రాజ్యాంగ సవరణ విషయానికి వస్తే - ఈ ప్రతిపాదన సబబైనదే. అయితే అయిదేళ్లు తాత్కాలికం చేయటం వల్ల అనర్థం కలిగింది. కబుర్లతో కాలం గడిపే ప్రభుత్వం చేతలకు వచ్చేటప్పటికి క్రియాశూన్యం అవుతున్నది. ఈ అంశంపైన రాష్ట్రంలో వివిధ పార్టీలు, ముఖ్యంగా ప్రధాన ప్రతిపక్షమయిన కాంగ్రెస్ పార్టీ చాలా విచక్షణతో, హుందాగా, బాధ్యతతో వ్యవహరించాల్సి ఉంది. అయితే దురదృష్టవశాన అఖిల భారత కాంగ్రెస్ అలవాటు ప్రకారం విచక్షణ రహితంగా, పక్షపాతంగా వ్యవహరిస్తున్నది. ఒకవేళ రాష్ట్రాలకు స్వేచ్ఛనిస్తే గ్రామస్థాయి మినహాయించి అన్ని ఎన్నికలనూ పరోక్షంగా జరుపుతారనే భయం ఉండవచ్చు. అలాంటప్పుడు ప్రతిస్థాయిలోను సభ్యులుకాని, అధ్యక్షులు కాని ఎవరో ఒకరు విధిగా ప్రత్యక్షంగా ఎన్నిక కావాలని రాజ్యాంగంలో నిర్దేశిస్తే సమస్య సులువుగా పరిష్కారమవుతుంది. నిజానికి ప్రత్యక్ష ఎన్నికలనూ పరోక్షంగా జరుపుతారనే భయం ఉండవచ్చు అలాంటప్పుడు ప్రతిస్థాయిలోను సభ్యులు కాని, అధ్యక్షులు కాని ఎవరో ఒకరు విధిగా ప్రత్యక్షంగా ఎన్నిక కావాలని రాజ్యాంగంలో నిర్దేశిస్తే సమస్య సులువుగా పరిష్కారమవుతుంది. నిజానికి ప్రత్యక్ష ఎన్నికలు జరిగితే రిజర్వేషన్ల అమలు మరింత సమర్థంగా, సులువుగా జరుగుతుంది. అలాగే సర్పంచిగా లేదా మండలాధ్యక్షులుగా ఎన్నికయినమహిళ, లేదా దళిత అభ్యర్థులు ఆపై అంచెలో పూర్తి సభ్యులుగా కూర్చోవటం వల్ల వారి అధికారం, హోదా పెరుగుతాయి. వారి పేరుతో ఇతరులు పెత్తనం చేసే అవకాశం తగ్గుతుంది. వివిధ స్థాయి పంచాయతీల మధ్య సమన్వయం పెరుగుతుంది. అయినా ప్రస్తుతం ప్రతిపాదించిన రాజ్యాంగ సవరణ ప్రకారం రాష్ట్రాలకు ప్రస్తుత పరిస్థితిని కొనసాగించే స్వేచ్ఛ ఉంది. అలాంటప్పుడు కర్ణాటక

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

లాంటి రాష్ట్రాలు తమకు ఇష్టం వచ్చినపద్ధతినే అనుసరించవచ్చు. ఇప్పుడు వివాదం లేవనెత్తిన వారికి పంచాయతీలను గురించి అవగాహనకొరవడింది. అసలు మూలానికి వస్తే దీనివల్ల పంచాయతీల అధికారాలలో మార్పులేదు. మౌలికమైన అంశమేదో, స్వల్పమైన అంశం ఏదో అర్థం చేసుకోక, ప్రతి అంశాన్ని వివాదాల్లోకి నెట్టి కృత్రిమ సంక్షోభాన్ని సృష్టించటం మన దేశంలో అలవాటయిపోయింది. ఈ పోకడ మూలంగా లేని వివాదాల్ని లేవనెత్తటం తప్ప సమస్యలు పరిష్కారం కావటం లేదు. ప్రతీదీ ముళ్లకంప మీద బట్టలాగా తయారై, లాగితే చిరిగే ప్రమాదం ఎదురవుతున్నది. పంచాయతీ ఎన్నికలు జరిపి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలు బదలాయించే బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానిది. ఏదో ఒక వంకతో తాత్కాలికం చేయటం రాజకీయ చతురత కాదు - అతితెలివి. ఒకవేళ పార్టీల పేరుతో ఎన్నిక జరిగితే ఇబ్బంది ఉంటుందనుకుంటే పార్టీ రహితంగా స్థానిక ఎన్నికలు జరపవచ్చు. అప్పుడు రాజకీయంగా ఏ తంటా ఉండదు. గెలిచిన వాళ్ళంతా మావాళ్లనే అన్ని పార్టీలు ప్రకటించుకోవచ్చు. అంతేగాని ఏదో ఒక వంకతో, జిత్తులతో స్థానిక ప్రభుత్వాలను బలహీనపరిచేందుకు ప్రయత్నించడం మంచిది కాదు. అది ప్రభుత్వాల ప్రతిష్ఠకు, ప్రజాస్వామ్యం ఉనికికి హానిచేస్తుంది.

గ్రామ సచివాలయాలు సుపరిపాలన కేంద్రాలు కావాలి

నవంబర్ 26, 2001

గ్రామ సచివాలయాలను ఏర్పాటు చేసి ప్రజలకు సంబంధించిన చాలా సేవలను ఒకే కప్పుకిందకు తెస్తామని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇటీవల ప్రకటించింది. ఇది అమలు చేయటానికి రాష్ట్రంలోని గ్రామ పంచాయతీలనన్నింటినీ మూడు తరగతులుగా వర్గీకరిస్తున్నారు. 'ఎ' తరగతి పంచాయతీలలో గ్రామాభివృద్ధి అధికారులను (వి.డి.ఓ.లు), 'బి' తరగతి గ్రామాలలో పంచాయతీ కార్య నిర్వాహణాధికారులను (ఇ.ఓ.లు). 'సి' తరగతి గ్రామాలలో గ్రామాధికారులను (వి.ఎ.ఓ.లు) నియమించాలని సంకల్పిస్తున్నారు. వి.డి.ఓ.లు, ఇ.ఓ.లు, వి.ఎ.ఓ.లు కలిపి దాదాపు 21,000 మంది ఉన్నారు. కాబట్టి రాష్ట్రంలో అన్ని పంచాయతీలకు సిబ్బంది సరిపోతారు. ఆ గ్రామంలో సర్పంచి ఆధ్వర్యంలో అన్ని పంచాయతీ, భూమి (రెవెన్యూ) వ్యవహారాలను నడపాలని, ప్రజలకు సంబంధించిన అన్ని రకాల సర్టిఫికెట్లను, రికార్డులను, సేవలను ఒకే గొడుగుకింద అందించాలని సంకల్పిస్తున్నట్లు ప్రకటించారు. ఇది వాస్తవ రూపం దాల్చిస్తే రాష్ట్రానికి మేలు కలుగుతుంది.

చిన్న పనికే పెద్ద తతంగం

శాఖలను, కార్యాలయాలను మరీ ఎక్కువగా పెట్టి ప్రజలకు పరిపాలనలో ఏ విషయమూ అర్థం కాకుండా చేశారు. దాదాపు 60 శాఖలు రాష్ట్రస్థాయిలో ఉన్నాయి. అసలు ఏయే శాఖలు ఏయే బాధ్యతలను చేపడతాయో ఉన్నతాధికారులకు, మంత్రులకు కూడా పూర్తిగా తెలియదు. ఒక్కో పనికి ఒక్కో ఆఫీసుచుట్టూ తిరగాలంటే తలవ్రాణం తోకకు వస్తుంది. ఉదాహరణకు ఓ మైనరు పంచాయతీలో జనన డ్రువీకరణ పత్రం కావాలంటే అందుకు మండల కేంద్రంలో ఎం.ఆర్.ఓ. ఆఫీసులో దరఖాస్తు చేసుకోవాలి. మళ్ళీ దాన్ని అందుకోవటానికి కొన్నిరోజుల తరవాత మరోమారు ఎం.ఆర్.ఓ. దర్శనం చేసుకోవాలి. ఈలోగా ఆ పేరు జననాల రిజిస్టరులో నమోదు కాలేదని తేలితే మళ్ళీ ఆ విషయాన్ని గ్రామంలో విచారించాలి. అందుకు ఆ కాగితం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఎం.ఆర్.బి. నుంచి రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టరుకు, ఆయన దగ్గర నుంచి గ్రామ వి.ఎ.బి.కు వెళుతుంది. అప్పుడాయన ఆ పేరు నమోదు కాలేదని ఖరారు చేస్తే అప్పుడా నివేదిక ఎం.ఆర్.బి.కు అందుతుంది. చివరికి ఎం.ఆర్.బి. ఆ పేరు జననాల రిజిస్టరులో నమోదు కానట్లు ఓ సర్టిఫికేటు ఇస్తారు. ఆసుపత్రిలో పుడితే అక్కడి నుంచి బర్త్ సర్టిఫికేటును తీసుకుని ఆర్.డి.బి. వద్దకు వెళితే అప్పుడాయన దాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని జననాల రిజిస్టరులో నమోదు చేయమని ఆదేశిస్తారు. ఇంట్లో పుడితే ఆ గ్రామ వి.ఎ.బి. మరో మారు విచారణ చేసి, జనన తేదీ, ఇతర వివరాలు ఖరారు చేయాలి. ఆ నివేదిక ఆధారంగా ఆర్.డి.బి. దాన్ని నమోదు చేయమని ఆదేశాలిస్తారు. ఇలా ప్రతి చిన్న విషయానికీ ఓ ఊరి నుంచి మరో ఊరికి, ఆఫీసుల చుట్టూ కాళ్ళ చెప్పులరిగేలా తిరిగితేగాని పని పూర్తికాదు. ఎన్ని ఆఫీసులలో సంతకాలు కావాలంటే అన్ని లంచాలు, అంతా హైరానా, ఆలస్యం! ఇంత మందిలో ఏ ఒక్కరికీ పూర్తి అధికారం, బాధ్యత లేకపోవటంతో ప్రతి ఉద్యోగి ప్రజలను బాధపెట్టడమేగాని బాధ్యత మాత్రం తీసుకోరు. ఇలా రోజువారీ విషయాలకూ ప్రభుత్వ ఆఫీసు చుట్టూ తిరగాలంటే జనం ఇక్కట్లవాలవుతున్నారు. ఇవన్నీ భరించలేక పైరవీకారుల కాళ్ళ పట్టుకోవటం, లంచాల్పొందటం, ఛోటా రాజకీయ నాయకుల నాశ్రయించటం- ఇవన్నీ పరిపాలనలో నిత్యకృత్యమయిపోయాయి. లంచంగానీ, సిఫారసుగానీ లేకుండా ఏ పని కాదని ప్రజలకు అర్థం అయిపోయింది. మనకిదంతా ఎంతగా అలవాటయిపోయిందంటే, ఇంతకుమించి వేరే పద్ధతే లేదనుకుంటున్నాం. మనుషుల ఎర్ర రక్తకణాలలో కేంద్రకం (న్యూక్లియస్) ఉండదు. మనిషికి మెదడు ఎలాంటిదో జీవకణాలకు కేంద్రకం అలాంటిది. మెదడు లేని మనిషిని ఊహించలేం. మెదడు సరిగా పనిచేయని మనుషులు ఉంటారనుకోండి! అందులోనూ మన రాజకీయంలో, పరిపాలనలో అది సర్వసామాన్యం. ఓ సుప్రసిద్ధ ప్యాథాలజీ పాఠ్యపుస్తకంలో బోయిడ్ అనే రచయిత చెప్పినట్లు, ఎర్రరక్త కణాల్లో కేంద్రకం ఉండదనే వాస్తవానికి మనం ఎంతగా అలవాటు పడ్డామంటే, అసలు మనకది విచిత్రంగా కనిపించటం మానేసింది. మన పరిపాలనలో ఉన్న ఈ గందరగోళాలు కూడా అంతే. ఇది తప్ప మరో విధంగా పనులు జరపటం సాధ్యం కాదనుకుంటున్నాం. 'తన్నీర్, తన్నీర్, తన్నీర్' అనే తమిళ చిత్రంలోసుప్రసిద్ధ దర్శకులు బాలచందర్ ఈ పరిపాలన తీరును సునిశితంగా విమర్శించారు. తాగునీళ్ళు లేవని ఓ మారుమూల పట్టణాల్లో జనం నానా తిప్పిలు పడుతుంటారు. ప్రభుత్వం గురించి రేడియోలో (ఆ రోజుల్లో ఇంకా టి.వి. రాలేదు. అక్షర జ్ఞానం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

లేనిప్రజలకు పత్రికల గూర్చి తెలీదు.) విని, విని పైవారికి మొరపెట్టుకుంటే ఏమన్నా ఓ గొట్టపుబావి వేయిస్తారన్న ఆశతో ఊళ్ళో కాస్త అక్షర జ్ఞానం ఉన్న మనిషితో దరఖాస్తు రాయించుకుంటారు. ఎన్నోసార్లు పట్నాలలో ఆఫీసుల చుట్టూ తిరిగి, తిరిగి, చివరకు అతి కష్టమీద మంత్రి వస్తున్నారని సంబంధపడతారు. ఆయన దర్శనం కోసం కొన్ని గంటలు పడిగాపులు కాచి, చివరికి ఆయన్ని కలుసుకుని ఆ అర్జీని ఇస్తారు. ఆయన వెంటనే దాన్ని తన పక్కనే ఉన్న కలెక్టరుకు ఇస్తారు. ఆ కలెక్టరు దాన్ని వెంటనే పక్కన ఆర్.డి.ఓ.కు ఆయన మళ్ళీ తన పక్కనే ఉన్న తహశీల్దారుకు, ఆయన ఆ పక్కనే ఉన్న రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టరుకు అందజేస్తారు. అది చివరికి అలా వెళ్ళి వెళ్ళి ఓ బండ్రోతు చేతిలో పడితే ఆయన దాన్ని చెత్తబుట్టలో వేస్తాడు! ఇది జరగటానికి సాధారణంగా కొన్ని ఏళ్లు పడుతుంది. ఓ ఆఫీసు నుంచి మరో ఆఫీసుకు కాగితాలు తిరుగుతూ ఉంటాయి. చివరికి పైళ్ళు పేరుకుపోతాయే కాని పని మాత్రం జరగదు. ఎప్పుడో ఏ ముఖ్యమంత్రి పైళ్ళ సత్వర పరిష్కారం కార్యక్రమాన్ని చేపడితే అప్పుడా పైలును ఏదో వంక చెప్పి (నిధులు లేవనో, సమస్యాత్మక గ్రామాల జాబితాలో ఆ గ్రామం లేదనో, వచ్చే ప్రణాళికలో దాన్ని చేర్చవచ్చనో) మూసేస్తారు. చిత్ర దర్శకుడు ఈ మొత్తం వ్యవహారాన్ని హృదయానికి హత్తుకునేలా ఒక్క నిమిషంలో ప్రేక్షకుల ముందుంచారు. ఆ దృశ్యం పరిపాలన పేరుతో జరుగుతున్న దోపిడీకీ అద్దం పట్టింది. నేను ఓ జిల్లాలో కలెక్టరుగా పనిచేస్తుండగా ఒకయన నా దగ్గరికి వచ్చారు. జిల్లా కేంద్రానికి 25 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఓ పరిశ్రమను పెడుతున్నానని, అక్కడ ఆ పరిశ్రమకు కావలసిన ముడిసరకు పుష్కలంగా ఉందని వివరాలు నాకు చెప్పారు. అది ఆ ప్రాంత రైతులకు బాగా ఉపయోగపడే పరిశ్రమ. ఆ పరిశ్రమ అక్కడ రావటం అవసరమని కలెక్టరునుంచి ఆయనకు సర్టిఫికేటు కావాల్సి వచ్చింది. అందుకా లైసెన్సులు, పర్మిట్లు రాజ్యంచేస్తున్న కాలం. అందువల్ల జిల్లా కలెక్టరు డ్రువీకరిస్తే గాని అందుకు రుణాలు ముంజూరు చేయలేమని ఆర్థిక సంస్థల అధికారులు సెలవిచ్చారు. దాంతో ఆయన నా దగ్గరకు వచ్చారు. ఆ సర్టిఫికేటు ఎప్పుడు కావాలని ఆయన్ని అడిగాను. అప్పుడాయన అయిదారు వారాలలో ఇస్తే సరిపోతుందని, మరీ ఆలస్యం కాకుండా దాన్ని ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయమని కోరాను. వెంటనే నా క్యాంపు క్లర్కును పిలిచి, ఆయన ఎదురుగానే ఆ సర్టిఫికేటుని అతనికి డిక్టేషన్ ఇచ్చి వెంటనే టైపు చేయించి, దానిపై సంతకం పెట్టి, కలెక్టరు సీలు వేయించి ఆయన చేతికి 20 నిమిషాలలో అందిచాను. మామూలుగా ఆ దరఖాస్తు ఆర్.డి.ఓ.కు, ఎం.ఆర్.ఓ.కు.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టరుకు క్రమ క్రమంగా వెళ్ళి, మళ్ళీ వాళ్ళ నివేదికను కిందినుంచి పైకి అంచెలంచలుగా పంపాక, అప్పుడు కలెక్టరాఫీసులో ఆ నివేదికతో పైలు గుమాస్తానుంచి సెక్లను అధిపతికి, ఆయన నుంచి హుజూర్ సిరస్త్దార్కు, ఆ పైన డి.ఆర్.ఓ.కు, ఆ తరువాత జాయింట్ కలెక్టరుకు, అందరూ చూసి సంతకాలు పెట్టాక కలెక్టరు దగ్గరకు చేరుతుంది. అప్పుడు కలెక్టరు ఆమోదిస్తే మళ్ళీ ఆ పైలు కిందదాకా వెళ్ళి, ఓ సర్టిఫికేటు నమూనాను కిందస్థాయిలో తయారుచేసి మళ్ళీ పైదాకా దాని ఆమోదం కోసం పంపుతారు. మళ్ళీ దాన్ని ఆమోదిస్తే అప్పుడు కిందస్థాయి నుంచి ఆ సర్టిఫికేటు ఆ రూపంలో వెళుతుంది. కలెక్టరు స్వయంగా సంతకం చేయాలంటే, ఆయన అధికార పత్రం మీద సర్టిఫికేటు ఫెయిర్ కాపీ కలెక్టరు సంతకంకోసం మరో మారు పైదాకా వస్తుంది. అప్పుడు ఆ సంతకంతో మళ్ళీ కిందిదాకా డిస్పాచ్కు వెళుతుంది. ఇలా అతి సాధారణమైన పనికి అత్యంత గందరగోళమైన పద్ధతులను పెట్టి ప్రజలకు ప్రభుత్వం అంటే భయాన్ని అసహ్యన్ని కలిగేలా మన వ్యవస్థను నడుపుతున్నారు. అందుకే మన వ్యవస్థలో ఉన్నతాధికారులుంటే జనానికి, రాజకీయ నాయకులకు అంత హడలు. ఇంత నెమ్మదిగా నెలల పాటు తిరగవలసిన ఆ అంశాన్ని కేవలం ఇరవై నిమిషాలలో పరిష్కరించి సంతకం పెట్టడాన్ని ఆ పెద్దమనిషి, జీర్ణించుకోలేక, అది ఎలా సాధ్యమని నన్నడిగారు. ఆ ప్రాంతం నాకు బాగా తెలుసని అక్కడ ఆ పరిశ్రమ అవసరం అని నేను పూర్తిగా విశ్వసిస్తున్నానని, అలాంటప్పుడు మళ్ళీ రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టర్ నివేదికలు, ఎం.ఆర్.ఓ., ఆర్.డి.ఓ.,ల సిఫారసులు, కింది అధికారుల అభిప్రాయాలు నాకు అవసరమని, నేనిచ్చిన సర్టిఫికేటు చెల్లుతుందని ఆయనకి వివరించే సరికి నాకు శోష వచ్చింది! అదీ మన పాలన తీరు. ఇదే బాగా అభివృద్ధి చెందాయనుకునే దేశాలలో చూస్తే పొరుడికి ఎంత సులభంగా, ఎంత త్వరగా సేవలందిస్తే అది అంత గొప్పగా వారు భావిస్తున్నారు. ఉదాహరణకు సింగపూర్లో ఓ వస్తువు దిగుమతికి అనుమతి కావాలంటే దరఖాస్తు పెట్టాక అక్కడిక్కడే 15 నిమిషాలలో అనుమతి కాగితం లభిస్తుంది. కాని 15 నిమిషాల జాప్యం చాలా అసౌకర్యానికి దారితీస్తోందని, దాన్ని మూడు నిమిషాలలో అందించే ప్రయత్నం చేయాలని సింగపూర్ ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుని, దాన్ని ఇటీవల సాధించింది. ఆలస్యం చేస్తేనే మన అధికారం, దర్పం నిలబడతాయని రాజకీయనాయకులు, అధికారులు భావించే వ్యవస్థలో ఉన్న మనకు ఆ చొరవ, వేగం ఆశ్చర్యాన్ని కలగచేస్తాయి. పదిసార్లు మన చుట్టూ జనం తిరగకపోతే మనకు అధికారం, పరపతి

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

లేనట్లు లెక్క ఓ ఉన్నతాధికారి కార్యాలయం బయట చాలామంది పడిగాపులు కాస్తూ ఉంటేనే అతడికి నిజంగా పెద్ద పదవి ఉన్నట్లు లెక్క. నేను ముఖ్యమంత్రి కార్యదర్శిగా పనిచేసిన కాలంలో నాకు పైళ్ళు అక్కరలేదని, కేవలం ప్రభుత్వ కీలక విధానాలు, రాష్ట్ర భవిష్యత్తును నిర్దేశించే చట్టాలు, నిర్ణయాలు మాత్రమే నేను పట్టించుకుంటానని నా సిబ్బందికి చెప్పాను. చీఫ్ ఇంజనీర్లు, ఇతర ఉన్నతాధికారుల బదిలీలు, పెద్ద కాంట్రాక్టులు, ఫైరవీలకు చెందిన పైళ్ళు నేను చూడనని తెలుసకున్న నా సిబ్బంది నా దగ్గరికి వచ్చి ఇలా అయితే మన ఆఫీసు ప్రతిష్ఠ మంట కలిసిపోతుందని వాపోయారు! కొంతకాలం క్రితం జర్మనీలో హెస్సెన్ రాష్ట్రంలో వాళ్ళు అనే పట్టణంలో నేను పర్యటించాను. అక్కడి మునిసిపల్ ఆఫీసుకు వెళ్ళి సవివరంగా పాలన తీరును పరిశీలించాను. నాకు ఆశ్చర్యం కలిగించిన విషయం ఏమంటే 60,000 జనాభా ఉన్న ఆ ఊళ్ళో ఏ పని జరగాలన్నా జనం ఆ మునిసిపల్ ఆఫీసుకు వెళితే చాలు. భూమి రికార్డుల నుంచి పాస్ పోర్టు దాకా ప్రజలకు ఆ ఒక్క ఆఫీసుతోనే సంబంధం. పాస్ పోర్టును ఏ దేశంలోనయినా జాతీయ ప్రభుత్వం మంజూరు చేస్తుంది. జర్మనీలో కూడా అంతే. పౌరులకు అదంతా అనవసరం. మునిసిపల్ ఆఫీసుకి వెళ్ళి దరఖాస్తు చేస్తే చాలు. చేయవలసిన పనంతా వాళ్ళు చేసి దాన్ని పై వాళ్ళకు పంపి, మళ్ళీ పాస్ పోర్టును వాళ్ళే తెప్పించి చేతికి అందిస్తారు! అలాగే ఓటర్ల లిస్టులో పేరు నమోదు కావాలంటే అమెరికాలో చాలా రాష్ట్రాల్లో ఊళ్ళో ఉన్న పోస్టాఫీసుకు వెళ్ళి డ్రైవింగ్ లైసెన్సును చూపి, సోషల్ సెక్యూరిటీ నంబరును ఇస్తే చాలు. అక్కడే నమోదయిపోతుంది. ఒక్కసారి ఓటర్ల జాబితాలో పేరుందో లేదో పరిశీలించి, లేకపోతే పేరు నమోదు చేయించే ప్రయత్నాన్ని ఎవరైనా చేస్తే. అప్పుడు తెలుస్తుంది, అదెంత దుస్సాధ్యమో మన వ్యవస్థలో!

ప్రభుత్వ ప్రయత్నం ఫలించాలంటే...

పాలన ఎంతగా ప్రజలకు చేరువగా ఉంటే, సేవలు ఎంత సులభంగా అందితే, సౌకర్యాలు ఎంత త్వరగా లభిస్తే అది అంతగా నాగరికతకు చిహ్నం. ఆలస్యం, వేధింపు, ప్రజలను భయభ్రాంతుల్ని చేయటం, ఆందోళనను పెంచటం, కష్టపెట్టడం అనాగరిక సమాజానికి నిదర్శనం. ఈ పరిస్థితులలో గ్రామాలలో అన్ని రెవెన్యూ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను సమన్వయం చేసేందుకు గ్రామ సచివాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయటం సంతోషదాయకం. ఇల్లలకగానే పండుగ కాదు. వీలైనన్ని సేవలు గ్రామంలోనే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

సత్వరం లభించే ఏర్పాట్లు చేయాలి. గ్రామ పంచాయతీ ఆధ్వర్యంలోనే అన్ని పనులూ జరిగేలా స్పష్టమైన ఆదేశాలివ్వాలి. అన్నింటినీ మించి పంచాయతీలకు అన్ని నిధులు, సిబ్బంది మీద అజమాయిషీ ఇచ్చి పరిపాలనను ప్రజలకు చేరువగా తేవాలి. అప్పుడే ఈ ప్రయత్నం సార్థకమవుతుంది.

స్థానిక స్వపరిపాలన కోసం మరో ఉద్యమం!

సెప్టెంబరు 2, 2002

మనదేశంలో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు రాజ్యాంగ బద్ధత కల్పించి తొమ్మిది సంవత్సరాలు దాటింది. ఇప్పటికీ అవి ఉత్సవ విగ్రహాలుగా ఉన్నాయేగాని, నిజమయిన స్వపరిపాలనాధికారాలను, బాధ్యతలను వాటికి బదిలీ చేయలేదు. అసలు స్థానిక ప్రభుత్వాలను పంచాయతీరాజ్ సంస్థలుగా, స్థానిక సంస్థలుగా వర్ణించే తీరులోనే మన అస్పష్టత బయటపడుతుంది. జాతీయస్థాయిలో లోక్సభను మనమంతా ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకొంటున్నాం. ఆ లోక్సభలో అధిక సభ్యుల మద్దతుతో ప్రభుత్వం ఏర్పడుతోంది. ఆ ప్రభుత్వంలోని మంత్రులకు జాతీయస్థాయికి చెందిన అంశాలపైన పూర్తి అధికారాలు, అజమాయిషీ, బాధ్యతలు ఉన్నాయి. పౌరుల ప్రాథమిక హక్కులకు లోబడి, రాజ్యాంగ పవిత్రతకు లోబడి ఆ మంత్రులు ఏ నిర్ణయాలనైనా చేయవచ్చు. ఒక వేళ అంతకుముందు చేసిన చట్టాలు మంత్రివర్గ విధానాలకు అడ్డువస్తే ఆ చట్టాలనే పార్లమెంటు అనుమతితో మార్చవచ్చు. కొత్త చట్టాలను చేయవచ్చు. ఉన్నతాధికారులందరిని తమ అభీష్టం మేరకు నియమించవచ్చు. బదిలీ చేయవచ్చు ప్రజాధనాన్ని ఎలా వెచ్చించాలో నిర్ణయించవచ్చు. ఆ మంత్రి వర్గాన్ని, వారి ఆదేశాలకు లోబడి పనిచేసే అధికార గణాన్ని యూనియన్ ప్రభుత్వమని పిలుచుకొంటున్నాం. రాజ్యాంగంలో పేర్కొనకపోయినా, అలవాటుగా దాన్ని 'కేంద్ర' ప్రభుత్వం అని ప్రస్తావిస్తున్నాం. నిజానికి మనకు ఉన్నది కేంద్ర ప్రభుత్వం కాదు. యూనియన్ ప్రభుత్వం. తెల్లదొరల పాలనలో ఉన్నప్పుడు దేశంలో అన్ని వ్యవహారాలు గవర్నర్ జనరల్ ఆదేశాలకు లోబడి నడిచేవి.

మొదటి ఎన్నికలు స్థానికంగానే

మనదేశంలో బ్రిటిష్ పాలన స్థిరపడ్డాక తెల్లదొరలు రాష్ట్రాలపై పూర్తి అజమాయిషీ సాధించారు. యూనిటరీ పద్ధతిలో, 'కేంద్ర' నిర్ణయానుసారం, వైస్రాయ్ ఆధీనంలో పరిపాలన జరిగేది. అప్పటి నుంచి 'కేంద్ర' ప్రభుత్వం అనే పేరు స్థిరపడింది. వైస్రాయ్ విధానాలకు, అదేశాలకు లోబడి, రోజువారీ పరిపాలన అంతా రాష్ట్రాల గవర్నరు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చేతుల్లో ఉండేది. అలాగే కలకత్తా, బొంబాయి, మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీలు, పంజాబు, వాయవ్య సరిహద్దు ప్రాంతం, ఈశాన్య సరిహద్దు ప్రాంతం, ఉత్తరాదిన సంయుక్త రాష్ట్రాలు, మధ్య భారత్, బిరార్-ఇలా బ్రిటిష్ పాలనలో దేశంలోని మూడింట రెండు వంతులే ఉండేది. ఆరు వందలకు పైగా సంస్థానాల్లో, మూడవవంతు దేశంలో సంస్థానాధీశులు, రాజులు ఉండేవారు. అలాగే స్థానిక పరిస్థితులను బట్టి విధానాలు రూపొందించటం, అమలుచేయటం జరిగేవి. ఆ కారణంగానే దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో వివిధ రకాలయిన రెవెన్యూ పద్ధతులు ఉండేవి. కాలక్రమంలో... కొన్ని అంశాలపై ఏ రాష్ట్రానికి ఆ రాష్ట్రంలో చట్టాలను రూపొందించారు. ప్రతి రాష్ట్రానికి ఓ సర్వోన్నత న్యాయస్థానం ఉండేది. దేశం మొత్తానికి ఓ ఫెడరల్ కోర్టు ఉండేది. 1919లో మాంటేగ్ - చెమ్స్ఫోర్డ్ సంస్కరణల పేరుతో కొంతమేరకు, 1935లో భారత ప్రభుత్వ చట్టం ద్వారా చాలా మేరకు పరిమిత ఎన్నికల ద్వారా రాష్ట్రాలలో ప్రజలు ఎన్నుకున్న ప్రతినిధుల చేతుల్లోకి అధికారాలు వచ్చాయి.

1892 నుంచే స్థానిక ప్రభుత్వాలు ఏర్పడ్డాయి. లార్డ్ రిప్పన్ వైస్రాయిగా ఉన్న కాలంలో వాటికి అంకురార్పణ జరిగింది. స్థానికంగా స్వపరిపాలన సంస్థల ద్వారా ప్రజల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించాలన్న సంకల్పంతో బ్రిటిష్ వలసపాలకులు వాటిని ఏర్పరిచారు. దేశంలో స్వపరిపాలనకు పునాదిగా ఈ స్థానిక సంస్థలు ఉంటాయని ఆనాడు భావించారు. దానికి అనుగుణంగానే ఎందరో మేటి నాయకులు స్థానిక ప్రభుత్వాల నుంచి వచ్చారు. దేశభక్త చిత్తరంజన్ దాస్, సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్, విఠల్ భాయ్ పటేల్, జవహర్ లాల్ నెహ్రూ, సుభాష్ చంద్రబోస్, ప్రకాశం పంతులు లాంటి మహామహాలెందరో పురపాలక సంఘాలలో అనుభవం గడించి పరిపాలనలో నిష్ణాతులైనారు. రాష్ట్రస్థాయిలో స్వపరిపాలన రాకముందే ఆ విధంగా స్థానిక ప్రభుత్వాలలో స్వపరిపాలన వచ్చింది. ఆనాడే జిల్లా బోర్డులకు, పురపాలక సంఘాలకు నిర్దిష్టమయిన స్వయం నిర్ణయాధికారాలను, బాధ్యతలను పరాయి పాలకులు కట్టబెట్టారు. ఆ తరువాతే, 1937లో జరిగిన ఎన్నికల ద్వారా రాష్ట్రాలలో ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలకు పాలనాధికారాలను ఇచ్చారు. ఆ విధంగా దేశంలో మొదట ప్రజలెన్నుకున్న స్థానిక ప్రభుత్వాలు పాలన బాధ్యతలను చేపట్టాయి. ఆ తరువాత నాలుగు దశాబ్దాలకు రాష్ట్రస్థాయిలో స్వపరిపాలనకు అంకురార్పణ జరిగింది. అది జరిగాక 10 సంవత్సరాలకు దేవానికి స్వాతంత్ర్యం రావటంతో జాతీయస్థాయిలో ప్రజాప్రభుత్వం మొదటిసారిగా ఏర్పడింది. మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు రాజ్యాంగంలో

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఏడో షెడ్యూలులో మూడు జాబితాలను చేర్చారు. అందులో యూనియన్ ప్రభుత్వం అదీనంలో ఉండే అంశాలను మొదటి జాబితాలోను, రాష్ట్రాల చేతుల్లో ఉండే అంశాలను రెండవ జాబితాలోను, ఉమ్మడిగా నిర్వహించే అంశాలను మూడో జాబితాలోను, పేర్కొన్నారు. అప్పటి నుంచి యూనియన్, రాష్ట్రాల మధ్య స్పష్టమయిన అధికారాల విభజన, వేర్వేరుగా ఎన్నుకున్న ప్రభుత్వాలు ఉంటూ వచ్చాయి. అయితే దేశంలో ప్రజల స్వపరిపాలనకు నాంది పలికిన స్థానిక ప్రభుత్వాల మాట మన నేతలకు గుర్తుకొరలేదు.

బ్రిటిష్ వారి కాలంలో క్రమక్రమంగా చిన్నస్థాయి నుంచి పెద్దస్థాయి వరకు స్వపరిపాలనను విస్తరించే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. స్వతంత్ర భారతంలో పరిస్థితి మొత్తం తారుమారయింది. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు సంబంధించి రాజ్యాంగబద్ధమైన ఏర్పాట్లు లేకపోవడమే కాకుండా, అధికారాన్ని బాగా కేంద్రీకరించి రాష్ట్రాలను ఢిల్లీ పాలకుల గుప్పిట్లో ఉంచారు. రాష్ట్రాలను ఏర్పరచటం, సరిహద్దులను మార్చటం, కొన్ని రాష్ట్రాలను కలపటం, పేర్లు మార్చటం- వంటివాటిపై కేవలం సాధారణ మెజారిటీ ద్వారా నిర్ణయాలు తీసుకొనే అధికారాన్ని పార్లమెంటుకు కట్టబెట్టారు. అలాగే రాజ్యాంగంలో ప్రస్తావించని, కొత్తగా ఉత్పన్నమయ్యే అదనపు (రెసిడ్యూయల్) అంశాలన్నీ యూనియన్ ఆధీనంలో ఉండేలా నిర్దేశించారు. జాతీయస్థాయిలో ఎన్నికయిన రాష్ట్రపతి రాష్ట్రాలలో యూనియన్ నియమించిన గవర్నర్లు ఉండే ఏర్పాటు చేశారు. ఎన్నికైన రాష్ట్రపతికన్నా, ఎంపికయిన గవర్నరుకు విశేషాధికారాలను కట్టబెట్టారు. 356వ అధికరణం పేరుతో ఎప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను, శాసనసభలను రద్దుచేసి రాష్ట్రపతిపాలన ద్వారా ప్రత్యక్షంగా శాసించే అధికారాన్ని యూనియన్ కు ఇచ్చారు. ఆ అధికారాన్ని నూరుకు పైగా పర్యాయాలు వినియోగించిన వైనం, అందులో అత్యధిక సందర్భాలలో పక్షపాతం చోటుచేసుకోవడం మనందరికీ తెలుసు.

నాలుగు దశాబ్దాల తప్పిదాల నుంచి, ఎన్నో ప్రాంతాలలో చేలరేగిన వేర్పాటు ఉద్యమాల నుంచి, హింస నుంచి, నిష్కారణంగా ఎగదోసిన రాజకీయ సంక్షోభాల నుంచి, యూనియన్ స్థాయిలో కాంగ్రెస్ గుత్తాధిపత్యం తగ్గిపోయి వివిధ పార్టీలు అధికారాన్ని చేపట్టే పరిస్థితి నుంచి, ప్రాంతీయ పార్టీల మద్దతు లేకుండా యూనియన్ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేయలేని ఆశక్తత నుంచి మనదేశ రాజకీయరంగం కొన్ని

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

గుణాపాఠాలను నేర్చుకుంది. అవిధంగా ఎట్టకేలకు 356వ అధికరణం నిర్దేశకంగా మిగిలిపోయింది. రాష్ట్ర గవర్నరు నియామకాన్ని ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని సంప్రదించాకే చేసే సంప్రదాయం ప్రారంభమయింది. ఆర్థిక సంఘం పుణ్యమా అని యూనియన్ నుంచి బదిలీ అయ్యే నిధులలో పక్షపాతం లేకుండా ఆది నుంచి మంచి సంప్రదాయాలను పాటిస్తూ వచ్చారు. ప్రభుత్వరంగ పాత్ర తగ్గిపోవటంతో యూనియన్ పెట్టుబడులలో పక్షపాతానికి తావులేకుండా పోయింది. ఇలా వివిధ కారాణాలుగా యూనియన్-రాష్ట్రాల మధ్య సంబంధాలలో గణనీయమయిన మార్పు వచ్చింది.

అధికార వికేంద్రీకరణతోనే సత్ఫలాలను

ఇంతజరిగినా, ఈనాటికీ దేశంలో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు విలువలేదు. స్వతంత్రం పేరుతో ముందు యూనియన్ కు, ఆ తరువాత రాష్ట్రాలకు అధికారాలు దాఖలయితే, స్థానిక ప్రభుత్వాలు మాత్రం నేటికీ ఉత్సవ విగ్రహాలుగా మిగిలిపోయాయి. అసలు స్థానిక ప్రభుత్వాల ఉనికి రాష్ట్రాలకు దుర్భరంగా తయారయింది. 1993 దాకా ఈ స్థానిక ప్రభుత్వాలకు రాజ్యాంగబద్ధతే లేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల దయాదాక్షిణ్యం మీద స్థానిక ప్రభుత్వాల ఉనికి ఆధారపడి ఉండేది. ఆ తరువాత కూడా రాష్ట్రాలు స్థానిక ప్రభుత్వాలకు తగిన పాత్ర ఇవ్వడాన్ని వ్యతిరేకించాయి. బ్రిటిష్ కాలంలో స్వపరిపాలన స్థానిక ప్రభుత్వాలతో ప్రారంభమై క్రమక్రమంగా పెద్ద అంచెలకు విస్తరించగా, స్వతంత్ర భారతంలో స్వపరిపాలన జాతీయస్థాయిలో ప్రారంభమై రాష్ట్రాలతో ఆగిపోయింది. ఇలా ప్రజాస్వామ్యం తల్లకిందులైంది. అందుకే గత అయిదు దశాబ్దాలలో ఎన్నో అపశ్రుతులను చూశాం; ఎంతో అవినీతిని భరించాం; అంతులేని అహంకారాన్ని చవిచూశాం. నిరంతర దుష్పరిపాలనను ఎదుర్కొన్నాం. చాలా ఆలస్యంగా కొందరికయినా జ్ఞానోదయమయింది. స్థానిక ప్రభుత్వాలు బలోపేతం కాకుండా మంచి ఫలితాలు సాధ్యంకాదని గుర్తించటంతో 73,74వ రాజ్యాంగ సవరణలు చేశారు. అయితే అలవాటు ప్రకారం స్థానిక ప్రభుత్వాల నిర్మాణాన్ని గూర్చి అత్యంత సూక్ష్మమైన వివరాలను కూడా రాజ్యాంగబద్ధం చేసి, స్థానిక పరిస్థితుల మేరకు మార్పులు చేసుకునే అవకాశం లేకుండా ఉక్కు చట్రంలో బిగించారు. స్థానిక ప్రభుత్వాల అధికారాలు, బాధ్యతల విషయంలో నిరాసక్తత ప్రదర్శించారు. ఇలా ప్రజాస్వామ్యం తల్లకిందులు కావటంతో యూనియన్ నుంచి కనీస అధికారాలు రాష్ట్రాలకు రావటానికి, పై రెండంచెల మధ్య కొంత సమతూకం పాటించటానికి 40 ఏళ్లు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పట్టాయి. మనం మిన్నకుంటే రాష్ట్రాలకు, స్థానిక ప్రభుత్వాలకు మధ్య స్పష్టమయిన అధికారాల విభజన జరగటానికి, అధికార వికేంద్రీకరణకు మరికొన్ని దశాబ్దాలు పట్టే ప్రమాదం ఉంది. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలివ్వటం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సొంత విషయం కాదు. నిజానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కన్నా స్థానిక ప్రభుత్వం ముందు పుట్టింది. అయితే స్థానిక ప్రభుత్వాల పోరాటం కేవలం స్థానికంగా ఎన్నికయిన కొందరి అధికార దుర్వినియోగానికి, వారి ఎన్నికల పెట్టుబడిని తిరిగి రాబట్టటానికి జరిగే తంతు కారాదు. అది మంచి పాలనకు ప్రజల పోరాటం కావాలి. స్థానిక సంస్థలుగా కాక, స్థానిక ప్రభుత్వాలుగా మనం గుర్తించాలి. అధికార వికేంద్రీకరణే మంచి పాలనకు మార్గం. మరో పాతికేళ్లు వృథా కాకుండా స్థానిక ప్రభుత్వాలను వెంటనే బలోపేతం చేయటం కోసం ఉద్యమించాల్సిన సమయం అసన్నమయింది.

రాజ్యాంగం సాక్షిగా స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పాతర

జూలై 28, 2003

మనదేశంలో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు రాజ్యాంబద్ధత కల్పించటానికి ఉద్దేశించిన 73,74వ రాజ్యాంగ సవరణలను తెచ్చి పది సంవత్సరాలు దాటింది. 1993లో ఏప్రిల్ నెలలో వీటిని ఆమోదించారు. దేశంలోని చాలా రాష్ట్రాలలో స్థానిక ప్రభుత్వాలు ఏర్పడ్డాయేగాని, అవి ఆస్తిపంజరాలలాగా మిగిలిపోయాయి. ఇందుకు సంబంధించిన రాజ్యాంగపరమైన అంశాలను కూలంకషంగా పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది.

స్థానిక ప్రభుత్వాలు ఆశించినంతగా నిలదొక్కుకోక పోవటానికి మొదట్లో కారణం- రాజ్యాంగ సవరణలలోని లోపాలు. గ్రామీణ స్థానిక ప్రభుత్వాలకు సంబంధించిన 73వ రాజ్యాంగ సవరణలో 3,600 పైగా పదాలున్నాయి. పట్టణ స్థానిక ప్రభుత్వాలకు సంబంధించిన 74వ సవరణలో 4,000 పైగా పదాలున్నాయి. మొత్తం కలిపి దాదాపు 7,700 పదాలున్నాయి. స్థానిక ప్రభుత్వాల నిర్మాణంపై ఇంతటి పదాదంబరం ప్రదర్శించిన చట్ట నిర్మాతలు, వాటికి నిర్దిష్టమయిన బాధ్యతలను అప్పగించే విషయానికి వచ్చేసరికి వెనకంజవేశారు. అర్థమనస్కుంగా, అన్యమనస్కుంగా ఈ సవరణలను చేపట్టారే తప్ప, ప్రజలకున్న స్వపరిపాలనాధికారాన్ని గౌరవించటంలోను, పౌరులకు చేరువగానే అత్యధిక ప్రభుత్వ విధులను సమర్థంగా, నిజాయతీగా, జవాబుదారీతనంతో నిర్వహించటం సాధ్యమని గుర్తించటంలోను విఫలమయ్యారు. అందుకే చాంతాడంత పొడుగు సవరణలతో జీవంలేని కళేబరాన్ని సృష్టించారు. స్థానిక ప్రభుత్వాల ఏర్పాటు, నిర్మాణం, ఎన్నికలపై అవసరానికి మించిన వివరాలను పొందుపరచిన రాజ్యాంగంలో-వాటి బాధ్యతలను, అధికారాలను చాలా అస్పష్టంగా నిర్వచించారు. పంచాయితీల విధులను 243(జి) అధికరణంలోను, మునిసిపాలిటీల విధులను 243(డబ్ల్యు) అధికరణంలోను ప్రస్తావించారు. స్పష్టతగాని, నిర్దిష్టత గాని లేకుండా వాటిని గందరగోళంగా, తికమకలతో రూపొందించారు. స్థానిక ప్రభుత్వాలయితే వచ్చాయి కానీ, ఉత్సవ విగ్రహాలుగా మిగిలిపోయాయి. విచిత్రమేమిటంటే మొత్తం 7,700 పదాలతో కూడిన రాజ్యాంగ ప్రకరణ ఇంత

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

నిర్వీర్యం కావటం. నిజానికి అమెరికన్ రాజ్యాంగం మొత్తం కలిపి 4,700 పదాలు మాత్రమే. అంటే 73,74 సవరణల నిడివి ప్రపంచంలోనే అత్యుత్తమమయిన ప్రజాస్వామ్య రాజ్యా వ్యవస్థకు ప్రాణంపోసిన తొలి లిఖిత రాజ్యాంగం కన్నా ఎంతో ఎక్కువ! జర్మన్ రాజ్యాంగంలో 28వ అధికరణంలో కేవలం 100 పదాలతో స్థానిక ప్రభుత్వాల పాత్రను స్పష్టంగా, నిర్దిష్టంగా నిర్వచించారు. అందులో ఏ గందరగోళానికి తావులేదు. వాటి అధికారాలను, బాధ్యతలను నిర్వచించి రాజ్యాంగంలో ప్రకటించి- వాటి నిర్మాణాన్ని, అమలును రాష్ట్ర శాసనసభలకు వదిలేశారు. పెడరల్ ప్రభుత్వానికి అప్పగించారు. అంతమాత్రం చేత మన రాజ్యాంగ సవరణలకు విలువలేదని కాదు. కనీసం విధిగా స్థానిక ప్రభుత్వాలను ఏర్పాటుచేసే నిబంధన నేడు అమలులో ఉంది. గతంలోలాగా వాటి ఏర్పాటు ఆనాటి ప్రభుత్వం చేతుల్లో లేదు. ఒకసారి ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వాలు ఏర్పాడాక వాటిని మూకుమ్మడిగా రద్దుచేసే అవకాశం నేడు లేదు. ఒకవేళ ఒక స్థానిక ప్రభుత్వాన్ని అవకతవకలు రుజువయిన కారణంగా రద్దుచేసినా, మళ్ళీ ఆరునెలలలోగా ఎన్నికలు జరపాలి. ఈసారి ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వం అయిదేళ్లలో గతించిన కాలం పోగా మిగిలిన కాలం మాత్రమే పదవిలో ఉంటుంది. అంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పక్షపాత రాజకీయ కారణాలతో ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వాలను రద్దుచేయటం వల్ల అదనపు ప్రయోజనం చేకూరకుండా రాజ్యాంగ సవరణలో నిబంధనలు విధించారు. ఎన్నికలను జరపటానికి జాతీయ స్థాయిలోలాగానే ఓ రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘాన్ని స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిగల రాజ్యాంగ సంస్థగా ఏర్పాటు చేశారు. రాష్ట్రం స్థానిక ప్రభుత్వాల మధ్య వనరుల పంపిణీకి కూడా జాతీయ స్థాయిలో లాగానే రాష్ట్ర ఆర్థిక సంఘాన్ని రాజ్యాంగబద్ధంగా ఏర్పాటు చేశారు. ఇక విధులు, వనరులు, అధికారాల విషయానికి వస్తే ఈ స్థానిక ప్రభుత్వాలు స్వపరిపాలనా సంస్థలుగా నిలవటానికి అవసరమైన అన్ని అధికారాలను రాష్ట్ర శాసనసభ కట్టబెట్టాలని రాజ్యాంగం నిర్దేశించింది. కానీ ఏ మేరకు ఈ అధికారాలను ఇవ్వాలో నిర్దిష్టంగా చెప్పలేదు. 11,12వ షెడ్యూల్లలో గ్రామ, పట్టణ స్థానిక ప్రభుత్వాల పరిధిలో 29,18 అంశాలను ఉంచాలని సూచించారు. కానీ రాజ్యాంగం 7వ షెడ్యూలులో జాతీయ, రాష్ట్రస్థాయిలో అధికారాల విభజన స్పష్టంగా జరిగిన తీరులో స్థానిక ప్రభుత్వాల విధులను నిర్దేశించలేదు. ఈ సందిగ్ధతను అసరాగా చేసుకొని మన రాష్ట్రంతో సహా వివిధ రాష్ట్రాలలో ఈ విధుల బదిలీ విషయంలో ఉదాసీనత కానవస్తోంది.

రాజ్యాంగ ఉల్లంఘన

రాజ్యాంగాన్ని సమగ్రంగా పరిశీలిస్తే కొన్ని విషయాలు స్పష్టంగా బోధపడతాయి. రాజ్యాంగ పీఠిక, ప్రాథమిక హక్కులు, ఆదేశిక సూత్రాలు మన రాజ్యాంగానికి ప్రాణం. రాజ్యాంగ విలువలంటూ మనం నిర్వచించుకోవాలంటే, ఆ మూడు బాగాలనుంచే వాటిని వడపోయాలి. వాటిలో వ్యక్తి స్వేచ్ఛ, పౌర సార్వభౌమత్వం, స్వపరిపాలన, ప్రజాస్వామ్యం, సమాజహితం మన వ్యవస్థ మౌలిక లక్షణాలుగా కానవస్తాయి. పౌరుడే ప్రభువయినప్పుడు, ఎన్నికయిన ప్రభుత్వం కేవలం ప్రజల ప్రతినిధిగా పనిచేస్తున్నప్పుడు, పాలకులు ప్రజలు సేవకే ఉన్నప్పుడు, వయోజన ఓటు హక్కును అంగీకరించినప్పుడు, ప్రజలకు చేరువగా వారు స్వేచ్ఛగా ఎన్నుకున్న స్థానిక ప్రభుత్వం ఆ ప్రజల తరపున అత్యధిక బాధ్యతలు చేపట్టడం అత్యంత సహజమయిన ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియ. అలాగే ఆదేశిక సూత్రాలలో భాగంగా రాజ్యాంగంలో 40వ అధికరణంలో స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థలుగా స్థానిక ప్రభుత్వాలుండాలని ఆకాంక్షించారు. చివరికి 1993లో 73,74వ సవరణలను ప్రతిపాదిస్తున్నప్పుడు, ఈ 40వ అధికరణలోని ఆదేశిక సూత్రాలకు ఓ స్పష్టమయిన రూపునివ్వటం కోసం, స్థానిక ప్రభుత్వాలు నిజమయిన స్వపరిపాలనా సంస్థలుగా పనిచేయటం కోసం ఈ చట్టాన్ని చేస్తున్నట్లు పార్లమెంటు పేర్కొంది. రాష్ట్ర శాసనసభ చట్టరూపంలో ఈ అధికారాలను స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అందివ్వాలని సంకల్పించినంత మాత్రాన- రాజ్యాంగ స్ఫూర్తికి, ఈ సవరణ లక్ష్యాలకు, అవి స్వపరిపాలనా సంస్థలుగా రూపొందాలన్న నిబంధనకు వ్యతిరేకంగా శాసనసభలు వ్యవహరిస్తే అది నిస్సందేహంగా రాజ్యాంగ విరుద్ధం, అప్రజాస్వామికం అవుతుంది. ప్రస్తుతం జరుగుతోంది. ఉదాహరణకు రాజ్యాంగంలోని 79వ అధికరణలో పార్లమెంటు గురించి వాడిన పదజాలాన్నే సవరించిన 243వ అధికరణలో స్థానిక ప్రభుత్వాల విషయంలో ఉపయోగించారు. అంటే జాతీయ, రాష్ట్రస్థాయిలలో ఎన్నికయిన ప్రభుత్వాలకిచ్చే గౌరవం. స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు కూడా వర్తించాలని సారాంశం. ఆ రకంగా చూసినా స్థానిక ప్రభుత్వాలను నిర్లక్ష్యం చేయటం క్షంతవ్యంకాదు.

పోసీ రాజ్యాంగంలో విస్పష్టంగా ప్రకటించిన అంశాలయినా అమలువుతున్నాయా అని పరిశీలిస్తే, ప్రత్యక్షంగా ఎలాంటి రాజ్యాంగ ఉల్లంఘనకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పాల్పడుతున్నాయో బోధపడుతుంది. ఉదాహరణకు 243(జి.డి) అధికరణ క్రింద

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రతి జిల్లాకు ఓ జిల్లా ప్రణాళిక మండలిని విధిగా ఏర్పాటుచేయాలి. ఈ మండలిలో 80 శాతం మంది సభ్యులు విధిగా ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వాల సభ్యుల నుంచి ఎన్నికకావాలి. జిల్లా ప్రణాళిక వ్యవహారాలను ఈ మండలి ఖరారు చేయాలి. మన రాష్ట్రంలో ఇప్పటికీ ఈ నిబంధనను అమలు చేయలేదు. అంటే రాజ్యాంగాన్ని ప్రత్యక్షంగా ఉల్లంఘిస్తున్నారన్నమాట. ఈ జిల్లా ప్రణాళికా మండలికి బదులు ప్రతి జిల్లాలోను జిల్లాలోను జిల్లా అభివృద్ధి సమీక్షా మండలి శాసనసభ్యులతో, పార్లమెంటు సభ్యులతో, ఓ మంత్రి అధ్యక్షతన నిర్ణయాలు తీసుకుంటున్నది. ఇది స్పష్టంగా రాజ్యాంగ విరుద్ధం.

243(జడ్.ఇ) అధికరణ కింద నగర ప్రాంతాలలో స్థానిక ప్రభుత్వాల నుంచి ఎన్నికయిన నగరాభివృద్ధి మండళ్లను విధిగా ఏర్పాటు చేయాలి. ఇందులో మూడింట రెండు వంతుల సభ్యులు విధిగా ఆ నగరాభివృద్ధి మండలి పరిధిలోని పంచాయతీలు, మునిసిపాలిటీలలో ఎన్నికయిన సభ్యులు తిరిగి ఎన్నుకున్న వారయి ఉండాలి. కాని నేటికీ ఈ రాజ్యాంగ ప్రకరణాన్ని మన రాష్ట్రంలోను, ఇతర రాష్ట్రాలలోను ఉల్లంఘిస్తూనే ఉన్నారు. ఇలా ఎన్నికయిన నగరాభివృద్ధి మండలిస్థానే నామినేట్ చేసిన నగరాభివృద్ధి సంస్థలు ఎన్నో చట్టపరమయిన నిర్ణయాలను చేస్తున్నాయి. ఇది ప్రత్యక్షంగా రాజ్యాంగ ఉల్లంఘన.

243(ఎస్) అధికరణ కింద మూడు లక్షల జనాభా దాటిన ప్రతి పట్టణంలోను వార్డు లేదా వార్డుల కమిటీలను విధిగా ఏర్పరచి, వారికి కొన్ని నిర్దిష్టమయిన బాధ్యతలను అప్పగించాలి. అయినా చాలా కాలం ఈ కమిటీలను ఏర్పాటు చేయలేదు. ఏర్పాటయినప్పుడు కూడా చాలా చోట్ల పదేసి వార్డులకొక కమిటీని ఏర్పరుస్తున్నారు. ఉదాహరణకు జంటనగరాలలో పదివార్డులకు కలిపి దాదాపు నాలుగు లక్షలకుపైగా జనాభా ఉంది. మూడు లక్షల జనాభా దాటిన పట్టణాలలో వార్డు కమిటీలుండాలంటే అర్థం. ప్రతి 30-40వేల జనాభాకు ఓ స్థానిక కమిటీ ఉండాలని అలాంటప్పుడు నాలుగైదు లక్షల జనాభాకు ఓ వార్డుల కమిటీని ఏర్పాటు చేయటం నిస్సందేహంగా రాజ్యాంగ ఉల్లంఘనే. ఈ కమిటీలను ఉత్సవవిగ్రహాలుగా ఉంచారేగాని, వాటికి నిర్దిష్టమయిన బాధ్యతలను అప్పగించలేదు. అంటే ఇది రాజ్యాంగ స్ఫూర్తికి విరుద్ధం.

243(కె) అధికరణ కింద స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికల నిర్వహణ కోసం రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘాన్ని నియమించాలి. ఈ సంస్థ లక్షం ఎన్నికలను నిష్పాక్షికంగా,

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

సకాలంలో, విధిగా నిర్వహించటం. మన రాష్ట్రంలో ఎన్నికల సంఘాన్ని ఏర్పాటుయితే చేశారు గాని, ఎన్నికల నిర్వహణకు కావలసిన అన్ని అధికారాలను ఆ ఎన్నికల సంఘానికి ఇవ్వలేదు. ఉదాహరణకు వివిధ స్థానాలను చట్టం నిర్దేశించిన రీతిలో వివిధ వర్గాలకు కేటాయించే బాధ్యతను ప్రభుత్వాధికారుల చేతుల్లో పెట్టారు. దాంతో ప్రభుత్వం రిజర్వేషన్లను పూర్తిచేయకపోతే ఎన్నికల సంఘం తన విధిని నిర్వర్తించలేదు. 2000వ సంవత్సరం ప్రారంభంలోనే పూర్తి కావలసిన స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికలు చాలా కాలం వాయిదా పడటానికి కారణం ఏదో ఒక వంకన ప్రభుత్వం ఈ రిజర్వేషన్ల కేటాయిపును పూర్తిచేయకపోవటమే. చివరకు రాష్ట్ర హైకోర్టు, ఆపైన సుప్రీంకోర్టు ఆదేశాలిచ్చాకే మన రాష్ట్రంలో చాలా ఆలస్యంగా స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికలు పూర్తయ్యాయి. ఇలా ఎన్నికల నిర్వహణకు సంబంధించిన పూర్తి బాధ్యతలను రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘానికి ఇవ్వకపోవటం నిస్సందేహంగా రాజ్యాంగ విరుద్ధం.

243(ఇ.వై) అధికరణల ప్రకారం ప్రతి రాష్ట్రంలోను ఐదేళ్లకోసారి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు వనరుల కేటాయింపునకు సంబంధించిన నివేదిక సమర్పించటానికి రాష్ట్ర ఆర్థిక సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి. ఈ ఆర్థిక సంఘం రాష్ట్ర పన్నులలో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అందించవలసిన గ్రాంటును ఖరారు చేయాలి. జాతీయ స్థాయిలో ఆర్థిక సంఘం ఈ విధంగా ఏర్పాటై - చేసే సిఫారసులను యధాతథంగా ఆమోదించి అమలు చేయటం ఓ రివాజయింది. ఆ విధంగా కాలక్రమేణా జాతీయ, రాష్ట్రస్థాయి ప్రభుత్వాల మధ్య ఆర్థిక సంబంధాలలో చాలా పరిణతి వచ్చింది. కాని రాష్ట్ర ఆర్థిక సంఘం నిర్ణయాలను అమలు చేయటంలో వివరీతమైన జాప్యం చోటుచేసుకోవటంతోపాటు చాలా సిఫారసులను బుట్టడాఖలు చేస్తున్నారు. చివరికి జాతీయ ఆర్థిక సంఘం స్థానిక ప్రభుత్వాలకు కేటాయించిన మొత్తాన్ని కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన ఖజానాలో వేసుకుని వినియోగిస్తోంది. ఇది స్పష్టంగా రాజ్యాంగ విరుద్ధం జాతీయ ఆర్థిక సంఘం స్థానిక ప్రభుత్వాలకు మంజూరచేసిన నిధులను వాటికి అందించకుండా రాష్ట్ర స్థాయిలో రూపొందించిన పథకాలకు మళ్ళిస్తున్నారు. ఉదాహరణకు ఇటీవల పెద్దయెత్తున చేపట్టిన ప్రతి ఇంటికి మరుగుదొడ్డి పథకం కోసం అవసరమయిన నగదును జాతీయ ఆర్థిక సంఘం పంచాయతీలకు పూర్తిగా రాజ్యాంగ విరుద్ధం.

అధికారాల బదిలీ అంటే?

మరెన్నో సందర్భాలలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్థానిక ప్రభుత్వాలకు కొన్ని అధికారాలను బదలాయించినట్లు ప్రకటనలు, ఆదేశాలు జారీచేస్తోంది. నిజానికి వనరుల సిబ్బంది, విధానాలకు సంబంధించిన అధికారాలన్నిటినీ తమ చేతుల్లో ఉంచుకుని, సమీక్షలు, సలహాలు మాత్రం స్థానిక ప్రభుత్వాల పరిధిలో ఉంచుతోంది. ఈ నేపథ్యంలో అధికారాల బదిలీ అంటే ఏమిటో స్పష్టంగా నిర్వచించాలి. ఆచరణ సాధ్యమైన నిర్దిష్ట పాలనా చర్యలను చేపట్టకుండా అధికారాలను బదిలీ చేసినట్లు చెప్పుకోవటం, కేవలం అందమైన అబద్ధాలను అలవోకగా చెప్పటమే. నిజంగా అధికారాలు బదిలీచేస్తే ప్రతి జిల్లాకీ బడ్జెట్ కేటాయింపును పథకాల వారీగా చూపాలి. ఒకప్పుడు స్థానిక ప్రభుత్వాల ఆధీనంలో సిబ్బంది పనిచేసేవారు. అలాంటిది కాలక్రమేణా వారి సేవలను కేంద్రీకృతంచేసి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులుగా వారిని మార్చారు. ఆ విధంగా ఉద్యోగుల జవాబుదారితనం తగ్గిపోయింది. అధికారం ఒకచోట ఉండగా బాధ్యత మరొకరిదయింది. ఈ పరిస్థితిని చక్కదిద్దాలంటే మళ్ళీ ఉద్యోగుల సేవలను స్థానిక ప్రభుత్వాలకు బదిలీ చేయటం అవసరం. ఈ ప్రక్రియలో ఉద్యోగుల జీతభత్యాలకు, వారి ఉద్యోగ నియమ నిబంధనలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హామీ ఇస్తే, ఆ ఉద్యోగులకు ఏ అసౌకర్యం లేకుండా ఉంటుంది. అది జరగనంత కాలం స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ఆ సేవలను బదిలీ చేసినట్లు కాదు. పంచాయతీలలో మూడంచెల మధ్య 11వ షెడ్యూలులోని 29 అంశాల విభజనను చట్టబద్ధంగా వెంటనే చేపట్టడం రాజ్యాంగబద్ధ వికేంద్రీకరణకు అవసరం. కొన్ని అంశాలపై మూడంచెలలోను, రాష్ట్ర స్థాయిలోను పర్యవేక్షణ అవసరం కావచ్చు. ఉదాహరణకు ఓ పాఠశాల భవన నిర్వహణ గ్రామ స్థాయిలో ఉంటే ప్రాథమిక పాఠశాల సిబ్బంది మండల పంచాయతీకి జవాబుదారీగాను, ఉన్నత పాఠశాలలు జిల్లాపరిషత్తుకు జవాబుదారీగాను ఉండవచ్చు. పాఠ్యాంశాలు, పాఠ్యపుస్తకాలు, పరీక్షలు, ఇతర సాంకేతిక విషయాలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్థాయిలో ఉండవచ్చు కొన్ని విషయాలు రాష్ట్రం అజమాయిషీలో ఉండాలన్న వంకతో మొత్తం ఆ అంశాన్ని రాష్ట్రం చేతిలో పెట్టడం రాజ్యాంగ విరుద్ధమవుతుంది. ఇలా 11,12వ షెడ్యూళ్లలో ప్రతి అంశాన్ని ఏ స్థాయిలో ఏ విషయాన్ని పర్యవేక్షించాలో చట్టబద్ధంగా నిర్వచించినప్పుడే రాజ్యాంగాన్ని అమలుచేసినట్లవుతుంది. ఇలా సునిశితంగా అధ్యయనం చేస్తే మన పాలనలో రాజ్యాంగాన్ని ఎలా ఓ ప్రహసనంగా

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

మార్చారో తేటతెల్లమవుతుంది. జాతీయ స్థాయిలోని ప్రభుత్వం, పార్లమెంటు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, చట్టసభలకు వివిధ స్థాయిలలోని న్యాయస్థానాలు, రాజ్యాంగ సంస్థలు -వీటన్నింటికీ అధికారాలు, బాధ్యతలు కేవలం రాజ్యాంగం ద్వారానే సంక్రమించాయి. అలాంటి రాజ్యాంగ సంస్థలు, స్థానిక ప్రభుత్వాల విషయంలోకి వచ్చేసరికి తమ ఉనికికి కారణమయిన ఆ రాజ్యాంగ ఉల్లంఘనకే పాల్పడటం ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో రాజ్యాంగ బద్ధపాలనకు మహాపచారం.

మూడో మజిలీ ఎంతెంత దూరం

స్థానిక ప్రభుత్వాలకు సాధికారత ఎన్నడు?

ఫిబ్రవరి 16, 2004

ఎన్నికలు దగ్గరపడటంతో రాష్ట్రంలో రాజకీయ వాతావరణం వేడెక్కుతోంది. రాబోయే ఎన్నికలను దృష్టిలో ఉంచుకునే స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారతా సమాఖ్య, 'లోక్ సత్తా'లు రాజ్యాంగ స్ఫూర్తి మేరకు స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలను, బాధ్యతలను పంచాలని కోరుతూ గత ఏడాది ఆగస్టు నుంచి అక్టోబరు దాకా కోటి సంతకాల ఉద్యమాన్ని నిర్వహించాయి.

మూలక అవసరం

ఓ అంచె నుంచి మరో అంచెకు శాశ్వత అధికారాల పంపిణీ అనేది అత్యంత కీలక రాజకీయ సమస్య. తెల్లదొరల నుంచి అధికారం మనమెనుకున్న నేతలకు బదిలీ కావటం మన ప్రజాస్వామ్య పరిణామక్రమంలో తొలి మజిలీ. అయితే స్వతంత్రం వచ్చిన తొలినాళ్లలో దేశం ముక్కలు కావటం, ఆ సమయంలో అసాధారణ రీతిలో రక్తపాతం జరగటం వల్ల అధికారాలను చాలా మేరకు యూనియన్ స్థాయిలో దేశ రాజధాని ఢిల్లీ చేతుల్లో ఉండేలా రాజ్యాంగాన్ని తయారుచేశారు. పేరుకు భారత్ మ రాష్ట్రాల సమాఖ్యగా వర్ణించినా, రాష్ట్రాలకే సరైన అధికారాలు పంపిణీ చేయకపోవడంతో - రాజ్యాంగ ఆదేశిక సూత్రాలలో తప్ప స్థానిక ప్రభుత్వాల ఊసే లేకుండా పోయింది. రాజ్యాంగం అమలులోకి వచ్చాక నాలుగు దశాబ్దాలకుపైగా రాష్ట్రాలకు న్యాయమైన అధికారాల పంపిణీ కోసం దేశంలో వివిధ రూపాలలో పోరాటం జరిగింది. బొమ్మై కేసులో సుప్రీంకోర్టు తీర్పుతో 356వ అధికరణం దుర్వినియోగానికి తెరపడటం, 10వ ఆర్థిక సంఘం తొలిసారిగా అన్ని యూనియన్ పన్నులలోను రాష్ట్రాలకు సమాన వాటాను కేటాయించటం, జాతీయ స్థాయిలో ఏక పార్టీ పాలన అంతమై ప్రాంతీయ పార్టీల పొత్తులతో సంకీర్ణ ప్రభుత్వాలు అనివార్యం కావటం, ఆర్థిక సంస్కరణలలో భాగంగా ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడులలో యూనియన్ ప్రభుత్వానికున్న విచక్షణాధికారాలు అంతం కావటం; లైసెన్సు-పర్మిట్ - కోటా రాజ్యం స్థానంలో స్వేచ్ఛా వాణిజ్యం, ఆర్థిక రంగంలో నిజమైన పోటీ చోటు చేసుకోవటం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

తదితర కారణాలవల్ల యూనియన్- రాష్ట్రాల సంబంధాలలో చాలా వరకు సమతూకం సాధ్యమయింది. సమాఖ్య స్ఫూర్తి మేరకు, ఘెడరలిజానికి అనుగుణంగా రాష్ట్రాలకు అధికారాల బదిలీ పూర్తి కావచ్చింది. 1991 నుంచి 1996 వరకు అధికారంలో ఉన్న పి.వి.నరసింహారావు ప్రభుత్వం, 1996 నుంచి బాధ్యతలను చేపట్టిన సంకీర్ణ ప్రభుత్వాలు చాలా విచక్షణతోను, ముందు చూపుతోను వ్యవహరిస్తున్నాయి. గతంలోలాగా రాష్ట్రాలను చిన్నచూపు చూడటం గాని, ఎన్నికయిన ప్రభుత్వాలను ఏకపక్షంగా రద్దు చేయటం గాని, నిర్ణయాలను ఢిల్లీలో తీసుకోవటం గాని ఇక సాధ్యం కావు. చాలా మేరకు రాష్ట్రాల రాజకీయ, ఆర్థిక భవిష్యత్తు అక్కడి సర్కార్ల చేతుల్లోనే ఉంది. అధికారాల పంపిణీ వల్ల వాస్తవానికి జాతీయ స్థాయిలో ప్రభుత్వం బలహీనం కాకపోగా బలపడింది. కేంద్రీకృత పాలన స్థానంలో వ్యక్తి స్వేచ్ఛ వికేంద్రీకరణ ఆధారంగా రాజ్య వ్యవస్థను నిర్మిస్తే ఆర్థిక ప్రగతి ఎలా సాధ్యమో, దేశం ఎలా మరింత సంఘటితమవుతుందో గత దశాబ్ద కాలంలో సంభవించిన పరిణామాలు రుజువు చేశాయి. ఇంకా కొన్ని అంశాలలో యూనియన్ పెత్తనం అంతం కావలసి ఉంది. కాని మొత్తం మీద రాష్ట్రాల విషయంలో సమాఖ్య స్ఫూర్తి వాస్తవ రూపం దాల్చింది. అధికారాల పంపిణీలో రెండవ మజిలీ పూర్తి కావచ్చింది.

దేశంలో పాలన వ్యవస్థ నిజంగా పౌరులకు చేరువగా ఉండటం కోసం మూడో అంచెలో అధికారాల పంపిణీ జరగాల్సి ఉంది. స్వతంత్ర పోరాటం ఎంత ఉదాత్తమయినదో, రాష్ట్రాలకు అధికారాల పంపిణీ ఎంత కీలకమయినదో, స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారత మన ప్రజాస్వామ్య మనుగడకు అంతే మౌలికమయిన అవసరం. ఇది దీర్ఘకాల పోరాటం. రాష్ట్రాలు తమ చేతుల్లో ఉన్న అధికారాలను స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పంపిణీ చేయటానికి సమ్మతించవు. శాసనసభ్యులు, అధికారులు ఒక పట్టాన స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారతకు అంగీకరించరు. మాటలలో సూత్రప్రాయంగా అధికారాల బదిలీకి ఒప్పుకొన్నా, అవి వాస్తవ రూపం దాల్చటానికి ఎంతో పోరాటం జరగాల్సి ఉంది. రాష్ట్రాల్లోని మంత్రులు కూడా ఒకే ఒరవడిలో అధికారాన్ని చెలాయించటానికి ఇంత కాలం అలవాటు పడ్డారు. గ్రామ, పట్టణ స్థాయిల్లో పూర్తి కావలసిన పనుల్ని రాష్ట్ర స్థాయిలో నిర్ణయం చేస్తూ, పెత్తనమంతా తమదేనన్నట్లుగా సాధారణ ప్రజలకు చూపటం మంచి పరిపాలనగా చెలామణి అవుతోంది. శాంతిభద్రతల పరిరక్షణ, చట్టబద్ధపాలన, సకాలంలో సరైన న్యాయం, ప్రజలందరికీ విద్య, ఆరోగ్యం సజావుగా అందించటం కోసం-సరైన విధానాలు, పద్ధతులు, సహజ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

వనరుల అభివృద్ధి, రాష్ట్ర స్థాయిలో మౌలిక సదుపాయాలు, సాంఘిక భద్రత-ఇవన్నీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు చేపట్టవలసిన విధులు వాటిని చాలా మేరకు నిర్లక్ష్యం చేసి ప్రభుత్వాలు స్థానిక విషయాలలో అనవసరంగా జోక్యం చేసుకుంటున్నాయి. బదిలీలు, పైరవీలు, అస్మదీయుల కోసం కాంట్రాక్టుల ఖరారులు, నేర పరిశోధనలో జోక్యం- వంటివాటిలో మునిగిపోతున్నాయి.

కేంద్రీకరణను, విధుల నిర్లక్ష్యాన్ని అంతమొందించడమంటే మాటలు కాదు. మనరాష్ట్రం సహా చాలా రాష్ట్రాలలో అన్ని పార్టీల సర్కార్లకూ కేంద్రీకృత పోకడలు అలవాటైపోయాయి. ఇప్పుడు ఆ పద్ధతిని మార్చాలన్న ఆలోచన వచ్చినా- శాసనసభ్యులను సంతోషపరచకపోతే పదవీ గండం తప్పదేమోనన్న భయం; అధికార యంత్రాంగం వ్యతిరేకిస్తే అదుపు చేసే సత్తాలేని బలహీనత; స్థానికంగా అన్నీ తాము చేస్తున్నట్లు కనిపించకపోతే ఓట్లు పడవేమోనన్న గాభరా; అసలు తాము చేయవలసిన ఎన్నో పనులను నిర్లక్ష్యం చేయడం వల్ల జనహితం కుంటుపడుతోందని గ్రహించలేకపోవడం... అధికార వికేంద్రీకరణకు అడ్డుగోడలయ్యాయి. ఈ అవరోధాలను తొలగించాలంటే, అధికార వికేంద్రీకరణను కేవలం ఓ సిద్ధాంతంగా కాక- ప్రజల సమస్యగా ముందుకు తీసుకురావాలి. ప్రజావసరాలను తీర్చేందుకు దీనినో కీలకమయిన ప్రక్రియగా పౌరులు గుర్తించాలి. వికేంద్రీకరణ కోసం ప్రజల నుంచి పెద్దయెత్తున మద్దతును సమీకరించి దానినో కీలకమయిన అంశంగా రాష్ట్రప్రభుత్వాల్లో స్పృహ కలిగించాలి. శాసన సభ్యులను మంచి చేసుకుని అధికార కేంద్రీకరణతో పబ్లింగడుపుకోవాలని అరాటపడుతున్న రాష్ట్ర సర్కార్లకు- అధికారాలను మూడో అంచెలోని ప్రభుత్వాలకు పంచకపోతే పదవీగండం తప్పదని అర్థం కావాలి.

చిత్తశుద్ధి ముఖ్యం

రాజకీయం అధికార క్రీడ కారాదు. ఎన్నికలు ప్రజల భవిష్యత్తును, రాజ్య వ్యవస్థ నడిచే తీరును నిర్ణయించే ప్రక్రియగా మారాలి. అందుకే ఈ ఎన్నికలను మూడో అంచెకు బాధ్యతలను బదిలీ చేయటానికి, విధి నిర్వహణలో జవాబుదారీ తనం పెంచటానికి సరైన అవకాశంగా మనం మలుచుకోవాలి. కోటి మందికి పైగా ప్రజలు నిర్లక్ష్యంగా తమ భావాలను ప్రకటించారు. రాష్ట్ర మంత్రివర్గం సుదీర్ఘ సమావేశానంతరం రాజ్యాంగంలోని 11,12వ షెడ్యూల్ల ప్రకారం అధికారాలను బదిలీ చేయాలని తీర్మానం చేసంది. అయితే అలవాటు ప్రకారం మాటలకు, చేతలకు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

మధ్య పొంతన లేకుండా పోయింది. కొన్ని ప్రభుత్వ ఆదేశాలు వెలువడినా చాలా వరకు అవి మొక్కుబడిగానే జరిగాయి. జిల్లా గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థ (డి.ఆర్.డి.ఎ)కు అధ్యక్షుడుగా జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షుణ్ణి నియమించటం, మార్కెటింగ్ శాఖ అధికారులను జిల్లా పరిషత్తు సి.ఇ.ఓ.ఆదీనంలో ఉంచటం లాంటివి అవసరమైన, కేవలం లాంఛనప్రాయమైన ఏర్పాట్లు. మిగిలిన ఆదేశాలన్నీ కంటితుడుపు చర్యలే. ఇవి చాలవు. ప్రభుత్వం తన చిత్తశుద్ధిని నిరూపించుకోవాలి; లేదా ప్రజల తీర్పునకు సంసిద్ధం కావాలి. కోటి సంతకాల ఉద్యమం విజయవంతమయినప్పుడు, “అయితే అధికారాలను పంచండి; లేదా అధికారం పైన ఆశ వదులుకోండి” అనే నినాదం కారణంగా ప్రభుత్వంలో కదిలిక వచ్చింది. ఇప్పుడు అనాటి వేడి చల్లారగానే ఆ విషయాన్ని విస్మరిస్తే ప్రజలు అందుకు తగిన విధంగా స్పందించాల్సి ఉంటుంది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇక వెంటనే స్థానిక ప్రభుత్వాలకు బాధ్యతలను బదిలీ చేయాలి. అందుకు నాలుగు కారణాలున్నాయి. మొదటిది: కోటి మంది కదలి వచ్చాక, వారి అభీష్టాన్ని విస్మరిస్తే అసలుకే మోసం వస్తుంది. శాసనసభ్యుల ప్రాభవాన్ని తగ్గిస్తే తమ ప్రభుత్వమే పతనమవుతుందనే శంకకు ప్రతిగా, ఓటర్ల మాటను పట్టించుకోకపోతే ఎన్నికలలో ఖాయంగా ఓడిపోతామనే భయం పనిచెయ్యాలి. అందుకు పౌర సమాజం, స్థానిక ప్రభుత్వాలు పార్టీలకతీతంగా పూనుకోవాలి. రెండవది: ఈ ఎన్నికలలో అక్రమ ఖర్చు లేకుండా చేయాలని ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు, అధికార పార్టీ వారు ప్రకటనలిస్తున్నారు. వారి చిత్తశుద్ధిని మనం శంకించకపోయినా, ప్రజలకు తమ ఓటు విలువ తెలియనంత వరకు డబ్బుకు, సారాయికి ఓట్లను అమ్ముకోవటం కొనసాగుతుంది. తాము వేసే ఓటుకు, తమకు జరిగే మంచికి మధ్య సంబంధం అర్థం కావాలంటే అధికార వికేంద్రీకరణ అవసరం. కాబట్టి, ఎన్నికలలో అక్రమ ఖర్చును, డబ్బు సంచల పాత్రను క్రమక్రమంగా తగ్గించాలంటే ఇప్పుడే స్థానికంగా బాధ్యతల బదిలీకి ఉపక్రమించాలి. మూడోది: రెండు ప్రధాన పార్టీలకూ అసెంబ్లీ సీట్ల పంపిణీలో ఎన్నో ఇబ్బందులున్నాయి. ఉన్న శాసనసభ్యులలో సగం మందినయినా తొలగించకపోతే ఓడిపోతామన్న భయం అధికార పార్టీకి ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. అవినీతి వల్లనో, ఇతర కారణాలతోనో శాసనసభ్యులు చాలా మంది గెలిచే పరిస్థితి లేదు. వారిని తొలగించకపోతే ప్రజలే ఓడిస్తారు; వారికి సీట్లు ఇవ్వకపోతే, వారే తిరుగుబాటు చేసి పార్టీని ఓడించే ప్రమాదముంది. అలాగే సీట్ల కోసం పోటీ పడి అవి పొందని వారికి పదవుల పందేరం చేయటం కోసం కాంగ్రెస్ పార్టీ శాసన మండలిని

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పునరుద్ధరిస్తామని, ఇంకా వేలాది నామినేటెడ్ పదవులలో నియమిస్తామని ప్రకటనలిస్తోంది. పార్టీల కోసం కష్టపడే కార్యకర్తలను, పదవులు రాక నిరాశపడ్డ వారిని తృప్తిపరచటం కోసం ఇలా పార్టీలు నానా అగచాట్లు పడుతున్నాయి. అయితే ఈ సమస్యలకు నిజాయతీతో కూడిన పరిష్కారం అధికార వికేంద్రీకరణ స్థానిక ప్రభుత్వాలు బలంగా ఉంటే వేలమంది సమర్థులు తమ నాయకత్వాన్ని బలంగా రుజువు చేసుకోవటానికి, రాజకీయంగా బలపడటానికి, ప్రజలలో మంచి పేరు తెచ్చుకోవటానికి, ఆ ప్రభుత్వాలలో అవకాశముంటుంది. నాలుగోది :ప్రస్తుతం తెలంగాణా ప్రాంత ప్రజల మనోభావాలు, ప్రత్యేక రాష్ట్రం నినాదం ఈ ఎన్నికల తీరును ప్రభావితం చేస్తాయి. ప్రత్యేక రాష్ట్రం వచ్చేది, లేనిది భవిష్యత్ రాజకీయాలు, జాతీయ స్థాయిలో విధానాలు నిర్ణయిస్తాయి. అయితే ఈ లోగా వెనకబడ్డ ప్రాంతాల ప్రజల్లో తమ జీవితాల మీద తమకు సర్వాధికారాలున్నాయన్న విశ్వాసాన్ని కలిగించాలి. అందుకు సబబైన, నిజాయతీతో కూడిన మార్గం అధికార వికేంద్రీకరణ.

మనసుంటే మార్గం

ఈ రాజకీయ కారణాల దృష్ట్యా అన్ని పార్టీలు వెంటనే అధికార వికేంద్రీకరణను, స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారతను ప్రస్తుత ఎన్నికలలో నిర్ణయాత్మక అంశంగా ప్రజల ముందుకు తేవటం అవసరం. శాసనసభ రద్దయింది. కాబట్టి సాధికారత కోసం చట్టాలను చేసే అవకాశం ప్రస్తుతానికి లేదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ అంశాన్ని దాటవేయవచ్చు కాని మనసుంటే మార్గాలు ఉంటాయి. ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధిఉంటే రెండు పనులను చేయాలి. మొదటిది: తమ తదుపరి బడ్జెట్లో ప్రతిశాఖకు, ప్రతి పద్దుకింద జిల్లాల వారీగా కేటాయింపులెలా ఉంటాయో చూపాలి. ఆ కేటాయింపుల మీద స్థానిక ప్రభుత్వాలకు పూర్తిగా ప్రభుత్వం చేతుల్లో పని. రెండవది: నిర్దిష్టంగా ఏయే బాధ్యతలను ఏ విధంగా, ఎంత మేరకు, ఏయే వనరులతో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు బదిలీ చేయబోతున్నారో తెలియజేస్తూ శ్వేతపత్రం రూపంలో సవివర విధాన ప్రకటన విడుదల చేయాలి. ఈ రెండు చర్యలు ప్రభుత్వ చిత్తశుద్ధికి గీటురాళ్లవుతాయి. వాటిని బట్టి ప్రజలు రేపటి ఎన్నికలలో తమ తీర్పు ఇస్తారు.

స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ఇకనైనా అధికారాలు!

జనవరి 20, 2003

స్వతంత్రం వచ్చిన నాటి నుంచి మన దేశంలో అందరూ గ్రామ స్వరాజ్య నినాదాన్ని వల్లిస్తూనే ఉన్నారు. గాంధీజీ పుణ్యమా అని స్థానిక ప్రభుత్వాలను ఆదర్శంగా భావిస్తున్నామే గానీ, ఆచరణలో చిత్తశుద్ధి కొరవడటంతో వాస్తవానికి అధికార వికేంద్రీకరణ ఎండమావిలా తయారయింది. స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అధికారాలు, బాధ్యతలు పూర్తిగా ఎందుకు అప్పగించాలో నిజాయతీగా పరిశీలిద్దాం. ఢిల్లీ నేతల కన్నా, హైదరాబాద్ బాబుల కన్నా, జిల్లా అధికారుల కన్నా స్థానిక ప్రభుత్వాల ప్రతినిధులు గొప్పవాళ్లని, చిత్తశుద్ధి కలవారని, సమర్థులని ఎవరూ వాదించలేరు. అయినా అధికార వికేంద్రీకరణ ఎందుకు?

కేంద్రీకృత దోపిడీ

మొదటగా మన పన్నుల డబ్బు ఏమవుతోందో ఆరాతీస్తే, కేంద్రీకృత పాలనలో జరిగే దోపిడీ బోధపడుతుంది. దేశం మొత్తంలో మనందరం పన్నుల రూపంలో కట్టే డబ్బు, మన బిడ్డల భవిష్యత్తును తాకట్టు పెట్టి మన పేరుతో తీసుకొచ్చే రుణాలు కలిపి ఏటా సుమారు ఏడు లక్షల కోట్ల రూపాయలను ప్రభుత్వం ఖర్చు చేస్తోంది. ఇంత చేసినా మనకు ఏ సేవా అందటం లేదు. మన నుంచి వసూలు చేసే డబ్బులో సింహభాగం డిల్లీకి పోగా, మిగిలిన పన్నులన్నీ రాష్ట్రానికి వెళుతున్నాయి. స్థానిక ప్రభుత్వాలన్నింటికి కలిపి రెండు శాతం లోపు మాత్రమే పన్నులు కడుతున్నాం. ఢిల్లీలో పెద్దలు ప్రత్యక్షంగా చాలా డబ్బు ఖర్చు చేశాక, మిగిలినదాన్ని రాష్ట్రాల వాటాగా బదిలీ చేస్తున్నారు. అలాగే రాష్ట్రంలో పన్నుల డబ్బు, కేంద్రం నుంచి అందిన డబ్బు, రుణాలుగా తీసుకున్న డబ్బు-ఈ మొత్తంలో 97 శాతం పైగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యక్షంగా ఖర్చు చేస్తోంది. మిగిలిన మూడు శాతం మాత్రం స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అందిస్తోంది. “ఇలా మీరే ఎందుకు ఖర్చు చేస్తున్నారు? మా పన్నుల డబ్బులో అధిక భాగం మా ఊరికే బదిలీ చేస్తే మాకు సౌకర్యాలందుతాయి కదా!” అని ముఖ్యమంత్రిని ప్రశ్నిస్తే ఈ డబ్బుంతా మేం తినటం లేదు కదా! ఉద్యోగుల జీతాలకు, పాఠశాల

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

విద్యకు, ఆరోగ్యానికి, ఇతర పథకాలకు ఖర్చుచేస్తున్నాం కదా! డబ్బు ఎవరు ఖర్చు చేస్తేనే? మీకు కావలసింది ఆ డబ్బును సద్వినియోగం చేయటమే కదా. నాకున్న సమర్థత, కష్టపడే శక్తి మీ గ్రామంలో సర్పంచ్ కు, మునిసిపల్ చైర్మన్ కు ఎలా ఉంటాయి?” అని ఆయన మనల్ని రెట్టిస్తారు. వినటానికి ఈ సమాధానం సరయిందిగానే అనిపిస్తుంది. “పాపం! ఆయన అంతకంటే మరేమి చేయగలరు?” అని మనం సానుభూతి ప్రదర్శిస్తాం. కొంచెం లోతుగా పరిశీలిస్తే మన డబ్బును మనం కాకుండా దూరంగా మరెవరో- వాళ్లెంత గొప్పవాళ్లయినా సరే- మన పేరుతో ఖర్చు పెట్టడం వల్ల ఎంతగా నష్టపోతున్నామో అర్థమవుతుంది. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో నిజానికి ప్రైవేటు పాఠశాలల్లో కన్నా సమర్థులయిన అధ్యాపకులున్నారు. ప్రభుత్వంలో వారి సగటు జీతాలు కూడా ప్రైవేటు సంస్థలకన్నా ఎక్కువే. జీతాల డబ్బు మనదేనన్న స్పృహ లేదు కాబట్టి మనం ఆ పాఠశాలలను గూర్చి పట్టించుకోవటం లేదు. చివరికి ప్రభుత్వ పాఠశాలల మీద నమ్మకం ఎంతగా సడలిపోయిందంటే, మనమెవరం మన పిల్లలను ప్రభుత్వ పాఠశాలలకు పంపే సాహసం చేయటం లేదు అలాగని ప్రైవేటు విద్యా సంస్థలన్నింటిలోనూ పిల్లలకు పనికొచ్చే విద్య అందుతుందనటానికి ఆధారాలు లేవు. ఎన్నో పాఠశాలల్లో అధ్యాపకులకు కనీస పరిజ్ఞానం కూడా లేదు. స్కూలులో సరయిన సౌకర్యాలుగాని, ఆట వసతులు గాని ఉండవు అయినా, ప్రైవేటు స్కూళ్ల మీదే మనకి మోజు కారణమేమంటే నెలా నెలా ఫీజులు కడుతున్నాం కాబట్టి, అక్కడ లోపాలుంటే నిలదీయవచ్చనే నమ్మకం మనలో ఉంది. సరిగ్గా పాఠాలు చెప్పి తల్లిదండ్రుల విశ్వాసాన్ని నిలుపుకోలేకపోతే పిల్లలను ఆ స్కూలు మాన్పించేస్తారని. తమకొచ్చే ఆదాయం పోతుందని, స్కూలు మూసేయాల్సి వస్తుందని యాజమాన్యానికి భయం ఉంది. ప్రభుత్వంలో కూడా ఇలా మనం కట్టే పన్నులకు, మనకందే సేవలకు మధ్య సంబంధం స్పష్టంగా ఉంటే ఎన్నో సేవలు మెరుగవుతాయి. అది మనకు చేరువగా, మనకళ్లెదురుగా మాత్రమే సాధ్యం. ఇలా పన్నులకు, సేవలకు మధ్య లంకె ఉన్నప్పుడు మనం అవసరమైతే ఎక్కువ పన్నులు కడతాం. మన ఇంటి ప్రహారీ గోడలోపల రోడ్డు వేయించుకోవాలంటే మనకు పనికి వస్తుంది కాబట్టి, ఆ డబ్బు మనకోసమే వినియోగమవుతోంది. కాబట్టి ఎన్ని వేలయినా ఖర్చుపెడతాం. అదే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేతిలో పన్నుల రూపంలో డబ్బులు పెడితే, ఆ డబ్బు మన ఇంటెదురుగా రోడ్డు కోసం ఖర్చువుతుందనే నమ్మకం లేదు. అందుకే వీలయినంత మేరకు పన్నులు ఎగ్గొట్టే ప్రయత్నం చేస్తాం. పెద్ద నగరాలలో కూడా ఇదే తంతు. నగరపాలక సంస్థకు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

మనం కట్టే పన్నులకు, ఆ సంస్థ నుంచి మనకు అందే సేవలకు మధ్య సంబంధం కానరాదు. డబ్బుంతా సిబ్బంది జీతాలకు పోగా, మిగిలిన కొంచెం కార్పొరేట్లర్ల పంపిణీలకు, కాంట్రాక్టర్లకు పోతుందని మన నమ్మకం. పోనీ ఏ చిన్న పనికోసమయినా మునిసిపల్ ఆఫీసుకు వెళితే మన గోడు పట్టించుకునే వారున్నారా అని ఆలోచిస్తే, లంచం ఇవ్వకుండా, అవమానాలు ఎదుర్కోకుండా ఏ చిన్నపనయినా కావటం దాదాపు అసాధ్యం. అదే ఏ వార్డుకావార్డులో మనం కట్టే పన్ను డబ్బులో అధిక భాగాన్ని వినియోగించే అవకాశాన్ని కల్పించి, అక్కడి పౌరులతో కమిటీలను ఏర్పాటుచేస్తే, మన డబ్బు సద్వినియోగం అవుతుందనే నమ్మకం మనకుంటుంది. అప్పుడు పన్నులు కూడా సంతోషంగా చెల్లిస్తాం. మన సుఖ సంతోషాలకు ఇంట్లో వసతులు ఎంత అవసరమో, ఇంటి బయట సౌకర్యాలు కూడా అంతే అవసరమని, వాటి కోసం మనం డబ్బు ఖర్చు పెట్టాలని, ఆ వసరులేమీ ముఖ్యమంత్రి జేబులోంచో, ప్రధానమంత్రి సొంత ఆస్తుల నుంచో రావని మనకందరికీ తెలుసు, ఎటొచ్చి అందుకు పన్నులు కట్టాలంటే, ఆ డబ్బు సద్వినియోగమవుతుందనే విశ్వాసం కలగాలి. అంటే మనం కట్టే పన్నులకు, మనకందే సేవలకు మధ్య సంబంధం స్పష్టంగా ఉండాలి. అది స్థానిక ప్రభుత్వంలో మాత్రమే సాధ్యం.

దేవుడు వరమిచ్చినా....

ఒక జవాబుదారీతనాన్ని గూర్చి ఆలోచిద్దాం. ఓ చిన్న ప్రైవేటు సంస్థలో నెలకు రెండు లేదా మూడు వేలు తీసుకునే ఓ ఉద్యోగి ఎంతో బాధ్యతతో వ్యవహరిస్తాడు. చెప్పిన పని సరిగ్గా చేయకపోతే ఎక్కడ ఉద్యోగం ఊడుతుందోననే భయం అతణ్ణి సరయిన దారిలో ఉంచుతుంది. అలాగే తన మీద ఉంచిన విశ్వాసాన్ని వమ్ముచేస్తే ఆ సంస్థ దివాలా తీస్తుందని, అప్పుడు తమ పరువు పోవటంతో పాటు ఉపాధి కూడా కరువవుతుందని ప్రైవేటు సంస్థలలో సిబ్బందికి, అధికారులకు అందరికీ తెలుసు. అందుకే చాలా క్రమశిక్షణతో పనిచేస్తారు. ఒకవేళ ఉద్యోగ భద్రత ఉన్నా ప్రైవేటు సంస్థలలో పనిలో శ్రద్ధ బాగుంటుంది. ఉదాహరణకు మనదేశంలో శ్రామికులను పనిలోంచి సులభంగా తీసి వేయలేము. ఎన్నో కార్మిక చట్టాలు వారికి ఉద్యోగ భద్రతనిస్తున్నాయి. గతంలో ముఖ్యంగా 1970,80ల దశకాలలో చీటికీమాటికీ సమ్మెలు, హార్తాళ్లు, ప్రదర్శనలు ఉండేవి. ఎన్నో పరిశ్రమలు ఆ విధంగా ఖాయిలాపడ్డాయి. ముంబయిలో దత్తా సామంత్ నాయకత్వంలో కార్మికుల ఆందోళన పుణ్యమా అని జౌళి పరిశ్రమలు ఎలా క్షీణించాయో మనందరికీ తెలుసు. అదే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

1990లలో చూస్తే మన పారిశ్రామిక రంగంలో ముందెన్నడూ లేనంత ప్రశాంతత నెలకొంది. పరిశ్రమ మూతపడితే ప్రభుత్వం ఆదుకోవటం సాధ్యం కాదని, తమ ఉద్యోగాలు పదిలంగా ఉండాలంటే సంస్థ సజీవంగా ఉండాలనీ కార్మికులకు అర్థమయింది. దేశంలోపల లైసెన్సు పర్మిటు- కోటా రాజ్యాన్ని చాలా వరకు అంతం చేసి పోటీని పెంచటంతో, మార్కెట్లో నిలవాలంటే మంచి నాణ్యత గల వస్తువులను, సేవలను సరసమైన ధరలకు అందించాల్సి వస్తోంది. విదేశీ వస్తువుల దిగుమతులు సులభం కావటంతో దేశం బయటి నుంచి కూడా గట్టి పోటీని ఎదుర్కోవాల్సి వస్తోంది. అలాంటప్పుడు తమ భవిష్యత్తు సంస్థ భవిష్యత్తుతో పూర్తిగా ముడిపడి ఉందనే స్పృహ ఉద్యోగులలో సహజంగానే కలిగింది దాంతో పారిశ్రామిక రంగంలో అశాంతి చాలా వరకు అంతరించింది. ప్రభుత్వంలో ఉద్యోగులకు ఆ స్పృహ ఉండదు. తాము పనిచేసినా, చేయకపోయినా ఉద్యోగానికి ఏమీ ధోకాలేదని వారి విశ్వాసం. ప్రభుత్వాలు దివాళా తీయటం సాధ్యం కాదు. అవసరమయితే పన్నులు పెంచో, ప్రజలకు అవసరమయిన సేవలన్నింటినీ రద్దుచేసో, కొత్త నోట్లు అచ్చువేసో, అప్పులు చేసో ఏదో ఒక విధంగా జీతాలను ఇస్తారు. తాము పనిచేసినా, చేయకపోయినా పట్టించుకునే నాథుడులేదు. పైగా ప్రతి పనికి సామాన్యులను వేధించి లంచాలు మింగడం వల్ల ఉద్యోగుల పరపతి, గౌరవం పెరుగుతున్నాయే తప్ప తగ్గటం లేదు. ఇక మనదేశంలో తప్పు చేసిన ఉద్యోగిని, లేదా పని చేయని ఉద్యోగిని తొలగించటం దాదాపు అసాధ్యం. ప్రభుత్వం విధిగా చేసే పనులకు పోటీ ఉండదు. ఉదాహరణకు శాంతి భద్రతల పరిరక్షణ. న్యాయాన్నందించటం చట్టబద్ధంగా ప్రభుత్వమే చేయగలదు. ప్రభుత్వ వైఫల్యం వల్ల గుండాలు, మాఫియా మూఠాలు, ప్రైవేటు సైన్యాలు వర్ధిల్లవచ్చు కాని చట్టబద్ధంగా వాళ్లెవరూ ప్రభుత్వపాత్రను తగ్గించలేరు. అలాంటి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం జవాబుదారీతనాన్ని నెలకొల్పటం కష్టసాధ్యం. అందుకే ప్రభుత్వాలలో అంతటి అలసత్వం, అవినీతి, అక్రమార్గన, అహంకారం, అశ్రితపక్షపాతం, అధికార దుర్వినియోగం అన్ని స్థాయిలలోను పేరుకుపోయాయి.

అడుగడుగునా సువ్యవస్థ అవసరం

పైస్థాయి వ్యవక్తులు ఒకవేళ నిజంగా మంచివారే అయినా కిందివారిని అదుపు చేయటంలో ఆశక్తులు. వంద లింకులున్న ఓ గొలుసులో 99 లింకులు చాలా బలంగా ఉన్నా సరే. దాన్ని తెంపాలంటే బలహీనంగా ఉండే ఒక్క లింకు చాలు. ఓ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

తాడు మొత్తం బలంగా ఉన్నా, ఒక్క చోట కొద్దిపాటి లోపం ఉంటే కాస్త గట్టిగా లాగగానే తెగిపోతుంది. ఓ విద్యుత్ తీగ మొత్తం బాగా తయారుచేసినా, ఒక్కచోట గాటు పడితే అది మీట నొక్కగానే కాలిపోతుంది. కేంద్రీకృత పాలనలో జరిగేదిదే. అంచెలంచెలుగా పాలన సాగుతున్నప్పుడు పైవాళ్లు బాగున్నా అన్నీ అంచెలలో అన్నీ స్థాయిలలో అందరు ఉద్యోగులు చిత్తశుద్ధితో, సమర్థంగా పనిచేయటం అసాధ్యం. మధ్యలో ఏ ఒక్కడు అవినీతిపరుడైనా, పనిదొంగ అయినా చివరికి ప్రజలకు నష్టమే జరుగుతుంది. దేవుడు వరమిచ్చినా పూజారి వరమివ్వని చందమిది. ఓ ముఖ్య మంత్రి- రాష్ట్రంలో ఉన్న 55,000 ప్రాథమిక పాఠశాలలను 8000 ఉన్నత పాఠశాలను, 1500 ప్రాథమిక ఆరోగ్యకేంద్రాలను, 1500 పోలీసు స్టేషన్లను తనిఖీ చేయగలరని, ఒకవేళ తనిఖీ చేసినా, వెంటనే అన్నీ బాగుపడతాయని ఆశిస్తే అంతకంటే వెర్రితనం మరొకటుండదు. ఇక రోడ్లు, సాగునీటి వసతులు, మంచినీటి సౌకర్యాలు, మురుగునీటి కాలువలు- ఇలా ఎన్నో ప్రజా సౌకర్యాల గూర్చి చెప్పనక్కరలేదు. మన కళ్లెదురుగా, మనకు కనిపించేలా, మనకు చేరువగా ఉన్న స్థానిక ప్రభుత్వం అదుపాజ్ఞలలో సిబ్బంది ఉంటే, వారి తప్పుల్ని మనం వెంటనే సవరించవచ్చు. ప్రజాద్రోహం తలపెట్టేవారిని ఇంటికి పంపవచ్చు శిక్షించవచ్చు మన డబ్బులు స్థానిక ప్రభుత్వం ద్వారా జీతం రూపంలో సిబ్బందికి వెళుతున్నప్పుడు వారంతా మన సేవకోసం ఉన్నారని, మనం ప్రజాస్వామ్యంలో నిజమైన ప్రభువులమని అందరికీ అవగతమవుతుంది. ఇదే సూత్రం స్థానికంగా ఎన్నికయిన ప్రతినిధులకు కూడా వర్తిస్తుంది. మనమిచ్చిన అధికారంతో మన నెత్తినెక్కి తొక్కాలనుకుంటే వాళ్ళను అదుపు చేయటం సులభం. ఓ సర్పంచి, ఓ వార్డు కౌన్సిలర్, ఓ మునిసిపల్ చైర్మన్ మన కంటే ఉన్నతుడేమీ కాదు; మన తోటి మనిషి; మన మధ్యనే జీవించే రక్తమాంసాలున్న మామూలు మనిషి. అలాంటి వాళ్లు మన డబ్బుతో పెత్తనం చేస్తున్నప్పుడు వారిని దారిలో పెట్టటం మన బాధ్యత, హక్కు. అధికారం ఆ కారణంగానే సుదూరంగా ఉన్న ప్రభుత్వాలలో మంచివారి కంటే, దగ్గరగా ఉన్న స్థానిక ప్రభుత్వంలో మామూలు మనుషులు మనకు ఎక్కువ మేలు చేయగలరు. అందుకే ఆత్మవంచన మాని, చిత్తశుద్ధితో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు బాధ్యతలను, అధికారాలను అప్పగించి ప్రజావసరాలను తీర్చాలి.

స్థానిక స్వపరిపాలన కోసం

ప్రజాపోరాటం

జనవరి 27, 2003

ఈ వారం నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ 106వ జన్మదినోత్సవాన్ని జరుపుకొన్నాం. సుభాష్ చంద్రబోస్ జీవితంలో కొన్ని సంఘటనలను దాదాపు 80 ఏళ్ల క్రితం వలసపాలనలో కూడా మన దేశంలో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ఎంతో విలువ ఉండేదని రుజువు చేస్తున్నాయి. బోస్ 1897 జనవరి 23న ఒరిస్సాలోని కటక్ లో ఓ బెంగాలీ కుటుంబంలో జన్మించారు. ఆయన తండ్రి కటక్ లో పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ గా పనిచేయటంతో సుభాష్ బాల్యమంతా - 16 సంవత్సరాల వయసు వరకు ఆ పట్టణంలోనే గడిచింది. ఇంగ్లాండులో కొంతకాలం విద్యాభ్యాసం చేసిన సుభాష్-1920లో ఆనాటి ఐ.సి.ఎస్. పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడై నాలుగో స్థానంలో నిలిచారు. ఆ రోజులలో ప్రపంచం అంతటిలో ఐ.సి.ఎస్. అత్యుత్తమ ఉద్యోగంగా ఉండేది. జీతభత్యాలు విషయంలో కూడా ఐ.సి.ఎస్.ను మించిన ఉద్యోగం ఆనాడు లేదు. దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడాలని నిశ్చయించుకున్న సుభాష్, ఏడాది గడవకుండానే 1921 ఏప్రిల్ లో ఐ.సి.ఎస్.కు రాజీనామా చేసి, భారతీయ తిరిగి వచ్చి కాంగ్రెస్ లో చేరారు. అయితే గాంధీజీ భావాలతో ఏకీభవించలేని సుభాష్ కలకత్తా వెళ్లి, ఆనాటి బెంగాల్ లో సుప్రసిద్ధ స్వతంత్ర యోధుడు దేశభక్తి చిత్తరంజన్ దాస్ కు అనుచరుడయ్యారు. 1921లో ఆనాటి బ్రిటిష్ యువరాజు ప్రిన్స్ ఆఫ్ వెల్స్ భారత్ రాక సందర్భంగా జరిగి ఉత్సవాలను బహిష్కరించటంలో సుభాష్ బోస్ కీలకపాత్ర వహించారు. దాంతో కొంతకాలం జైల్లో ఉండాల్సి వచ్చింది.

వలస పాలనలో వికేంద్రీకరణ!

1924లో కలకత్తా నగరపాలక సంస్థకు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఎన్నికలు జరిపింది. ఆ ఎన్నికలలో గెలిచి చిత్తరంజన్ దాస్ నగర మేయర్ పదవిని చేపట్టారు. తనకు సమ్మతమున్న సమర్థుడయిన వ్యక్తిని నగరపాలక సంస్థకు ప్రధాన ఉన్నతాధికారిగా (నేటి కమిషనర్) నియమించుకునే హక్కు ఉండాలని, ప్రభుత్వం ఇష్టం వచ్చిన

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

వాళ్లను నియమించటం స్థానిక ప్రభుత్వాల హక్కులకు, ప్రజాస్వామ్య సుత్రాలకు భంగకరమని ఆనాటి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంతో ఆయన వాదించారు. కలకత్తా ఆనాడు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంతోనే కలికితురాయిలాంటి నగరం. నగరపాలక సంస్థ కోరిన ఐ.సి.ఎస్. అధికారిని కమిషనర్ గా పంపుతామని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం హామీ ఇచ్చినా చిత్తరంజన్ దాస్ అంగీకరించలేదు. ఒకసారి ప్రజలు స్థానిక ప్రభుత్వాన్ని ఎన్నుకున్నాక, ఆ ప్రభుత్వం నిర్వహణ బాధ్యత అంతా ఎన్నికయిన ప్రతినిధుల చేతుల్లోనే ఉండాలని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆడుగులకు మడుగులొత్తే అధికారుల ద్వారా పరిపాలన జరగటం ప్రజల తీర్పునకే అవమానమని ఆయన వాదించారు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం గత్యంతరంలేక ఆ వాదనను ఒప్పుకోవలసి వచ్చింది. ఎన్నికయిన నగరపాలక సంస్థకు, తమకు నచ్చిన కమిషనర్ ను నిమించుకునే అధికారాన్నిచ్చారు. 1924 ఏప్రిల్ లో, 27 ఏళ్ల వయసున్న సుభాష్ చంద్రబోస్ ను కలకత్తా నగరానికి ప్రధాన అధికారిగా (కమిషనర్) నియమించారు. ఆనాడు బోస్ ప్రభుత్వాధికారి కాదు కనీసం బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి అనుకూలుడైన వ్యక్తి కూడా కాదు. అప్పటికే ఆందోళనలో పాల్గొని జైలు జీవితాన్ని గడిపారు. అయినా బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఆనాడే స్థానిక ప్రభుత్వాల హక్కులను గుర్తించి, గౌరవించింది. అప్పట్లో వలస పాలనలో ఉన్నాం. దేశానికి స్వతంత్రం, స్వపరిపాలన లేవు. బానిసత్వంలో మగ్గిపోతున్న పరిస్థితి అది. అయినా తమ అధికారులను నియమించుకుని పర్యవేక్షించే అధికారం స్థానిక ప్రభుత్వాలకు 1924లోనే ఉంది. కొన్ని మాసాలు గడిచాక- 1924 అక్టోబర్ లో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం మళ్ళీ సుభాష్ పై ఉగ్రవాదిగా ఆరోపణలు మోపి ఆలీపూర్ జైల్లో పెట్టింది. కలకత్తా సమీపంలోని ఆ జైలు నుంచి సుభాష్ ను తరవాత బర్మాలోని మాండలే జైలుకు తరలించారు. విచిత్రమేమంటే- చిత్తరంజన్ దాస్ పట్టుపట్టడంతో - ఆలీపూర్ జైలులో ఉన్నంతకాలం ఖైదీగా ఉంటూనే సుభాష్ చంద్రబోస్ కమిషనర్ గా కొనసాగారు. ప్రతిరోజూ నగరానికి సంబంధించిన పైళ్లను ఆయన పరిశీలన కోసం పంపేవారు. జైలులోనే వాటిపైన ఆయన ఆదేశాలు జారీచేయగా, వాటిని అమలుచేసే వారు. ఆలీపూర్ నుంచి మాండలే జైలుకు ఆయనను తరలించేదాకా ఆ పద్ధతే కొనసాగింది. పరాయి పాలనలో కూడా ఆనాటి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు అంతటి స్వయం ప్రతిపత్తి ఉండేది. 1925 జూన్ లో చిత్తరంజన్ దాస్ మరణించారు. 1927 మేలో సుభాష్ చంద్రబోస్ ఆనారోగ్య కారణాల వల్ల జైలు నుంచి విడుదల అయ్యారు. 1927 డిసెంబర్ లో జవహర్ లాల్ నెహ్రూతో పాటు కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఆయన

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

నియమితులయ్యారు. 1930 జనవరి 23న, తన జన్మదినం సందర్భంగా భారత్ కు స్వతంత్రం కోసం జరిగిన ప్రదర్శనలో ముఖ్యపాత్రను పోషించినందుకు మళ్లీ బోస్ ని అరెస్టు చేశారు. అదే సంవత్సరం సెప్టెంబరు 25న జైలునుంచి విడుదలయిన సుభాష్ చంద్రబోస్, వెంటనే కలకత్తా నగర మేయర్ గా ఎన్నికయ్యారు. ఆ తరువాత 1938లో గాంధీజీ సూచన మేరకు సుభాష్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడుగా ఎన్నికయ్యారు. మళ్లీ 1939లో గాంధీజీ మద్దతిచ్చిన పట్టాభిసీతారామయ్య మీద పోటీచేసి, కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడిగా రెండోసారి బాపూ అభీష్టానికి వ్యతిరేకంగా ఎన్నికయ్యారు. కాంగ్రెస్ వర్కింగ్ కమిటీ సభ్యులంతా రాజీనామాచేసి సహాయ నిరాకరణ చేయటంతో సుభాష్ బోస్ పదవినుంచి తప్పుకోవాల్సివచ్చింది. ఆ తరువాత 1940 జూలైలో సుభాష్ బోస్ ని అరెస్టు చేసి గృహనిర్బంధంలో ఉంచారు. 1941 జనవరి 17న సుభాష్ నాటకీయంగా మారువేషంలో తప్పించుకుని పారిపోయారు. కాబూల్ రష్యాలకు వెళ్లి చివరికి బెర్లిన్ నగరాన్ని చేరుకున్నారు. జర్మనీ, జపాన్, ఇటలీల మద్దతుతో సింగపూర్ లో 1943లో ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్ ని స్థాపించి తాత్కాలిక ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. బోస్ ఇచ్చిన 'చలో ఢిల్లీ' నినాదం, ఆయన రేడియో ప్రసంగాలు దేశ ప్రజలను ఉర్రూతలూగించాయి. రెండో ప్రపంచ యుద్ధంలో జర్మనీ, జపాన్ లకు ఎదురు దెబ్బలు తగిలక- 1945 ఆగస్టులో బోసు ప్రయాణం చేస్తున్న విమానం ఫార్మోజు (నేటి తైవాన్)లో కూలి ఆయన మృతిచెందినట్లు వార్త వెలువడింది. 1946లో ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్ నాయకత్వాన్ని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం అరెస్టు చేసి దేశ ద్రోహ నేరంపై విచారణ చేసినప్పుడు దేశమంతటా వారికి అనుహ్యమయిన మద్దతు వ్యక్తమైంది. ఇవన్నీ మన స్వతంత్ర పోరాట చరిత్రలో చిరస్మరణీయ ఘట్టాలుగా ప్రజల స్మృతిపథంలో శాశ్వతంగా నిలిచిపోయాయి.

స్వతంత్ర భారతంలో కేంద్రీకరణ!

వలస పాలన కాలంలో కలకత్తా నగరపాలక అధికారిగా నేతాజీని నియమించి 79 ఏళ్లు కావస్తోంది. ఆయన మేయరుగా ఎన్నికై 72 ఏళ్లు గాంధీజీ అభిమతాన్ని కాదని కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడిగా ఎన్నికై 63 ఏళ్లు దాటాయి ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్ స్థాపించి 60 ఏళ్లయ్యాయి. తెల్లదొరల పాలన తొలగి 55 ఏళ్లుకాగా, మనం రాజ్యాంగాన్ని రాసుకుని, భారత రిపబ్లిక్ ను ఏర్పాటు చేసుకొని 53 ఏళ్లు పూర్తయ్యాయి. ఇంతకాలానికి కూడా కేంద్రీకృత దుష్పరిపాలనకు తెరపడలేదు. తెల్లదొరలు పోయారు గానీ దొరతనం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

నేటికీ మనతోనే నిలిచిపోయింది. 80 ఏళ్ల క్రితం తెల్లవాళ్ల పాలనలో ఉన్నంతటి స్వపరిపాలనాధికారం కూడా నేడు స్థానిక ప్రభుత్వాలకు లేకుండా పోయింది. అలాడు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఇచ్చిన పాటి విలువ కూడా ఈనాటి స్థానిక ప్రభుత్వాలకు లేదు. ఒకప్పుడు స్థానిక సంస్థకు కలకత్తా నగరపాలక అధికారినే నియమించుకునే అవకాశం ఉండగా ఇప్పుడు కనీసం 'బి' గ్రేడు మునిసిపాలిటీలో, లేదా ఓ మేజరు పంచాయతీలో కూడా కార్యనిర్వహణాధికారిని నియమించుకునే స్వతంత్ర స్థానిక ప్రభుత్వాలకులేదు.

ఈ దుస్థితి కేవలం స్థానిక ప్రభుత్వాలకే పరిమితం కాలేదు. రాజ్యాంగంలో 19వ అధికరణ ప్రకారం పౌరులు తమకిష్టం వచ్చిన సంస్థలకు ఉమ్మడిగా ఏర్పరచుకోవచ్చు అవి కొన్ని లక్ష్యాల కోసం ఏర్పరచుకునే లాభాపేక్షలేని సంఘాలు కావచ్చు, లేదా సమష్టి ఆర్థిక ప్రయోజనం కోసం నెలకొల్పిన సహకార సంఘాలు కావచ్చు రాజ్యాంగం మత స్వేచ్ఛను ప్రసాదించింది. మత సంస్థలను ప్రభుత్వ ప్రమేయం లేకుండా మనకిష్టం వచ్చినట్లు నడుపుకొనే హక్కు ఉంది. ఆ విధంగానే రైతులు, ఇతర ఉత్పత్తిదారులు తమ ఉత్పత్తులను అమ్ముకోవటం కోసం సంస్థలను (మార్కెటింగ్ కమిటీలని) ఏర్పాటు చేసుకునే హక్కు ఉంది. కాని మన దేశంలో సహకార సంఘాలు, మత సంస్థలు, దేవాలయాలు, మార్కెటింగ్ కమిటీలు ఇవన్నీ ప్రభుత్వం కనుసన్నలలో ఎలినవారి ఆదేశాల మేరకు నడవవలసిందే. మన రాష్ట్రంలో కేవలం లాభాపేక్ష లేని సంఘాలు మాత్రం (సొసైటీలు) రాజ్యాంగ స్ఫూర్తి మేరకు స్వేచ్ఛగా నడుస్తున్నాయి. కొన్ని రాష్ట్రాలలో ఈ సంఘాలకు అలాంటి స్వేచ్ఛ కూడా లేదు. అడుగడుగునా ప్రభుత్వం పెత్తనం చేస్తోంది. సహకార సంస్థలు, దేవాలయాలు, మార్కెటింగ్ కమిటీలు ప్రభుత్వ శాఖలుగా మారిపోయాయి. ఇతరుల హక్కులకు భంగం కలిగించనంత వరకు ఈ సంస్థలను స్వేచ్ఛగా నడుపుకొనే హక్కు సభ్యులకు ఉందని రాజ్యాంగం స్పష్టంగా పేర్కొన్నా. మన ప్రభుత్వాలు దాన్ని పట్టించుకోవడంలేదు. వాటికి రాజ్యాంగం ఓ చిత్తుకాగితంలా అనిపిస్తోంది. ప్రభుత్వం సమాజ ప్రయోజనాల కోసం ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులకు హేతుబద్ధమయిన పరిమితులను విధించవచ్చు. అలాకాక, ప్రతి విషయంలోనూ ప్రభుత్వం పెత్తనం మామూలైపోయింది. ఈ పరిస్థితులలో స్వేచ్ఛ కాగితాలకు పరిమితమై, స్వతంత్ర ఫలాలు మనకందకుండా పోయాయి. పోనీ, కేంద్రీకృత ప్రభుత్వం ప్రజల సంక్షేమం కోసం కృషిచేసి సత్ఫలితాలను సాధించగలుగుతోందా అంటే- అదీలేదు. నిజానికది రాజ్యాంగబద్ధ దోపిడీగా

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

మారిపోయింది. నిత్యం దాదాపు 1800 కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనాన్ని కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మన పేరుతో వెచ్చిస్తున్నా. మనకు ఏ సేవలూ సరిగ్గా అందకుండా పోయాయి.

రాజకీయ వ్యాపారం

లోక్ సభ, శాసనసభ ఎన్నికలు రాజకీయ వ్యాపారంగా మారాయి. కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుచేసి, అంతకు పదింతలు రాబట్టడం ప్రజాస్వామ్యంగా చెలామణి అవుతోంది. అవినీతికి అదే మూలకారణమవుతోంది. ఈ రాజకీయ బేహారుల చేతుల్లో స్వతంత్ర భారతం బందీ అయిపోయింది. ఎంత బలమయిన పార్టీలయినా ఈ ఆధునిక జమీందారులను ఎదిరించి నిలపడం అసాధ్యంగా మారింది. లంచాలెందుకు దండుకుంటున్నారని అడిగితే ఎన్నికల అక్రమాలను వంకగా చూపెడుతున్నారు. ఓట్ల కోసం కోట్లు ఎందుకు ఖర్చుపెడుతున్నారని అభ్యర్థులనడిగితే, ఓటర్లు డబ్బు పుచ్చుకుంటున్నారని సమాధానం వస్తోంది. ఎన్నికలలో ఓట్లు వేయటానికి ఓటర్లు చాలా మంది 50 నుంచి రూ॥500 రూపాయల దాకా ఆశించటం, సారాకు, ఇతర ప్రలోభాలకు లొంగడం కొంతమేరకు వాస్తవమే కావచ్చు, అయితే ఇందుకు కారణం ఓటర్లు కాదు. ఎన్నో సందర్భాలలో ఈ ఓటర్ల పార్టీలను విశ్వసించి, నాయకుల మాటలు నమ్మి ఒక్క రూపాయి కూడా ఆశించకుండా ఓట్లు వేశారు. 1971లో ఇందిరాగాంధీ 'గరీబీహటావో' నినాదంతో ముందుకొస్తే ప్రజలు వేలాదిగా భారులు తీరి ఆమె నిలబెట్టిన అనామకులందరినీ అఖండ మెజారిటీతో గెలిపించారు. అలాగే 1977లో జనతాపార్టీ ఉత్తర భారతంలో ఏ ఖర్చూ లేకుండా గెలిచింది. 1983లో ఎన్.టి.రామారావు తెలుగు ప్రజల ఆత్మగౌరవ నినాదంతో, అవినీతిని అంతం చేస్తానని మాట ఇచ్చినప్పుడు వేల మంది ఆయన చైతన్య రథం వెనక అమితోత్సాహంతో పరుగులు తీశారు. ఆయన నిలబెట్టిన వారిని ఒక్క పైసా ఆశించకుండా గెలిపించారు. ఇలా ఎన్నోసార్లు జనసామాన్యం ప్రజాస్వామ్య స్ఫూర్తితో, అంతులేని ఆశలతో పార్టీలను, నేతలను అందలాలెక్కించారు. శాంతియుతంగా జనజీవనంలో మార్పు వస్తుందని ఆశించారు. కాని ఇన్నేళ్ల అనుభవంతో ఆశాభంగం పొందిన ప్రజలు, ఎన్నికలలో ఎవరు గెలిచినా నిరంతరం తామే ఓడిపోతున్నామన్న సత్యాన్ని గుర్తించారు. ఎలాగూ ఎన్నికలవల్ల పెద్ద ఒరిగేదేమీ లేదు కాబట్టి, కనీసం ఓపూట అవసరాలకు డబ్బూ, సారాయి పుచ్చుకుంటున్నారు. దాన్ని వంకగా చూపెట్టి రాజకీయ నాయకులు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రజాస్వామ్యాన్ని అక్రమ వ్యాపారంగా, చట్టబద్ధ చౌర్యంగా మార్చేశారు. దీని నుంచి బయటపడాలంటే అధికారాన్ని ప్రజలకు చేరువగా తెచ్చి జవాబుదారీతనాన్ని పెంచాలి. స్థానిక ప్రభుత్వాలను నిజమైన ప్రజా ప్రభుత్వాలుగా నిలబెట్టాలి. మనం ఉన్న సంక్షోభం నుంచి బయటపడటానికి ఈ రాజకీయ జమీందారీలను అంతం చేయాలి. అందుకు దామాషా పద్ధతి ఎన్నికలు, రాష్ట్రాలలో ప్రత్యక్ష ఎన్నికల ద్వారా అధికారాల విభజన అవసరం. అయితే స్థానిక ప్రభుత్వాలను నిజమైన ప్రజాప్రభుత్వాలుగా ప్రతిష్ఠించటం మన ప్రజాస్వామ్య ప్రక్షాళనలో తొలిమెట్టు ఇది కేవలం ఎన్నికయిన స్థానిక ప్రభుత్వాల ప్రతినిధుల పోరాటం కారాదు. స్వతంత్ర ఫలాలు పొందడం కోసం సాగించే నిజమైన ప్రజాపోరాటం కావాలి.

దారిద్ర్యంపై మహాసంగ్రామం

ఆగస్టు 23, 2004

దారిద్ర్యాన్ని నిర్మూలించి, సాధారణ ప్రజానీకం జీవన పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం నేడు మన దేశం ముందున్న అతి పెద్ద సవాలు. సగటు భారతీయుడు సగౌరవంగా బతికే పరిస్థితి ఈనాటికీ లేదు. ఒకవైపు గోదాముల్లో ఆహార ధాన్యాలు ముక్కిపోతుంటే, మరోవైపు కొనుగోలు శక్తిలేక ప్రజలు ఆకలితో అలమటించిపోతున్నారు. ఇది ఎంతమాత్రం ఆమోదయోగ్యం కాదు. ఎండ, వాన,చలి... కాలం ఏదైనా కూడు, గూడు, గుడ్డ లేక ప్రజలు అల్లాడిపోవడం మన ఘనతర గణతంత్ర ప్రారబ్ధం, పేదల హక్కులు అణగారిపోతున్నాయి. న్యాయం అందని మానిపండు అవుతోంది. దాంతో దారిద్ర్యం పెరిగిపోతోంది. ఇది మన ప్రజాస్వామ్యానికే సిగ్గుచేటు. ఈ గడ్డమీద పుట్టిన బిడ్డలకు సరైన వైద్య, ఆరోగ్య సదుపాయాలులేవు. వ్యాధుల కోరల్లో చిక్కి వారు ఉత్తిపుణ్యానికే బలి అవుతున్నారు. మన ప్రజాస్వామిక ఆదర్శాలకు, రాజ్యాంగం ప్రవచించిన మానవతా విలువలకు ఇది విరుద్ధం. పిల్లలకు ప్రామాణిక ప్రాథమిక విద్య లభించడంలేదు. వారి మేధస్సు వికసించడంలేదు. ప్రతిభాపాటవాలూ వెలికిరావడం లేదు. ఇందుకు మన పరిపాలన వ్యవస్థనే నిందించాల్సి ఉంటుంది. ఇలాంటివే ఇంకెన్నో సమస్యలు మన దేశాన్ని మన పరిపాలన వ్యవస్థను పట్టిపీడిస్తున్నాయి. తప్పుడు ప్రాధాన్యాలు, నిర్ణేతక విధానాల ద్వారా ప్రభుత్వాలు చేయాల్సినని కాకుండా చేయరాని పనులు చేస్తున్నాయి. ఫలితంగా ప్రజాధనం వృధా అవుతోంది. జనాభా అదుపుతప్పుతోంది. అవినీతి హద్దులు మీరుతోంది. ప్రకృతి వికృతమవుతోంది.

సత్యరం సరైన చర్యలు

2004 సాధారణ ఎన్నికలు. అనేక విధాలుగా మన రాజకీయ వ్యవస్థకు మేలుకొలుపు వంటివి. మెరుగైన పరిపాలనను, వివేకంతో కూడుకొన్న విధానాలను, శీఘ్రప్రగతికి అవకాశాలను, సహేతుక ప్రాధాన్యాలను ప్రజలు కోరుకొంటున్నట్లు ఈ ఎన్నికల ఫలితాలు చాటిచెప్పాయి. మనకు ఉన్న వనరులు పరిమితమైనవి. అవసరాలు అపరిమితమైన. దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ముందడుగు వేయాల్సి ఉంటుంది. పుష్కలంగా నిధులుంటే నిర్ణయాలు తీసుకోవడంలో సమస్యలే తలెత్తవు.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

వనరులనూ ధారాళంగా వినియోగించుకోవచ్చు. అప్పుడిక మనకు ప్రభుత్వాలు, ప్రాధాన్యాలు అంత ముఖ్యంకాదు. వాస్తవంలో పరిస్థితి అందుకు బిన్నం. ద్రవ్యపరమైన అవరోధాలుంటాయి జాగ్రత్తగా ఆచితూచి నిధులు కేటాయించవలసి ఉంటుంది. విలువైన వనరులను వివేకవంతంగా సద్వినియోగపరచుకోవలసి ఉంటుంది. దారిద్ర్య నిర్మూలనకు, ప్రతి ఒక్క భారతీయుడు సగౌరవంగా తలెత్తుకొని బతకడానికి, పుట్టుకతోనే చుట్టుముడుతున్న సమస్యలను అధిగమించి ముందుకు సాగడానికి ఏమి చేయాలన్నది ఈ నేపథ్యంలో ఆలోచించాల్సిన విషయం. ఇందిరాగాంధీ 1971 ఎన్నికల్లో 'గరీబీహటావో' అనే నినాదంతో ఘనవిజయం సాధించారు. సాధారణ ప్రజల బతుకులను బాగుచేస్తామంటూ ఆ తరవాత అనేకమంది రాజకీయవేత్తలు ఎన్నికల్లో లబ్ధిపొందారు. భారతదేశం సహేతుకస్థాయిలోనే ఆర్థికాభివృద్ధి సాధించకపోలేదు. దారిద్ర్యం కూడా కొంతమేరకు తగ్గిన మాట నిజమే. అయినప్పటికీ నేటికీ దాదాపు 25 శాతం భారతీయులు పేదరికంలో మగ్గిపోతున్నారు. దుర్భర పరిస్థితుల్లో బతుకులు వెళ్ళదీస్తున్నారు. దేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాలు, రాష్ట్రాలు మిగతా వాటికన్నా అధిక దారిద్ర్యాన్ని అనుభవిస్తున్నాయి. ప్రాంతీయ అసమానతలు పెరుగుతున్నాయి. ఆర్థికవృద్ధి వాంఛనీయమే అయినప్పటికీ, పెరిగిపోతున్న పేదరికాన్ని తగ్గించడానికి అదొక్కటే సరిపోదు. సమస్యల ఊబిలో కూరుకుపోతున్న ప్రజానీకాన్ని పైకి లాగడానికి ప్రభుత్వాలు మరింత చురుగ్గా, వేగంగా మరిన్ని చర్యలు చేపట్టాల్సి ఉంటుంది.

విద్యాపరమైన దారిద్ర్యాన్ని తరిమికొట్టడం మొట్టమొదట తీసుకోవాల్సిన ముఖ్యమైన చర్య 'సరస్వతి'కి చోటు లేని దేశం 'లక్ష్మీ నివాసం' కాజాలదని గుర్తించాలి. విద్య అంటే అక్షరాస్యత ఒక్కటే కాదు, వస్తూత్పత్తి సేవా రంగాల్లో మేధోసంపదను, సృజనాత్మకతను ఉపయోగించుకొనే సామర్థ్యం మనకు అవసరం. ఉత్పాదకతను పెంచి సంపదను సృష్టించడానికి, తద్వారా ప్రజల ఆదాయాలను, కొనుగోలు శక్తిని పెంపొందించడానికి అప్పుడే వీలు కలుగుతుంది. కులమతాలు, స్థాయి భేదాలకు తావు లేకుండా బాలలందరికీ ప్రామాణిక విద్య అందుబాటులో ఉన్నప్పుడే - ఆర్థికాభివృద్ధి, ఉపాధి పెంపు, సమన్వయం సాధ్యం. మన ప్రభుత్వం ప్రస్తుతం స్థూల దేశీయ ఉత్పత్తి (జి.డి.పి)లో దాదాపు 3.8 శాతాన్ని విద్యపై ఖర్చు పెడుతోంది. అనేక దేశాలు తమ జి.డి.పిలో ఆరు శాతానికి పైగానే విద్యకోసం వ్యయం చేస్తున్నాయి. విద్యపై మనం మరింత వ్యయం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. మన విద్యా రంగం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఎదుర్కొంటున్న రెండు కీలక సమస్యలపై దృష్టి సారించడం అంతకన్నా ముఖ్యం. విద్యా రంగంపై మనం ఖర్చు పెట్టేదే తక్కువ. తగిన పర్యవేక్షణ, జవాబుదారీతనం లోపించడంలో అది కూడా సద్వినియోగం కావడం లేదు. ఇది మొదటి సమస్య మన విద్యా వ్యవస్థ నిర్ధకంగా తయారై, మానవ శక్తిని వెలికి తీయడంలో విఫలం కావడం రెండో సమస్యనేటి యువతరానికి ఎంతో నేర్చుకోవాలని ఉంది. తల్లిదండ్రులూ పెద్ద మొత్తంలో డబ్బు ఖర్చు పెట్టడానికి సిద్ధపడుతున్నారు. సమాజం కూడా విద్యకు ఎంతో విలువ, గౌరవం ఇస్తోంది. అయినప్పటికీ మన విద్య ఎందుకూ కొరగానిదిగా తయారైంది. ఈ విద్యవల్ల ఎలాంటి ఉపయోగం లేకుండా పోతోంది. దీనివల్ల సృజనాత్మకత కానీ, సామర్థ్యాలు కానీ పెరగడం లేదు. బట్టియం పట్టడమే విద్య నేర్చుకోవడమయితే, దాని వల్ల ఎలాంటి ఉపయోగం ఉండదు. తగినన్ని వనరులు, జవాబుదారీతనం, స్థిర సంకల్పం ఉంటేనే ఈ దారిద్ర్యాన్ని రూపుమాపగలం.

పేదరికాన్ని అంతలింతలు చేస్తున్న రెండో ముఖ్య కారణం- అనారోగ్యం. వ్యాధి నిరోధక టీకాల ద్వారా రక్షణ పొందిన మన బాలల సంఖ్య 32 శాతం మాత్రమే. అత్యధికలకు నాణ్యమైన వైద్య, ఆరోగ్య సేవలు అందుబాటులోనే లేవు. 83 శాతం వైద్య ఖర్చులను ప్రజలే భరిస్తున్నారు. ప్రజారోగ్యంపై మన ప్రభుత్వం చేస్తున్న వ్యయం- జి.డి.పి.లో 0.9 శాతమే. ప్రపంచంలో వైద్య, ఆరోగ్య రంగంపై అతి తక్కువ వ్యయం చేస్తున్న కొద్ది దేశాల్లో మనదీ ఒకటికావడం గమనార్హం. సగటు భారతీయుడు తన వార్షిక ఆదాయంలో 60 శాతాన్ని ప్రభుత్వ లేదా ప్రైవేటు అస్పత్రుల్లో వైద్యానికే ఖర్చుపెట్టాల్సి వస్తోంది. ఇందుకోసం వారు తమ ఆస్తిపాస్తులను అయినకాడికి అమ్ముకోవలసి వస్తుంది. లేదా భారీ వడ్డీలకు అప్పులు చేయాల్సి వస్తోంది. అనారోగ్యంతో అస్పత్రుల పాలవుతున్న భారతీయుల్లో 25 శాతానికి పైగా దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్నవారే. వారిని ఆదుకోవడానికి యుద్ధ ప్రాతిపదికన చర్యలు చేపట్టవలసి ఉంది. అనారోగ్య సమస్యను సమర్థంగా ఎదుర్కొనడానికీ, పేదరికం, అనారోగ్యంతో కూడుకొన్న విషవలయాన్ని ఛేదించడానికి అవసరమైన శక్తి సామర్థ్యాలు, పరిజ్ఞానం, వనరులు- అదృష్టవశాత్తు మనవద్ద ఉన్నాయి. సంబంధిత సమస్యలను క్షుణ్ణంగా అర్థం చేసుకోగలగడం; దృఢ సంకల్పం, సామర్థ్యాలతో కూడిన వివేకవంతమైన విధానాలు మనకిప్పుడు అవసరం. న్యాయబద్ధమైన పరిపాలన విధానం ఉంటేనే పేదరికాన్ని నిర్మూలించగలమన్నది మనం గుర్తించాల్సిన మూడో అంశం. పేద ప్రజల హక్కుల ఉల్లంఘన అడ్డా అపూ లేకుండా సాగుతోంది. మనుగడకోసం వారు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

నిరంతరం పోరాటం కొనసాగించవలసి వస్తోంది. దురన్యాయాలు, దగాలు, మోసాల రూపంలో పౌరహక్కుల ఉల్లంఘన యధేచ్ఛగా జరుగుతోంది. రోడ్డు ప్రమాదానికి గురైనా, వీధి కుక్కు కరచి ప్రాణం మీదికొచ్చినా, ఆస్తులు అక్రమణకు, విధ్వంసానికి గురైనా, నకిలీ విత్తనాలు వెల్లువెత్తినా, వేధింపులు నిత్యకృత్యమైనా - పేదలకు న్యాయం మాత్రం దక్కడంలేదు. ఫలితంగా ప్రజలు ఆర్థికంగా చాలా నష్టపోతున్నారు. వారి పేదరికం పెరుగుతోంది. పోలీసు అధికారాలు తీవ్రస్థాయిలో దుర్వినియోగమవుతున్నాయి. పోలీసులన్నా, చట్టాన్ని అమలుపరచే సంస్థలన్నా పేదప్రజలు హడలిపోతున్నారు. స్వయం ఉపాధి పొందిన పేదవారి బతుకులూ సాఫీగా సాగడంలేదు. వారు అడుగడుగున దోపిడీకి గురవుతున్నారు. అవినీతి పాలుబడుతున్నారు. శారీరక హింసలు, అవమానాలతో కుంగిపోతున్నారు. అభద్రతా భావం, నైరాశ్యం పేద బతుకులతో పేనవేసుకుపోయాయి. ఇప్పటికైనా సమాజం, సర్కారు మేలుకొని వారికి సత్వర న్యాయం చేకుర్చాలి. ప్రభుత్వ సంస్థలు వారిపట్ల సక్రమంగా, సమంజసంగా వ్యవహరించాలి. నానా విధాలుగా విచక్షణ కొనసాగినంతకాలం పేదలు మరింతగా అగాధాల్లోకి జారిపోతుంటారు. వారి ఆదాయాలు పడిపోతుంటాయి. దారిద్ర్యదేఖ పైకి... మరింత పైపైకి ఎగబాకుతుంటుంది. పేదల జీవన స్థితిగతులు మెరుగుపడాలంటే, జీవకకు డోకా లేకుండా వారి బతుకుబండి సాఫీగా సాటాలంటే - సమన్వయం, సమధర్మం పాటించే సరైన, చట్టబద్ధమైన పరిపాలన వ్యవస్థ అత్యవశ్యకం.

వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంచడం, సదరు ఉత్పత్తులను వినియోగ అర్హమైనవిగా తయారు చేయడం ఎలాగన్నది మనం దృష్టి సారించాల్సిన నాలుగో అంశం. మనదేశంలో 60 శాతం ప్రజలకు నేటికీ వ్యవసాయమే జీవనాధారం. జి.డి.పి.లో వ్యవసాయం వాటా తగ్గిపోతుండటంతో ఈ 60 శాతం మంది దారిద్ర్యంలోకి కూరుకుపోతున్నారు. ఉత్పత్తిని పెంచడంతోపాటు భారీయెత్తున ఆహార ధాన్యాలను నిల్వ చేసినంత మాత్రాన పేదరికం తగ్గదు. వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంచాలి. తగిన మౌలిక సదుపాయాలు, పెట్టుబడి అనుకూల విధానాల ఆసరాతో వ్యవసాయధార పరిశ్రమలను పెంపొందించాలి. గ్రామీణ భారతం సంపదలతో తులతూగగలిగేది ఆనాడే. సౌభాగ్యం ఏ కొందరికో హక్కు భుక్తం కాకుండా - అందరికీ న్యాయమైన వాటా లభించేది అప్పుడే.

చైనా మార్గం అనుసరణీయం

ఉపాధి కల్పించకుండా పేదరికాన్ని తగ్గించలేమన్నది. మరవరాని మరో ముఖ్యాంశం. పని, ఆదాయం లేనప్పుడు పేదరికం ఏ విధంగా తగ్గుతుంది...? పని చేయగలిగిన వారందరికీ ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించడానికి జాతీయ స్థాయిలో పెద్దయెత్తున ప్రయత్నాలు జరగాల్సి ఉంది. ఈ విషయంలో ఇటీవలి సంవత్సరాల్లో చైనా మనకో మార్గం చూపింది. చైనాలో గత పాతికేళ్లలో దాదాపు 15 కోట్ల ఉద్యోగాలు కొత్తగా సృష్టించారు. ఏడాదిలో కొంత కాలంపాటు పొట్టగడుపుకోవడానికి ఉద్దేశించిన ఉద్యోగాలు కావవి. ఆ ఉద్యోగాల కల్పన వెనుకచిత్తశుద్ధి, నిజాయతీ ఉన్నాయి. అవి అన్ని వేళలా అక్కరకొచ్చే అసలైన ఉద్యోగాలు. ఉత్పాదక సంస్థల్లో సంపద వృద్ధికి దోహదపడే ఉద్యోగాలు, చైనాలో కొత్తగా దాదాపు రెండు కోట్ల చిన్న పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేశారు. ఈ పట్టణ, గ్రామీణ పరిశ్రమలు (టి.వి.ఇ.లు) దేశీయ, అంతర్జాతీయ మార్కెట్లకు అవసరమైన వస్తువులను ఉత్పత్తి చేస్తున్నాయి. ప్రగతికి దోహదపడుతున్నాయి. సంపదనను పెంపొందిస్తున్నాయి. ఈ విధంగా భారీ స్థాయిలో ఉపాధి కల్పించాలంటే- గట్టి సామర్థ్యం పెట్టుబడి, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, మౌలికసదుపాయాలు, ఉత్సాహం ఎంతో అవసరం. ఇటువంటి బృహత్కార్యాన్ని చేపట్టాలంటే- పరిశ్రమలకు అనుకూలంగా ఉండే విధానాన్ని అనుసరించాల్సి ఉంటుంది. సేవల రంగులో కూడా పెద్దయెత్తున ఉపాధికి అవకాశాలు ఉన్నాయి. వ్యవసాయ విస్తరణ, ఆరోగ్య పరిరక్షణ, పాఠశాల విద్య, విద్యుత్ పంపిణీ నిర్వహణ వంటి రంగాల్లో తగు సామర్థ్యాలు కలిగిన వారెంతో మంది అవసరమవుతారు. ప్రభుత్వం సానుకూల వాతావరణాన్ని ఏర్పరచాలి. తగిన విధానాలను అమలు పరచాలి. శక్తి సామర్థ్యాలు కలిగిన మానవ వనరులను మన విద్యావ్యవస్థ చేకూర్చగలగాలి. మౌలిక, సాంకేతిక రంగాల్లో పెట్టుబడిని పెంచాలి.

పేదరికాన్ని నిర్మూలించడానికి కొన్ని కచ్చితమైన, నిర్దిష్టమైన చర్యలు తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఉన్న ఘనాన సిరి సంపదలను సృష్టించేందుకు మంత్ర దండాలేవీ ఉండవు. ఇనుప గజ్జెల తల్లి పాదాల కింద నలిగిపోతున్న వారిని పైకి లేవనెత్తడానికి తాత్కాలిక చర్యలు తప్పనిసరి. ఆకలిగొన్న వారికి ఆహారం, ఎంపిక చేసిన ప్రాంతాల్లో ఉపాధి హామీ పథకాలు, అభివృద్ధిలకు తగు సాంత్వనం- అత్యవసరం. కానీ ఇలాంటి తాత్కాలిక చర్యలతోనే పొద్దు పుచ్చితే పేదలకు జరిగేది, ఒరిగేది ఏమీ ఉండదు.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఆకలితో అలమటిస్తున్న వారికి అన్నం పెట్టాల్సిందే కానీ, అంతటితోనే సరిపెడితే ఎలా? ఆ అన్నంతో ఆ రోజుకు ఆకలి తీరుతుంది. మరుసటి రోజు మాటేమిటి? ఇలా ఎప్పటికప్పుడు ఎన్నాళ్లని అన్నం పెడతారు? అందుకే అన్నం ఎలా సంపాదించుకోవాలో చెప్పాలి. అందుకోసం మార్గం చూపాలి. అప్పుడే ప్రయోజనం ఉంటుంది. దారిద్ర్యనిర్మూలనకు సులభమైన పద్ధతులంటూ ఏమీ లేవు అయినా దాని వేగానికి అడ్డుకట్ట ఎలా వేయాలో, ఏ విధంగా అదుపులోకి తేవాలో మనకు తెలుసు. అందుకు అనుసరించాల్సిన మార్గాలు, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, అనుభవం మనకున్నాయి. ఇప్పుడు మనకు కావాల్సింది- స్థిర సంకల్పం, సద్వివేచన, సరైన దృక్పథం. పేదరికాన్ని ఆలంబనగా చేసుకొని ఎడగడం కాకుండా దారిద్ర్య నిర్మూలనకు నిజంగానే కృషి చేయగలిగిన రాజకీయ, పరిపాలన వ్యవస్థ మనకిప్పుడు అవసరం. ఇటీవలి ఎన్నికల్లో ప్రజలిచ్చిని తీర్పు సారాంశమిదే. కొంత కాలం భ్రమల్లో ముంచెత్తి, తరవాత చేదు నిజాలను చవిచూపించే తాత్కాలిక వరాలను, జనాకర్షక పథకాలను ప్రజలు కోరుకోవడం లేదు. తమ సమస్యలను చిత్తశుద్ధితో, నిజాయితీతో, శాశ్వతంగా పరిష్కరించే వారు కావాలని వారు ఆకాంక్షిస్తున్నారు. మన రాజకీయ నాయకులకు, పరిపాలకులకు, అధికార గణానికి ప్రజల మనోభావన అవగతమవుతోందా....?

సబ్బిడీలను తగ్గించటం ఆచరణ సాధ్యమేనా?

అక్టోబర్ 10, 2000

విద్యుత్ చార్జీలను పెంచటంతో వెల్లువెత్తిన ప్రజాందోళన వెనక సబ్బిడీలకు సంబంధించిన మౌలిక అంశాలు ఇమిడి ఉన్నాయి. ప్రతిసారీ వార్షిక బడ్జెట్ ప్రవేశపెడుతున్నప్పుడు, అదుపు తప్పిన ప్రభుత్వ వ్యయం, ద్రవ్య లోటులపై చర్యలు జరుగుతున్నాయి. ప్రతి ఏటా అనుత్పాదక వ్యయాన్ని తగ్గిస్తామని, సబ్బిడీలను అదుపు చేస్తామని, మిగులు బడ్జెట్ కోసం కృషి చేస్తామని, వాగ్దానాలు చేస్తున్నారు. కానీ తీరా చేతల్లోకి వచ్చేటప్పటికీ సబ్బిడీలు తగ్గించటం అసాధ్యమవుతోంది. కిరోసిన్, వంట గ్యాసుల మీద సబ్బిడీలు తగ్గించినా, రైతులకిచ్చే విద్యుత్తు రాయితీలు తొలగించినా సహజంగానే ప్రజల నుంచి ప్రతిఘటన ఎదురవుతుంది. ప్రజాస్వామ్యంలో రాజకీయ పార్టీలు ఓట్ల వేటలో తలమునకలయి ఉంటాయి. అది సహజం. ప్రజల మద్దతు లేకుండా అధికారంలో ఉండటం అసాధ్యం. అలాగని సబ్బిడీలను కొనసాగించాలన్నా, జనాకర్షక విధానాలు అమలు చేయాలన్నా చేతిలో పైకం ఉండదు. ఆపైన మరే పనికీ డబ్బు లేక ప్రభుత్వం కేవలం పన్నులు వసూలు చేయటానికి, లంచాలు మింగటానికి, ఉద్యోగులకు జీతభత్యాల్నివ్వటానికి, కంటితుడుపుగా కొన్ని సబ్బిడీలిచ్చి ఓట్లు దండుకోవటానికి పరిమితమయిపోతోంది.

ముందు నుయ్యి - వెనక గొయ్యి

పోనీ ఇది ఇలాగే కొనసాగించవచ్చు కదా అంటే రెండు ఇబ్బందులు ఎదురవుతున్నాయి. ఒకపక్క ఆదాయంకంటే ఖర్చు పెరిగిపోతోంది. ప్రస్తుతం దేశంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలన్నీ కలిసి జాతీయాదాయంలో దాదాపు పది శాతాన్ని ద్రవ్యలోటుగా చూపుతున్నాయి. అంటే ప్రభుత్వాల ఆదాయం కంటే, అవి పెట్టే ఖర్చు జాతీయాదాయంలో పదో వంతున్న మాట. మరో రకంగా చెప్పాలంటే ప్రభుత్వాల లోటు మనదేశంలో ప్రతి వ్యక్తి లక్షించే సంపదలో పదోవంతు ఉంది. ఇది చాలా ప్రమాదకరమయిన పరిస్థితి. ఏ కుటుంబంలో అయినా సరే నెలకు పదివేలు ఆదాయం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

వచ్చి, ఖర్చు పదిహేను వేలుంటే, దాన్ని కలకాలం కొనసాగించటం సాధ్యం కాదు. అలా జరగాలంటే తల్లిదండ్రులో, అత్తమామలో వారి ఆదాయం నుంచి ప్రతి నెలా పిల్లలకివ్వాలి. లేదా నెల నెలా అప్పులు తీసుకుని ఎగ్గొట్టాలి. అంతే తప్ప కలకాలం ఆదాయం కంటే ఎక్కువ ఖర్చు చేయటం అసాధ్యం. ఒకవేళ అప్పుచేస్తే, అలా అప్పు తెచ్చిన డబ్బు రేపు మరింత ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చేలా పెట్టుబడి కావాలి. ఆ విధంగా పెరిగే ఆదాయం నుంచి వడ్డీలతో సహా అప్పు తీర్చగలగాలి, ఆపైన కుటుంబానికి అదనపు ఆదాయం పెరిగి, నెల ఖర్చు భరించేస్తే రివాజు. అలాంటప్పుడు అప్పు తేవటం తప్పు కాదు; నిజానికి అలా అప్పు చేయటం ఆ కుటుంబానికి మంచిది. అలాకాక అప్పుచేసి పప్పుకూడు తింటే, రుణాల మొత్తం రోజు వారీ ఖర్చుకే పోతే, కొంత కాలం గడిచాక దివాలా తీయటం, అప్పులు ఎగవేయటం, ఉన్న కొద్దిపాటి ఆస్తుల్ని అమ్ముకోవటం, వీధిన పడటం తప్పవు.

వ్యక్తికయినా, కుటుంబానికయినా, ప్రభుత్వానికయినా, దేశానికయినా ఇవే ఆర్థిక సూత్రాలు వర్తిస్తాయి. తాయెత్తులవల్ల, మంత్రాలవల్ల, బాబాల మహిమల వల్ల, నేతల అద్భుతాల వల్ల, అధికారుల అంకెల గారడీలవల్ల దేశ ఆర్థిక సమస్యలు తీరవు. ఆదాయం పెరగదు. మన ప్రభుత్వాలు ఈ ఆర్థిక బాధల్ని తాత్కాలికంగా తప్పించుకోవటానికి ఎడాపెడా అప్పులు చేస్తున్నాయి. ఒక్క మన రాష్ట్రంలోనే, గత ఏడాదిలో తలసరి అప్పు వెయ్యి రూపాయలు అదనంగా పెరిగింది. అంటే ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రతి పురుషుడు, మహిళ, పిల్లల పేరుతో ఈ ఏడాదిలోనే వెయ్యి రూపాయలు అదనంగా అప్పు చేశారు. ప్రస్తుతం కేవలం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అప్పే రూ॥ 33,000 కోట్లకు చేరింది. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఏటా వచ్చే పన్నుల ఆదాయంలో సగానికి పైగా కేవలం వడ్డీల చెల్లింపులకే పోతోంది. ప్రభుత్వాలు రుణాల ఊబిలో కూరుకుపోతున్నాయి. ప్రజలకు అవసరమైన సౌకర్యాలు కల్పించటానికో లేదా ఇంకా ఆదాయం, పన్నులు భవిష్యత్తులో పెరిగేలా పెట్టుబడులు పెట్టడానికో ఈ అప్పు తెచ్చిన డబ్బును ఉపయోగించటం లేదు. నిజానికి ఈ అప్పులన్నీ దినసరి ఖర్చుకే సరిపోతున్నాయి. పోనీ రేపయినా ఈ డబ్బును తేలిగ్గా చెల్లించి రుణ గండం నుంచి బయట పడతామనే పరిస్థితి లేదు.

ఇలా ప్రభుత్వాల పరిస్థితి ఒక రకంగా ముందు నుయ్యి-వెనక గొయ్యిలా ఉంది. రుణభారం పెరిగి ఊబిలో కూరుకుపోయి ప్రభుత్వ ఆర్థిక వ్యవస్థ పతనమయి

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

పోతుందనే భయం ఒకవంక వేధిస్తోంది. అలాకాక సబ్సిడీలు తగ్గించటానికి, రేట్లు పెంచటానికి ప్రయత్నిస్తే జనం తిరగబడుతున్నారు. ప్రజల ఆందోళనవల్ల అసలుకే మోసం వస్తుందనే శంక సహజంగానే రాజకీయ నాయకులను బాధిస్తుంది. ఫ్రాన్స్, నెదర్లాండ్లు, జర్మనీ, బ్రిటన్ లాంటి సంపన్న దేశాలలో కూడా పెట్రోలు ధరలు పెరిగినప్పుడు జనం వ్యతిరేకిస్తున్నారు. అమెరికాలోనూ గ్యాసోలిన్ ధర పెంచినప్పుడు వ్యతిరేకత వ్యక్తమవుతోంది. పోలెండ్లో ఎనిమిదో దశకంలో ప్రభుత్వం ఆహార సబ్సిడీలు తగ్గించటంతో పెద్ద ఎత్తున ఆందోళన, హింస చెలరేగాయి. అలా ప్రారంభమయిన ఉద్యమమే చివరకు అక్కడి కమ్యూనిస్టు వ్యవస్థను, యూరపు మొత్తంలో సోవియట్ సామాజ్యాన్ని కూల్చివేసింది. సంపన్న దేశాలలోనే ధరలు పెరిగినప్పుడు, సబ్సిడీలు తగ్గినప్పుడు, ప్రజల ఆగ్రహ జ్వాలలు ఉవ్వెత్తున ఎగసి పడుతుంటే, భారత్ లాంటి బడుగు దేశాలలో బీదలు ధరలకు, చార్జీలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడటంలో ఆశ్చర్యం లేదు. ప్రజల ఆందోళనలను బలవంతంగా అణచి వేయటం పరిష్కారం కాదు. సమస్యను అది జటిలం చేస్తుంది. అలాంటప్పుడు ఈ విషయ సమస్యల నుంచి బయట పడటం సాధ్యమా? అసలీ సబ్సిడీల తగ్గింపుకేమయినా మార్గాలున్నాయా? చిత్తశుద్ధితో, నిజాయతీతో, దూరదృష్టితో పనిచేస్తే అటు ప్రజల ఆదరణను పొందటం, ఇటు సరిగ్గా ప్రభుత్వ ఖజానాను నిర్వహించటం ఏకకాలంలో సాధ్యమే.

సమస్యకు పరిష్కారం కావాలంటే పౌరుడి కోణం నుంచి దీన్ని చూడాలి. సామాన్యుడికి, మధ్యతరగతి కుటుంబానికి, బీద వ్యక్తికి ద్రవ్యలోటు గురించి, దేశ ఆర్థిక సంక్షోభం గురించి, ప్రభుత్వాల రుణ భారాన్ని గురించి అవగాహన ఉండవలసిన అవసరం లేదు. “నాకు సబ్సిడీ బియ్యం వల్ల మార్కెటు రేటుతో పోలిస్తే ప్రతి నెలా 100 రూపాయలు ఆదా అవుతోంది. ఇప్పుడా సబ్సిడీ తీసేస్తే, నేను కోల్పోయే వంద రూపాయలకు ప్రతిఫలంగా నాకేం వస్తోంది?” లేదా, “నేను ప్రస్తుతం విద్యుత్ చార్జీలు నెలకు రెండు వందలు కడుతున్నాను. ఇప్పుడు హఠాత్తుగా అది మూడొందలయింది. మరి ఈ వంద రూపాయలు అదనపు ఖర్చయితే నాకీ డబ్బు ఎక్కడనుంచి వస్తుంది?” లేదా, “ఈ వంద రూపాయలు అదనపు ఖర్చు వల్ల నాకు ప్రత్యేకంగా అదనపు సౌకర్యం ఏమయినా వచ్చిందా?”- ఈ ప్రశ్నలకు సరయిన సమాధానం అందని పౌరుడు కచ్చితంగా సబ్సిడీల తొలగింపును, ధరల పెంపును వ్యతిరేకిస్తాడు. ఓ కుటుంబంలో ఖర్చు తగ్గించుకోవాలంటే వివిధ మార్గాలున్నాయి.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

తండ్రి సిగరేట్లు మానెయ్యవచ్చు. తల్లి సినిమాలు చూడటం తగ్గించవచ్చు, అబ్బాయి తిరగటం తగ్గించి పెట్రోలు ఆదా చెయ్యవచ్చు. అమ్మాయి అలంకరణలు తగ్గించవచ్చు. కానీ ఇలా అదా చేసిన డబ్బు ఇంట్లో ఎవరికీ కాకుండా మరెవరికో పోతుందంటే ఆ ఇంట్లో ఎవ్వరూ ఒప్పుకోరు. అలాకాక, ఆ విధంగా పొదుపు చేసిన ఐదొందల రూపాయలతో ఇంటికి సున్నం వేయటమో, ఇంట్లో టి.వి. కొనుక్కోవటమో? పిల్లవాణ్ణి మంచి స్కూలుకు పంపటమో, కావలసిన పుస్తకాలు కొనగలగటమో, ఇంట్లో సోఫాతెచ్చుకోవటమో, మరో సామగ్రిని సమకూర్చుకోగలగటమో, కొత్తగా ఫోను పెట్టుకోవటమో, ఇంట్లో ఆరోగ్యం బాగాలేని వారికి సరైన వైద్యం అందించటమో జరిగిందనుకోండి. తాము చేసిన ఆదావల్ల లేదా పడ్డ అదనపు శ్రమవల్ల “ఫలానా సౌకర్యం పొందాం. ఇంట్లో ఎవరో ఒకరికి ఇందు వల్ల లాభం కలిగింది” అని అనుకున్నప్పుడు తాము కొంత కోల్పోయినా ఆ కుటుంబ సభ్యులు తృప్తిపడతారు. లేదా “ఒక రూపంలో నష్టపోయినా, మరో రూపంలో కలిసి వచ్చింది.” అని తెలిసినప్పుడు ఆ మూల్యాన్ని చెల్లించటానికి సిద్ధపడతారు. కానీ ఎంత పొదుపు చేసినా, ఎన్ని అవసరాలు అణచుకున్నా చివరకు అదంతా తండ్రి తాగుడుకో, తల్లి దుబారాకో, అన్నయ్య వ్యసనాలకో ఖర్చయిందనుకోండి. లేదా పొరుగింటివారి విలాసాలకు డబ్బు ఇవ్వాలి వస్తోందనుకోండి. ఆ కుటుంబ సభ్యులంతా కచ్చితంగా ఎదురు తిరగుతారు. కొంతకాలం తండ్రంటే భయం వల్లనో, తల్లి నోటికి జడిసో, అన్న కొడతాడనే బెదురుతోనో నోరు మూసుకోవచ్చు. కాని ఏదో ఒక రూపంలో కుటుంబ సభ్యులలో కసి, పంతం పెరుగుతాయి. ప్రభుత్వం విషయంలో కూడా అంతే. ఎక్కడో ద్రవ్యలోటు పూడ్చటానికి, ఉద్యోగులకు జీతభత్యాలివ్వటానికి డబ్బు కావాలి కాబట్టి, అందుకు భారం ప్రజల మీద వేస్తామంటే సంతోషంగా ఎవరూ ఒప్పుకోరు.

నమ్మకం కలిగిస్తేనే పౌరసహకారం

దీనికి ఒకే ఒక్క ఆచరణ సాధ్యమయిన పరిష్కారం ఉంది. ఉదాహరణకు- సబ్సిడీ బియ్యాన్ని తీసుకోండి లేదా గ్రామంలో విద్యుత్ చార్జీల పెంపుదలను తీసుకోండి. లేదా భూమి శిస్తు, నీటి తీరువాలు తీసుకోండి. బియ్యం రేటు పెంచటంవల్ల ఓ గ్రామంలో ప్రజలు అదనంగా ప్రతి ఏటా ఐదు లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నారనుకోండి ఆ ఐదు లక్షల రూపాయలతో ఆ గ్రామంలోనే పనికొచ్చే సౌకర్యాలు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కల్పించుకునే అవకాశం ఆ ప్రజలకే ఉందనుకోండి ఆ డబ్బుతో స్కూలుకు మంచి భవనం నిర్మించుకోవచ్చు. పిల్లలకు అవసరమయిన మరో ఇద్దరు అధ్యాపకుల్ని పెట్టుకోవచ్చు. ఆరోగ్య కేంద్రంలో అవసరమయిన సౌకర్యాలు మందులు ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు; ప్రతి ఇంటికీ ఓ మరుగు దొడ్డి కట్టించుకోవచ్చు; మురుగునీరు పోవటానికి కాల్వలు తవ్వకోవచ్చు; పంట నీటి కాల్వల పూడిక తీయించవచ్చు. ఇలా ఆ డబ్బును ఆ గ్రామంలోనే వినియోగించే అధికారం, అవకాశం ప్రజలకుంటే అప్పుడు పరిస్థితి పూర్తిగా మారిపోతుంది. ఓ రూపంలో ఖర్చు పెరిగినా, నష్టపోయినా, మరో రూపంలో అక్కడి ప్రజలకే లాభం చేకూరితే ప్రజల స్పందన వేరుగా ఉంటుంది. తాము కట్టే పన్నుల డబ్బుకు, తమకందే సేవలకు మధ్య సంబంధం స్పష్టంగా ఉంటే జనం పన్నులు కట్టడానికి సందేహించరు. తాము చెల్లించే చార్జీలకు, తమకందే సౌకర్యాలకు మధ్య సమతూకం ఉంటే ప్రజలు సంతోషంగా చార్జీలు కడతారు. తాము కట్టే డబ్బుతో జీతం తీసుకునేవారు తమ కళ్లెదుటే తమకు జవాబుదారీగా పనిచేస్తుంటే, ప్రజలు అవసరమయితే జీతాలు పెంచటానికి సిద్ధపడతారు, లేదా అందుకోసం పన్నుల్ని సంతోషంగా కట్టేందుకు వెనకాడరు. అలాకాక అవినీతిమయమయిన కేంద్రీకృత పాలనలో సామ్యోకరిది, సోకొకరిది అయితే పన్నులు పెంచినా, చార్జీలు పెంచినా, సబ్సిడీలు తగ్గించినా ప్రజల ఆగ్రహం చవిచూడటం ఖయాం. పెంచిన ధరలు, తగ్గించిన సబ్సిడీలు ఎక్కడికక్కడ మరో రూపంలో ప్రజలకు ఉపయోగపడతాయన్న నమ్మకం కలెగితే పౌరుల సహకారం ఉంటుంది. అలా జరగాలంటే వైచారి పెత్తనం పోవాలి. సబ్సిడీల పథకాలన్నీ వీలయినంత మేరకు స్థానిక ప్రభుత్వాల చేతుల్లో అమలు కావాలి. అప్పుడు స్థానికంగానే ఓ రూపంలో నష్టపోతే మరో రూపంలో తమకు పనికి వచ్చేలా ప్రజలే ఏర్పాటు చేసుకుంటారు. అంటే అధికారం ప్రజల చేతుల్లోకి రావాలి. వనరులను, బాధ్యతలను, సిబ్బందిని వికేంద్రీకరించాలి. స్థానిక ప్రభుత్వాలు నిజంగా ప్రజల ఆశలను తీర్చేలా రూపుదిద్దుకోవాలి. ఎక్కడిక్కడ అన్ని నిర్ణయాలు చేసే అవకాశం, బాధ్యత వారికి అప్పగించాలి. కొద్దిమంది పెద్దలు ఎక్కడో దూరంగా పెత్తనం చేస్తున్నంత కాలం ఆర్థిక సంక్షోభాలు పాలనలో అవకతవకలు, ప్రజల ఉద్యమాలు, ప్రగతి కుంటుపడటాలు తప్పవు.

సహజ వనరుల సద్వినియోగంతోనే

ఆర్థికాభివృద్ధి

జనవరి 1, 2001

ఇటీవలి కాలంలో దేశంలో వివిధ ప్రాంతాలలో ఆర్థికాభివృద్ధి పథకాలకు, నిర్వాసితుల హక్కుల పరిరక్షకులకు మధ్య సంఘర్షణ పెరుగుతోంది. నర్మదా నదిమీద సర్దార్ సరోవర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం విషయంలో జరిగిన రభస ఈ సంఘర్షణకు అద్దం పట్టింది. ప్రపంచ చరిత్రలో 20వ శతాబ్దం అసాధారణమైనది. మొదటిసారిగా మనిషి రోదసీలో ప్రయాణించటం, చంద్రుడి మీద కాలు పెట్టటం, ఎవరెస్టు ఎత్తలను, సముద్రపు లోతుల్ని అధిగమించటం, మన అవసరాల మేరకు ఆహారోత్పత్తి చేయటం, ఆరోగ్యాన్ని పరిరక్షించుకోవటం, అంటువ్యాధులను ఆరికట్టటం, వ్యాధి నిరోధక టీకాలను రూపొందించటం, ప్రాణాంతకమయిన జబ్బులను నయం చేయటానికి కొత్త ఔషధాలు తయారు చేయటం, విద్యుచ్ఛక్తిని ప్రపంచమంతటా పంపిణీ చేయటం, ప్రజల సౌఖ్యానికి కావలసిన అన్ని హంగుల్ని ఏర్పాటు చేసుకోవటం, క్షణాలమీద భూమండలంలో సుదూరంగా ఉన్నవాళ్ళతో మాట్లాడగలగటం, ఎక్కడ ఏం జరిగినా ఇళ్ళలో ఉండి అప్పటికప్పుడు దర్శించగలగటం, కనురెప్పపాటులో సమాచారాన్ని ఎక్కడికైనా అందించగలగటం, గతంలో చక్రవర్తులకు కూడా అందని సర్వ సుఖాలు అనుభవించటం ఇవన్నీ 20వ శతాబ్దం మనకిచ్చిన అపురూప వరాలు. అందుకే నేడు ఆహారానికి ధర పలకటం లేదని వాపోతున్నాం. ఆ కారణంగానే అందరికీ ఉపాధి లేకపోతే అన్యాయంగా భావిస్తున్నాం. ఈ ఆధునికీకరణ వల్లనే- అక్షర జ్ఞానం లేకపోవటం క్షంతవ్యం కాదని వాదిస్తున్నాం. ఈ అభివృద్ధి వల్లనే నివారించదగ్గ వ్యాధులకు గురై మరణిస్తే ప్రభుత్వాలను నిలదీస్తున్నాం. ఆధునిక శాస్త్ర, సాంకేతిక విజ్ఞానం మున్నెన్నడూ లేనంతగా ప్రజల స్వేచ్ఛను పెంచింది. అవకాశాలనిచ్చింది; సంపద సృష్టించింది; వస్తువులను, సేవలను ఉత్పత్తి చేసింది, జీవన కాలాన్ని, జీవన ప్రమాణాన్ని పెంచింది.

తాబట్టిన కుందేలుకి మూడేకాళ్లు

ప్రతి విజయానికి మనం కొంత మూల్యాన్ని చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. తల్లి ఉ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ద్యోగానికి వెలితే పిల్లల బాగోగులు చూసుకోవటం కష్టం కావచ్చు. తండ్రి వ్యాపారంలో మునిగి తేలితే కుటుంబంతో తగిన సమయం గడపటం సాధ్యం కాకపోవచ్చు. మోటారు వాహనంలో ప్రయాణం చేస్తే ప్రమాదాలు అప్పుడప్పుడూ జరగవచ్చు. కొన్ని ఔషధాలను వాడితే కొద్ద మంది రోగులకవి వికటించవచ్చు ఫ్యాక్టరీలు ఏర్పాటు చేస్తే వాతావరణ కాలుష్యం పెరగవచ్చు. పెద్ద డ్యాములను నిర్మిస్తే కొందరు నిర్వాసితులు కావచ్చు. బొగ్గును కాల్చిస్తే వాతావరణంలో వేడి పెరిగి డ్రువ ప్రాంతాలలో మంచు కరిగిపోవచ్చు. నగర వాసం వల్ల జీవన వేగం పెరిగి మానసిక శాంతి కరవు కావచ్చు. విదేశీ ప్రభావం వల్ల మన సంస్కృతిలో, ఆచార వ్యవహారాలలో మార్పులు చోటు చేసుకోవచ్చు. ఇలా ఆధునిక ప్రపంచంలో ఓ వంక అభివృద్ధిని, వేగాన్ని ఆశించేవారికి, మరోవంక ప్రాచీనతను ప్రశాంతతను ప్రకృతిని ఆరాదించేవారికి మధ్య సంఘర్షణ చేలరేగటం సహజం. భావాల మధ్య చేలరేగే సంఘర్షణను అదుపు చేయటానికి నాగరిక ప్రపంచంలో సరైన ఏర్పాట్లుండాలి. తాబట్టిన కుందేలుకి మూడే కాళ్ళని అందరూ భీష్మించుకు కూర్చుంటే ఇక సయోధ్య సాధ్యం కాదు. సర్దార్ సరోవర్ ప్రాజెక్టు విషయంలో ప్రస్తుతం జరుగుతోంది అదే. సుదీర్ఘమయిన విచారణ తరువాత ఇటీవలే సుప్రీంకోర్టు ఈ డ్యాము విషయమై తీర్పు స్పంది. నిర్వాసితుల పునరావాసానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేయాలని, 90 మీటర్లకు డ్యాము ఎత్తును పరిమితం చేయాలని, ఒకవేళ అంతకంటే ఎత్తు పెంచాలంటే ముందుగానే అన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకుని నిర్వాసితుల ప్రయోజనాలు కాపాడాకే అందుకు అనుమతించాలని సుప్రీంకోర్టు తీర్పునిచ్చింది. కోర్టు తీర్పులను సహేతుకంగా విమర్శించటంలో తప్పులేదు. అలా విమర్శించే హక్కు పౌరులకు ఉంది. అయితే నాకిష్టం లేని తీర్పునిస్తే దాన్ని ఖాతరు చేయనని, నాకిష్టమైన తీర్పునిస్తే గౌరవిస్తానని ప్రతిపౌరుడు భావిస్తే ఇక రాజ్యాంగానికి, చట్టబద్ధ పాలనకు, ప్రజాస్వామ్యానికి అర్థమే లేదు. 'బడితే ఉన్నవాడిదే బరై' చందాన ప్రతివాళ్లు ప్రవర్తిస్తే ఇక దేశాన్ని అరాచకత్వం వైపునకు నడిపినట్లే. ఇటీవలి కాలంలో చాలా మంది పర్యావరణ పరిరక్షణ వాదులుప్రభుత్వ బలహీనతను ఆసరాగా చేసుకుని కోర్టులనాశ్రయించి సంప్రదాయం దేశంలో పెరిగింది. న్యాయమూర్తులు అసాధారణమైన తీర్పులు (కొన్ని సందర్భాలలో వారి పరిధిని అతిక్రమించి కూడా) ఇచ్చినప్పుడు దూరదృష్టి లేకుండా ప్రశంసించిన వారు ఇలాంటి ఉద్యమకారులే! ఇప్పుడు ఆ కోవకు చెందినవారే సుప్రీంకోర్టు వారి వాదనను తిరస్కరిస్తే న్యాయస్థానాలను శ్రుతిమించి విమర్శించటం విచిత్రం! రాజకీయంగా,

పాలనపరంగా సాధించవలసిన అంశాలకు కోర్టులే పరిష్కారం చూపుతాయని ఆశించటం పొరపాటు.

తర్కబద్ధమైన చర్చ అవసరం

ఎడ్యుండ్ బర్క్ ఓ సందర్భంలో చెప్పినట్లు, “నీవు చెప్పే వాదనను నేను సుతరామూ అంగీకరించను. కాని ఆ వాదన చేసే నీ హక్కును సంరక్షించటం కోసం అవసరమైతే ప్రాణమొడ్డుతాను” అనే స్వేచ్ఛావాదం ప్రజాస్వామ్యానికి ప్రాణప్రదమైనది. కానీ, కొందరు సర్మదా ప్రాజెక్టు వ్యతిరేకులు ఈ మౌలికమైన ప్రజాస్వామ్య సూత్రాన్ని విస్మరిస్తున్నారు. తమ మాటను వ్యతిరేకించే వారిలో అవినీతి, అనైతికత, ఆధర్మం చోటు చేసుకున్నాయని వాదిస్తున్నారు. తమ వాదనను ఆమోదించే వారు మాత్రమే సత్యానికి, ధర్మానికి, నిజాయతీకి లోబడిన వారని మొండిపట్టు పడుతున్నారు. ఈ కుతర్కం అత్యంత ప్రమాదకరమైనది. అవతలివాళ్ళ వాదన నచ్చకపోతే విమర్శించటంలో తప్పులేదు. ప్రజాస్వామ్యంలో ఏ చర్చ జరిగినా మూడు సూత్రాలు పాటించాలి. మొదటిది వాస్తవాలు ఎప్పుడూ చర్చల ద్వారా తేలవు. అలాంటి అంశాల విషయంలో చర్చలకు దిగటం వ్యర్థం. రెండోది-ఏ వాదనూ చివరికి పిడివాదంగా, మొరటుగా మారకూడదు. ఇచ్చిపుచ్చుకునే ధోరణి ఉండాలి. అధిక ఉత్పత్తి ఉత్పాదకత, సహజ వనరుల సద్వినియోగం, ఉపాధి కల్పన, ఆర్థికప్రగతి అవసరం. అదే సమయంలో పర్యావరణంలో సమతూకం, ప్రకృతి పరిరక్షణ అవసరం. రెంటినీ బేరీజు వేసుకుని సమన్వయం సాధించాలేగాని ఒకదాని కోసం రెండో దాన్ని పూర్తిగా నిర్లక్ష్యం చేయటం సంకుచిత ధోరణి అవుతుంది. ఇక మూడోది, అభిప్రాయభేదాలన్న ప్రతివాళ్ళనూ ఆగర్భ శత్రువులుగా పరిగణించటం, వాళ్ళ నిజాయతీని, చిత్తశుద్ధిని శంకించటం చాలా ప్రమాదకరమైన ధోరణి. ప్రతి మనిషికి వాస్తవాల ఆధారంగా తన జీవితానుభవాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని ఓ దృక్పథాన్ని ఏర్పరచుకునే హక్కు ఉంది. ఆ దృక్పథానికి అనుగుణంగా ప్రతి అంశంపైన కొన్ని అభిప్రాయాలకు వచ్చే హక్కు, వాటిని ప్రకటించే హక్కు ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతి పౌరుడికి ఉంది. ఎవరైనా ఆ భావాలతో ఏకీభవించనంత మాత్రన తిట్లపురాణాన్ని విప్పటం, అవతలి వాళ్ళను సమాజ ద్రోహులుగా వర్ణించటం మూర్ఖులు చేసే పని. ఇలాంటి వితండవాదమే నియంతృత్వానికి దారితీస్తుంది. వాస్తవాలను స్థూలంగా గమనిస్తే కొన్ని విధానపరమయిన అంశాలు ఎంతో క్లిష్టమయినవని తెలుస్తుంది. నీటిపారుదల

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ప్రాజెక్టులనే తీసుకుంటే ఈ విషయం తేటతెల్లమవుతుంది. భారతదేశానికి మంచి నీటి వనరులు చాలా తక్కువ. ఐరోపాలోని దేశాల మాదిరిగా మనదేశంలో ప్రతినెలా మూడు వానలు కురవవు. మన ఉపఖండంలో వర్షపాతమంతా రుతుపవనాల రూపంలో ఏడాదికి కొద్ది నెలలలోనే కురుస్తుంది. అందునా సింహభాగం తుపానుల రూపంలో కొద్దిరోజులలోనే కురుస్తుంది. కాబట్టి కురిసే నీటిలో అత్యధిక శాతం వరదనీటి రూపంలో సముద్రం పాలవుతోంది. వరదలు వచ్చాక నెల గడవగానే మళ్ళీ నీటికి కటకటలాడటం, దుర్బిక్ష పరిస్థితులు వేధించటం అందరికీ అనుభవమే. ఇదేదో కొత్తగా 20వ శతాబ్దంలో వచ్చిన ఇబ్బంది కాదు. నిరంతరం ఈ వేదనను అనుభవిస్తూనే ఉన్నాం. అందుకే శ్రీనాథుడు రాయలసీమలో ఆకలి బాధను అంత వేదనాభరితంగా వర్ణించాడు. ఆ కారణంగానే బ్రిటిష్ కాలంలోవచ్చిన ఎన్నో క్షామాలు చరిత్రపుటంకెక్కాయి. మనదేశంలో పెద్ద నదులు వానకాలంలో మహోద్భవంగా ప్రవహిస్తాయి. అదే చలికాలంలోనో, వేసవిలోనో చూస్తే నీటి చుక్క కనిపించదు. హిమాలయాలలో పుట్టి మంచు కరగటం వల్ల ప్రవహించే సింధు, గంగానదులు, వాటి ఉప నదులు తప్ప భారత ఉపఖండంలో మిగిలిన అన్ని నదుల తీరు ఇదే. ఈ దేశంలో తాగునీటికి, సాగునీటికి నోచుకోక కోట్ల మంది కడగళ్లపాలవుతున్నారు. నదీ జలాలను సద్వినియోగం చేసుకోవడానికి పెద్ద ఆనకట్టలు, జలాశయాలు అవసరమయ్యాయి. అందుకే భాక్రా, నంగల్ డ్యాములు హీరాకుడ్, దామోదర్ లోయ, మహానది, నాగర్జునసాగర్, తుంగభద్ర ఇత్యాది ప్రాజెక్టులు కట్టుకున్నాం. స్వతంత్రానికి పూర్వమే గోదావరి మీద ధవళేశ్వరం, కృష్ణ మీద విజయవాడలో ప్రకాశం బ్యారేజీ, కావేరి మీద శ్రీరంగం - ఇంకా ఇతర బ్యారేజీలను నిర్మించుకున్నాం. అందుకే సర్ ఆర్డర్ కాటన్ ను మహనీయుడిగా ప్రజలు స్మరించుకుని గౌరవిస్తున్నారు. ఒకప్పుడు గోదావరి తీరంలో ఆకలి బాధలకు తాళలేక కన్న పిల్లలను అమ్ముకున్న సంఘటనలున్నాయి. అలాంటిది ఇప్పుడు గోదావరి డెల్టాలో ఎటు చూసినా పచ్చటి పంట చేలు మనసును రంజింపజేస్తాయి. నదీ జలాలను అదుపుచేస్తే కలిగే ప్రయోజనాలు జన సామాన్యానికి తెలుసు కాబట్టే నీటి ప్రాజెక్టుల కోసం ఎన్నో ఉద్యమాలు చెలరేగుతున్నాయి. స్వతంత్రం తరువాత మన రాష్ట్రంలో వచ్చిన నాగర్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును చూసినవారికి తెలుసు - పెద్ద డ్యాములు బీదరికం నిర్మూలన కోసం ఎంత అవసరమో, నిజానికి ఎత్తిపోతల పథకాలు, గొట్టపు బావులలాంటి చిన్న నీటి పథకాలకు కూడా పెద్ద డ్యాములే ఆధారం. నాగర్జున సాగర్ కాలవ

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చివరి భూముల కోసం లక్ష ఎకరాలకు పైగా చిన్న నీటి పథకాలు వచ్చాయి. పెద్ద ప్రాజెక్టు వల్ల నీరు నిలవ ఉంది, సాగులో ఆ నీరువృధాగా పోవటంతో ఎన్నో చిన్న నదులు, డ్రయిస్లు పుష్కలంగా ప్రవహిస్తున్నాయి. మళ్ళీ వాటి నుంచి నీటిని తోడి సాగుచేయటం సాధ్యమయింది. పెద్ద ప్రాజెక్ట్ లేనినాడు చిన్న నదులలో, మురుగు కాలువలలో చుక్క నీరుండదు. కాబట్టి మనకు పెద్ద ప్రాజెక్టులు, చిన్ననీటి పథకాలు- రెండూ అవసరం.

నష్టానికి తగ్గ పరిహారం

ఇక పెద్ద జలాశయాలు నిర్మిస్తే నీటిముంపు ఎక్కువవుతుందని, అమూల్యమయిన వన సంపదలు మునిగిపోతాయని, ఎందరో నిర్వాసితులవుతారని ఆరోపణలున్నాయి. వాస్తవానికి నీటిముంపువల్ల పోయే చెట్లకంటే, నీటి కాలువలు రావటం వల్ల పెరిగే వృక్ష సంపద ఎన్నో రెట్లు ఎక్కువ ఉంటుంది. అలాగే ఓ పెద్ద జలాశయంలో నిల్వ ఉన్న నీటి మొత్తాన్ని చిన్నచిన్న చెరువులలో నిల్వ చేయాలంటే అంతకు ఎన్నో రెట్లు విస్తీర్ణం అవసరం అవుతుంది. ఎందుకంటే పెద్దజలాశయాల లోతుచాలా ఎక్కువ. అందువల్ల ఒకే పరిమాణానికి నీరు అక్రమించే విస్తీర్ణం చాలా తక్కువ. చిన్న చెరువుల లోతు చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. ఆ కారణంగా విస్తీర్ణం ఎంత పెరిగినా నీటి పరిమాణం చాలా తక్కువ ఉంటుంది. కాబట్టి చిన్న ప్రాజెక్టుల వల్ల నిజానికి ఎక్కువ భూమి పోతుంది; మరెన్నో రెట్ల జనాభా నిర్వాసితులవుతారు. కాస్తంత శాస్త్రీయంగా ఆలోచిస్తే వాస్తవాలు బోధపడతాయి. భారత్ వంటి బీద దేశంలో సహజ వనరుల్ని అందునా అపురూపమయిన నీటిని పూర్తిగా సద్వినియోగం చేసుకోవటం బీదరిక నిర్మూలనకు అత్యవసరం. అందుకనే ఆమెరికా వంటి అత్యంత సంపన్నమయిన దేశాలలో, సహజ వనరులు పుష్కలంగా ఉన్న దేశాలలో కూడా చాలా పెద్ద నీటి ప్రాజెక్టులు కట్టుకున్నారు. మిసిసిపి లాంటి మహానదిలోంచి సముద్రంలోకి మామూలు సమయంలో చుక్క నీరు వృధాకాకుండా వినియోగించుకోగలుగుతున్నారు. చైనాలో అది వరకు వరదలకు, ఘోర నష్టాలకు కారణమయిన నదులను అదుపుచేసి జన జీవనాన్ని సంతోషమయం చేస్తున్నారు. యాంగ్జి నదిమీద 'త్రీగోర్జెస్' ప్రాజెక్టు పేరుతో ప్రపంచ చరిత్రలోనే అపురూపమయిన డ్యాములను, జలాశయాలను, రవాణా సౌకర్యాలను కల్పిస్తున్నారు. సహజ వనరులను సద్వినియోగం చేయటం ఆధునిక ప్రపంచంలో ప్రతి సమాజానికి ప్రథమ బాధ్యత. అందుకోసం చేపట్టే పథకాల వల్ల

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కొందరు నిర్వాసితులు కావటం సహజం. వారికి పూర్తిగా పునరావాసాన్ని కల్పించటం, వారి జీవితం మునుపటి కంటే మెరుగ్గా ఉండేలా చేయటం సమాజం బాధ్యత. సమాజ అవసరం కొందరికి క్షేత్రం కలిగించడం సహజం. అందుకు తగిన పరిష్కారాలు సరయిన నష్టపరిహారం, ఆర్థిక సాయం, పూర్తి పునరావాసం మాత్రమే. ఓ రోడ్డు వెడల్పు చేయాలంటే కొంత పొలం పోవచ్చు, కొన్ని కట్టడాలు కూలవచ్చు. అందుకు తగ్గ పరిహారం చెల్లించాలి. అసలు ఆ నష్టాన్ని భరించరాదని, దానికి ఏ పరిహారం లేదని, రోడ్డు వేయటానికి వీలు లేదని భీష్మించుకు కూర్చుంటే పరిష్కారం సాధ్యపడదు. పెద్దనీటి ప్రాజెక్టులే అవసరం లేదని, ఏ ఒక్క వ్యక్తి తాను తరతరాలుగా నివసించిన ఇంటిని, భూమిని కోల్పోరాదని వాదిస్తే అది జాతి పాలిట శాపమవుతుంది. ప్రకృతి వనరుల సద్వినియోగం, నిర్వాసితుల పునరావాసం- రెండూ ఓ నాణానికి రెండు వైపులు. రెండింటినీ సమపాళ్ళలో నిర్వహించినప్పుడే జాతి సౌభాగ్యం, బీదరికం నిర్మూలన సాధ్యమవుతాయి.

వనరుల బలిమితోనే గ్రామీణ వికాసం

నవంబరు 22, 2004

అభివృద్ధిపరంగా ఎదురవుతున్న కొన్ని అవరోధాలను అధిగమించగలిగితే ఇండియాకు ఎదురు లేదన్నది ప్రపంచవ్యాప్తంగా అనేక మంది ఆర్థికవేత్తల స్థిరాభిప్రాయం ఆరు నుంచి ఏడు శాతం వార్షికాభివృద్ధి రేటుతో మన దేశం నిలకడగా ప్రగతి బాటలో పయనిస్తోంది. కొనుగోలు శక్తి విషయానికొస్తే, ప్రపంచంలోని అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థలలో ఇండియాది నాలుగో స్థానం. భారత ప్రజల ఔత్సాహిక శక్తికి, కష్టించే మనస్తత్వానికి, ఆకాంక్షలకూ ఇది అద్దం పడుతుంది. పొరుగున ఉన్న చైనా, అభివృద్ధి పథంలో వేగం పుంజుకున్న మాట నిజమే కావచ్చు. కానీ, మరికొన్ని ఏళ్ళలో అభివృద్ధిలో చైనా వేగాన్ని మనం అందుకోగలమనడానికి సహేతుకమైన కారణాలు ఎన్నో కనిపిస్తున్నాయి.

సంస్కరణలతో సత్ఫలితాలు

తొమ్మిదో దశకం అరంభంలో ప్రారంభమైన ఆర్థిక సంస్కరణల ప్రక్రియ సత్ఫలితాలనే అందించింది. వృద్ధిరేటు ఊపందుకుంది. హిందూ వృద్ధిరేటు మూడు శాతానికి మించదని ముద్ర పడిన మన దేశంలో వృద్ధి రేటు 6-7 శాతానికి పెరిగింది. అయినా, అసంతృప్తిగానే ఉందంటే, మరింత అభివృద్ధి సాధించాలన్న బలీయమైన కాంక్ష మనలో ఉండటమే కారణం. నాణ్యమైన, సరసమైన వినియోగ వస్తువులు ఇప్పుడు సామాన్యుడికి అందుబాట్లోకి వచ్చాయి. దశాబ్దకాలంగా ఎగుమతులు వేగం అందుకున్నాయి. పెట్టుబడులూ పెరిగాయి. స్వేచ్ఛా వాణిజ్యానికి ద్వారాలు తెరిస్తే విదేశీ వస్తువులు వెల్లువెత్తుతాయని అంతా భయపడినా, అలాంటిదేదీ జరగలేదు. దీనినిబట్టి, భారతీయ వినియోగదారుడు వివేకవంతుడూ, తాను ఖర్చు చేసిన ప్రతి పైసాకు సరైన ప్రతిఫలం రాబట్టుకునేవాడని మరోసారి రుజువైంది. నయావలసవాదంగాని, ఆర్థిక సామ్రాజ్యవాదంగానీ భారత స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలను హరించలేదన్న సంగతి స్పష్టమైంది. పేదల శాతం తగ్గుముఖం పడుతోంది. విదేశీమారకంపై కంట్రోళ్ళు ఎత్తి వేయడం వల్ల డాలర్లకు రెక్కలు రాకపోగా, నిల్వలు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

ఊహించని రీతిలో వృద్ధి చెందాయి. పన్ను రేట్ల తగ్గింపు వల్ల ఆదాయం పెరిగిందే కాని తగ్గలేదు. ఎన్నో కొత్త వ్యాపారాలు అవిచ్ఛతమయ్యాయి. ప్రభుత్వేతర ఉద్యోగాలపై యువతరంలో మునుపటికంటే ఆసక్తి అధికమైంది. టెలికాం, ఇన్ఫర్మేషన్ రంగాలలో వినూత్న విప్లవానికి తెర లేచింది. తమ ఉద్యోగ భద్రతకు ధోకా లేదని భావిస్తూ ఇచ్చిన సంఘటితరంగ కార్మికులు, సంస్థ మనుగడతోనే తమ భవిష్యత్తు ముడి పడిఉందన్న వాస్తవాన్ని గ్రహించారు. సరళీకరణతో సర్వనాశనం అంటూ 'భవిష్యవాణి' వినిపించిన అపశకున పక్షుల నోటికి తాళం పడింది. గడచిన దశాబ్దకాలంతో పోల్చిచూస్తే, అధికశాతం ప్రజల జీవన ప్రమాణాలు ఎంతో మెరుగుయ్యాయి. అన్ని విధాలా సంస్కరణల ప్రక్రియ సత్ఫలితాలను అందించినదానికి ఇంతకంటే సాక్ష్యాలు ఇంకేం కావాలి?

అయినప్పటికీ, అభివృద్ధికిగల అవకాశాలను పూర్తి స్థాయిలో సద్వినియోగం చేసుకోలేక పోతున్నాం. రాజకీయ, సామాజికపరమైన అంశాలెన్నో ఇందుకు కారణాలు, ధనబలం, అవినీతి అనేక జోడు గుర్రాలపై స్వారీ చేస్తున్న రాజకీయ వ్యవస్థ పోటీతత్వాన్ని విచ్చిన్నం చేయడమే కాదు. అభివృద్ధికి కళ్ళేలు వేస్తోంది. సామాజిక వైరుధ్యాలతో, కుల వైషమ్యాలతో నిండిపోయిన సమాజం. అభివృద్ధిని తలకిందులుగా చేసి చూడాలని ఉవ్విళ్ళూరుతోంది. పేదసాదల అభివృద్ధికి గల అవకాశాలను అడ్డుకోవడం ద్వారా సమాజంలోని ఉన్నత కులాలు, వర్గాలు యధాతథస్థితి కొనసాగేలా చూస్తున్నాయి. ఉత్పాదకతను నిరోధిస్తున్నాయి.

తద్వారా శాంతి సౌభాగ్యాలను అందరి దరినీ చేరకుండా అడ్డుకుంటున్నాయి. ఈ సమస్యలన్నింటికీ నాయకగుణం ధీరోదాత్తతతో పరిష్కారాలు కనుగోనగలగాలి.

ప్రభుత్వాల నిర్లక్ష్యం

ఇక, గ్రామీణ భారతాన్ని వనరుల లేమి కుంగదీస్తోంది. వనరుల సమీకరణ ద్విగుణీకృతంగా జరిగితేనే గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ బలం పుంజుకునేది. ఇందుకు గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాలు, ఉత్పాదకత, వ్యవసాయేతర ఉపాధి కల్పన వంటి రంగాలకు ఊతమివ్వాలి. దేశప్రగతికి ఆయువుపట్టు వంటి పల్లెసీమల్ని ప్రభుత్వాలు నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నాయని, అభివృద్ధికి తాము ఆమడ దూరంలో ఉంటున్నామని గ్రామీణులు ఆక్రోశిస్తున్నారు. గత లోక్సభ ఎన్నికల్లో అనూహ్యమైన ఫలితాలు రావడానికి గ్రామీణప్రాంత ప్రజల ఆగ్రహజ్వాలలే కారణమన్న సంగతి తెలియనిది

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కాదు. నీటిపారుదల, వాటర్ షెడ్యూ, రోడ్లు, విద్యుత్తు వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల నిల్వ, మార్కెటింగ్ తదితర రంగాలను సత్వరమే ఆదుకుని అభివృద్ధి చేయాల్సి ఉంది. కొత్తగా రెండు కోట్ల పది లక్షల హెక్టార్ల భూమిని సాగులోకి తీసుకువచ్చేందుకు ఉద్దేశించిన 444 ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం పూర్తికావాలంటే లక్ష కోట్లరూపాయలు అవసరమని కేంద్ర జలసంఘం లెక్కగట్టింది. నిస్సారమైన, కరవుకాటుకు గురై బీడుపడిన ఏడు కోట్ల 57 లక్షల హెక్టార్ల భూమిని భూసార పరిరక్షణ, జల సంరక్షణ చర్యలతో సేద్యయోగ్యం చేసేందుకు భారీఎత్తున నిధులు వెచ్చించవలసి ఉంది. గ్రామీణ రహదారులు, విద్యుత్ పంపిణీ, వ్యవసాయోత్పత్తుల నిల్వల పరిరక్షణ, మార్కెటింగ్ వంటి అన్ని రంగాలనూ భారీ పెట్టుబడులతో మెరుగుపరచాల్సి ఉంది.

వాస్తవానికి పైన ప్రస్తావించిన అంశాలన్నీ రాష్ట్రాలకు సంబంధించినవే. పరిమిత వనరులతో రాష్ట్రాల పరిస్థితి ఎంతగా దిగజారుతున్నదీ ఒకసారి ఆయా రాష్ట్రాల బడ్జెట్లను పరికిస్తే అవగతమవుతుంది. అనేక రాష్ట్రాలలో పన్నులపై వచ్చే ఆదాయం వేతనాల చెల్లింపులకే చాలడంలేదు. రాసున్న పదేళ్ల కాలంలో అనేక రాష్ట్రాలలో పెన్షన్ చెల్లింపులు ఉద్యోగుల జీతభత్యాలను మించిపోయే ప్రమాదం ఉంది. ఐదవ వేతన సంఘం చేసిన సిఫార్సులకు కేంద్ర ప్రభుత్వం అనాలోచితంగా, బేషరతుగా ఆమోదముద్ర వేయడం రాష్ట్ర ఖజానాలను దారుణంగా దెబ్బతీసింది. అదే సమయంలో కేంద్రం చేసిన మరో తప్పు- వేతన సంఘం చేసిన కొన్ని కీలక సిఫార్సులను పట్టించుకోకపోవడం. ఉద్యోగుల వేతనాలను వారి ప్రభిభతో ముడిపెట్టాలని, కాలక్రమంలో పోస్టుల తగ్గింపు ద్వారా ఉద్యోగుల సంఖ్యను కుదించాలని చేసిన సిఫార్సులను ప్రభుత్వం గాలికి వదిలేసింది. అసలే ఆర్థిక సంక్షోభంలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న రాష్ట్రాలను, కేంద్రం తీసుకున్న ఇలాంటి అనాలోచిత నిర్ణయాలు మరింత కుంగిపోయేలా చేశాయి.

సబ్సిడీల భారం

స్వల్పకాలిక జనాకర్షక పథకాలు, రాజకీయ వత్తిడులు రాష్ట్రాల పరిస్థితిని మరింత దిగజార్చాయి. విద్యుత్ రంగంలో భారీ సబ్సిడీలు, నామమాత్రపు నీటిపన్నులు, పన్నులు పెంచలేని ప్రభుత్వాల అసమర్థత వంటివి. ఈ కోవలోకి వస్తాయి. ఇలాంటి విపత్కర పరిస్థితులలో ద్రవ్యలోటును అదుపులో ఉంచుతూ వనరులు పెంచేందుకు మూడు మార్గాలున్నాయి. వేతనాల కోత, సబ్సిడీల ఎత్తివేత, పన్నులు, ఫీజులు,

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

యూజర్ ఛార్జీల పెంపు, వనరుల కల్పనకు దోహదంచేసే ఈ త్రిసూత్ర ప్రణాళిక అమలు, రాజకీయంగా అసాధ్యమైన పక్షంలో మన గొయ్యిని మనమే తప్పుకున్నట్టే అవుతుంది. అరకొర పెట్టుబడులు, చాలీచాలని మౌలిక వసతులు, అంతంతమాత్రంగా ఉన్న మానవాభివృద్ధి, పెచ్చుమీరుతున్న పేదరికం, నానాటికీ పెరుగుతున్న అశాంతి-హింస, రాజకీయ అనిశ్చితి, ఆర్థికస్తబ్ధత- వీటన్నిటి విషవలయంలో రాష్ట్రాలు చిక్కుకుని అధోగతికి చేరుతున్నాయి. బీహార్, జార్ఖండ్, తూర్పు, ఉత్తరప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని తెలంగాణ, రాయలసీమ, మహారాష్ట్రలోని విదర్భ తదితర ప్రాంతాలలో తలెత్తిన సంక్షోభం యాదృచ్ఛికం కాదు. దేశంలోని ఇలాంటి ప్రాంతాలలో పెట్టుబడులు, ఆర్థిక ప్రగతి, సుపరిపాలన వంటి రంగాల్లో ఎదురవుతున్న సవాళ్లను దీటుగా ఎదుర్కోలేని పక్షంలో అప్రజాస్వామిక పరిష్కారాలను సూచించే వారికి బలాన్ని చేకూర్చిన వాళ్లమవుతాం.

నిజానికి పేదరికం, అశాంతి, హింస వంటి సవాళ్లకు అందరికీ అమోదయోగ్యమైన, ప్రజాస్వామిక పరిష్కార మార్గాలు మనచేతిలోనే ఉన్నాయి. ద్రవ్యలోటును తగ్గిస్తూ, వనరులను పెంచుకునే నాలుగు మార్గాలను పరిశీలిద్దాం. సబ్సిడీల తగ్గింపు, పన్నులు, యూజర్ ఛార్జీల పెంపు, రుణాలను రీషెడ్యూలింగ్ చేస్తూ విదేశీమారక నిల్వలకు వినియోగంలోకి తేవడం, కేంద్ర నిధుల సక్రమ వినియోగం అనే నాలుగు విధానాల ద్వారా వనరుల వృద్ధి సుసాధ్యమవుతుంది. వీటిలో సబ్సిడీల తగ్గింపు కష్టతరమైన ప్రక్రియ అయినప్పటికీ, అనుత్పాదక సబ్సిడీలు అనేక కీలక రంగాల్లో వనరులను దెబ్బతీసి, అభివృద్ధికి నిరోధకాలుగా మారుతున్నాయనే సంగతిని విస్మరించలేం. మన దేశంలో ఆహారం, ఎరువులు, విద్యుత్ రంగాలపై అందచేస్తున్న సబ్సిడీల విలువ సుమారు 75 వేల కోట్ల రూపాయలు. ఆహార సబ్సిడీల మాటున రాష్ట్ర ఏజెన్సీలు సాగిస్తున్న అవినీతి అక్రమాలు అన్నీ ఇన్నీ కావు. ఈ సబ్సిడీను క్రమంగా తగ్గిస్తూ ఎఫ్.సి.ఐ. నియంత్రణ వ్యవస్థలను ఎత్తివేయడం ద్వారా వనరుల ఆదా సాధ్యపడుతుంది. అవసరమైన చోట రైతులకు వినూత్న మార్గాల ద్వారా మద్దతు ధరలను అందించవచ్చు. దిగుమతి సుంకాలను, స్వేచ్ఛాయుత ఎగుమతులను విచక్షణాయుతంగా నియంత్రించడం ద్వారా రైతులకు గిట్టుబాటు ధర కల్పించవచ్చు.

ఎరువుల సబ్సిడీల విషయానికొస్తే, ఇవి నిరర్థకమైనవి. అసమర్థ పరిశ్రమలను బతికించేందుకు ఇస్తున్నవే తప్ప, వీటివల్ల రైతులకు ఒరిగేది శూన్యం. పైగా,

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

యూరియాపై సబ్సిడీ ఇవ్వడం వల్ల నత్రజని వాడకం అధికమై ఉత్పాదకతను దెబ్బతీస్తోంది. యూరియా సబ్సిడీని రద్దుచేసి, సుంకం లేకుండా ఎరువుల దిగుమతికి అనుమతిస్తే ప్రజాధనం ఆదా కావడమేకాకుండా, ధరలు కూడా అదుపులో ఉంచవచ్చు. విద్యుత్ సబ్సిడీలు మరో సంక్లిష్టమైన అంశం. విద్యుత్ వినియోగంపై మీటర్లు ఏర్పాటు చేయడం, అంచెలవారీ టారిఫ్ వసూలు, అర్హులైన వారికే సబ్సిడీలు ఇవ్వడం ద్వారా విద్యుత్ అతివినియోగాన్ని అరికట్టి, విలువైన భూగర్భ జలాలను పరిరక్షించుకోవచ్చు. అలాగే సబ్సిడీల స్థాయిలో విద్యుత్ పంపిణీని ప్రాంచైజ్డ్ ద్వారా వికేంద్రీకరించాలి. ఇలా సబ్సిడీలలో కోత విధించడం ద్వారా సమకూరిన ఆదాయాన్ని, మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు పెట్టుబడుల నిమిత్తం స్థానిక సంస్థలకు అందించాలి. సబ్సిడీలకు ప్రత్యామ్నాయంగా స్థానికంగా ఒనగూడుతున్న లాభాలను ప్రజలు ఒక్కసారి గమనిస్తే, ఇక సబ్సిడీల కోతను వ్యతిరేకించబోరు. రాజకీయపరంగా చూసినా, సబ్సిడీలపై కోత మరింత సునాయాసమవుతుంది.

పన్నుల పెంపు అనేది ఎంతోసున్నితమైన అంశం. ప్రభుత్వాల మనుగడను శాసించే సామర్థ్యం 'పన్నుల'కు ఉందంటే అతిశయోక్తికాదు. అమెరికా అధ్యక్ష ఎన్నికలలో జార్జిబుష్ రెండవసారి గెవలడానికిగల కారణాలలో- పన్నులపై కోత విధిస్తూ ఆయన తీసుకున్న నిర్ణయం కూడా ఒకటన్నది తోసిపుచ్చలేని వాస్తవం. అయితే, ద్రవ్యలోటును తగ్గించడానికి కానీ, భారీ పెట్టుబడులు పెట్టేందుకుగాని మన నామమాత్రపు పన్నుల విధానం, స్థూల దేశీయోత్పత్తి దోహదపడవన్న విషయాన్ని ఆర్థికవేత్తలంతా ముక్త కంఠంతో అంగీకరిస్తారు. అయిప్పటికీ, 'నొప్పింపక తావొప్పక' అన్న రీతిలో అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైన పరిష్కారాన్ని సూచించాలంటే పన్నుల విధానాన్ని నిర్దుష్టమైన సేవలు, విధానాలతో ముడిపెట్టడం ఒక్కటే మార్గం. ఇటీవలే ప్రవేశపెట్టిన విద్యా సెన్సుసు ప్రజలు ఎలాంటి రుసరుసలు లేకుండానే స్వాగతించిన సంగతి ఈ సందర్భంగా గమనార్హం. పన్నులు ఎంతగా 'స్థానికీకరణ' చెందితే, అంతగా వాటికి, ఆదరణ లభిస్తుంది. స్థానిక పన్నులు, యూజర్ చార్జీల రూపేణా వసూలయ్యే మొత్తాలను నేరుగా సేవలపైనే ఖర్చు చేస్తే... స్థానిక సంస్థలకు గణనీయమైన రీతిలో ఆదాయం సమకూరుతుంది. పైపెచ్చు మరింత మెరుగైన సేవలకు డిమాండ్ కూడా పెరుగుతుంది. ఈ విధమైన వనరుల సమీకరణ- సంబంధిత భాగస్వాములు, స్థానిక సంస్థల సాధికారతకు దోహదపడుతుంది. రాష్ట్రాలు కేంద్రానికి చెల్లించవలసిన బకాయిలను మాఫీ చేయాలని లేదా రుణాలపై వడ్డీరేటును తగ్గించాలనే

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

డిమాండ్ ఇటీవలి కాలంలో బలం వుంజుకుంటోంది. కానీ, దీనివల్ల రెండు ప్రతికూలతలు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. బకాయిలను మాఫీ చేయడం వల్ల రాష్ట్రాల ఆర్థిక క్రమశిక్షణ గాడి తప్పుతుంది. బాధ్యతారాహిత్యం పెచ్చుమీరుతుంది. పైగా, ద్రవ్యలోటు కేంద్రానికి బదిలీ అవుతుందే తప్ప రాష్ట్రాలకు అదనంగా సమకూరే వనరేలేమీ ఉండవు. అయితే, న్యాయబద్ధంగా జరిగే రుణాల రీషెడ్యూలింగ్ గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాల రంగంలో పెట్టుబడులు పెరిగేందుకు దోహదం చేస్తుంది. రాష్ట్రాల నుంచి తనకు రావలసిన బకాయిలను కేంద్రం పసూలు చేస్తూ, వడ్డీలో కొంత భాగాన్ని రాష్ట్రాలకు అదనపు వనరుగా అందిస్తే, రాష్ట్రాలు ఆ మొత్తాన్ని నిర్దుష్టమైన గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు వినియోగించే వీలు ఉంటుంది. ఈ ప్రక్రియను సవ్యంగా, కట్టుదిట్టంగా అమలుచేస్తే, గ్రామీణాభివృద్ధికి విశేషంగా నిధులు సమకూరుతాయి. విదేశీమారకద్రవ్యాన్ని మౌలిక సదుపాయాల రంగంలో పెట్టుబడిగా పెట్టే అంశాన్ని కూడా కేంద్రం పరిశీలిస్తోంది. ఇదీ ఒక విధంగా మంచిదే. దీనివల్ల ద్రవ్యలోటు పెరిగినా, ఉత్పాదకత ఊపందుకునే అవకాశం ఉంది.

సమగ్ర విధానం అవసరం

ఉపాధి హామీ పథకాన్ని ఏదో ఒక రూపంలో అమలు చేయాలన్నది కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆలోచనగా కనబడుతోంది. పనిలోపనిగా, విద్య ఆరోగ్య పరీరక్షణ రంగాలకు కూడా నిధులు కేటాయించాలని భావిస్తోంది. ఈ కేటాయింపుల వల్ల పూర్తిస్థాయిలో ఫలితాలు లభించబోవు. ఉపాధిహామీ నిధులను భూసార పరీరక్షణ, జలసంరక్షణ పథకాలతో అనుసంధానించాలి. ఇలా రూపొందే వాటర్షెడ్ పథకాలు మెట్ట ప్రాంతాల్ని సస్యశ్యామలం చేస్తాయి. సామాజికరంగానికి కేటాయించే నిధుల్ని అమలు వ్యవస్థల పునర్నిర్మాణం, అభివృద్ధికి వెచ్చించాలి. అమలు వ్యవస్థలతీరు సక్రమంగా లేకపోతే, నిధులు దుబారా కావడమే తప్ప ఆశించిన ప్రయోజనాలు లభించవు. ఈ సమస్యలన్నింటినీ అధిగమించే దిశలో ప్రభుత్వాలు ఆర్థికంగా, రాజకీయపరంగా ఎన్నో అవరోధాలను ఎదుర్కొనేమాట వాస్తవమే. అయితే, వీటిలో కొన్నిటివైనా అధిగమించి, వనరుల అభివృద్ధిని అందిపుచ్చుకునేందుకు మార్గాలూ ఉన్నాయి. ఈ దిశగా కేంద్రప్రభుత్వం ఓ సమగ్ర విధానం రూపొందించి, గ్రామీణ భారతాన్ని అభివృద్ధిబాటలో నడిపించాల్సిన అవసరం ఉంది.

వూరటకే ఉపాధి హామీ

ఆగస్టు 29, 2005

ఉపాధి హామీ కేవలం వూరట కలిగించే పథకం మాత్రమే. నైపుణ్యాన్ని పెంచే నాణ్యమైన విద్యను అందించడం, ఉత్పాదకతను పెంచే సామర్థ్యాన్ని కల్పించడం, సరైన వైద్య ఆరోగ్య సదుపాయాలను ప్రజల అందుబాటులోకి తేవడం- ఇవే పేదరికాన్ని పారదోలేందుకు ఉపకరించే అసలైన సాధనాలు.

పార్లమెంటులో ఇటీవల జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ బిల్లుపై తీవ్రస్థాయిలో చర్చ జరిగింది. అనేక మంది సభ్యులు ఈ బిల్లుపై భిన్న వాదనలను వినిపించారు. ఇలా... ప్రభుత్వ విధానాలపై చట్ట సభలలో వాడిగా వేడిగా చర్చ కొనసాగడం చాలా అరుదుగా మాత్రమే జరుగుతుంటుంది.

ఆకలి, దారిద్ర్యం, వెట్టి చాకిరీ, నిర్నిరోధంగా ప్రబలే రోగాలు, నిరక్షరాస్యత కారణంగా ప్రజల్లో చోటు చేసుకొంటున్న నిస్సహాయత.. ఇవన్నీ మన సంస్కృతికి, ఆర్థిక వ్యవస్థకు మాయని మచ్చల్లాంటివి. శీఘ్రగతిన ఆర్థికాభివృద్ధి సాధించడం అవసరమే. కానీ మన సమాజంలో నిరుపేదలు వెట్టి చాకిరీకి, వంచనకూ గురవుతుంటే సంపద మాత్రం ఏ కొందరివద్దో పోగుబడుతోంది. సమాజంలో ఈ రకమైన అసమానతలు కొనసాగుతున్నప్పుడు ఎంతటి ఆర్థికాభివృద్ధి సాధించినా అది సామాజికంగా, ఆర్థికంగా ప్రయోజనకరమైనది కాబోదు. కాబట్టి పేదరిక నిర్మూలనకు సత్వర ఆర్థికాభివృద్ధిని సాధించడమొక్కటే పరిష్కారం కాదు. పేదరికాన్ని పారదోలేందుకు ప్రభుత్వపరంగా జరగవలసిన కృషి ఎంతో ఉంది. గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకానికి నిధుల కేటాయింపు ఎంత భారీస్థాయిలో జరగాలనే అంశంపై చర్చించినందువల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. పేదరిక నిర్మూలనకు తగిన మార్గాలను కనుగొనే దిశగా చర్చ సాగాల్సిన అవసరం ఉంది.

పేదరిక నిర్మూలనకు హామీ

పేదరికంపై సమర్థవంతంగా ప్రత్యక్షపోరాటం సాగించేందుకు గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం సరైన ఆయుధమన్నది బిల్లును సమర్థించేవారి వాద. ఈ పథకం అమలుకు అయ్యే ఖర్చులో 90 శాతాన్ని కేంద్రమే భరిస్తుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న ప్రతి కుటుంబంలో ఒకరికి ఏడాదికి వందరోజులు పని కల్పించడం, శ్రామిక శక్తి ద్వారానే పనులు చేపట్టడం ఈ పథకం ప్రధాన లక్ష్యాలు. కాబట్టి నిరుపేదలందరికీ పని లభిస్తుంది. పంచాయితీరాజ్ సంస్థల ఆధ్వర్యంలో ఈ పథకం అమలవుతుంది కాబట్టి ఆయా సంస్థలకు జవాబుదారీతనం ఉంటుంది. అరవై రూపాయల దినసరి వేతనంపై వంద రోజులు పనిచేసి గడించిన మొత్తంతో పని దొరకని రోజుల్లో పస్తులతో గడపాల్సిన దుస్థితి పేదలకు తప్పుతుంది. గ్రామీణ భారతంలో నాలుగు కోట్ల కుటుంబాలు దారిద్ర్యంలో మగ్గుతున్నాయనుకుంటే, కుటుంబానికి ఒకరు చొప్పున నాలుగు కోట్ల మందికి ఏడాదిలో వందరోజుల పాటు ఉపాధి లభిస్తుంది. వీరికి రోజుకిచ్చే దినసరి వేతనం అరవై రూపాయలు. మరో నలభై రూపాయలు వస్తు సామాగ్రి (పనిచేపట్టేందుకు అవసరమైన నిర్మాణ సామాగ్రి ఉదాహరణకు రోడ్డు వేయాలనుకొంటే అందుకు కావలసిన మట్టి, కంకర, తారు వగైరా) కోసం ఖర్చవుతాయని భావిస్తే ఒక్కొక్క కార్మికుడిపై ప్రభుత్వం వెచ్చించే మొత్తం వంద రూపాయలు అవుతుంది. ఈ విధంగా ఏడాదికి ఉపాధి హామీ పథకం పనులకు ప్రభుత్వం రూ॥40,000 కోట్లు భరించాల్సి ఉంటుంది. ఇది స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో 1.3 శాతం. పేదరిక నిర్మూలనకోసం ఈ మాత్రం ఖర్చుచేయడం అసమంజసమేమీ కాదు - ఇదంతా బిల్లును సమార్థించేవారు చేస్తున్న వాదన.

ఉపాధి హామీ బిల్లును విమర్శిస్తున్న వారి వాదన మరోలా ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పన్నుల ద్వారా స్థూల దేశీయోత్పత్తి (జి.డి.పి)లో పదిశాతం ఆదాయం లభిస్తోంది. అందులో 1.3 శాతం మేర అదనపు వ్యయానికి పూనుకోవడం ఒక విధంగా ఎంతో ఎక్కువన్నమాటే. ఈ రోజుల్లో మట్టిని తొలగించడం, గుంతలు తవ్వడం, రాళ్లను పగులగొట్టడం వంటి పనులు లాభదాయకమైన ఉపాధిని కల్పించేవి కావు. ఆధునాతన ఆర్థిక వ్యవస్థలో సంపదను సృష్టించే కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనేందుకు అవసరమైన నైపుణ్యం కొరవడటం, ప్రజలందరికీ ఆరోగ్య సౌకర్యాలు అందుబాటులో లేకపోవడం, వైద్య చికిత్సకయ్యే ఖర్చు పెనుభారంగా మారడం - పేదరికం పెచ్చరిల్లడానికి అసలైన కారణాలివే. వనరులు పరిమితంగా ఉన్నప్పుడు ఖర్చుచేసే ప్రతిరూపాయి నుంచి తగిన ఫలితాన్ని రాబట్టగలగాలి. ఉన్న వనరులన్నింటినీ ఒక్క ఉపాధి హామీ పథకానికే కేటాయిస్తే, పేదరిక నిర్మూలనకు దోహదపడే రంగాలకు నిధులు కరవయ్యే దుస్థితి దాపురిస్తుంది. ఒక ఉపాధి హామీ పథకానికి వచ్చే నిధుల్ని

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

అవినీతిపరులు కొల్లగొట్టే ప్రమాదం ఉండనే ఉంటుంది. ఇది బిల్లును వ్యతిరేకించే వారు వినిపిస్తున్న వాదన.

ఉపాధి హామీ పథకంపై ఇరు పక్షాలు తమ వాదనలను గట్టిగానే వినిపించాయి. తార్కికంగా ఆలోచించడం ద్వారా, నిజానిజాలను విశ్లేషించడం ద్వారా ఈ పథకం ద్వారా ఒనగూడే ప్రయోజనాలేమిటో, దీనివల్ల ఎదురయ్యే దుష్ప్రతిఫలాలేమిటో కనుగొనే ప్రయత్నం చేయాలి. ఉపాధి హామీ బిల్లు త్వరలోనే చట్టరూపం దాల్చబోతోంది. దీనికి అనుగుణంగా ఈ పథకం ద్వారా నిరుపేదలకు మరిన్ని ప్రయోజనాలు చేకూర్చడం ఎలాగన్నదానిపై మనం దృష్టి సారించాలి. తమిళనాడులో అమలవుతున్న మధ్యాహ్న భోజన పథకం- బాలికల అక్షరాస్యత, జనాభా స్థిరీకరణ, పెట్టుబడులువంటి అంశాలపై నాటకీయమైన ప్రభావాన్ని కలుగజేసింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అమలైన సబ్సిడీ బియ్యం పథకం కూడా ఇటువంటిదే. పేదరికం తగ్గముఖం పట్టడానికి, జననాల రేటు పెరగడానికి, ప్రజల్లో చైతన్యం వెల్లివిరియడానికి ఈ పథకం ఉపయోగపడింది. అప్పట్లో ఈ పథకాలను ఎంతో పకడ్బందీగా రూపొందించి అమలు చేశారు. అంతకు మించి, ఆ సమయంలో అధికారంలో ఉన్న పార్టీలు వీటిని తమ రాజకీయ ప్రతిష్టతో ముడిపడి ఉన్న అంశాలుగా భావించాయి. అందువల్లనే ఆ పథకాల వల్ల సత్ఫలితాలు లభించాయి. ఉపాధి హామీ పథకంలో ఉన్న లోసుగులను నివారించి, కట్టుదిట్టంగా అమలు చేస్తే దానివల్ల ఆశించిన ప్రయోజనాలు నెరవేరతాయేమో ఎవరికి తెలుసు?

ఉపాధి హామీ పథకం ద్వారా నిరుపేదలకు పూర్తిస్థాయిలో ప్రయోజనం కలిగేలా చర్యలు తీసుకోవాలి. అదే సమయంలో సత్వర అభివృద్ధి సాధనకు అవసరమైన పథకాలనూ రూపొందించాలి. అందుకోసం ముందుగా ఉపాధి హామీ పథకాన్ని భూసార పరిరక్షణ, వాటర్ షెడ్యూల్ అభివృద్ధి, కరువు నివారణ వంటి కార్యక్రమాలతో అనుసంధానించడం అవసరం. ఎందుకంటే గ్రామీణ పేదరికం, కరువు, దిగజారుతున్న ఉత్పాదకత.. ఇవన్నీ ఒకదానితో ఒకటి ముడిపడి ఉన్న అంశాలే. కాబట్టి ఉపాధి హామీ పథకం ద్వారా చేపట్టే పనులన్నీ క్షేత్ర ఆధారమైనవే కావాలి. ఇతర గ్రామీణాభివృద్ధి పథకాలన్నీటినీ రద్దు చేయాలి. వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంపొందించడంలోనూ, పేదరికాన్ని నిర్మూలించడంలోనూ ఉపాధి హామీ పథకం ఎంతవరకు దోహదపడిందనే విషయాన్ని ఐదేళ్ల తరవాత సమీక్షించి, తదనుగుణంగా భవిష్యత్ ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి.

ఆర్థిక వ్యవస్థకు సవాలు

ఉపాధి హామీపథకం మన ఆర్థిక వ్యవస్థకు విసరుతున్న సవాలును విస్మరించలేం. చమురు ధరలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా చుక్కలనంటుతున్నాయి. రిటైల్ ధరలను పెంచని పక్షంలో చమురు కంపెనీలకు రూ॥40,000 కోట్ల మేరకు నష్టం వాటిల్లుతుంది. దీనికి ఉపాధి హామీ పథకానికి కేటాయించిన నిధులు తోడైతే మన ఆర్థికవ్యవస్థ కుదేలుతుంది. ద్రవ్యోల్బణం పెచ్చుమీరుతుంది. అందువల్ల విత్తపరంగా సద్వివేచనతో వ్యవహరించడం, ద్రవ్యోల్బణం పెరగకుండా చర్యలు తీసుకోవడం- ఈ రెండింటిని పేదరిక నిర్మూలనకు, పేద జనుల ఉద్ధరణకు అనుకూలమైన విధానాలుగా పరిగణించాలి. దాంతోపాటు అనవసరమైన, భారంగా పరిణమిస్తున్న సబ్సిడీలను రద్దు చేయాలి. పదహారువేల కోట్ల రూపాయల విలువైన ఎరువుల సబ్సిడీ, అతకుమించి పెనుభారంగా పరిణమిస్తున్న కిరోసిన్, ఎల్.పి.జి.లపై సబ్సిడీ ఇందులో ప్రధానమైనవి. ఈ రకమైన సబ్సిడీలను కొనసాగిస్తూ ఆర్థిక పురోగతి సాధించడం జరిగే పనికాదు.

దీర్ఘకాలంలో పేదరిక నిర్మూలనకు దోహదపడే మరో అంశం- నాణ్యమైన పాఠశాల విద్యను అందించడం. కేవలం పాఠశాలల్లో పిల్లలను చేర్చుకోవడం, వారు బడి మానేయకుండా చూడటం వంటి చర్యలు తీసుకున్నంత మాత్రాన ప్రయోజనం ఉండదు. సంపద వృద్ధిలో భాగస్వాములయ్యేందుకు వీలుగా రేపటి పౌరుల్లో నైపుణ్యం పెంచే నాణ్యమైన విద్యను అందించాలి. వైద్య ఖర్చుల్ని భరించలేక అల్లాడిపోయే పేదజనానికి ఆరోగ్య సేవల్ని అందుబాటులోకి తీసుకురావాలి. ఉపాధి హామీ కేవలం ఊరట కలిగించే పథకం మాత్రమే. నైపుణ్యాన్ని పెంచే నాణ్యమైన విద్యను అందించడం, ఉత్పాదకతను పెంచే సామర్థ్యాన్ని కల్పించడం, సరైన వైద్య ఆరోగ్య సదుపాయాలను ప్రజల అందుబాటులోకి తేవడం- ఇవే పేదరికాన్ని పారదోలేందుకు ఉపకరించే అసలైన సాధనాలు. కీలకమైన ఈ రంగాలను విస్మరిస్తే పేద జనాలకు, మన ఆర్థిక వ్యవస్థకు తీరని నష్టం వాటిల్లుతుందనడంలో సందేహం లేదు.

ప్రగతి సాధానికి ప్రజాస్వామ్యమే పునాది

జూన్ 6, 2005

ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థను ఇక ఇండియా, చైనా శాసిస్తాయని ప్రధానమంత్రి మన్మోహన్ సింగ్ ఇటీవల ఉద్ఘాటించిన నేపథ్యంలో- ఇరు దేశాల అభివృద్ధిని తులనాత్మకంగా పరిశీలించవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రగతిపథంలో చైనా దూసుకెళ్తున్న తీరునుబట్టి - ఆర్థిక రంగంలో తదుపరి ప్రబల శక్తిగా ఆవిర్భవించబోయేది ఆ దేశమేనన్నది నిపుణుల అభిప్రాయం. మరోవైపు వార్షిక వృద్ధి రేటు విషయంలో చైనా తరవాతి స్థానంలో ఉన్న ఇండియా- అభివృద్ధిపరంగా ఆ దేశంతో సరితూగగలదా అనే సందేహం వ్యక్తమవుతోంది. విద్య, ఆరోగ్య పరిరక్షణ, చట్టబద్ధపాలన, పన్ను విభాగాలు- ఈ నాలుగు రంగాల మెరుగుదలకు పటిష్టమైన చర్యలు తీసుకుంటే వృద్ధిరేటు విషయంలో భారత్ అద్భుత ప్రగతి సాధించవచ్చునని, తద్వారా అది చైనాకు దీటుగా రాణించవచ్చునని విశ్లేషిస్తున్న వ్యాసమిది....

వార్షిక వృద్ధి రేటు విషయంలో చైనా తరవాతి స్థానం ఇండియాదే. రాజకీయ పరిస్థితులు గందరగోళంగా ఉన్నా, పాలకులు తాత్కాలిక లబ్ధి చేకూర్చే జనాకర్షక విధానాలకే పెద్దపీట వేస్తున్నా దాదాపు ఏడు శాతం వృద్ధిరేటుతో మనదేశం- పెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థలున్న దేశాల్లో ఒకటైన చైనా తరవాతి స్థానంలో నిలవటం విశేషం. భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు అంతర్గతంగా గల బలానికి ఇది నిదర్శనం. భారత్, చైనాల విస్తీర్ణం, దృష్ట్యా- వాటి ప్రగతిని పోల్చి చూడటం అవసరమే. చైనాలో దేశవ్యాప్తంగా భారీయెత్తున మౌలిక సదుపాలను సమకూరుస్తున్న తీరును, ఉత్పాదకతకు దోహద పడేలా షాంఘైలోని చిన్న, మధ్యతరహా పరిశ్రమలు పెద్దసంఖ్యలో ప్రజలకు ఉపాధి అవకాశాలు కల్పిస్తున్న చైనాని గమనిస్తే- ఆర్థికరంగంలో తదుపరి ప్రబల శక్తిగా చైనా అవతరించబోతోందని ఇట్టే చెప్పవచ్చు. ఇండియా విషయానికొస్తే అటువంటి ఆశలకు ఆస్కారం తక్కువే. ఇక్కడి పాలకులు అస్తవ్యస్త విధానాలను అనుసరిస్తుండటం, పట్టణాలు అభివృద్ధికి నోచుకోకపోవడం, అసంఖ్యాక యువజనులకు ఉపాధి అవకాశాలు లేకపోవడం, మౌలిక సౌకర్యాలు కొరవడటం అందుకు ప్రధాన కారణాలు.

పంథా మారాకే చైనాకు మహర్షశ

ప్రజాస్వామిక పద్ధతులను అనుసరిస్తుండటంవల్ల మనం వెనుకబడ్డామని, చైనా అభివృద్ధి సాధించిందంటే అందుకు కారణం అది నియంతృత్వ విధానాలను అవలంబించడమేనని చాలా మంది అంటుంటారు. అయితే వీరి వాదనలో నిజమెంత? వాస్తవిక పరిస్థితులను నిశితంగా అధ్యయనంచేస్తే- చైనా అనుసరించిన నియంతృత్వ పంథాయే దశాబ్దల తరబడి ఆ దేశ అభివృద్ధికి అడ్డంకిగా మారందని తేట తెల్లమవుతుంది. 'గ్రేట్ లీవ్ ఫార్వర్డ్' (ప్రగతి దిశగా ప్రస్థానం) పేరిట 1950లలో చైనా అనుసరించిన విధానాలు ఆ దేశానికి అరిష్టాన్నే తెచ్చిపెట్టాయి. ఆ విధానాల కారణంగా ఆకలిదప్పలకు తాళలేక రెండుకోట్ల మందికిపైగా ప్రజలు మృత్యువాతపడ్డారు. ఇక 'సాంస్కృతిక విప్లవం' చైనాలో అరాచకానికే దారితీసి, ఆ దేశానికి గల ఘనతరమైన సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని ధ్వంసం చేసింది. విద్య, మేధో సంపదల పరంగ చైనాకు గల పునాదుల్నీ అది పెళ్ళగించింది. మావో హయాములో ప్రజలకు పాఠశాల విద్యావకాశాలు, వైద్య-ఆరోగ్య సేవలు, గ్రామీణ ప్రాంతాలకు సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అందుబాటులోకి వచ్చాయన్నది నిజమే. అయితే- సద్వివేచనతో, పకడ్బందీగా రూపొందించిన విధానాలే ఆ సత్ఫలితాలు ఒనగూడటానికి కారణం. అంతేతప్ప వాటికి, చైనా అనుసరించిన నియంతృత్వం కారణం కాదు. ఆర్థిక సరళీకృత విధానాలను, మరింత ప్రజాస్వామిక పంథాలను అనుసరించడమే డెంగ్ హయాములో చైనా విజయాలు సాధించడానికి దోహదం చేసింది. ఆర్థిక రంగంలో ప్రత్యామ్నాయాలను ఎంపిక చేసుకునే స్వేచ్ఛను కల్పించడంతోపాటు షోటీతత్వాన్నీ చైనా ప్రోత్సహించింది. నిర్ణయాలు తీసుకునే ప్రక్రియను పెద్దయెత్తున వికేంద్రీకరించింది. స్థానిక సంస్థలు స్వతంత్రంగా వ్యవహరించేందుకు వీలుగా వాటికి స్వయం ప్రతిపత్తిని కల్పించింది. ఏకపక్షంగా నిర్ణయాలు తీసుకోకుండా, నిరంకుశంగా వ్యవహరించకుండా- చాలా వరకు ప్రజాస్వామ్య పంథానే చైనా అనుసరిస్తోందనడానికి ఇవన్నీ సూచనలే. అందువల్ల- భారత్-చైనాల వృద్ధిరేట్లు, వాటి ప్రస్తుత స్థూల దేశీయోత్పత్తి (జి.డి.పి) స్థాయిల మధ్య తేడాకు కారణం భారత్ ప్రజాస్వామ్య విధానాలను, చైనా నియంతృత్వ పంథాను అనుసరించమేననడం సబబు కాదు. ఆర్థిక రంగంలో విజయాలను సాధించడానికి దోహం చేసే రెండు కీలక అంశాలు ఏమిటంటే- విధానాలను చక్కగా రూపొందించడం, మరింత స్వేచ్ఛకు అవకాశం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కల్పించడం. ఇండియాలో ప్రజా స్వామిక వ్యవస్థ ఉన్నప్పటికీ- ఇక్కడ నిర్ణయాలు తీసుకునే ప్రక్రియ కేంద్రీకృతమైంది.

టెలికమ్యూనికేషన్ల రంగంలో చైనా సాధించిన అద్భుత ప్రగతిని చూసి ఒకప్పుడు సంభ్రమాశ్చర్యాలకు లోనైన యావత్ ప్రపంచం ఆ దేశాన్ని ప్రశంసల్లో ముంచెత్తింది. టెలికమ్యూనికేషన్ల రంగంలో ప్రత్యామ్నాయాలను ఎంపిక చేసుకునే స్వేచ్ఛతో పాటు పోటీని అనుమతించాలని, సాంకేతిక పరిజ్ఞాన విస్తృతికి, పెట్టుబడులు పెట్టడానికి వీలు కల్పించాలని మన దేశ విధాన నిర్ణేతలు నిర్ణయించిన దరిమిలా ఇప్పుడు మనం కూడా ఆ రంగంలో చైనా ప్రగతిలో పోల్చదగిన స్థాయిలో అభివృద్ధిని సాధించగలిగాం. టెలికమ్యూనికేషన్ల రంగంలో అభివృద్ధి విషయంలో ఇరుదేశాల మధ్య తేడాకు ప్రధాన కారణం ఇండియా సరిశీకృత విధానాలను ఆలస్యంగా అనుసరించడమే. డెంగ్ హయాములో 1978లోనే చైనా ఈ విషయంలో తన మార్గాన్ని మార్చుకోగా, 1991లో సంక్షోభం తలెత్తే వరకు ఇండియా మిన్నకుంది.

1980ల నుంచి చైనా సగటున తొమ్మితి శాతం వృద్ధిరేటును సాధిస్తుండగా, భారతదేశ వృద్ధిరేటు సగటున ఆరు శాతమే ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో - అభివృద్ధి విషయంలో చైనాతో ఇండియా సరితూగగలదా... ఆ దేశాన్ని అధిగమించగలదా... అనే సందేహాలు ఉత్పన్నం కావడం సహజమే. ఈ సందర్భంగా విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు (ఎఫ్.డి.ఐ), ప్రభుత్వరంగ సంస్థల ప్రైవేటీకరణ, కార్మిక రంగంలో సరిశీకృత విధానాలు- ఈ మూడు అంశాలూ ప్రధాన చర్చనీయాంశాలుగా మారాయి. ప్రస్తుతం దేశంలోని రాజకీయ పరిస్థితుల దృష్ట్యా ప్రైవేటీకరణ, కార్మిక రంగంలో సంస్కరణలు సాధ్యం కావన్నది నిజమే. ఎఫ్.డి.ఐ.లు ఉన్నఫలంగా పెరగబోవన్నదీ వాస్తవమే. విత్తపరమైన లోటు మనల్ని నిరంతరం వెన్నాడుతూనే ఉంది. మౌలిక సదుపాయాల కల్పన రంగంలో పెట్టుబడులు పట్టలేకపోవడంతోపాటు, విద్యుత్ రంగాన్నీ ప్రభుత్వం సమర్థంగా నిర్వహించలేకపోతోంది. ఇవన్నీ దేశాభివృద్ధికి ప్రతిబంధకాలుగా పరిణమించాయి.

విత్తపరంగా, రాజకీయంగా ఇలా అడ్డంకులు ఎదురవుతున్నప్పటికీ తక్కువ ఖర్చుతో, ఎవరికీ ఇబ్బంది కలగని రీతిలో అభివృద్ధి, ప్రక్రియను వేగవంతం చేసేందుకు తగు మార్గాలు లేకపోలేదు. కనీసం నాలుగు రంగాల్లో మెరుగుదలను సాధిస్తే- అది వృద్ధిరేటు విషయంలో అద్భుత ప్రగతి సాధించడానికి దోహదం చేస్తుంది. ఈ పరిష్కార

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

మార్గాలన్నీ రాజకీయంగా సాధ్యమైనవే. ప్రస్తుత బడ్జెట్ కేటాయింపులకు లోబడి అమలుచేయడానికి వీలున్నవే. వృద్ధిరేటు పెరుగుదలకు ఉపకరించడానికి వీలుగా మెరుగుపడాల్సిన నాలుగు రంగాలు ఇవి; విద్య, ఆరోగ్య రక్షణ, చట్టబద్ధపాలన, పన్ను విభాగాలు.

పాఠశాల, విశ్వవిద్యాలయాల స్థాయిల్లో విద్యాసేవలు సక్రమంగా అందేలా చూడాలి. పాఠశాల విద్యకు బడ్జెట్లో విధులు పెంచారు. ఇటీవల విధించిన విద్యాసెస్సు అందరికీ ఆమోదయోగ్యంగానే ఉంది. సత్ప్రమాణాలతో కూడిన విద్యకోసం పెద్దయెత్తున డిమాండ్ వినవస్తుండటం ముదావహం. పేదలు సైతం తమ పిల్లలకు ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తు ఉంటుందన్న ఆశతో వారి విద్యకోసం గణనీయంగా ఖర్చు పెట్టడానికి ముందుకు వస్తున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో- విద్యారంగానికి సంబంధించి అర్థవంతమైన విధానాలను అమలుచేయడం, నిధులు కాకుండా ఇతర వనరులను సమకూర్చడం ద్వారా మానవశక్తిని పెంపొందించవచ్చు. తద్వారా వృద్ధిరేటును కనీసం ఒక శాతం పెంచవచ్చు.

దేశంలో ఆరోగ్య పరిరక్షణ వ్యవస్థ అధ్వానంగా ఉంది. ప్రజలకు వైద్య, ఆరోగ్య సేవలను అందించే విషయంలో ప్రభుత్వం తన బాధ్యతను సక్రమంగా నిర్వర్తించడంలేదు. ఈ పరిస్థితిని చక్కదిద్దడానికి ప్రభుత్వం ఇటీవల కొన్ని చర్యలు తీసుకున్న మాట నిజమే. అయితే- అదనంగా నిధులను కేటాయించడం, మరింత మెరుగైన మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించడం వంటి చర్యలు తీసుకున్నంతమాత్రాన పరిస్థితులు మారవు. వ్యాధుల బారినపడే సామాన్య ప్రజలు వాటికి చికిత్స చేయించుకోవడానికి వైద్య సేవల అనిమిత్తం అధిక మొత్తంలో వ్యయం చేయవలసివస్తోంది. తమ ఆదాయంలో అధిక మొత్తాన్ని ఇలా ఆసుపత్రి ఖర్చుల కోసం వెచ్చించవలసిరావడం వారిపై పెనుభారం మోపుతోంది. వారు బీదరికంలో మగ్గుతుండడానికి, అప్పలపాలు కావడానికి, ఉత్పాదకత తగ్గడానికి కారణం ఆ వ్యాధులూ, ఖర్చులే. ప్రజలకు వైద్య, ఆరోగ్య సేవలు సక్రమంగా అందాలంటే ముందుగా ఆసుపత్రుల పనితీరులో సమూల మార్పులు రావాలి. ఆ దిశగా ప్రధానంగా తీసుకోవలసిన చర్యలు ఇవి: ఆసుపత్రుల నిర్వహణను వికేంద్రీకరించాలి. అవి ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉండేలా చూడాలి. ప్రజారోగ్యానికి సంబంధించిన వివిధ కార్యక్రమాలను సమన్వయపరచాలి. ప్రజలకు పౌష్టికాహారం, రక్షితనీరు లభించేలా

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చూడాలి. వీటన్నిటినీ మించి వైద్య ఆరోగ్య సేవలను ఏ విధంగా, ఏ ఆసుపత్రినుంచి తాము పొందాలో ఎంపిక చేసుకునే స్వేచ్ఛను ప్రజలకు కల్పించాలి. వైద్య, ఆరోగ్య సేవల రంగంలో పోటీ తత్వాన్ని ప్రోత్సహించాలి. ప్రజారోగ్యం నిమిత్తం బడ్జెట్లో కేటాయించిన నిధులను స్వల్పమొత్తంలోనే పెంచి ఉండవచ్చు. అయితే ప్రజారోగ్య పరిరక్షణ వ్యవస్థ పనితీరులో సమూల మార్పులు వస్తే- ఆ కొద్దిపాటి నిధుల సాయంతోనే దేశ ప్రజల్లో అత్యధికుల కడగండ్లను మనం తీర్చవచ్చు. తద్వారా వారి ఆదాయం, ఉత్పాదకత శక్తి పెరుగుతుంది. వృద్ధిరేటు గణనీయంగా పెరగడానికి అది దోహదం చేస్తుంది.

మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థ మనుగడ, అభివృద్ధి సాధన... ప్రధానంగా చట్టబద్ధ పాలనపైనే ఆధారపడి ఉంటాయి. పెట్టుబడులు పెట్టడానికి ముందుకొచ్చేవారికి ప్రోత్సహించాలంటే- ఎవరి పట్లా పక్షపాతంతో వ్యవహరించకూడదు. స్థలాలకు సంబంధించిన సర్వేలు నిర్దుష్టంగా ఉండాలి. వివాదాలను సత్వరం పరిష్కరించాలి. చట్టాలను ఉల్లంఘించేవారిపై వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలి. మనదేశంలో స్వతంత్రంగా వ్యవహరించే న్యాయవ్యవస్థ, చట్టాలను అమలుచేసే సంస్థలు ఉన్నాయన్నది వాస్తవమే. అయితే అవి కాలంచెల్లిన విధానాలను అనుసరిస్తుండటంవల్ల ఆశించిన ఫలితాలు దక్కడం లేదు. పర్యవసానంగా నేరగాళ్లు, మాఫియాశక్తులు, గూండాలు వివాదాల పరిష్కార కర్తలుగా అవతారమెత్తుతున్నారు. కిరాయి పుచ్చుకుని మోటు పద్ధతుల్లో వివాదాలను పరిష్కరిస్తున్నారు. భారతదేశంలోని కొన్ని విదేశీ బ్యాంకులు సైతం తమ బకాయిలను తిరిగి రాబట్టుకోవడానికి కిరాయి గూండాలను వినియోగిస్తున్నాయని వినికిడి. ఇటువంటి దారుణ పరిస్థితులు ఆర్థిక కార్యకలాపాలకు, అభివృద్ధికి ప్రతిబంధకంగా తయారవుతాయి. నిజానికి చట్టాల అమలుతీరును, న్యాయప్రక్రియను మెరుగుపరచడానికి ఉపకరించే యంత్రాంగాలు మనకు చాలా ఉన్నాయి. వాటికి అయ్యే వ్యయమూ తక్కువే. రాజకీయంగానూ అవి ఆమోదయోగ్యమైనవే. వాటిని సద్వినియోగం చేసుకుని పరిస్థితులను చక్కదిద్దవచ్చు. తద్వారా- వృద్ధిరేటులో ఏటా కనీసం ఒక్కశాతం పెరుగుదలను మనం సాధించవచ్చు.

పన్ను వసూళ్ల విభాగాలు తమ ఏకపక్ష విధానాలతో, అవినీతి పనులతో దేశంలోని చిన్న, మధ్య తరహా పరిశ్రమల జవసత్వాలను పీల్చి పిప్పిచేస్తున్నాయి. పర్యవసానంగా వస్తూత్పత్తి రంగంలో పోటీతత్వం నీరుగారిపోతోంది. ప్రత్యక్ష పన్నుల విధానం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కొంతవరకు మెరుగుపడినప్పటికీ సెంట్రల్ ఎక్సైజ్, సేవా పన్నులు, కస్టమ్స్, రాష్ట్రస్థాయిలో విధించే అమ్మకం పన్నులు వంటివి ఇప్పటికీ వివక్షాపూరితంగానే ఉన్నాయి. ఇది పారిశ్రామికవేత్తల ఉత్సాహంపై నీళ్లు జల్లుతోంది. పారదర్శకంగా, పరిశ్రమలకు ఊతమిచ్చే విధంగా ఉండే విధానాలను అనుసరించడం - ఆర్థిక వ్యవస్థ అభివృద్ధికే కాక ఆదాయం పెరగడానికీ తోడ్పడుతుంది. డబ్బు వెచ్చించవలసిన అవసరంలేని ఈ విధానాలు వృద్ధిరేటు పెంపొందడానికి దోహదం చేస్తాయి. ఈ నాలుగు రంగాలను మెరుగుపరచడం ద్వారా ఆర్థిక వృద్ధిరేటును మూడు, లేక నాలుగు శాతం పెంచవచ్చు.

పకడ్బందీ విధానాలు అవసరం

ఈ రంగాల పనితీరు మెరుగుపడితే పెట్టుబడులు, ఉపాధి అవకాశాలు కూడా పెరుగుతాయి. ఈ దిశగా మనం ముందడుగు వేయడం కష్టమేమీ కాదు. అయితే అందుకు ప్రభుత్వపరంగా పకడ్బందీ విధానాలు రూపొందాలి. ఈ నాలుగు రంగాలను మెరుగుపరచాలనే విషయంలో ఏకాభిప్రాయం సాధించడానికి, ప్రజాభిప్రాయం కూడగట్టడానికి రాజకీయ స్థాయిలో కృషి జరగాలి. అభివృద్ధి సాధించడానికి స్వేచ్ఛ ఓ సువర్ణ అవకాశమే తప్ప అడ్డంకి కానే కాదు. అందువల్ల-దీర్ఘకాలంలో అభివృద్ధి విషయంలో చైనాను మనం అధిగమించగలం అధిగమించాలి కూడా. అందుకు మనం ముందుగా మన ఇంటిని చక్కదిద్దుకోవాలి.

బాట మాలితే భవిత మనదే...

మే 8, 2006

మహాజన్ హరాస్మరణం మానవ జీవితంలోని అస్థిరతను, అనిశ్చితిని మరో సారి జ్ఞప్తికి తెచ్చింది. మరణం ఓ విషాదం. జీవితంలో అత్యుత్తమ దశను అనుభవిస్తూ అవాంఛనీయ పరిణామాల కారణంగా కన్నుమూయడం నిజంగా చాలా బాధాకరం. చెప్పుకోదగిన చతురత, పైపుణ్యాలు, సామర్థ్యం ఉన్న ఓ పెద్దస్థాయి రాజకీయనాయకుడి మరణం దేశంలో ఆ మేరకు శూన్యాన్నే సృష్టిస్తుంది. మరోవంక మహాజన్ మరణం మరి కొన్ని ప్రశ్నలనూ మన ముందు వదలివెళ్ళింది. సమాజంలో మారుతున్న ధోరణులు ఇప్పుడు చర్చనీయాంశంగా మారాయి. మరి ముఖ్యంగా ఈ సంఘటనకు సంబంధించిన మూడు కీలకమైన అంశాలపై సమాజం దృక్పథం ప్రశ్నార్థకంగా మారింది. కుటుంబ స్వభావం ఎలా మారుతోంది? ఒక సమాజంగా కుటుంబాన్ని మనం ఎలా అర్థంచేసుకోవాలి? డబ్బే అన్ని సంబంధాలకూ మూలమైనదిగా మారిపోయిందా? జీవితంలో ఆనందానికి అది మార్గమా లేక అదే జీవిత లక్ష్యమా? ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం వహించడమంటే ఏమి? ప్రజల సంతోషాన్ని, సంక్షేమాన్ని పెంచడంకోసం కృషి చేయడమా లేక వారిని కొల్లగొట్టి కుటుంబ ప్రయోజనాలను నెరవేర్చుకోవడమా? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానాలు తప్పనిసరిగా వెదకాలి... మహాజన్ విషాదం నుంచి పాఠాలు నేర్వాలి.

పెరుగుతున్న అంతరాలు

తొలుత చెప్పుకోవాల్సింది కుటుంబం గురించి. ఒక సమాజంగా మన బలం కుటుంబం. ఓ సామాజిక వ్యవస్థగా మన జీవితాలను, మనం చేసే ప్రతి చర్యనూ నిరంతరం ప్రభావితం చేస్తున్న శక్తి అది. కుటుంబ సభ్యుల మధ్య పెనవేసుకుపోయిన భావోద్వేగ బంధాలు అనేకులకు కష్టాలను ఎదిరించి నిలిచేందుకు ఊతమవుతున్నాయి. కుటుంబాన్ని కాపాడుకునే క్రమంలో అవసరమైతే ప్రాణాలు ఇచ్చేందుకైనా, తీసేందుకైనా వెనకాడని వాళ్ళ చాలా మందే ఉన్నారు. కానీ ఇటీవల కొన్ని దశాబ్దాలుగా సమాజంలో చోటుచేసుకొంటున్న పరిణామాలను గమనిస్తే మన కుటుంబ వ్యవస్థ భవిష్యత్తు గురించిన మూడు ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు తలెత్తుతున్నాయి. మొదటిది :

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కుటుంబాన్ని, సమాజాన్ని పరస్పరం విరుద్ధమై రెండు భిన్నద్రువాలూగా అర్థం చేసుకునే పరిస్థితి మనముందుంది. ఎలాగంటే కుటుంబంకోసం పనిచేయడమంటే దాని అర్థం సమాజ ప్రయోజనాలను గాలికి వదిలేసినట్లే. అదే విధంగా ప్రజా సంక్షేమం కోసం కృషి చేయడమంటే కుటుంబం బాగోగులను పణం పెట్టినట్టేనన్న ధోరణి క్రమంగా బలపడుతోంది. కుటుంబం - సమాజం భావనల మధ్య బొత్తిగా సామరస్యం కుదరని ఈ వైఖరి కారణంగా... మన భవిష్యత్తుపై ప్రతికూల ప్రభాం పడుతోంది. రెండోది : తాతలు, తండ్రులు, కొడుకులు, కోడళ్లు, మనవళ్లు, మనవరాళ్లు... ఇలా అంతా ఒకే కప్పుకింద నివసిస్తూ కలిగినదాన్ని సమానంగా పంచుకునే ఆనందమయ ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ విచ్చిన్నమైంది. భార్య, భర్త, పిల్లలకు మాత్రమే పరిమితమైన చిన్న కుటుంబం చాలా వరకు ఇప్పుడు సామాజిక వాస్తవం. పట్టణీకరణ, అధునికీకరణ మోసుకొచ్చిన మార్పు ఇది. పెరిగి పెద్దవుతున్న పిల్లలు క్రమంగా తల్లిదండ్రులనుంచి దూరమై... వేరు కాపురాలు పెట్టుకుంటున్నారు. ముసలి తల్లిదండ్రులు రాసురాసు ఒంటరితనానికి దగ్గరవుతున్నారు. ఉమ్మడి వ్యవస్థనుంచి బయటపడి వేరు కుంపట్లు పెట్టుకుంటున్న ఇలాంటి కుటుంబాల మధ్య ప్రేమ, అభిమానాల స్థానే-పోటీ, ఆస్తుల పంపకంలో తగాదాలు వంటివి సహజంగా మారుతున్నాయి. మూడోది: ఆర్థిక వ్యవస్థ మారుతున్న నేపథ్యంలో కుటుంబ సభ్యుల మధ్య సంబంధాల్లో కొత్త కోణం ఆవిష్కృతమవుతోంది. వ్యవసాయ ప్రధాన ఆర్థిక వ్యవస్థలో డబ్బుపరంగా వ్యక్తుల జీవితాల్లో చెప్పుకోదగిన ఎత్తుపల్లాలు ఉండేవి కావు. కుటుంబ సభ్యుల మధ్య శత్రుత్వాలనేవి ఉన్నా- చుట్టరికాల్లోనే వివాహాలు చేసుకొనే నియమం ఉండటం వల్ల ఆ తగాదాలు పెద్దగా ముదరకుండానే సమసిపోయేవి. కానీ ఆధునిక ఆర్థిక వ్యవస్థ ఆగమనం ఫలితంగా కుటుంబ సభ్యుల మధ్య శత్రుత్వాలు కొత్త రూపును సంతరించుకుంటున్నాయి. నూతన వ్యవస్థ తెచ్చిన తీవ్రమైన ఆర్థిక అంతరాల కారణంగా రక్త సంబంధీకుల మధ్య అసూయ కోపం, ద్వేషం వంటివి కొత్తగా వచ్చి చేరాయి. కలవరం కలిగిస్తున్న సమస్యలివి. సమాజం కుటుంబాల మధ్య సామరస్యం చెడిపోవడం; ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ ముక్కలై రక్తసంబంధీకుల మధ్య అంతరాలు పెరగడం వంటి సమస్యలకు సామాజికవేత్తలు, మేధావులు పరిష్కారాలను సూచించాల్సి ఉంది. కుటుంబ సంబంధాలు మరి పెళుసుగా మారుతున్న నేపథ్యంలో- సమాజానికి సత్తువను, స్థిరత్వాన్ని ప్రసాదించడం కోసం తగిన కృషి తప్పనిసరి.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

డబ్బుపట్ల మనం ఏర్పరచుకుంటున్న దృక్పథమెలాంటిదో చర్చించుకోవాల్సిన అవసరాన్ని ఈ విషాద సంఘటన గుర్తుచేస్తోంది. అన్ని దుఃఖాలకూ ధనమే మూల కారణమన్న మాటను మనం సంప్రదాయంగా వింటూనే ఉన్నాం. మనుషుల్లోని డబ్బు సంపాదించాలన్న తపన వారి మధ్య పోటీకి, వారి పురోభివృద్ధికి కారణమవుతుందని ఆర్థికవేత్తలు చెబుతుంటారు. జీవితంలో ఆనందాన్ని వెతికే క్రమంలో డబ్బు ఓ సాధనంగా ఉపయోగపడుతుందే కానీ, కేవలం డబ్బు మాత్రమే మనల్ని ఆనందపరచలేదని విజ్ఞులు అంటుంటారు. ధనం చాలా సందర్భాల్లో మనుషుల మధ్య అసంతృప్తి, అసహనం, శత్రుత్వాలు పెరగడానికి కారణమవుతుందన్న మాటలోనూ నిజముంది. డబ్బును సంపాదించే లక్ష్యంతో విలువలకు తిలోదకాలు ఇచ్చినట్లయితే- అది సమాజానికి, కుటుంబానికి మధ్య అగాధాన్ని మరింత పెంచుతుంది. నీతికి, న్యాయానికి కట్టుబడి, సేవ చేయడం ద్వారా సంపాదించే డబ్బు- సమాజానికి నిజమైన చోదక శక్తిగా ఉపయోగపడుతుంది. సమాజ పురోభివృద్ధికి అవసరమైన సంపద సృష్టికి ఉపయోగపడని ధనార్జన వ్యవస్థకు ప్రమాదం కలిగిస్తుంది. డబ్బు సంపాదించడమొక్కటే అంతిమ లక్ష్యమైతే అది మనలోని అభిద్రవ భావాన్ని పెంచడంతోపాటు, మనలను మరింత దురాశాపరులుగా మారుస్తుంది. మన దగ్గర ఉన్న వనరులెప్పటికీ మన ఆకాంక్షల్ని సంతృప్తిపరచలేవు. చివరికి బిల్గేట్స్ స్థాయి వ్యక్తి కూడా తాను సంపాదించింది... తన అవసరాలను పూర్తిగా తీర్చడం లేదనే భావిస్తాడు. వివేకవంతంగా డబ్బును వినియోగించినప్పుడే- ఉన్న వనరులకు,కోరికలకు మధ్య అగాధాన్ని తగ్గించడం సాధ్యమవుతుంది. సమాజ నిర్మాణానికి అవసరమైన పెట్టుబడుల రూపంలో డబ్బును ఉపయోగించినట్లయితే- ఉద్యోగావకాశాలు పెరిగి అందరికీ మంచి జరుగుతుంది. సామాజిక పెట్టుబడి రూపంలో... అంటే మంచి విద్య, ఆరోగ్య సదుపాయాలు, అందమైన పార్కులు, గ్రంథాలయాలు, పౌర సదుపాయాలకోసం డబ్బును ఉపయోగిస్తే సమాజానికి నేరుగా మేలు జరుగుతుంది. ఇదంతా సాధ్యం కావాలంటే- డబ్బే సర్వస్వం అనే దృక్పథం నుంచి బయటపడి, సేవా భావాన్ని అలవరచుకోవడం అవసరం. ఇలాంటి సవ్యమైన ఆలోచనలకు తిలోదకాలు వదిలితే మాత్రం- డబ్బున్నది విస్తృత ప్రజావసరాలను పణంగా పెట్టి సంపాదించుకోవాల్సిన వ్యక్తిగత అవసరంగానే మిగిలిపోతుంది. అలాంటి ఆలోచనలు- వ్యక్తికి, కుటుంబానికి, సమాజానికి తీవ్రమైన బాధను, దుఃఖాన్ని కలిగిస్తాయి.

మారుతున్న అర్థాలు...

మహాజన్ మరణానికి దారితీసిన నేపథ్యం- ప్రజాప్రాతినిధ్యాన్ని రాజకీయాలను మనం అవగతం చేసుకుంటున్న తీరుపై పలు ప్రశ్నలను రేకెత్తిస్తోంది. ఉత్తమ సమాజంలో- ప్రజాప్రాతినిధ్యం, రాజకీయాలనేవి వ్యక్తిగత ప్రయోజనాలను నెరవేర్చుకునే కేంద్రాలు కానే కావు. చరిత్రలో గొప్ప నాయకుడిగా పేరొందిన వారెవరూ తమ పదవులను ఉపయోగించుకుని వ్యక్తిగత అవసరాలు తీర్చుకున్న దాఖలాలు లేవు. వ్యక్తిగత లాభాలను పట్టించుకోకుండా అకుంఠితదీక్షతో ప్రజల కోసం పనిచేసే వారిని సమాజం అదే స్థాయిలో గౌరవిస్తుంది, కాపాడుకుంటుంది. ఇలాంటి సమాజ సేవకులకు దక్కే ప్రయోజనాలు డబ్బు రూపంలో ఉండవు. కుటుంబం నుంచి, మిత్రులనుంచి ఆర్థికంగా అతనికి సాయం అందవచ్చుగాక. కానీ సమాజం నుంచి అందే గౌరవం మాత్రం అందుకు భిన్నంగా ఉంటుంది. నిస్వార్థంగా సేవ చేయడం ద్వారా మెరుగైన సమాజాన్ని సాధించుకున్నామన్న సంతృప్తే ఓ పెద్ద గౌరవం. ఇక ప్రజలందించే అమితమైన ప్రేమానురాగాలు వెలకట్టలేనివి.

గడచిన నలభై ఏళ్లుగా ప్రజా ప్రాతినిధ్యమంటే డబ్బు సంపాదించడానికి దగ్గరి మార్గమన్న భావనే భారతీయసమాజంలో స్థిరపడిపోయింది. డబ్బు సంపాదించడానికి దగ్గరి మార్గమన్న భావనే భారతీయ సమాజంలో స్థిరపడిపోయింది. డబ్బు సంపాదించడం పాపం కాదు. కానీ ప్రజలను దోచుకొని, పదవులను దుర్వినియోగం చేసి ధనం కూడబెడితే మాత్రం అది మహాపాపం. రాజకీయ, ప్రభుత్వ, న్యాయ వ్యవస్థల్లో ఇప్పటికీ నీతి నిజాయతీలతో నిబద్ధంగా విధులు నిర్వహించే వారెందరో ఉన్నారు. కానీ సమాజం నుంచి అలాంటి వారి నిబద్ధతకు తగిన గుర్తింపు రానంతవరకూ... ప్రస్తుత పరిస్థితిలో మార్పు రాదు.

ప్రభుత్వ పదవిని ఓ వ్యాపారంగా, వ్యక్తిగత ఆస్తిగా భావించే ప్రమాదకర ధోరణి మన సమాజాన్ని పట్టి పీడిస్తోంది. అధికారంలోని వ్యక్తులు ప్రజా సంక్షేమాన్ని పక్కన పెట్టయినా సరే తమకు మేలు చేయాలని వారి బంధుమిత్రులు ఆశిస్తూ ఉంటారు. అన్యాయంగానైనా డబ్బు సంపాదించి...అందులో తమకు వాటా ఇవ్వాలని తలపోస్తుంటారు. ఈ రకమైన ధోరణి మన ప్రజాస్వామ్య రాజకీయాల పునాదుల్నే కదిలించి వేస్తోంది. ప్రజల డబ్బును 1500 కోట్ల రూపాయల మేర వెనకేసుకున్నాడని ఆరోపణలు వెల్లువెత్తుతున్న చౌతాలా ఉదంతం ఇందుకు తాజా ఉదాహరణ. ఒక్క

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చౌతాలా మాత్రమే కాదు ఎందరో నేతలు అనైతిక మార్గాల్లో డబ్బును సంపాదించుకున్నారన్నది నిజం. దురదృష్టవశాత్తూ మన సమాజంలో ఇలాంటి నేతలను చూసి... మనకు ఆ రకమైన అవకాశాలు లేవే అని అసూయపడే ధోరణి ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది కానీ, వారిని నిలదీయాలన్న తపన మాత్రం బొత్తిగా కరవవుతోంది. ఈ ధోరణి వల్ల భవిష్యత్తులో మనం చాలా కోల్పోవాల్సి ఉంటుంది.

దృక్పథం మాలితేనే పురోగతి

అంతర్గతంగా మన సమాజం ఎంతో శక్తివంతమైనది. మనం శతాబ్దాలుగా నెలకొల్పుకొన్న నాగరికత సంప్రదాయాలు గొప్పతనం తోసిపుచ్చలేనిది. వాటిని మరోసారి మననం చేసుకోవాల్సిన అవసరం కనిపిస్తోంది. కుటుంబానికి సమాజానికి మధ్య ఉన్న సామరస్య సంబంధాలను గుర్తించి... ఆమేరకు మన దృక్పథాన్ని సంస్కరించుకోవడం తప్పనిసరి. డబ్బును ఓ ఉపయోగకరమైన సాధనంగా తప్పు... దానే పరమ లక్ష్యంగా చూసే పరిస్థితిలో మార్పు రావాలి. అధికారానికి వ్యక్తిగత స్వార్థానికి లంకె కుదరదన్న వాస్తవాన్ని గుర్తెరగాలి. కొన్ని సందర్భాల్లో ఇలాంటి విషాద సంఘటనల వల్ల మన సమాజంలో నెలకొన్న అవాంఛనీయదోరణులపై దృష్టి సారించే అవకాశం కలుగుతుంది. తప్పును గుర్తించి, దానిని సవరించుకునే దిశగా కలిసికట్టుగా కదిలితే అభివృద్ధి చెందేందుకు సమాన అవకాశాలు ఉన్న ఆనందమయ సమాజం ఆవిష్కృతమవుతుంది.

జనచేతనతోనే నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం

జులై 10, 2006

మన రాష్ట్రంలో ఇటీవల జరిగిన స్థానిక సంస్థల ఎన్నికల్లో ఓట్ల కొనుగోలుకు రాజకీయపక్షాలు విచ్చలవిడిగా ఖర్చుపెట్టాయి. వాటి అధ్యక్షపదవులకు జరిగే ఎన్నికల్లో సభ్యుల ఓట్లు కొనడానికి డబ్బు వెదజల్లుతున్నాయి. ఇదంతా చూస్తుంటే- మన రాజకీయాలు జనజీవనాన్ని ఎంత భ్రష్టు పట్టించాయో స్పష్టమవుతుంది. కేవలం మూడువేల ఓట్లు ఉన్న మండలపరిషత్ సభ్యత్వానికి వ్యయం చాలా చోట్ల రూ॥10 లక్షలు దాటింది. దాదాపు 40 వేల ఓట్లు ఉన్న జిల్లాపరిషత్ సభ్యత్వానికి రూ॥25 లక్షలకు పైగానే ఖర్చు పెట్టారు. ఇందులో అధిక భాగాన్ని ఓటర్లకు డబ్బు, సారాయి పంపిణీకే వెచ్చించారు.

అందని 'స్థానిక' అధికారాలు

స్థానిక సంస్థలకు పాలకులు ఇప్పటికీ అధికారాలను బదలాయించలేదు. నిజానికి అవి ఉత్సవ విగ్రహాల వంటివే. కేంద్రీకృతమైన పాలనలో వాటికి జరిగే ఎన్నికలూ పేరుకు మాత్రమే. అయినా వాటి ఎన్నికల్లో ఇంత పెద్దయెత్తున ఖర్చు పెడుతున్నారంటే- రాజకీయాలను ఎంతటి వ్యాపారంగా మార్చివేశారో అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఎన్నికల పేరిట ఇంత తతంగం జరిగినా- స్థానిక సంస్థల ద్వారా ఆశిస్తున్న లక్షలం నెరవేరాలంటే, వాటికి అధికారాలను, విధులను పూర్తిగా అప్పగించాలి. దాంతోపాటు వాటిలో జవాబుదారీ తనాన్ని ప్రోదిచేయడానికి తగిన ఏర్పాట్లు ఉండాలి. అప్పుడే తమ ఓటుకు, జనహితానికి మధ్యగల సంబంధం ఏమిటో పౌరులకు అవగతమవుతుంది. డబ్బుకు ఆశపడకుండా, తమ కుటుంబ మేలుకోసం ఓటును ఓ ఆయుధంగా వినియోగించుకునేలా ప్రజలు జాగృతమవుతారు.

మన వ్యవస్థలో ఎన్ని లోసుగులున్నా- గడచిన అరవైఏళ్లుగా ఇక్కడ ప్రజాస్వామ్యం పరిధివిల్లుతోంది. అణాగరిన వర్గాల వారికి ఓ గుర్తింపు తేవడంతో ఓటు కొంత మేరకైనా దోహదం చేసింది. స్వేచ్ఛ, మానవ హక్కులు విస్తరించాయి. అయితే రాజకీయాల్లో ఉన్నవారు ప్రజలను పౌరులుగా కాకుండా, కేవలం ఎన్నికల సమయంలో పనికొచ్చే ఓటు బ్యాంకులుగా చూస్తుండటం, రాజకీయాలను వ్యాపారంగా మార్చి తాము పెట్టిన పెట్టుబడిపై పదింతల రాబడి కోసమే పదవుల కోసం అర్రులు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

చాస్తుండటం, అధికారాన్ని తమ వ్యక్తిగత ఆస్తిగా, దర్బానికి ప్రతీకగా భావిస్తుండడంవల్ల- మన వ్యవస్థలో ఆశించిన ఫలితాలు రావడంలేదు. పర్యవసానంగా అవినీతి సర్వత్రా వ్యాపించడంతో సామాన్యులకు స్వాతంత్ర్య ఫలాలు దక్కడంలేదు. ప్రభుత్వ సేవలు అత్యవసరమైన వర్గాలకు రాజకీయాల్లో నిజమైన పాత్ర లేకుండా పోయింది. ప్రభుత్వ సేవలు అవసరంలేని వర్గాలు బలపడుతుండగా విద్య, ఆరోగ్యం వంటి కనీస సౌకర్యాలు అందని సామాన్యులు బీదరికం కోరల్లో చిక్కుకుని నలిగిపోతున్నారు.

వ్యాపారంగా మారిన రాజకీయాల్లో సహజంగానే అవినీతి అడ్డు ఆపూ లేకుండా పెచ్చుపెరిగిపోయింది. పేద ప్రజల ఓటును డబ్బుతో కొనుగోలుచేసి పదవుల్లోకి వచ్చేవారు- తమ పెట్టుబడిని తిరిగి రాబట్టుకోవడానికి అక్రమాలకు పాల్పడతారు. ఓ కుటుంబంలోని ఓట్ల కోసం వారు ఇచ్చింది వెయ్యి రూపాయలైనా- ఎన్నికైన వారు ఆ కుటుంబం పేరిట అయిదేళ్లలో ఖర్చయ్యే రెండు లక్షల యాభైవేల రూపాయల ప్రజాధనం మీద పెత్తనం చలాయిస్తారు. బదిలీలు, కాంట్రాక్టులు, పోలీసు కేసులు, భూమి కేటాయింపులు- ఇలా ఎక్కడ అవకాశముంటే అక్కడ వారు అధికారాన్ని అడ్డుపెట్టుకుని సొమ్ము చేసుకోవడం మన రాజకీయాల్లో అంతర్భాగమైంది. అవినీతి ఇలా కొనసాగుతుండటానికి కారణం అధికారం కేంద్రీకృతం కావడమే. అధికారానికి ప్రజలు ఎంత దూరంగా ఉంటే అంతగా వారిని మభ్యపెట్టడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఎక్కడ ఏం జరుగుతుందో, తమకు ఎంత చేటుతెస్తోందో ప్రజలకు అర్థం కాకుండా మోసం చేయవచ్చు అందుకే- అధికార వికేంద్రీకరణకు మన పాలకులు ఇచ్చగించారు.

సామాన్యుల జీవితాలను బాగుచేసే విద్య ఆరోగ్యం, అభివృద్ధి వంటి రంగాలకు- అక్రమార్కనే ధ్యేయంగా మారిన ధనప్రాబల్యం గల రాజకీయాల్లో ప్రాధాన్యం ఉండదు. ఆ రంగాల్లోను అవినీతికి అవకాశాలు లేకపోలేదు. అయితే- అది అంత లాభసాటి కాదు. అదీకాక- పేదలకు విద్య అందుబాటులోకి వచ్చి, వారిలో ప్రతిభా పాటవాలు వికసిస్తే- రాజకీయాల్లో ఉన్నవారు పెత్తందారీతనంతో వ్యవహరించడం, రాజకీయాలను వ్యాపారంగా కొనసాగించడం సాధ్యంకాదు. పేదలందరికీ ఆరోగ్య సౌకర్యాలు ఒనగూడి, ఉత్పాదకత పెరిగితే- వారిని బీదరికంలోనే ఉంచి, వారి అవసరాలతో తమ పబ్లింగడుపుకునే అవకాశాన్ని రాజకీయాల్లో ఉన్న వారు

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కోల్పోతారు. అందుకే- ధన ప్రాబల్య రాజకీయాల్లో సామాన్యుల ప్రయోజనాలకు ప్రాధాన్యం లభించదు. బాగా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో కూడా రాజకీయాలు నిరంతరం విద్య, ఆరోగ్యం చుట్టూనే పరిభ్రమిస్తుంటాయి. నిరక్షరాస్యతతో, ఆనారోగ్యంతో కునారిల్లుతున్న మన సమాజంలో మాత్రం ఈ రెండు రంగాల్లో ప్రభుత్వ వైఫల్యం కొట్టొచ్చినట్టు కనబడుతోంది. నిరుపేద దళిత కుటుంబాలు సైతం తమ పిల్లలను చదువుకోసం ప్రైవేట్ పాఠశాలల్లో చేర్పించి వేల రూపాయలను వెచ్చించవలసి వస్తోంది. తీరా చూస్తే నూటికి 90 మంది పిల్లలకు ఫీజులు కట్టినా సరైన విద్య అందక వారి శక్తిసామర్థ్యాలు అణగారి పోతున్నాయి. ప్రభుత్వ వైఫల్యం వల్ల ఆసుపత్రి ఖర్చులు లక్షలమందిని బీదరికంలోకి, అప్పుల ఊబిలోకి నెడుతున్నాయి. ఉపాధికి అవసరమైన నైపుణ్యం కొరవడి అసంఖ్యాక యువజనులు నిరుద్యోగంతో అలమటిస్తున్నారు. విద్య, ఆరోగ్య రంగాలపై ఈ ప్రభుత్వాలు వ్యయం పెంచినా- ఆ నిధులను భవంతులకు, కాంట్రాక్టర్లకు కేటాయిస్తారు అంతేతప్ప, విద్య, ఆరోగ్య రంగాల్లో సేవల ప్రమాణాలను పెంచడంపై కానీ, సామాన్యుల జీవన స్థితిగతులను మెరుగుపరచడంపై కానీ శ్రద్ధ చూపరు.

నేర న్యాయవ్యవస్థలో రాజకీయాల జోక్యం కూడా ఇలాంటి ధన ప్రాబల్య రాజకీయాల్లో సహజం. తమ అక్రమార్జనకు అడ్డు లేకుండా చూసుకోవడానికి, పెత్తందారీతనాన్ని నిలుపుకోవడానికి పోలీసు యంత్రాంగాన్ని నిర్వీర్యం చేయడం, నేర పరిశోధనల్లో జోక్యం చేసుకోవడం, తమ అక్రమాలను ఎదిరించే వారిని అణచివేయడం- ఈ రాజకీయాల్లో పరిపాటి. నేరచరితులు రాజకీయాల్లో ప్రవేశిస్తుండటంతో సమాజంలో హింస, నేరాలు పెచ్చుపెరిగిపోతున్నాయి. ప్రజలకు రక్షణ కరవవుతోంది. ధన ప్రాబల్య రాజకీయాల ఊబిలో ఒకసారి కూరుకుపోయిన వారు తమ మనుగడ కోసం, అక్రమార్జనకోసం అలాంటి రాజకీయాలనే కొనసాగించక తప్పడం లేదు. వ్యక్తులుగా నిజాయతీపరులైన వారు కూడా అవినీతిని అడ్డుకోలేక పోతుండటానికి కారణం అదే. రాజకీయాల్లో నిజాయతీతో మనుగడ సాగించడం అసాధ్యమని చాలామంది రాజకీయ నాయకులు నిర్ధారణకు వచ్చేశారు. ఈ విషవలయంలో రాజకీయ పక్షాలూ, రాజకీయ నాయకులు కూడా బాధితులే. ఇలాంటి ధన రాజకీయ సంస్కృతిలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న పార్టీలు రాజకీయాలను. జనజీవనాన్ని బాగుచేయాలని సంకల్పించినా ఫలితాలను సాధించలేవు. అందుకే-ఎన్ని పార్టీలు వచ్చినా, ఎన్ని ప్రభుత్వాలు మారినా ఈ సంక్షోభం ముదురుతోందే తప్ప సమసిపోవడం

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

లేదు. మంచి మార్పులకోసం రాజకీయ పార్టీలు, ప్రభుత్వాలు అడపాదడపా ప్రయత్నాలు చేస్తూనే ఉన్నాయి. కానీ ఎన్ని సంస్కరణలను తెచ్చినా మన రాజకీయ సంస్కృతిని మార్చే శక్తి వాటికి లేదు. రోజువారీ అధికార క్రీడలో మునిగిన వారికి ప్రజాస్వామ్యాన్ని పరిపుష్టం చేయడం సాధ్యం కాదు.

ఈ నేపథ్యంలో- మన జాతికి, బడుగు వర్గాల వారికి కొన్ని ప్రమాదాలు పొంచి ఉన్నాయి. మన వ్యవస్థలో ఎన్నో లోపాలున్నా- కొన్ని వర్గాలకు అభివృద్ధి ఫలాలు కొంతమేరకైనా అందడం, ఎదగాలన్న ఆకాంక్ష ప్రజల్లో బలంగా ఉండటం వల్ల ఆర్థికంగా ఎనిమిది శాతం వృద్ధిరేటు సాధ్యమైంది. ఒక వైపు- మన సమాజం, ఆర్థిక వ్యవస్థలు దేశాన్ని ముందుకు తీసుకే ప్రయత్నం చేస్తుంటే, మరోవైపు- అవినీతి, అక్రమాలలో కూరుకుపోయిన మన రాజకీయలు దేశాన్ని వెనక్కు లాగుతున్నాయి. అందువల్ల - నూతన రాజకీయ సంస్కృతికి పాదుగాల్సి వ్యవస్థను సంస్కరిస్తే - ఆర్థికాభివృద్ధి పరిపాలన దోహదం చేస్తుంది. అందుకు భిన్నంగా ఆర్థికంగా వేగంతో పురోగమిస్తున్నా, రాజకీయాలు ఇలాగే సంక్షోభంలో ఉంటే సమాజంలో అసమానతలు పెచ్చుమీరుతాయి. హింసకు, అశాంతికి దారితీస్తుంది. వ్యవస్థే కుప్పకూలే ప్రమాదముంది.

మొత్తం మీద దేశం వేగంగా అభివృద్ధి చెందినట్లు కనిపిస్తున్నప్పటికీ- సంపద సృష్టిలో బడుగుజీవులు, సామాన్యులు పాలుపంచుకోలేకపోతున్నారు. అందువల్ల సంపద, కొనుగోలుశక్తి కొందరి చేతుల్లోనే కేంద్రీకృతమవుతుండగా అసంఖ్యాక సామాన్యులు కనీస అవసరాలు తీరక అలమటిస్తున్నారు. కేవలం కులం, కుటుంబం కారణంగా సరైన అవకాశాలు లభించక అనేక మంది యువజనుల ప్రతిభాపాటవాలు వెలుగు చూడటం లేదు. శక్తి, ఆసక్తి ఉన్నా ఉపాధికి అవసరమైన నైపుణ్యం కరవై యువత నిస్పృహకు లోనవుతోంది. ఇలా దగా పడుతున్న కోట్లమంది గుండెల్లో రగిలే కసి -హింసగా రూపాంతరం చెందవచ్చు. అటువంటి వారిలో ఏకొందరు హింసకు పాల్పడినా సమాజం, వ్యవస్థ కుప్పకూలతాయి.

జనహితమే పరమావధి కావాలి

ఈ ప్రమాదాలన్నిటి నుంచి మన సమాజాన్ని పరిరక్షించుకోవడం సాధ్యమే. మన సమాజానికి, రాజ్యాంగానికి స్వతస్సిద్ధమైన బలం అపారంగా ఉంది. ఆ బలాన్ని సమాజ సంక్షేమంకోసం వినియోగించాలంటే- నూతన రాజకీయ సంస్కృతి కావాలి.

జేపీ భవిష్యత్ భారతం

కేవలం కొత్త వ్యక్తులు అధికారం చేపడితేనో, కొత్త పార్టీలు ఏర్పడితేనో ఈ సమస్య పరిష్కారమైపోదు. సరికొత్త సంస్కృతితో జనజీవనం చుట్టూ పరిభ్రమించే జనరాజకీయాన్ని సృష్టించగలగాలి. నిజానికి ఇందులో కొత్తదనమేమీ లేదు. స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలంలోనూ, ఆ తరువాత స్వపరిపాలన తొలినాళ్లలోనూ మన రాజకీయం ఇలాంటి సంస్కృతికే ఊపిరులూడింది. గాంధీ, అంబేద్కర్, నెహ్రూ, పటేల్, ఆజాద్, ప్రకాశం, రాజాజీ, కామరాజ్ వంటి నేతలు పాదుగాల్సిన జనరాజకీయానికి పునఃప్రతిష్ఠ చేయాలి. ఇది ఓ రాష్ట్రానికో, ప్రాంతానికో పరిమితం కాదు. దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో, సచ్చరిత్ర, చిత్తశుద్ధి, నిజాయతీ, సమర్థత ఉన్న పౌరులు రాజకీయ ఉద్యమాలకు శ్రీకారం చుట్టి సమైక్యపోరాటం జరిపితేనే మన రాజకీయాలు జనరాజకీయాలుగా మార్పును సంతరించుకుంటాయి.

రాజకీయాలను సంస్కరించాలని, పాలనను ప్రక్షాళన చేయాలని, అవినీతిని అంతమొందించాలని అందరూ ఆశిస్తారు. అయితే రెండు ప్రశ్నలు అందరినీ వేధిస్తున్నాయి. మొదటిది- పిల్లి మెడలో గంటకట్టేదెవరు? ఆలోచనా పరులకు, చిత్తశుద్ధిగలవారికి మనదేశంలో కొదవలేదు. వారిలో చాలామంది విశ్లేషణలకు,, విమర్శలకు పరిమితమై కార్యాచరణకు ఉపక్రమించడంలేదు. ఈ జడత్వం నుంచి పౌరులు బయటపడాలి. వ్యక్తిసుఖాన్ని జనహితంతో అనుసంధానించాలి. ప్రభుత్వ సేవల అవసరం ఉన్న బడుగు వర్గాలను, శక్తివృధా అవుతున్న మహిళలను, మంచి భవిష్యత్తును కోరుకుంటున్న యువతను నూతన రాజకీయంలో భాగస్వాముల్ని చేయాలి. గతంలో అన్ని ప్రజాస్వామ్యాలూ ఇలాంటి సంక్షోభాలనే ఎదుర్కొన్నాయి. పౌరులు సంఘటితమై స్పందించగానే సమస్యలన్నీ పటాపంచలయ్యాయి. రెండో ప్రశ్న- దైనందిన సమస్యల్లో కూరుకుపోయి. ఎన్నికల్లో తాత్కాలిక ప్రలోభాలకు లోనవుతున్న జనసామాన్యం నుంచి స్పందన లభిస్తుందా? ప్రతి కుటుంబానికీ తమ మంచేమిటో, పిల్లల భవిష్యత్తు ఎలా బాగుపడుతుందో తెలుసు. జనరాజకీయానికి, తమ భవిష్యత్తుకు మధ్య ఉన్న సంబంధం అర్థమైనవాడు కోట్లాది సామాన్య ప్రజలు వ్యవస్థలో మార్పుకోసం ఉద్యమిస్తారు. సూర్యోదయానికి ముందే చీకటి దట్టంగా ఉంటుంది. కారుచీకట్లో కాంతిపుంజాలను ప్రసరింపచేసే యోధులు అన్ని వర్గాల నుంచీ రావాలి. దూరదృష్టితో, తోటి ప్రజలపట్ల ఆర్థితో మనం ఉద్యమిస్తే ఈ చీకట్లు అనతికాలంలోనే తొలగిపోతాయి.

